

Setev preteklosti za žetev prihodnosti

VLASTA BERNARD

Slovenski kmetje na Trzaskem se bodo danes zbrali na jubilejnem obnem zboru ob 45-letnici ustanovitve svoje stanovske organizacije, Kmečke zveze, hkrati pa bodo priložnost posvetili tudi 50. obletnici osvoboditve, ki je to ustanovitev omogočila. Razumljivo upravičena je zato želja zborovalcev, da izpostavijo tesno povezavo med obema jubilejema, čeprav to seveda ne pomeni, da bo se bodo omejili na preteklost, na golo proslavljanje pomembnih datumov.

Nasprotno, prav ta preteklost je humus, iz katerega kmečki človek črpa moči za vztrajanje v svojem zahtevnem delu, ki velikokrat meji na pravo poslanstvo. Razmere, v kakršnih se primarni sektor nahaja v vsej državi in se posebno v trzaski pokrajini, prav gotovo ne vabijo na zemljo, ampak kvečjemu odvracajo od nje. Toda če je slovenski kmet vztrajal takrat, ko mu niso kratili samo zemlje, temveč tudi pravico do lastne identitete in nemalokrat tudi do življenja, potem pač ni razlogov, da bi v njegovo vztrajnost podvomili danes. Res je, da je kot kmetovalec in tudi kot Slovenec pod dvojnimi nakovalom, vendar ga na srečo ščiti tista magična sila, ki ji pravimo ljubezen do svoje zemlje.

»Zemlja daje kruh. Samo tisti, ki živi od svojega kruha je zares svoboden. Varuh tega bogstva je samostojen, svoboden kmet, ki je na lastni zemlji sam svoj gospodar. Ne pozabimo te resnice, ljubimo zemljo in spoštujemo tistega, ki jo za nas obdeluje in varuje.« S temi besedami bo predsednik Kmečke zveze zaključil svoje poročilo na današnjem obnem zboru in prav v tej preprosti resnici najdemo odgovor na vprašanje, zakaj se je kljub nestetim napadom na slovensko zemljo in kmetijstvo ta dejavnost ne samo ohranila, ampak tudi razvila.

Ta razvoj, na katerega opozarjajo uspehi vse večjega števila slovenskih kmetijskih podjetij, v prvi vrsti vinogradniških, pa je neločljivo povezan z načelom kakovosti in naravi prijaznega kmetijstva, ki so ga osvojili tudi slovenski kmetje s svojo organizacijo na celu. Zemlja, ki jim je po vseh odtujitvah še ostala, je namreč preveč dragocena, da je ne bi negovali kot zlahkega vrta in jo branili pred vsemi, tudi najbolj skritimi poskusi zlorabljanja in omejevanja.

V Alžiriji ubili 300 integralistov

ALŽIR - Alžirska vojska je na gozdnati planoti Ain Defle zahodno od Alžira v zadnjih dneh v zasedi ubila več kot 300 pripadnikov oboroženih protivladnih integralističnih skupin, ki so bile namenjene v glavno mesto, da bi okrepile tamkajšnja oporišča skrajnežev. Novico o tem je sporočil dnevnik El Watan, ki dodaja, da so vojaki napadli motorizirano kolono muslimanskih fundamentalistov s številnimi bojnimi helikopteri in drugim težkim orožjem.

Rešitev možna z dobro voljo

LJUBLJANA - »Zunanji minister« DSL Piero Fassino, ki je bil skupno s senatorjem Darkom Bratinom in poslancem Giorgiom Rossettijem na obisku v Ljubljani, v pogovoru za Republiko in Primorski dnevnik trdi, da bi bilo mogoče nesporazume med Rimom in Ljubljano hitro in neboleče preseči, če bi obe strani pokazali le malo dobre volje.

Na vprašanja o slovenko-italijanskih odnosih je odgovarjal tudi slovenski zunanji minister Zoran Thaler.

Na 14. in 16. strani

RIM / LEVICA IZVOLILA BIANCA, BUTTIGLIONE PA NE ODSLOPI

Ljudska stranka spet ima 2 politična tajnika

RIM - Ljudska stranka, ali bolje rečeno bivša Ljudska stranka, ima ze spet dva politična tajnika. Ob Roccu Buttiglioneju (na fotografiji), ki je sklenil sporazum z desnico, je včeraj na tajniškem stolu spet Gerardo Bianco, ki ga je vsedravnih strankin svet izvolil za tajnika. Izvolitev Bianca je bila odgovor notranjega levega krila na Buttiglionejev sklep, da suspendira vse svetovalce vsedravnega sveta, ki so glasovali proti njemu.

Bianco je takoj po izvolitvi izrazil prepričanje, da je zakoniti lider Ljudske stranke in je Buttiglioneja obtožil, da je uzur-

pator. Filozof iz Gallipolija pa je tekmeču vrnil milo za drago, ces da včerajsja seja vsedravnega sveta ni bila legitimna in da tisti, ki so ga izvolili, zelijo samo razbiti stranko.

O razhajanju, ki jo je izzvala opredelitev do gospodarskih ukrepov Dinijeve vlade, je včeraj razpravljaj tudi vsedravnih svet Stranke komunistične prenove. Razprava ni zblizala tajnika Fausta Bertinottija in njegovega predhodnika Sergia Garavinija, saj sta obe krili včeraj ponovili analize, ki so jih privedle do različnih izbir v parlamentu.

Na 2. strani

LJUBLJANA / PO PROMETNI NESREČI

Kacin dobro prestal operacijo

Ali je bil v trčenje vpleten še en voznik, ki je po nesreči zbežal?

KRANJ - Slovenski obrambni minister Jelko Kacin je bil zaradi hude prometne nesreče operiran in je po uradnih informacijah operacijo dobro prestal.

Se vedno pa uradno niso znani vzroki nesreče, v kateri je ministrov avto, trčil v avtobus hrvaške registracije. Kot smo ze poročali, je bilo trčenje tako silovito, da je Kacinovo vozilo (minister je bil v njem sam) odbilo s ceste v breg, voznika pa so morali iz razbitin izrezati kranjski gasilci. Kacina so prepeljali na urgentni oddelek ljubljanskega Kliničnega centra.

Včeraj smo na različnih koncih pre-

verjali informacije v zvezi s prometno nesrečo in večinoma dobili uradna zagotovila, da bo »več znano v prihodnjem tednu«. Dejstvo je, da, vsaj za zdaj, zaradi nesreče se nihče od udeležencev ni v sodnem postopku, neuradno pa smo izvedeli, da so »vse zaslišane price dogodek opisale podobno«. Za zdaj ostaja nereseno tudi vprašanje, katero vozilo je bilo pred Kacinovim in ali je res, kot namiguje del tiska, da je neznan voznik po domnevnem izsiljevanju prednosti pobegnul.

Vine Bester

Na 12. strani

Podtajnik Prestamburgo v Gročani o Glinščici

O parku doline Glinščice, o izkusnjah, ki so spremljale njegov nastanek in možnostih nadaljnjega razvoja, so včeraj dopoldne govorili na okrogli mizi, ki jo je ob 10-letnici ustanovitve parka priredila dolinska občinska uprava. Glavno besedo je imel prof. Mario Prestamburgo (na sliki), podtajnik na ministrstvu za kmetijstvo, predvsem pa dober poznavalec naše stvarnosti, v kolikor je večkrat nudil svoj nasvet prav v zvezi z zaščitenim naravnim območjem Glinščice. Okrogla miza je potekala v prenovljenih prostorih srenjske hiše v Gročani, ki so jo prav tako včeraj s prijetno slovesnostjo predali svojemu namenu. Vzporedno s tema pomembnima dogodkoma je potekala tudi odprta meja (odprta bo tudi danes), ki ze tradicionalno krepi sodelovanje med našo in obmejnimi slovenskimi občinami.

Na 3. strani

Ob uspehih Bosancev Karadžić želi premirje

SARAJEVO - Posebni odposlanec ZN Jasusi Akasi je sprte strani v BiH pozval k prenehanju spopadov. K obnovitvi mirovnihi pogajanj je predsednika BiH Alijo Izetbegovića včeraj pozval tudi vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić. Karadžić je zahteval takojšnjo ustavitev vojaških operacij in hkrati zagrozil s srbsko protiofenzivo pri Tuzli.

Bosanske vladne sile so včeraj zasedle dva srbska oddajnika, in sicer stolp pri Stolicah v blizini Tuzle in stolp v blizini Travniika. Bosanski Srbi so napadli muslimansko enklavo Gorazde na vzhodu BiH. O spopadih poročajo tudi iz bihaske enklave. Srbi niso bili nič manj dejavni v Sarajevu, kjer je ostrostrelec ranil nigerijskega pripadnika mirovnihi sil, ki je pomagal nekemu ranjenemu Sarajevčanu. V Mostarju pa je srbska granata ubila otroka in ranila šest civilistov.

Na 11. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Palčič in Breclj o manjšini

Predsednik SKGZ Palčič in tajnik SSK Breclj sta se zavzela za odobritev pravičnega zaščitnega zakona in za čimprejšnjo vložitev osnutka, ki so ga izdelale najpomembnejše komponente Slovencev v Italiji.

Stran 2

Za človeku prijaznejši Trst

Trzaski občinski upravitelji so pripravili širokopotezen načrt za premostitev zgocihi problemov v zvezi s prometno zmesnjo ter zračnim in zvočnim onesnaževanjem. Investicija bo znašala skoraj 8 milijard lir, ki so ze razpoložljive.

Stran 4

Stanovalci ne ostanejo na cesti

Trzaska občina bo prodala lastna stanovanjska poslopja, vendar ljudje, ki v njih stanujejo, ne bodo ostali na cesti; stanovanja bodo lahko kupili ali pa v njih ostali kot najemniki.

Stran 4

Danes proslava v Lonjerju

V Lonjerju bo danes popoldne proslava ob 50. obletnici krvavega napada na bunker, med katerim so padli trije partizani in en vaski aktivist.

Stran 5

Hill v pole-positionu

Damon Hill na Williamsu bo startal iz najboljsega položaja na Veliki nagradi Brazilije. Ob njem bo Schumacher, Ferrarja pa sta v tretji vrsti.

Stran 35

prireja
COUNTRY SHOW
s skupino
PLAVA TRAVA ZABORAVA
(2. mesto v Nashvillu - ZDA)
danes, 26. marca, ob 18. uri
V ŠPORTNO KULTURNEM CENTRU V ZGONIKU
Vstopnina 10.000 lir
Sodelujeta:
Rože MIKI
Nabrežina 104 tel. 200286
Gostiina-Pizzeria GUŠTIN
Paula & Tamara Zgonik - Tel. 229123

POLITIČNA AFERA, KI ŽE MEJI NA FARSO

(Bivša) Ljudska stranka ima spet dva tajnika

Notranja levica znova izvolila Gerarda Bianca

RIM - Ljudska stranka, ali bolje rečeno bivša Ljudska stranka, ima spet dva politična tajnika. Roccu Buttiglioneju, ki je že sklenil volilni sporazum z desnico, se je znova pridružil Gerardo Bianco, ki ga je strankin vsedrjavni svet včeraj soglasno ponovno izvolil za tajnika. Politična afera Ljudske stranke se iz dneva v dan razvija v pravo farsa, ki ji trenutno se ni videti konca. Stranka je vsekakor politično mrtva, vprašanje je, kam se bodo usmerili njeni člani oziroma volilci, ki so seveda zaradi dogajanja, najbrž precej zbegani.

Strankin vsedrjavni svet je, kot rečeno, spet izvolil Bianca za tajnika. Zanj je glasovalo vseh 114 članov skupščine, ki se prepoznava v notranji levici in ki odločno nasprotujejo vsakršnemu volilnemu sodelovanju z Berlusconiem in predvsem s Finijem. Bianco, ki je tudi evropski poslanec, je takoj po izvolitvi izrazil prepričanje, da je zakoniti vodja Ljudske stranke.

Kdo je tajnik in komu pripada strankino premoženje pa bo spet odločil sodnik. Potem ko je rimsko sodišče pred kratkim priznalo Buttiglioneju uradni smbol Ljudske stranke, a tudi politično legitimnost levosredinskih izbir njegovih nasprotnikov, je vprašanje simbola morda že postranskega pomena. Da bi se izognili novemu presečenju (in novim razsodbam sodnikov) sta sprti frakciji previdno izbrali vsaka svoj volilni simbol, s katerima bosta sodelovali na junjskih splošnih deželnihih volitvah.

Buttiglione, ki povsod že izvaja volilni dogovor s »Forza Italia« in z Nacionalnim zavezništvom, je po pričakovanju pikro in užaljeno komentiral ponovno izvolitev Bianca. Levici je znova glasno očital, da se podreja politiki ter teznjam Demokratske stranke levice ter da se s tem izneverja tradicionalnim katoliškim vrednotam. Nasprotniki pa zavračajo vse obtožbe in očitke ter se znova sprašujejo, kaj ima lahko

skupnega Ljudska stranka s Finijem in z Berlusconiem.

Položaj je, kot vidimo, popolnoma brezizhoden. Nekateri zato predlagajo obema tajnikoma Buttiglioneju in Biancu, naj sedeta za pogajalno mizo in naj se sporazumeta vsaj o delitvi strankine imovine, potem pa naj končno in dokončno gresta vsak svojo pot. Ne gre pa samo za imovino. Ne smemo namreč pozabiti, da je Ljudska stranka »podedovala« od nekdanje Krščanske demokracije tudi ogromne dolgove.

Sodniki bodo torej v prihodnjih dneh in tednih imeli precej dela z Ljudsko stranko. Za končno obravnavanje pa bo treba najbrž počakati na aprilске volitve, ko bo vendarle jasno, koliko volilcev res podpira Buttiglioneja, koliko pa njegove nasprotnike. Kandidati Ljudske stranke bodo sodelovali kar v dveh volilnih zavezništvih. Na glasovnici pa ne bo več uradnega strankinega simbola.

MANJŠINA / SREČANJE MED PALČIČEM IN BRECLJEM

Pospešiti napore za zaščitni zakon

Čimprej je treba vložiti osnutek, ki so ga oblikovale komponente Slovencev v Italiji

TRST - Predsednik SKGZ Klavdij Palčič in tajnik SSk Martin Breclj sta se v teh dneh sestala in pregledala vrsto perečih vprašanj, s katerimi se ta čas spopada slovenska narodnostna skupnost v Italiji. Ugotovila sta, da se slovenska manjšina zaradi svojega neurejenega pravnega statusa ne more mirno in polno razvijati ter odigravati vloge naravnega povezovalca na tem stičišču narodov in kultur. Podčrtala sta zato potrebo, da bi obnovili napore za odobritev pravičnega zaščitnega zakona, z čim se jim je stranka izvedla v zadnjih mesecih, da bi prispevala k premistitvi sedanjih težav, ki bi v najslabšem prime-

le vse najpomembnejše komponente Slovencev v Italiji. Ravno tako sta poudarila neodložljivo zahtevo, da se takoj uredi vprašanje javnega financiranja slovenskih ustanov in organizacij, tudi s posegom deželne uprave Furlanije-Juljske krajine.

Breclj in Palčič sta se nadalje podrobneje pogovorila o težavah, ki jih preživljajo nekatere gospodarske ustanove Slovencev v Italiji, začeni na bančnem področju. Tajnik SSk je sobesednika seznanil z vrsto pobud, ki jih je stranka izvedla v zadnjih mesecih, da bi prispevala k premistitvi sedanjih težav, ki bi v najslabšem prime-

ru lahko privedle celo do odtujitve omenjenih ustanov. Tudi Palčič je spregovoril o posegih svoje organizacije v tem smislu in izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da se je glede reševanja obstoječih tako važnih dejavnikov za življenje naše manjšine ustvarila tako pomembna enotnost.

Na koncu sta Palčič in Breclj pozdravila dejstvo, da se predstavniki Slovencev v Italiji uspešno dogovarjajo za prireditve enotne osrednje poslave 50-letnice konca 2. svetovne vojne in zmage nad nacifasizmom. Proslava bo predvidoma 1. maja 1995 v Doberdolu.

NOVICE

Proslava osvoboditve

PORDENON - Včeraj so na pobudo pokrajinske uprave, sindikata upokojencev Cgil in zveze partizanov Anpi proslavili 50. obletnico osvoboditve. Zbralo se je več kot 2.500 udeležencev, med temi številni nekdanji borci, interniranci in zelo številni mladi. V Pordenonu so tudi odpri dve fotografski razstavi, prvo posvečeno partizanskemu boju, drugo pa koncentracijskim taboriščem.

Fininvest toži sodišče

MILAN - Fininvest je vložila prijavo zaradi kršitve tajnosti preiskovalnega postopka v zvezi z objavo v številnih italijanskih časopisih informacije o preiskave finančne straže, ki je odkrila »zaklad hranilnih knjižic« v vrednosti 70 milijard lir. Po odkritju finančne straže je sodstvo uvedlo preiskavo o izvoru teh sredstev, za katere sumijo, da so spadale v »črne sklade« Berlusconijeve grupe. Za Fininvestove odvetnike »milansko javno pravdnitvo in tudi finančna straža nimata za sogovornika obrambo in preiskovalnega sodnika, pač pa sredstva javnega obveščanja«. Iz tega odvetniki sklepajo, da gre za načrtni napad sodstva proti Berlusconiju.

Podkupnine za pretorja

BRESCIA - O delu pretorja iz Legnana Ganbattieste Francice so uvedli preiskavo. Osumljen je korupcije v zvezi z gradbenimi dovoljenji v okolici Milana. Namestnik državnega pravdnika, Roberto De Martino, ni hotel pojasniti podrobnosti preiskave; povedal je samo, da sta »pri korupciji vedno najmanj dva«, iz cesar se da sklepati, da so se drugi osumljenci.

Di Pietro: študenti naj nadzorujejo profesorje

MILAN - Antonio Di Pietro meni, da »morajo na univerzi študentje nadzorovati svoje profesorje«. Nekdanji milanski sodnik, ki je zaslovel s preiskavo »ciste roke«, je na srečanju, na katerem so predstavili listino o pravicah studentov, povedal, da je treba profesorje prisiliti k spoštovanju urnikov lekcij in ostalih didaktičnih dejavnosti.

Vojna za gomoljike

PREDAPPIO - Donosno nabiranje dragocenih belih gomoljik je na Apeninu med Emilijo in Markjami privedlo do prave vojne, pri kateri so jo izkúpili psi. Ze dalj časa se vleče pravda med krajani in nabiralci, ki prihajajo iz sosednjih pokrajin. V zadnjem času se je spor tako poostiril, da so neznanci posejali območje, na katerem se razvijajo gomoljike, z zastrupljenim mesom. Včeraj je poginil dresiran pes, drugega pa so rešili zastrupitve.

Atentat na čarodeja

VELLETRI - V Rimu so aretirali 49-letno žensko, ki naj bi poslala čarodeju iz Velletrija znanega z imenom Kronos paket, v katerem je bila steklenica alkohola z električnim vzgibalnikom, ki na srečo ni eksplodiral. Ženska naj bi se tak masčevala, ker ni čarodej hotel smrtno začarati njenega nekdanjega ljubimca. Električni vzgibalnik naj bi izdelal njen 17-letni sin.

STRANKE / ZASEDANJE POLITIČNEGA ODBORA SKP

Manjšina kritizira Bertinottija

Po razdoru ob zaupnici Diniju zamenjava vodje poslanske skupine

RIM - Tajnik Stranke komunistične renove Fausto Bertinotti je včeraj v Rimu odprl zasedanje političnega odbora s poročilom, v katerem je priznal, da o odnosu do kandidature Romana Prodi obhajajo v stranki tri različna stališča. Levo od Bertinottijeve usmeritve so tisti, ki so prepričani, da mora SKP ostati ne samo zunaj levosredinskega pola, ampak da mora biti celo alternativna z njim in da torej dialog ni mogoč niti z avtonomnih pozicij. Veliko ostreje pa je nasprotovanje tajnikovi liniji med tistimi, ki se strinjajo s poslanci, ki pri glasovanju o zaupnici Dinijevi vladi niso spoštovali strankinih navodil. V njihovem imenu je včeraj nastopil Rino Serri, ki je zagovarjal potrebo po vstopu SKP v levosredinski kartel in branil glas za Dinijev maneuver kot neobhoden za poraz Finijeve in Berlusconijeve desnice.

»Neubogljivost« dela komunističnih poslancev bo kaznovana z zamenjavo vodje poslanske skupine, Famiana Crucianellija, ki je vodil »upor« proti Bertinottiju pri glasovanju o manevru. Včeraj je Bertinottijevo odločitev vzel v vednost z ugotovitvijo, da je imel tajnik na voljo tudi drugo pot, in sicer priznati, da je prišlo do hudega političnega razkola in nemudoma začeti politično razpravo. »Kadar se reče, da sta si leva sredina in desna sredina enakovredni in da DSL ni več na levisi, se ukine vsaka možnost za alternativo v tej državi in ostane le se vloga golega pričevanja,« je izjavil Crucianelli.

Bertinotti je na val kritik odgovoril, da v SKP problemov ne rešujejo odvetniki, ampak politično soocanje, in dodal, da mora biti vodja poslancev izraz večine v stranki.

PRI CATANZARU IN COMU

Mari Rosi gre na bolje Oče posiljeval hčerko

CATANZARO - Zdravstveno stanje 23-letne Marie Rose M. iz Lamezie Terme, ki jo je 30-letni Francesco Giordano Aloiso pet mesecev posiljeval in jo dvakrat prisilil celo k prekinitvi nosečnosti, se polagomaboljšuje. Brezvestni in okrutni mozakar seveda sedi v jeci pod obtožbo ugrabitve, ne prestopa splošnega nasilja in grobih opolzkih dejanj z obtežitvami okoliscinami, pa tudi nezakonitega opravljanja zdravniških dolžnosti, ker je s pomočjo dolge igle dekletu povzročil dvakratni splav.

Maria Rosa je 30. oktobra lani zapustila dom, zbežala z Aloisom, v katerega se je bila zaljubila, in se nastanila na njegovem domu v Falerni Lido, kjer živi z zeno in dvema otrokoma.

Zdravniki so nesrečnici ugotovili številne poškodbe in raztrganine.

O podlem in ostudnem ravnanju je prišlo sporočilo tudi iz okolice Coma. Upokojen podjetnik z univerzitetno izobrazbo in lepo zalogo denarja v švicarski banki, ki mu je zdaj 69 let, je sistematično posiljeval hčerko. Začelo se je, ko ji je bilo komaj sedem let, zdaj pa jih ima trinajst. Dekle je povedala preiskovalcem, da je od nje zahteval vse mogoče, tudi najbolj izprijene načine spolnega odnosa, poleg tega pa jo je prisilil, da je to počenjala tudi pred fotokamero, in pornografske slike prodajal. Mož je ločen od žene, ki biva v Šviciji, njegovega imena in kraja, kjer živi, pa karabinjerji novinarjem niso hoteli razodeti.

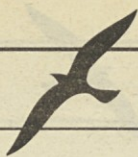
»Mostar v Trstu« tudi v Šempolaju

TRST - V Šempolaju je se danes in jutri na ogled fotografska in dokumentarna razstava »Mostar v Trstu«, ki jo je pripravila skupina trzaskih prostovoljcev. Razstavo (na sliki-Foto KROMA) so odprli v četrtek zvečer, po krajšem uvodu predsednice domačega slovenskega društva Vigred Elene Legise, sta o njej obsirneje spregovorila Rudi

Pobega (avtor nekaterih razstavljenih fotografij) in novinar Walter Skerk. Odprtja razstave se je udeležilo lepo število domačinov.

Razstavo o vojnih grozotah v porušenem Mostarju so prireditelji posvetili trem trzaskim novinarjem televizijske ekipe RAI, ki so lanskega januarja izgubili življenje prav v hercegovskem mestu.

GROČANA / OKROGLA MIZA

Dolina Glinščice zgled zaščite okolja

Zanimivo soočanje ob 10-letnici ustanovitve parka

Park doline Glinščice je primer krajinske in naravne zaščite, vreden zgledovanja: v njem se skušajo uresničevati sodobna pojmovanja parka, ki mora ob ohranjanju naravnih znamenitosti primerno vrednotiti tudi človeka in kulturne značilnosti. Dolinski park ustvarja tudi priložnosti za podjetništvo in spodbuja rekreacijo, uvaja obenem dovolj uravnotežen odnos med mestom in podeželjem.

O parku doline Glinščice, o izkusnjah, ki so spremljale njegov nastanek in možnosti nadaljnjega razvoja, so včeraj dopoldne spregovorili na okrogli mizi, ki jo je ob 10-letnici ustanovitve parka priredila dolinska občinska uprava.

Pozdravne misli je izrek zupan Marino Pecnik, osrednje poročilo je podal prof. Mario Prestamburgo, sedanjí podtajnik na Ministrstvu za kmetijstvo, v razpravo pa so posegli vidni predstavniki ustanov in organizacij, ki se neposredno ukvarjajo s to problematiko, med temi arhitekt Barocchi, eden od strokovnih mentorjev te pobude, predsednik KGS Ivo Sirca, tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec. Spodbuden prispevek so v razpravo vnesli tudi naravovarstveniki združenja Mountain Wilderness, ki na mednarodni ravni v sodelovanju z alpinističnimi in drugimi sorodnimi organizacijami skušajo prevzgojiti človekov odnos do naravnega bogastva.

»Občani in upravitelji Občine Dolina so se že pred leti opredelili za tvorno zaščito in za uravnotežen razvoj ozemlja, na katerem živimo.« Ugotovitev dolinskega župana ni brez globlje utemeljitve, saj ne smemo pozabiti, da je območje dolinske občine doživelo grob poseg krčenja zelenih in obdelanih površin, kar je zaznavno vplivalo na družbeno in gospodarsko ravnovesje. Take izkušnje so se utrdile zavest o važnosti okolja in zemljiskih površin, o nujnosti zaščite s primernimi posegi. Nastal je park doline Glinščice, ustanovitvi je sledila vrsta posegov, ki dokazujejo dejansko voljo uprave, da se vrednotenje okolja ne ustavi pri be-

sedah. V vsebinsko zamisel in upravljanje parka sodi tudi pobuda odprte meje, in to z nezmanjšanim prepričanjem, da so poznavanje med narodi, prijateljstvo, sožitje neodtujljive vrednote prave zaščite naravno in kulturno živega prostora. Odprta meja spremlja občinsko življenje v spomladanskem in jesenskem času, po stezi prijateljstva, ki pelje skozi dolino Glinščice se vsakih sprehodi veliko ljudi: že vrsto let je odprta meja nekakšen cvet v gumbnici krajevne uprave, ki z njo udejanja svoja osnovna vsebinska načela.

Na se vedno pomanjkljiv zakonodajni okvir, ki bi omogočal vsestransko »koristno« zaščito območij in obenem urejeval odnose med naravnimi dobrinami in človeškimi potrebami, je v svojem posegu med drugim opozoril tudi prof. Prestamburgo, strokovni izvedenec in dober poznavalec krajevne stvarnosti. Kras je v širšem pomenu besede označil kot »laboratorij evropskega pomena«, v kolikor uveljavlja kmetijstvo v proizvodnji pridelkov in storitev in ustvarja tako prostorsko dobro in gospodarsko obogatitev. Park doline Glinščice je po njegovem mnenju primer naravovarstveno zasnovane kmetijske politike.

Da mora biti park dejavnik razvoja v družbeno-gospodarskem in tudi kulturnem smislu, je poudaril tudi arh. Barocchi, ki je tesno sodeloval pri nastajanju dolinskega parka, dolgoletna izkušnja pa mu ne vlija velikih upanj v ustanovitev kraskega parka. Spodbudnejši pa so pogledi, ki jih je v razpravo vnesel predsednik KGS Ivo Sirca. V predvidevanju spremenjenih političnih okoliščin pa moramo biti pripravljeni z izjasnjenimi pogledi na oblike in vsebine kraskega parka, ki si ga želimo. Predvsem kmet, ki to zemljo obdeluje in od nje živi, pa z deljenimi občutki gleda na ustanovitev zaščitene območja: Edi Bukavec je kot tajnik Kmečke zveze opozoril na poslanstvo, ki ga kraski človek s svojim prirojenim čutom do zemlje nekako že uveljavlja. Ostaja pa strah, da bi zaščitni poseg na okolje ne upošteval zgodovinske prisotnosti Slovencev.

Poleg zakonskih pravil pa mora seveda biti tudi primeren človeški odnos do naravnih znamenitosti, kulturnih in ostalih značilnosti nekega območja: samo s pravo »vzgojo do okolja« bo zakonski okvir lahko res učinkovit.

Damiana Ota

VOLITVE V DOLINSKI OBČINI

Štiri, morda pet volilnih kartelov

Pangerc s pobudniki civilne družbe

V Dolini se bodo za zupansko mesto potegovali štirje kandidati, morda pa se jim bo pridružil še peti, ki bo odraz Zelene liste. Boris Pangerc bo vodil demokratično listo (morda se bo imenovala »Skupaj za Dolino«), Renato Schettini je kandidat sredinske liste. Njegova kandidatura je sicer se pod vprašajem (stranke se niso dosegle formalnega sporazuma), kot je pod vprašajem volilno sodelovanje Zelene liste. Njen morebitni kandidat za župana naj bi bil Alessandro Sgambati, nekdanji nabrežinski svetovalec, ki stanuje v Gročani.

Pangerc se je predsinocnim sestankom s odborom podpisnikov »Gibanja civilne družbe«, ki bodo o volitvah v kratkem objavili razčlenjeno stališče. Gibanje je izrazilo zadovoljstvo, da so napredne in demokratične stranke končno dosegle volilni sporazum, obžalovali pa so dejstvo, da je skoraj vse potekalo na izrazito strankarski ravni ter da so pogajalci doslej skoraj popolnoma zanemarjali programske aspekte volilnega zavezništva. Civilna družba bo zato v predvolilnem soočenju sodelovala predvsem s svojimi programskimi izhodišči, zato poziva zupanskega kandidata, naj pazljivo prisluhne pričakovanjem in zahtevam čim širšega kroga dolinskih občanov obeh narodnosti.

Pangerc je poudaril, da

ima sedaj pred sabo izključno interese občine in občanov in ne političnih strank, ki podpirajo njegovo kandidaturo. Stristrankarsko zavezništvo bo v prihodnjih dneh objavilo kandidatno listo za občinski svet, ki bo stela 16 članov.

Severna liga, kot kaže, ne bo direktno sodelovala na volitvah. Kot nam je povedal njen predstavnik Danilo Slokar, se stranka politično prepozna v sredinski usmeritvi, a se je do zadnjega prizadevala, da bo sredino zastopal dvojezični zupanski kandidat. Ker se to ni in najbrž ne bo zgodilo smo zapustili pogajanja z Ljudsko stranko, je dodal

Slokar, ki je obžaloval dejstvo, da je dolinska DSL zaprla vrata vsakršnemu možnemu dogovarjanju s sredinskimi silami.

Na volitvah skoraj gotovo ne bo sodeloval dosedanji občinski svetovalec Zelene alternativne liste Alessandro Capuzzo, ki je bil sprva med pobudniki sredinskega kartela. Capuzzo je prišel navzkriž z Ljudsko stranko, ki mu je - kot je sam povedal - očitala preveliko politično ostrino do odbora župana Marina Pecnika. Corbattova kandidatura pa je sad dogovora med independentisti »Nord libero« in Stranko naravnega zakona.

Blažinova na čelu »Skupaj-Insieme«

Tamara Blažina bo v Zgoniku županski kandidat volilnega zavezništva »Skupaj-Insieme«. Ime nove volilne liste predstavlja za to občino veliko novost, saj bo novo zavezništvo na glasovnici nadomestilo dosedanjo »Napredno listo«, ki je ves povojni čas upravljala zgoniško občino. V novo zavezništvo so pristopili DSL, Komunistična prenova, nekdanji socialisti ter tudi lepo število neodvisnih kandidatov slovenske in italijanske narodnosti.

Stranka Slovenske skupnosti se bo na volitvah 23. aprila predstavila s svojim tradicionalnim simbolom. Njen županski kandidat bo najbrž dosedanji načelnik SSK v občinski skupščini Josko Gruden. Se dokaj odprte pa so, kot kaže, »predvolilne igre« v sosednji repentabski občini. V obeh skupščinah bo po novem sedelo dvanaest svetovalcev, tako da bodo z županom novoizvoljena občinska sveta stela trinajst članov. Zmagovita lista bo izvolila osem svetovalcev in seveda župana, opozicija pa bo dobila štiri svetovalske mandate.

Tako imenovani »Kartel svoboscin« je v Zgoniku za županskega kandidata, kot smo že poročali, izbral Umberta Ercolessija, Na desničarski kandidatni listi bo tudi Luigi Bonetti, lastnik Doma ostarelih pri Bajti.

GROČANA / SLOVESNO ODPRTJE

Odpri prenovljeno srenjsko hišo

Po osmih letih obnovitvenih del so srenjsko hišo v Gročani spet predali svojemu namenu: z včerajšnjo uradno otvoritvijo bo v njej lahko imelo svoj sedež in delovanje domače kulturno društvo

Krasno polje, služila bo zbiranju mleka iz vaskih hlevov, ponudila bo možnost prebivalcem Gročane, Peska in Drage, da se v njej zbirajo ob različnih priložnostih.

Po okrogli mizi ob 10-

letnici parka doline Glinščice se je uradna otvoritev prenovljene stavbe odvijala na zunanjem dvorišču. Besede dobrodošlice in zadovoljstva ob uresničenem cilju je izrek dolinski župan

Pecnik, ki je v imenu uprave pozdravil številne goste, ugledne predstavnike oblasti in sil javne varnosti. Zahvalil se je tudi Kraski gorski skupnosti, ki je z denarnim prispevkom omogočila prenovitev. »Na tem se zadnjem robu naše zemlje mora prenovljena občinska zgradba spodbujati značilne krajevne dejavnosti,« je poudaril Pecnik in s tem mislil na se vedno zaznavno prisotnost kmetijskih dejavnosti.

Po besedah simboličnega prevzema stavbe, ki jih je izgovoril predsednik KD Krasno polje Igor Racman, in po blagoslovu župnika Živca so pod toplim zgodnjepomladanskim soncem zapeli učenci osnovne šole na Pesku. Ze prej je v praznični uvod zaigral Pihalni orkester Breg pod vodstvom Renza Muscovija, vzdusje pa je obogatil se nastop Trzaskega okteta. (dam)

DOLINA / SEJA OBČINSKEGA SVETA

Za novi regulacijski načrt

Dokument podprla večina svetovalcev z vzdržanjem opozicije

V petek se je se zadnjič v tej upravni dobi sestal dolinski občinski svet. Dnevni red je obsegal eno samo točko o navodilih za sestavo splošne va-

riante k veljavnemu občinskemu regulacijskemu načrtu. Kot znano, je Nadzorni deželni odbor pred kratkim zavrnil sklep dolinskega občinske-

ga sveta o smernicah za posodobitev krajevnega SRN z mnenjem, da so navodila presplošna in zato nekako neprimerna za naslednji korak strokovne izdelave novega načrta.

Novi dokument, ki ga je na petkovi seji podprla večina svetovalcev (z vzdržanjem oz. nasprotnostjo opozicije), v bistvu ne spreminja vsebin prejšnjega. Vnaša torej le večjo jasnost v podajanju stališč, ki se zavzemajo za ohranjanje zelenih površin, prilagajanje bivanjskim potrebam v t.i. zgodovinskih jedrih, za krčenje zazidljivih površin in zascito krajinskih, kulturnih, zgodovinskih znamenitosti.

S sklicem občinskega sveta je sedanja dolinska uprava zelela omogočiti nadaljevanje postopka za posodobitev krajevnega SRN, ki bi sicer moral počakati na umestitev nove uprave. (dam)

Zeleni predlagajo kar tri referendume

Trzaska zelena lista predlaga tri občinske referendume, in sicer o usodi stare luke, o vprašanju mestnega prometa in o spornem problemu Kraskega parka. Zahtevo po občinskih referendumihih so predstavili na včerajšnji novinarski konferenci, na kateri je sodeloval tudi deželni svetovalec Paolo Gheršina.

Statut Občine Trst predvideva izvedbo referenduma, občinski svet pa se ni sprejel tozadevnega pravilnika. Od tod tudi poziv županu Riccardu Illyju in občinskim svetovalcem, da pospešijo odobritev tega pomembnega pravilnika.

Glede Kraskega parka so bili zeleni zelo kritični do deželne uprave, ki kaže, po njihovem mnenju, veliko neobčutljivost do tega projekta, ki ga je prejšnja Travanutova uprava dobro in konkretno zastavila. Zeleni se bojijo, da bo Kras brez parka vse bolj podoben trzaskemu predmestju ter da bo tako izgubil svoje naravne in človeške značilnosti.

NOVICE

Jutri koncert za Mirana

Jutri ob 21. uri bo v gledališču Miela »Koncert za Mirana« ob prvi obletnici smrti trzaskega snemalca Mirana Hrovatina. Nastopili bodo Stefano Benni, Massimo Bubola, Gino D'Eliso, Riccardo Fogli, Le Orme, Massimo Priviero in Settore Out. Izkupiček večera bodo namenili Skladu padlih trzaskih novinarjev in snemalcev.

Pripadniki avtonomije se še niso »vdali« Illyju

Ceprav so z lepaki po mestnih zidovih javili, da so se že »vdali Illyju«, niso pripadniki levicarskega gibanja avtonomije še zakopali bojne sekire, da bi dosegli dodelitev »socialnega centra«, v katerem bi razvijali svoje dejavnosti, predvsem koncerte in mladinska srečanja. Na včerajšnji skupščini v gledališču v Ul. Fabbri 2 so ostro napadli župana, ker jim ni zagotovil prostorov in so javili, da bodo 25. aprila protestno manifestirali po mestnih ulicah.

Glasba v javnih lokalih lahko tudi po 23. uri

Javni lokali, bari, gostilne in restavracije bodo lahko nadaljevali z glasbo tudi po 23. uri. Trzaska občina je namreč preklcala svoj omejevalni odlok izpred nekaj mesecev, ugotavlja tajnica Confesercenti Ester Pacor, ki meni, da bi moralo mesto zaziveti tudi v večernih urah. Vsekakor bodo morali javni lokali poskrbeti za akustično izolacijo, da ne bi motili sosedov.

Nedeljska obiska v Revoltelli

V okviru nedeljskih obiskov, ki jih prireja muzej Revoltella, bo danes ob 10.30 dr. Luca Geroni vodil obiskovalce na ogled slik iz obdobja verizma v drugi polovici prejšnjega stoletja, ob 11.30 pa bo dr. Franca Marri orisala obdobje na prehodu od prejšnjega v naše stoletje. Danes je tudi zadnji dan za ogled razstave »Fantastična leta: umetnost v Trstu od 1948 do 1972«.

TRST / Z NAČRTOM, ZA KATEREGA JE ŽE RAZPOLOŽLJIVIH SKORAJ 8 MILIJARD LIR

Občina napovedala boj onesnaževanju in trušču

Sodelovanje s podjetjem ACT in Krajevno zdravstveno enoto

Nikjer drugje v vsej deželi Furlaniji-Juljski krajini ni takšnega zračnega in zvočnega onesnaževanja, kot ga imamo v Trstu. Nikjer pa tudi ni take avtomobilske stiske, ki je s tem neposredno povezana in ki iz leta v leto bolj ogroža zdravje občanov. Občinski upravitelji se s tem zgocim problemom že dolgo spopadajo, vendar je vsaj nekaj stvarnega v tem pogledu doslej ukrenila edino Illyjeva mestna vlada, ceprav ne se dovolj. No, ravno zaradi tega se je zdaj odločila za velikopotezen načrt, s katerim bo s sinergičnimi posegi učinkovito posegla za temeljito zredčenje strupenih hlapov v zraku, za ublažitev trusca, ki kvarno vpliva na človekov slušni aparat, in istocasno za okrepitev avtobusne službe, ki naj bi slonela na hitrejših prevozi in točnejšem voznem redu.

Kakor je pojasnil na včerajšnji novinarski konferenci odbornik za okolje Gianni Pecol Cominotta, bo občinska uprava načrt uresnicila ob tesnem strokovnem sodelovanju medobčinskega avtobusnega konzorcija ACT, ki ga je

na srečanju s casnikarji zastopal Guido Gerin, ustanove za sanitarni servis (oziroma Krajevne zdravstvene enote), za katero je bil navzoč Manlio Princi, in poklicne izvedenke za akustične probleme Fiorelle Honsell.

Predvidena sredstva za speljavo načrta znasajo 7 milijard in 600 milijonov lir, od tega 4 milijarde in 200 milijonov lir iz državne blagajne v okviru triletnega programa za varstvo narave vzdolž vsega Apeninskega polotoka, 3 milijarde in 50 milijonov lir iz občinske blagajne ter 350 milijonov lir iz krajevnega bencinskega sklada.

Izvršilne projekte so mestni upravitelji že v četrtek izročili v pretres pristojnim dejavnikom deželne vlade, če pa upostevamo birokratski tempo, ki je potreben za opredelitev vseh podrobnosti in dokončno odobritev, potem lahko računamo, da se bo vsa zadeva zacela reševati čez dve leti. To ni ravno malo, a tudi ne veliko glede na širokotezost projekta, za katerega so se zgledovali tudi pri Dancih, Svicarjih in Britancih.

S tiskovne konference Pecol Cominotta (F. Balbi/KROMA)

PO PRODAJI STANOVANJ, KI SO LAST TRŽAŠKE OBČINE

Nihče ne ostane na cesti

Odbornik Sergio Grioni z novinarji (F. Balbi/KROMA)

Trzaski občinski odbor je umaknil svoj četrtkov sklep, da se vprašanje odtujitve nepremičnin v občinski lasti oz. njihove prodaje Avtonomnemu zavodu za ljudske hiše (IACP) zau-pa v proučitev zasebni odvetniški pisarni. V odsotnosti župana Riccarda Illyja, ki je bil včeraj na ekonomsko-političnem posvetu v Cernobiu, je o tem obvestil javnost podžupan Roberto Damiani, vendar s pikro pripombo: »S tem nismo podlegli nobenemu pritisku, niti ne hoteli odgovoriti na pogoste besedne napade iz vrst manjšine, temveč smo sporazumno s silami večine prišli do zaključka, da takšen ukrep ni več potreben.«

Z omembno pritiskov je Damiani imel v mislih Francesca Serpija (AN), Piera Camberja (LpT), Bruna Marinija (CCD) in Federico Seganti (SL), ki so kot manjšinski člani posebne komisije za prodajo občinskih nepremičnin ostro nasprotovali sklepu in celo zahtevali, naj komisija objavi zaključke svojega dela sele konec aprila in ne 31. marca, kot je bilo dogovorjeno.

Novica o umaknitvi sklepa je prišla le nekaj ur po včerajšnji dopoldanski tiskovni konferenci občinskega odbornika Sergia Grionija, ki je apeliral na novinarje, naj vendar pomirijo stanovalce poslopj, ki jih bo občina oddala. V resnici bodo prodala samo golo lastništvo, pri čemer bodo imeli ljudje možnost, da na dražbi stanovanje sami kupijo, če pa ga ne bodo mogli, bodo vseeno ostali v njem kot najemniki vsaj za dobo 30 let, kolikor znaša užitniška pravica

za pravne osebe, v tem primeru za občinsko upravo. Iztržek od prodaje nepremičnin bo zupanstvo izkoristilo za javno koristna dela in službe, torej ne bo z njim na noben način spekuliralo. Pač pa bi se spekuliranja lahko lotili kupci občinskih his, ko jim tega ne bi prepričala občinska uprava, kar je Sergio Grioni včeraj izrecno zagotovil. »Prav nihče ne bo ostal na cesti,« je zatrdil odbornik. Občinsko stanovanjsko politiko je podprla včeraj znova tudi Demokratska stranka levice.

KRAJA MU JE SPODLETALA

Zalotili so ga tik pred ciljem Hotel je vdreti v tobakarno

Gianpaola Montedura je čakalo nič kaj prijetno presenečenje: ko je bil že na tem, da se končno prebije do tobakarne, so ga nepričakovano obiskali tisti, ki jih je najmanj zeleli srečati, agenti trzaskе kvesture. Monteduro, sicer star znanec policije, je vse natančno proučil in se tudi primerno opremil. V poznih nočnih urah (bilo je okrog 2.40) se je po podzemeljskem hodniku v kletnih prostorih poslopja v Ul. Baiamonti 51 nameraval prebiti do prostora, ki je bil tik ob tamkajšnji tobakarni. Od tobakarne bi ga sicer locila stena, vendar je računal, da to ni nepremostljiva ovira: s sabo je prinesel primerno orodje, med katerim je bila tudi posebna hidravlična naprava, s katero bi se lotil stene in jo prebil.

Monteduro (letnik 1957) je tamkajšnje poslo-droje dobro poznal, saj prebiva v Ul. Baiamonti

8. Očitno pa vsega ni predvidel in so ga zasačili v hodniku, znel se je v lisicah, odpeljali so ga na kvesturo. Neprijetnosti pa zanj se zdalec ni bilo konec. Povedal je, da se je v Ul. Baiamonti pripeljal z motornim kolesom. Policija se je obrnila do specializiranega podjetja in mu naročila, da vozilo odpelje. In tako je prišlo na dan, da je bilo orodje, ki se ga je Monteduro posluževal pri poskusu kraje... ukradeno. Sergio Orlandi, lastnik podjetja, je namreč orodje prepoznal, pred nekaj dnevi mu ga je nekdo odnesel, kar je tudi prijavil policiji.

In tako se bo Monteduro moral zagovarjati zaradi dveh prekrškov hkrati: prijavili so ga zaradi poskusa kraje v Ul. Baiamonti, a osumljen je tudi kraje v obtežljivih okoliščinah pri omenjenem podjetju. Sedaj je na razpolago javnemu tožilcu Dariu Grohmannu.

SLOVENSKA EVROŠOLA '95 / V DOLINSKEM ŠPORTNEM CENTRU

Pevske vaje 400 srednješolcev

Poziv organizacijskega odbora za zbiranje prispevkov

Obvestilo Kmečke zveze živinorejcem

Kmečka zveza obvešča živinorejce, da v petek, 31. marca t.l. zapade rok za predstavitev prosenj za t.i. doklado za kmečki dohodek, ki jo živinorejci prejema-jo kot prispevek za vzrejo bikcev, ki so dopolnili vsaj 8 mesecev (prvo obdobje) ali 21 mesecev (drugo obdobje).

Prošnje morajo biti do istega datuma vložene na EIMA v Rimu, zato bo Kmečka zveza omenjene prošnje izpolnjevala do srede 29. marca.

Kmečka zveza vabi zato vse živinorejce, ki nameravajo letos (v obdobjih ali 1. marec - 15. april ali 15. maj - 30. junij ali 1. september - 31. oktober) vložiti na EIMA prošnjo za prispevek za vzrejo bikcev (vključno z dodatkom znasa premija približno 290.000 lir za vsakega bikca), da se nujno zglašijo v uradih Kmečke zveze.

Manjka manj kot mesec dni do začetka Slovenske Evrosole '95, srečanja srednješolcev evropskih manjšin, ki bo od 19. do 23. aprila letos, ob 50. obletnici obnovitve slovenskih sol v Italiji. Včeraj so se v dvorani dolinskega športnega centra zbrali otroci slovenskih nižjih srednjih sol. Prvič so vsi skupaj - bilo jih je skoraj 400 - zapeli himno Slovenske Evrosole '95, ki jo je uglasbil Aleksander Vodopivec. Pod vodstvom Bogdana Kralja in ob spremstvu harmonikarjev Glasbene matice so zapeli tudi druge pesmi, ki bodo spremljale manifestacijo manjšinskih sol.

Istocasno je v gledališču Preseren predsednik organizacijskega odbora, prof. Zvonko Legisa seznanil s potekom manifestacije skupino petnajstih spremljevalk - vodicev.

Organizacijski odbor Slovenske Evrosole '94 se enkrat vabi posameznike in institucije, da bi prispevali za izpeljavo te pomembne manifestacije. Prispevke zbirajo na tekočem računu stev. 01/7780/13 pri Trzaski Kreditni Banki v Trstu.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskе tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavke: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

OBČNI ZBOR SPDT

Pomembna vloga Planinskega društva

Priznanja Planinske zveze Slovenije nekaterim članom

Predsinocni občni zbor Slovenskega planinskega društva v Trstu je potekal z veliko mero optimizma, s poudarkom na uspešnem proslavljanju 90-let-

nice svojega neprekinjenega delovanja, z bogatim pregledom opravljenega dela raznih odsekov, s podelitvijo priznanj nekaterim najzaslužnejšim članom

ter s številnimi nacrtni za bodočo dejavnost. Vse to je udeležence navdalo s prepričanjem, da bo društvo nadaljevalo svojo uspešno pot in s ponosom, da ostaja zvesto idealom, ki so si jih zadali planinci, ki so pred 90 leti začeli s to dejavnostjo. Društvo šteje danes okrog 370 rednih članov, v njegovo dejavnost pa so vključeni smučarski, mladinski, jamarski in alpinistični odsek, pa se predavalna dejavnost, izletništvo, društvena srečanja in proslave.

Za kroniko naj zapišemo, da se je občni zbor ob veliki udeležbi članov začel s poročilom predsednika Lojzeta Abrama, nato s tajniškim poročilom Vojke Pertot, blagajniškim poročilom Zarka

Vecchieta ter s poročili predstavnikov posameznih odsekov: za mladinski odsek Maks Kralj, za smučarski Valentina Fakin, za alpinistični Jasmina Rudež, za jamarski Stojan Sancin, za kulturno družabno prireditve Marinka Pertot. Ta sicer kratka, a zelo pomembna poročila so vsebovala veliko lepega in zanimivega o opravljenem delu.

Sledila je prava poplava pozdravov raznih društev, ki se niso omejila le na pozdrav in dobre želje, temveč so se nakazala možnosti novih srečanj, novih skupnih izletov, pa tudi potrebo po se večjem in plodnejšem medsebojnem sodelovanju.

Tako so zboru prinesli pozdrave predstavniki ZSSDI, SKGZ, Planinske zveze Slovenije, Sportnega društva Sloga, Smučarskega kluba Devin, po-bratenega društva Integral iz Ljubljane in planinskih društev iz Gorice, Sežane, Kopra, Nove Gorice, planinske družine iz Benecije, pa se društev Platak z Reke, Jesenic in Dovja-Mojstrane. Tudi castna predsednica društva dr. Sonja Masera se je želela zahvaliti vsem za čestitke ob visokem priznanju za njeno delo, ki ga je prejela v Ljubljani. Predstavniki Planinske zveze Slovenije Kocjančič je nato podelil visoka priznanja nekaterim članom tržaškega društva, in sicer Marinko Pertot zlati castni znak, Stojanu Sancinu castni srebrni znak, srebrne znake pa se Aleksiju Civardiju in Robertu Devetaku.

Po razrešnici, ki jo je prebral v imenu nadzornega odbora Pino Rudež, so člani izvolili novi pet-najstčlanski odbor, ki bo iz svoje srede izvolil predsednika društva. Lepa družbanost je zaključila ta pomembni, po vsebini izredno bogat občinski zbor.

Neva Lukes

PREDAVANJE / NA COLU

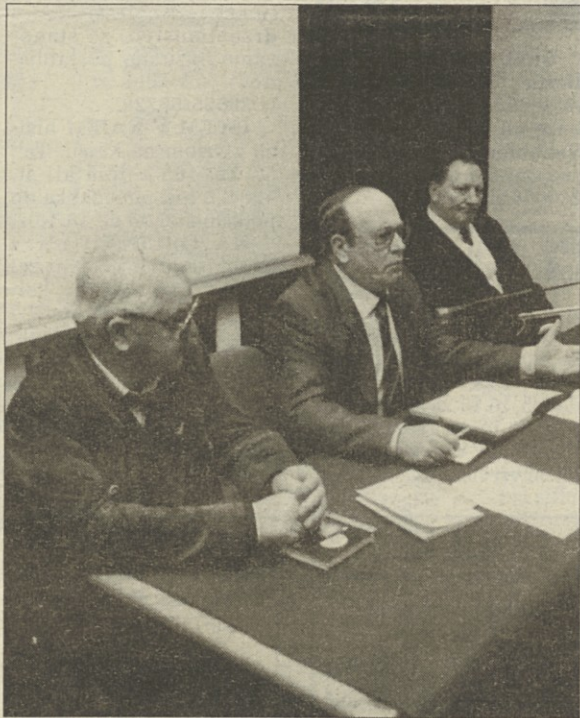
Nevarna steklina se spet širi

Na pobudo društva lovcev predaval veterinarski inšpektor dr. Silvo Šik

Strokovno predavanje o raznih boleznih divjadi, ki ga je društvo slovenskih lovcev Doberdob pripravilo v petek v kulturnem domu na Colu, je bilo ne le zelo zanimivo, ampak dober poduk o vlogi, posegih in zdravstvenih aspektih lova.

Veterinarski inšpektor dr. Silvo Šik iz Kopra (v sredi na sliki - Foto Kriz-mancic/KROMA) je poglobljeno in plasticno obravnaval široko paleto strokovnih vprašanj. Ugotovil je, da ima lovec s svojo puško pravzaprav veliko taktirko v roki, s katero uravnava razvoj narave in isče tezišce lovstva, pri čemer mora odstrel biti smotrno v skladu z naravnimi zakonitostmi. Prav strmo-glavi padec stekla goveda in drobnice na pašnikih ima za posledico postopno prekomerno sirjenje divjadi v novem habitatu in prav zaradi prenaseljenosti se tudi razne bolezni širijo z veliko naglico.

Meso divjadi, ki ima zdrav način prehranjevanja in si sama izbira hrano na prostem, je zelo cenjeno v kuhinji, vendar pa mora lovec točno preveriti, da ni bila žival okuzena. Govor je bil o številnih parazitarnih boleznih (nosni zolj, dlakojed, miksozoonoza, salmonela in borelijoza, ki jo raznasajo klopi), posebej pozornost pa so posvetili steklini, ki se spet hitro in nevarno širi v naših krajih. Ta tudi za človeka smrtno nevarna bolezen se po ugrizu začne s krči in konca s paralizo, ko virus, ki na prostem ni obstojen, pride do centralnega živčnega sistema. Pred to okužbo je najbolj učinkovito preventivno sredstvo cepljenje ne le psov, pač pa tudi mack, ki lahko pridejo v stik z okuženo lisico. Če se človek v primeru okužbe s steklino takoj ne

zdravi, ga doleti gotova smrt ob hudih mukah. Zato dr. Šik toplo priporoča, naj bomo zelo pozorni na odzivnost živali, ki se pod

vplivom stekline obnaša nenormalno. Ob koncu predavanja so zavrteli se kratkometražni film o steklini. (B)

JPC

DANES V LONJERJU

Proslava 50. obletnice napada na vaški bunker

Petdeset let je minilo, odkar je Lonjer prestal nekatere izmed najbolj krutih dni svoje zgodovine. Danes popoldne bo ob lonjerskem spomeniku padlim proslava 50-letnice osvoboditve in obletnice napada »colottijevcev« na Lonjer, pri katerem so prav na mestu, kjer stoji spomenik, padli trije partizanski borci in domači aktivisti. Proslava pa je tudi priložnost, da obeležimo vseh 57 borcev, 50 aktivistov, stiri talce iz Lonjerja in Katinare in nasploh vse tiste, ki so s svojo vztrajnostjo in pogumom pripomogli k te-

mu, da tudi mi sedaj obstajamo. Zbirališče je ob 15. uri v lonjerskih društvenih prostorih. Od tod se bo manjša skupina predstavnikov vaških organizacij z vencem podala k spomeniku na katinarsko pokopališče, ostali pa bodo krenili k lonjerskem spomeniku, kjer bo kulturni spored. Žal pa organizatorjem ni uspelo prirediti proslave na gradbišču bodočega kulturno-sportnega objekta zaradi zaostajanja del, kar je posledica pomanjkanja finančnih sredstev.

ODBOR ZA OHRANITEV STADIONA 1. MAJ vabi v nedeljo, 2. aprila, ob 18. uri na stadionu 1. Maj v Trstu na

DOBRODELNI KONCERT GODBENEGA DRUŠTVA PROSEK
Dirigent Aljoša STARC

DRUŠTVO SLOVENSKEH IZOBRAŽENCEV v Trstu

Triglavski narodni park

v sliki in besedi
Predstavil ga bo direktor parka inž. Janez Bizjak
Peterlinova dvorana ponedeljek, 27. marca ob 20.30

UMRLI SO: 34-letni Eugenio Longo, 58-letni Ilario Hoban, 76-letna Elsa Azzola, 86-letna Maria Pobega, 86-letna Veneranda Rossi, 83-letna Erminia Biondini, 87-letna Guglielma Tammaro, 87-letna Maria Canaletti, 88-letna Francesca Minno, 80-letna Maria Milocchi, 80-letna Maria Fabris.

LEKARNE

NEDELJA, 26. marca 1995
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Mazzinijev drevored 1 (Milje).
PROSEK (tel. 225141/225340).
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Dante 7 (tel. 630213), Ul. Costalunga 318/A (tel. 813268), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).
PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30.
Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

POPUSTI

od 10% do 50% na knjigah in se marsičem do 31. marca v TRŽAŠKI KNJIGARNI

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA, 26. marca 1995
EVGENIJA

Sonce vzide ob 5.57 in zatone ob 18.24 - Dolžina dneva 12.27 - Luna vzide ob 3.14 in zatone ob 13.41.

Jutri, PONEDELJEK, 27. marca 1995
RUPERT

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 10,5 stopinje, zračni tlak 1020,2 mb narasča, veter severozahodnik 11,5 km na uro, vlaga 73-odstotna, nebo spremenljivo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 10,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Francesco Esposito, Martina Zubalic, Francesca Stebez, Daniele Valente, Elisa Colombari in Thomas Polese.

SKD IGO GRUDEN gostuje

dramsko skupino KUD Janez Jalen in Notranjih Goric s komedijo

ŽIVLJENJE PODEŽELSKIH PLAY BOYEV

Predstava bo v soboto, 1. aprila, ob 20.30 v Prosvetnem domu A. Sirk v Križu

PROSEK (tel. 225141/2253409 - samo po telefonu za najnujnejše primere).

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Giulia 14 (tel. 572015).

Od PONEDELJKA, 27. marca, do NEDELJE, 2. aprila 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Korzo Italia 14 (tel. 631661), Ul. Zorutti 19 (tel. 766643), Ul. Flavija 89 - Zavljje (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Korzo Italia 14, Ul. Zorutti 19, Ul. Giulia 1, Ul. Flavija 89 (Zavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Giulia 1 (tel. 635368).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

ZALOŽBA MIHELAC in **TRŽAŠKA KNJIGARNA**

vabita v četrtek 30. marca ob 17.30 v prostore Tržaške knjigarne na predstavitev pesniške zbirke

Ambra

Tomaza Salamuna

Sodeluje urednik Matevz Kos

TRŽAŠKA KNJIGARNA

vabi v petek, 31. marca ob 17.30

na predstavitev novih slovarjev Diomire Fabjan Bajc Dve muhi na en mah - Due piccioni con una fava

in

Lažni prijatelji - I falsi amici

Spregovorila bo prof. Nada Pertot

Loterija

25. MARCA 1995

BARI
CAGLIARI
FIRENCE
GENOVA
MILANO
NEAPELJ
PALERMO
RIM
TURIN
BENETKE

11
55
24
66
85
4
54
36
85
55

27
29
74
10
9
51
61
80
36
42

21
78
56
60
57
64
7
74
26
43

5
30
53
65
76
30
86
81
30
8

6
47
80
5
23
74
3
6
32
59

ENALOTTO

1 X 1 2 2 1 X X 2 X X 2

KVOTE

12 -57.707.000.-
11 1.511.000.-
10 164.000.-

Danes praznuje v Praprotnu 70. rojstni dan

Dragica Peric

Mnogo sreče in zdravja v življenju ji želijo

hči Slavica z družino in sin Franko

Cestitkam se pridružujeta Slava in Stanko Mislej

Nona Neva in nono Rudi sta se oddahnili, ko sta Tamara in Darjo sinka

Boruta

dobila.

Zdaj pa srečno naprej zeli vsa klapa

Na pravni fakulteti tržaške univerze je doktorirala

Katja Turk

Cestitamo ji in ji želimo veliko uspeha

mama, brat Ales in nona

ČESTITKE

Nasa raznasalka DRAGICA PERIC slavi danes 70. rojstni dan. Da bi nam se mnogo let vsako jutro pri-nasala dnevnik, so želje vascanov iz Praprota.

Obilo veselih in zdravih dni zelim DRAGICI PERIC družini Gruden in Doljak.

Najina prijateljica DRAGICA PERIC slavi danes lepi okrogli rojstni dan. Iskreno ji čestitava in vsočiva, da bi vedno tako cvrsta in zdrava nadaljevala svojo pot. Se na mnoga, mnoga srečna leta ji kliceva Zora in Milena.

JUSTINA MACAROL iz Gropade praznuje danes svoj rojstni dan. Vse najboljše ji želijo iz srca moz Pepi, hčerka Danica in sin Mitja z zeno.

Nasi noni in pranonni JUSTINI posiljamo iskrene čestitke in ji želimo vse najboljše. Vnučkinje z družinami in pravnukinji.

Danes praznuje 50 let DUSAN GULLI iz Ricmanj. Ob tem lepem prazniku mu želijo se na mnoga srečna zdrava leta in izpolnitev vseh želja zena Matilda, svakinja Marija z družino in svak Marjan z družino.

Draga FRANKA ZERJAL! Danes praznuješ tvoj rojstni dan. Ob tem lepem dnevu ti čestitamo in zelimo veselo družbo. Karlo in Gina. Enako ti zeli tvoja nona Francka.

KINO

ARISTON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »La giusta causa«, i. S. Connery, prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR - 15.45, 17.55, 20.05, 22.15 »Star Trek - Generazioni«, i. P. Stewart, W. Shatner.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Creature del cielo«, r. Peter Jackson, prepovedan mladini pod 14. letom.

AMBASCiatori - 15.30, 17.40, 19.55, 22.15 »Pret a porter«, r. Robert Altman, i. Julia Roberts, Tim Robbins, Kim Basinger.

NAZIONALE 1 - 16.30, 19.00, 21.40 »Vento di passioni«, i. B. Pitt, A. Hopkins.

NAZIONALE 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Farinelli, voce regina«, i. E. Loverso.

NAZIONALE 3 - 16.45, 19.15, 21.45 »Le ali della liberta«, i. Tim Robbins.

NAZIONALE 4 - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15, »Uomini, uomini, uomini«, r.-i. Cristian De Sica, i. Massimo Ghini, Leo Gullotta.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »A qualcuno piace il culo«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Nell«, r. Michael Apted, i. J. Foster, L. Neeson, N. Richardson.

ALCIONE - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Pallottolo su Broadway«, r. Woody Allen, i. C. Palminteri, J. Cusack.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Belle al bar«, r.-i. A. Benvenuti, E. Robin's.

Vaške organizacije Lonjerja in Katinare
prireajo

OB 50-LETNICI OSVOBODITVE

PROSLAVO v Lonjerju danes, 26. t. m., ob 15. uri

Program bo obsegal kulturni spored, pozdravne nagovore predstavnikov javnih oblasti, VZPI-ANPI, ZZB iz sežanskega okraja ter slavnostni govor.

Pred pričetkom bo svečano polaganje vencev na spomenik, ki obeležuje napad na lonjerski bunker in na spomenik padlim na katinarskem pokopališču.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
Istituto regionale sloveno per l'istruzione professionale

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE vabi univerzitetne študente na celodnevni izlet, ki ga prireja v sodelovanju s podjetjem EURO-SAVA S.r.l. Predvidena sta:

- ogled tovarne SAVA v Kranju in razgovor z vodstvom priznanega slovenskega proizvajalca pnevmatike,
- obisk Centra Brdo, vodilne srednjeevropske sole za management.

Odhod v petek, 31. marca t. l. ob 8. uri z Opcin. Vpisovanje v tajništvo Zavoda v Trstu, Ul. Ginnastica 72 tel. 566360 in v Narodni in študijski knjižnici v Trstu, Ul. S. Francesco d'Assisi 20, tel. 635629

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

NOVI POMLADNI MODELI

ŽENSKA OBLAČILA

Široka izbira oblačil, spodnjega perila, pižam, moških in ženskih trenirk

Ul. Ginnastica 22

Tel. 7600051

POPOLNA RAZPRODAJA - POPOLNA RAZPRODAJA

ITALNOVA

POPOLNA RAZPRODAJA

ZIMSKIH, POMLADNIH in POLETNIH ŽENSKIH OBLAČIL

Velikosti do št. 60:
krila, suknje, majice, hlače, površniki, dežni plašči

PO NABAVNIH CENAH

ITALNOVA - Trg Ospedale 7- Trst

POPOLNA RAZPRODAJA - POPOLNA RAZPRODAJA

STOP za VL0MILCE

S PASIVNO VARNOSTJO LAHKO MIRNO SPIS

Železna premična dvoriščna vrata, blindirana polkna in navojnice, železne ograje raznih oblik in barv

IN...

BREZPLAČNI PREDRAČUNI

ARTIGIANA ALLUMINIO

Trst - Ulica Giotto 9 Tel. 635086

AMATERSKI ODER JAKA ŠTOKA

vabi na ponovitve veseloigre

Salon ekspan

J. Kolaric
danes, 26. t. m., ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku

PRIREDITVE

SKD VIGRED vabi na ogled razstave **MOSTAR V TRSTU** v prostorih bivše konzulte v Sempolaju. Urnik razstave: danes od 11. do 12. ure in od 16. do 18. ure, jutri od 18. do 20. ure.

Danes, 26. marca, bo ob 18. uri v Baragovem domu v Ricmanjih dramska prireditve **LE KANDIDIRAJ, LE KANDIDIRAJ** v izvedbi dramske skupine iz Standreza. Vabljeni!

V **BARAGOVEM DOMU** v Ricmanjih sta odprti razstavi Spomeniki pisane besede in Ricmanjih in Prispevki sodobnih slovenskih umetnikov ob 800-letnici sv. Klare. Urnik: ob delavnikih od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

SKD SLAVEC - Galerija Babna hiša v Ricmanjih - vabi do 31. t.m. na ogled razstave mladih likovnikov iz Trzaskega in Goriskega. Urnik: danes od 10. do 12. ure, v sredo in petek od 20.30 do 22. ure.

SKD TABOR - Openska glasbena srečanja - s koncertom za violino in klavir se sklenu pomladanski niz opernih glasbenih srečanj. Koncert bo v petek, 31. t.m., ob 20.30 v Prosvetnem domu. Nastopila bosta violinist Armando Barilli in pianistka Antonella Fanfaroni iz Parme. Na sporedu Maticic, Bruch in Brahms. Vljudno vabljeni!

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUSTEV vabi na ogled razstave arhitekturnih maket in risb **SLOVENSKI KOZOLEC**, ki je na ogled v prostorih Trzasko knjigarne do 4. aprila 1995.

OBVESTILA

SLOVENSKI DIJASKI DOM S. Kosovel sporoča, da bo ob današnji odprti meji 25. Zeleni center na Tomažu pri Vrhpoljah odprt. Ob 15. bo koncert 40-članske godbe na pihala iz Divače. Vabljeni vsi ljubitelji, zagovorniki miru in omikanega sožitja, se posebno mladi.

OB 50-LETNICI bojev na Poreznu Skupnost borcev IXX. Slovenske narodno-osvobodilne udarniške brigade (SNOUB) Srečko Kosovel, Gorenjsko vojno področje in Planinsko društvo Cerkno organizirajo pohod na Porezen danes, 26. t.m. Ob 15. uri bo komemoracija pri spomeniku na Jesenici pr Cerknem. Slavnostni govornik bo Zlobec. Vabljeni vsi borci in udeleženci pohoda.

SKD TABOR - Opcine vabi na **REDNI OBCNI ZBOR**, ki bo v torek, 28. t.m., v Prosvetnem domu: ob 20. uri prvo sklicanje, drugo sklicanje pol ure kasneje.

KLUB PRIJATELJSTVA in VINCENCIJEVA KONFERENCA iz Trsta vabita clane in prijatelje na pripravo za Veliko noč, ki bo v sredo, 29. marca, ob 16. uri pri solskih sestrah, Ul. delle Docce 34 pri Sv. Ivanu.

SKLAD MITJA CUK sporoča, da bo **REDNI OBCNI ZBOR** v sredo, 29. t.m., ob 1. sklicanju in ob 20.30 v 2. sklicanju na Narodni ul. 126.

SKLAD MITJA CUK prireja angleski tečaj na različnih stopnjah, individualne ali skupinske lekcije. Informacije po telefonu 212289 od ponedeljka do petka v dopoldanskem času.

GOSPODARSKO DRUŠTVO na Kontovelu vabi clane na 96. redni občni zbor v petek, 31. t.m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju. Odbor.

POHITITE z vpisi otrok v obmorsko kolonijo v Dragi (SLOKAD, tel. st. 226117) in v gorsko kolonijo v Comegliansu (Slovenska Vincencijeva konferenca, tel. st. 43194) tudi v občinah Devin - Nabrezina, Zgonik, Repentabor, Dolina in Milje, kjer vpisujejo občinske zdravniške asistentke.

KRUT obvesca, da je odprto vpisovanje za letovanje na Malem Lošinju. Letos bo letovanje junija in julija v starih 10-dnevnih izmenah. Vpisovanje in informacije **KRUT**, Ul. Cicerone st.8, tel. st. 360072.

KD RDECA ZVEZDA vabi k sodelovanju na tekmovalno razstavo slastic in kruha **IZ DOMACE PEČI**, ki bo v nedeljo, 9. aprila. Kategorije: 1. raznovrsten kruh, 2. tradicionalno pečivo, 3. po želji in fantaziji. Prijave sprejema do petka, 7. aprila na tel. 229359, izdelke pa v nedeljo, 9. aprila od 12. do 15. ure v društvenih prostorih v Salazu.

V **OKVIRU** poglobitvenih večerov in priprave na Veliko noč vabljeni v petek, 31. marca ob 20.30 v staro solo v Mackoljah k **OKROGLI MIZI IN POGOVORU** ob temah: Kaksen smisel imajo žrtve in odpovedi v življenju?, Kako doživljamo postne in velikonočne dni?, Zakaj k spovedi pred Veliko nočjo?, Kaj pomeni vstati s Kristusom?... Gostji večera: profesorica Mirjam Bratina por. Pahor iz Devina in sestra redovnica Dorotheja iz Doline.

IZLETI

SINDIKAT SPI CGIL Devin - Nabrezina organizira večdnevni izlet v Salzburg od 26. do 28. maja. Vse informacije dobite na sedežu Sindikata tel. st. 200698 ali 200036.

ŠOLSKE VESTI

RAVNATELJSTVO DP-ZIO J. STEFAN obvesca, da bo jutri, 27. t.m., roditeljski sestanek za naslednje razrede: ob 16.15 za vse I. in II. razrede in ob 18.00 za vse III., IV. in V. razrede. Vabljeni vsi starši.

PUBLIEST
Tel. (040) 7796611 - Fax 768697
oglas - obvestila: 8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30
13.30 - 17.00 (razen sobote)

MALI OGLASI

PODJETJE S POHISTVOM isče delavca za skladičenje, dostavo in montažo pohistva pri kupcih. Ponudbe poslati na **UFFICIO POSTALE 34019 SISTIANA C/P 59**.

TRGOVSKO PODJETJE S POHISTVOM isče osebo za prodajo izloženega pohistva in opravo s prodajo vezanih pisarniških zadev. Znanje slovenskega, hrvaškega in italijanskega jezika. Ponudbe poslati na **UFFICIO POSTALE 34019 SISTIANA (TS) C/P 59**.

TRGOVSKO PODJETJE S POHISTVOM isče geometra risarja pohistvene stroke ali prodajalca pohistva sposobnega izdelati podrobne projekcije stanovanjskega pohistva. Ponudbe poslati na **UFFICIO POSTALE 34019 SISTIANA (TS) C/P 59**.

GOSTILNA NA KRASU isče natakarico/ja, delovni čas po dogovoru. Telefonirati od 11. do 12. ure na st. 229168.

PODJETJE iz Nabrezine isče prevoznika s svojim sredstvom za dvokratno tedensko dostavo blaga v Trstu. Tel. ob delavnih dneh na st. 200232 med 14. in 15. uro.

NUJNO iscem gospo Slovenko za 24-urno delo pri ostareli osebi za dobo 15 dni na mesec. Tel. st. (040) 814385.

25-LETNO DEKLE z delovno izkušnjo isče kakrsnokoli resno zaposlitev, tudi kot hisna pomočnica ali za oskrbo ostarelih. Tel. ob uri obedov na st. 200882.

KVALIFICIRANEGA ali priučenega kuharja stalno zaposli slovenska restavracija v Munchenu. Imeti mora italijansko državljanstvo, za stanovanje in hrano poskrbljeno. Tel. st. 0038665/56728.

ISCEM V NAJEM hišo z vrtom na Krasu. Tel. st. 327465 - dom ali st. 420460 (od ponedeljka do petka od 16.00 do 18.30).

NA OPCINAH ali v okolici kupim hišo ali zidljivo zemljišče. Tel. 213385 v večernih urah.

NA PROSEKU dajemo v najem za krajše obdobje trosobno opremljeno stanovanje. Tel. st. 200115.

V **NEPOSREDNI** blizini mednarodnega prehoda Rdece hiše v Gorici daje-

mo v najem 170 kv. m poslovnih prostorov. Možnost parkirišča in uporabe industrijskih hladilnikov. Tel. st. (0481) 31163 v popoldanskih urah.

UCITELJICA nudi individualne lekcije za osnovnolske otroke. Tel. st. 381794.

PRODAM vilo z velikim vrtom - področje Gabrovec. Tel. 040/948664.

PRODAM fiat X19 1500, letnik 1980 v odličnem stanju. Tel. st. 220804.

PRODAM VW Polo, letnik 1988 v odličnem stanju. Tel. st. 299620.

PRODAM bel Vitara 1600, konec leta 1991, kataliziran. Tel. st. 7606084 - trgovina ali 274941 - ob urah obedov.

PRODAM seno v balah. Tel. st. 327104.

PRODAM prenosni telefon Nokia City man 300, možnost fakturiranja. Kljcati v večernih urah na st. (040) 228997.

GOSTILNO VODNJAK, Strmec 1, Crni vrh nad Idrijo, prodam. Gostilna je v obratovanju. Informacije na tel. st. 0038661/374711.

PODARIM psicko s svetlo dlako (mesane pasme setter/nemski ovčar) staro osem mesecev. Tel. st. (0481) 521147.

OSMICO ima Jurij Stubelj v Sempolaju.

OSMICO je odprl v Borstu st. 1 Sergij Mahnic. Toci crno in belo vino.

OSMICO ima odprto Lovrenc Zerjul v Lonjerju. Toci belo in crno vino.

OSMICO - AGRITURIZEM je odprl Milic v Zagradcu. Tel. st. 229383.

OSMICO sta odprla Marcelo in Ervin Doljak v Samatoci st. 22.

OSMICO ima odprto Slavko Svara, Trnovca st. 14.

KMECKI TURIZEM je odprl pri Justu Skerlju, Salez 44 se danes, 26. t.m.

OSMICO ima Ivan Antonic v Cerovljah na st. 34. Toci belo in crno vino.

BERTO TONKIC je v Doberdobu na Trzaski cesti 25 odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi domač prigrizek.

OSMICA je odprta v Dolini na st. 147. Ladi Kocjan vabi vse na belo in crno vino in domaco zuco.

ZAHVALA

Svojci pokojne

Marije Rupel
vd. Štoka

se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so z njimi sočustvovali.

Prosek, 26.3.1995

27.3.1992 27.3.1995
Ob tretji obletnici smti drage

Nadje Krišćak

se je z neizmerno ljubeznijo in zalostjo spominja mama in vsi, ki so jo imeli radi
Barkovlje, 26.3.1995

Skerlavai
draguljarna

Ul. C. Battisti 2
Tel. 7606012
TRST

CAVA02

BUDILKA, KI TE BUDI ŽE 80 LET JE SE VEDNO BUDILKA CAVALLAR? OD DANES DALJE BO SE VEDNO TVOJA BUDILKA V PRENOVLJENEM, ELEGANTNEM IN FUNKCIONALNEM AMBIENTU. NADALJUJE SE, BOLJE KOT PREJ, TRADICIJA KJER SE KLASIČNOST PRILAGAJA NOVIM ČASOM

C A V A L L A R

URE - ZLATO - SREBRO
ULICA SAN LAZZARO 15 - TRST

GORICA / PREDLOG KONZORCIJA ZA INDUSTRIJSKI RAZVOJ

Goriški sklad naj bi postal rotacijski sklad

Iz poviška cene goriva denar za urejanje mesta

Cepprav industrijski sektor na Goriškem ni kdove kako razvit, ustvarja se vedno okrog dve petini dohodka. Terciarne dejavnosti (zlasti trgovina) so v krizi, nekaj več možnosti razvoja se odpira v turizmu, medtem ko se delez kmetijstva v strukturi skupnega dohodka niza. Vpraskljive so nadalje dejavnosti, ki so tako ali drugače vezane na mednarodno vlogo Gorice, saj je poleg sprememb, ki so se že uresničile, računati v nekaj letih, po vstopu Slovenije v Evropsko zvezo, na povsem drugačne razmere. Z drugo besedo, nujno je treba predvidevati razvoj dogodkov in sprejeti najbolj primerne ukrepe za preoblikovanje in možnosti razvoja gospodarstva. Tudi zato, da se ne bi že čez kakšno leto znasli nepripravljeni, tako kakor se je zgodilo na Trbižu.

Konzorcij za industrijski razvoj je včeraj predstavil osnutek načrta, ki je na prvi pogled dokaj preprost in skromen, a po mnenju se-

stavljalcev, dr. Carla Micheluttija in Gianfranca Gandina, predsednika konzorcija, odpira zelo stvarne možnosti za razvoj industrijskega sektorja, ki bi, v postopku preoblikovanja gospodarstva, pridobil na tezi in ki bi ob predvidenih spremembah zagotavljal določeno stabilnost.

Industrija potrebuje za razvoj poleg zazidalnih zemljišč - teh je na Goriškem dovolj - predvsem finančna sredstva oz. ugodne kredite ter ustrezno delovno silo. Možnosti kreditiranja pod ugodnimi pogoji bi lahko zagotovili s sredstvi Goriškega sklada, vendar pa bi morali ta mehanizem za spodbujanje gospodarske rasti nujno prilagoditi, menijo pri Konzorciju. Dosedanje oblike financiranja so se izkazale premalo uspešne in spodbujevalne. Goriški sklad naj bi deloval kot rotacijski sklad. Zdaj se namreč prispevki izplačujejo v obliki nepovratnih sredstev, kar ima, poleg dobrih tudi veliko sla-

bih strani: n.pr. omejitve EZ. Z uvedbo ugodnih posojil bi bilo mogoče aktivirati znatno več finančnih sredstev kakor zdaj, kar bi imelo pozitivne posledice. Delovno silo za nova podjetja pa naj bi črpali iz sosednjega območja v Sloveniji. Drugi del predloga Konzorcija za industrijski razvoj prav tako zadeva poslovanje proste cone. Ob upoštevanju podrazitev goriva pri sosedih in podrazitev goriva v Italiji, bi bilo smotno za kakih 200 lir povisati prodajno ceno goriva. Ta sredstva bi se deloma zbirala v Goriškem skladu, na območju občin Gorica in Sovodnje pa bi šla na poseben račun, za financiranje prepotrebni posegov v urejanju okolice, prenovo starih stavb, za urejanje cest, pločnikov itd. Letno bi ta delež navrgel približno 2, 5 milijarde lir. S temi sredstvi bi bilo mogoče najeti kar precej posojil in s tem sprožiti obsežen proces posegov prenove, kar bi se ugodno odrazilo tudi na področju zaposlovanja.

FINANCARSKA ŠOLA / POZIV ŽUPANU

Štandrež zahteva razpis referendumu

Rajonski svet odobril načrt za slačilnice ob balinarskem igrišču - Včeraj ekološka akcija

Rajonski svet v Standrežu je v četrtek izglasoval novo resolucijo proti gradnji financerske sole na letališču. V njej ugotavlja, da bi vojašnica hudo ogrozila "sedanja ravnotežja v rajonu", da obstaja močno nasprotovanje javnosti in da vsekakor ni dopustno, da bi Osimski denar namenjen cestam sel za vojašnico. Zato rajonski svet zahteva, naj župan razpiše referendum in naj poseže za to, da bi finančna straža za lastnimi sredstvi sezidala solo v kaki opušteni vojašnici in ne na letališču. Za resolucijo so glasovali vsi razen Romolija (FI) in Ciuffarina (Liga), vzdržala pa se je Smetova (Zeleni), ki je proti financerski soli kjerkoli, bodisi na letališču kot v vojašnicah.

Na isti seji so tudi odobrili nacrt za realizacijo zgradbe za slačilnice, stranica in skladišče ob balinarskem igrišču. Izvajali ga bodo postopno. Rajonski svet bo financiral nakup materiala in zahtevnejša dela, člani kluba Mak pa bodo prispevali prostovoljno delo.

Na seji je občinski odbornik Pesco posredoval podatke o onesnaževanju iz upepeljevalnika, ki naj bi bilo pod maksimalno dovoljeno mejo. Občina se ne namerava zapreti objekta, pač pa je obljubil namestitev novega filtra in neprav za preverjanje onesnaževanja.

Rajonski svet je včeraj popoldne priredil tudi novo akcijo za čiščenje okolja nad bregom Soče tik pod vasjo.

Nekateri med številnimi udeleženci včerajšnje akcije za čiščenje okolja v Štandrežu (foto Studio Reportage)

NOVICE

Pesnik Ciril Zlobec ob 70-letnici v Gorici

Ciril Zlobec bo kmalu praznoval svojo 70-letnico. DZS jo je pocastila z izdajo treh izjemno opremljenih knjig, dveh pesniških zbirk Stopnice k tebi in Skoraj himna ter monografijo dr. Marije Svajncer Ciril Zlobec pesnik ljubezni. Knjige bodo predstavili na srečanju z avtorjem Cirilom Zlobcem v četrtek, 30. marca, ob 18. uri v Kulturnem domu. Na srečanju bo sodeloval tudi pianist prof. Aleksander Vodopivec.

Jutri občni zbor ZSKP

Zveza Slovenske katoliške prosvete bo imela svoj redni letni občni zbor jutri, 27. marca, ob 20.30 v komorni dvorani Katoliškega doma v Gorici. Na dnevnem redu so poročila tajnika, blagajnika, predsednika, članic, nato po pozdravih gostov in poročilu nadzornikov pa še volitve predsednika in drugih organov zveze.

Teden civilne zaščite

Teden od 27. marca do 2. aprila bo po vsej državi posvečen dejavnostim civilne zaščite s prektivnimi vajami in informiranjem občanov o preprečevanju nezgod in delovanju v pripravi katastrof. V Gorici napovedujejo manifestacijo v soboto, 1. aprila, pred ljudskim vrtom z udeležbo prostovoljcev številnih mestnih združenj. Vsi interesi so v sredo ob 20.30 vabljeni na pripravljalni sestanek, ki bo na sedežu jamarsko-raziskovalnega društva C. Seppenhofer v Ul. Diaz 13. Civilni zaščiti bo posvečen tudi poseben razstaveni prostor na sejmu Hobby sport v Vidmu od 1. aprila dalje. Prostovoljci civilne zaščite imajo s predstavitvijo potrdila župana brezplačen vstop.

Srečanja mladih pri SSk

Mladinska sekcija SSk se bo sestala danes ob 15.30 na sedežu v Drev. XX. septembra 118. Na dnevnem redu je razprava o občinskih volitvah, predstavitev mladih kandidatov in obravnava delovnega načrta za drugo trimesecje 1995. Sekcija bo v prihodnjih dneh priredila vrsto srečanj na temo Mladi in politika, na katerih bodo predstavlili delovanje, nacrtje in programe. Srečanja bodo v Steverjanu v Sedejevem domu v torek ob 20.30, v bivši osnovni soli v Jamljah v četrtek ob 20.30, na sedežu PD Rupa-Pec v Rupci 4. aprila ob 20.30, v župnijskem domu v Doberdobi 6. aprila ob 20.30 in v Sovodnjah 11. aprila ob 20.30.

Obračun bi bil lahko tragičen

Nasilje in nesportno obnašanje ne razlikuje visje ali nizje tekmovalne skupine, velikih stadionov od manjših telovadnic. Razgrajacev je, kot kaže povsod dovolj.

Tako se je petkovo srečanje v kosarki (75:73) med mostvoma Largo Isonzo in Scoglietto Trst koncal ne nepričakovan način, za 56-letnega Silvana Olimpa pa tudi z iskanjem zdravniške pomoči v bolnišnici. Med kričanjem, prerivanjem in podobnimi načini izražanja nasilja, je mozakar padel s tribune, z višine poldruga metra. Nalomil si je rebro in zadobil močan udarec v prsni kos.

MEDEJA / SREČANJE OTROK IZ VRTOJBE, REKE, KEUTSCHACHA IN MEDEJE

Mednarodni praznik dreves

Občinska uprava v Medeji je bila pobudnik včerajšnjega mednarodnega srečanja v znamenju prijateljstva in sodelovanja. V parku pred županstvom, pri osnovni soli in na griču nad vasjo so mladi iz Reke, Keutschacha, Vrtojbe in Medeje zasadili drevesca miru in prijateljstva. Vsaka delegacija je prinesla najbolj značilno oziroma najbolj priljubljeno drevo. Vrtojbenci so prisli z lipo, domačini pa so zasadili trpežno kropinco. Pri županstvu so zatem pripravili krajši kulturni spored. V reski delegaciji so bili tudi predstavniki italijanske skupnosti, vodil pa jo je župan Linič. Srečanje učencev osnovnih sol je bila tudi priložnost za srečanje upraviteljev medijske in drugih sosednjih občin.

Na sliki (Fotostudio Reportage) otroci iz Vrtojbe so zasadili lipo

MEJA / ZELENI

Ne prometu po Škabrijelovi

Mejni prehodi v Gorici se razburjajo duhove. Rdeca hiša je odprta za pesce, polemika pa se je vnela zaradi predloga rajonskega sveta za severno cetr, da bi odprli avtomobilskemu prometu prehod za pesce v Škabrijelovi ulici. Zeleni menijo, da je to norost, saj bi se povečal hrup in onesnaženost v ulicah, ki niso primerne za gost promet, obenem pa bi ne rešili problema mednarodnega prometa, saj je prehod namenjen le upravicencem s prepustnico. V letaku navajajo poimensko vse rajonske svetovalce, ki so glasovali za to (vsi razen dveh zelenih in enega progresista). Obenem se sprašujejo, zakaj je deželni radio dal vest o predlogu rajonskega sveta že v petek opoldne, ko pa je bila seja šele isti večer ob 20.30? Mar so o tem odločili drugje in so nato svetovalci samo potrdili odločitve drugih?

KRONIKA / V PETEK ZVEČER V UL. TERZA ARMATA

Avto na strehi, šoferju pa nič

V Doberdobi se je poškodoval 20-letni Kristijan Lavrenčič

Precejšnjo srečo je imel, kljub nesreči, voznik zastave 101, Spasoje Dukić iz Nove Gorice, ulica Gradnikove Brigade 39. Vozil je po ulici Terza Armata v smeri proti Tržaški cesti, ko je, v bližini avtomobilskega salona Aguzzoni, izgubil nadzorstvo nad vozilom, zavozil v desno in obital na strehi, v občestnem jarku. Voznik se je izmazal le z nekaj praskami. Več dela so imeli gasilci, da so avtomobil spet spravili v pravo pozicijo, in policija.

Težke telesne poškodbe pa je včeraj

zgodaj zjutraj na pokrajinski cesti pri Doberdobi dobil 20-letni Kristijan Lavrenčič s Poljan, ulica Bratje Cervi 7. Prislo je do trčenja med motorčkom, na katerem se je peljal Lavrenčič in avtomobilom, ki ga je vozil 47-letni Renzo Narduzzi iz Doberdobi, Goriska ulica 5. Lavrenčič si je v nesreči zlomil kolk in zadobil številne druge poškodbe. Zdravil se bo 3 mesece.

Na sliki (Fotostudio Reportage) prizorišče nesreče v ulici Terza Armata

Poletni urnik trgovin

S prehodom na poletno uro bodo jutri tudi trgovine začele poslovati s poletnim urnikom. Trgovine z raznim blagom bodo odslej poslovale z urnikom 8.30-12.30 in 15.30-19.30, jestvinske trgovine in marketi 8.20-13.00 in 16.30-19.30, mesnice 7.30-13.00 (sobota tudi 16.30-19.30), pekarnice in mlekarne 7.30 (fakultativno 7.00) do 12.30 in 17.30-19.30. Ti urniki so okvirni: vsak trgovec sme prosto izbrati urnik odprtja med 7. in 21. uro za najmanj 30 in največ 44 tedenskih ur. Javni lokali so obvezno odprti med 7. in 21. uro (s popoldanskim odmorom), fakultativno pa od 5.00 do 2.00 ali 3.00.

FILM VIDEO MONITOR / DANES V KULTURNEM DOMU

Intenziven in lahkoten spored predvajanj

Okrogla miza: Slovenski filmvideo doma in po svetu

Deseti film video monitor se danes nadaljuje v Kulturnem domu z intenzivnim in hkrati lahkotnim sporedom filmskih predvajanj. Tako čez dan kot v večernem sporedu bodo vrteli filme, ki naj bi pritegnili pozornost številnega občinstva. Začeli bodo ob 9. uri s filmom Zivovina Pavlovića Nasvidenje v naslednji vojni (1980), v katerem se nekdanji partizan in nemški vojak srečata na pocičnicah v Spaniji in obujata spomine na vojne dni, ko sta bila sovražnika. Ob 11. uri bo v mali dvorani okrogla miza na temo Slovenski filmvideo doma in po svetu, kjer se bodo filmski ustvarjalci in kritiki spraševali o uspešnosti slovenskega filma tudi v tujini. Sčasno bodo v veliki dvorani vrteli Stiglicev Dolina Miru (1956), v katerem otroka iščeta svojo dolino miru sredi vojne vihr.

Popoldanski spored bo ob 16. uri uvedla iskriča družinska komedija Jožeta Bevca To so gadi (1977),

sledil pa bo film o dijakih ljubeznih in nedolznih laze Vesna (1953) Frantiska Capa. Kdor je v četrtki zamudil pretresljivi otvoritveni film Lite Stantić Zid molka, si ga lahko ogleda ob 18. uri v mali dvorani.

Večerni spored bo ob 20.30 po kratkih filmih sledila fantastična komedija

ponudil zabaven mladinski film Tantadruj (1994). Tugo Stiglic, avtor uspešnic (Poletje v školjki 1 in 2) je po noveli Cirila Kosmaka in scenariju svojega že pokojnega očeta Franceta Stiglica posnel lirčno upesnitev sveta med sanjami in resničnostjo. Ob 22.30 bo sledila fantastična groteskna komedija

Francija Slaka Butnskala (1985), medtem ko bodo zvečer v mali dvorani predvajali filma Erotikon (v njem nastopa slovenska zvezdnica nemega filma Ita Rina - Ida Kravanja) in nato ameriški film Lewisa Allena "A bullet for Joey" (Svinčenka za Joeya).

Na sliki: prizor iz Tantadruja

VINOGRADNIKI / PRIZNANJA ZA BRIŠKE PROIZVAJALCE

Nagrajeni tudi za etikete

V teh dneh so tudi vinogradniki iz naših Brd poslali v Ljubljano na vinski sejem vzorce svojih vin. Kot je znano bo letošnji, že 41. mednarodni vinski sejem prej kot v prejšnjih letih. Sejem bo že v juniju, ocenjevanje vin bo čez dober mesec dni. Svoječasmo ze poročali, da so tu-

di lani vina brskih vinogradnikov na mednarodnem ocenjevanju v Ljubljani dobila laskave nagrade, pa čeprav je lani ocenjevanje bilo strožje kot prej. Na ljubljanskem sejmu so lani ocenjevali skoraj 1.300 vin z vsega sveta.

Nasi vinogradniki pa so se lani uveljavili tudi

drugace. Posebna žirija MM (gre za žirijo mesecnika Media Marketing) je ocenjevala podobo vinskih steklenic. Kot bomo v tem ljubljanskem periodičnem listu, se je strokovna žirija (v njej so bili Stane Bernik, Zlatko Jancić, Ranko Novak, Jure Apih in Meta Dobnikar) zaslala v zadregi, saj je bilo več lepo oblikovanih etiket in steklenic tudi med vini, ki niso dobila dovolj visokih ocen vinarke žirije.

Največjo nagrado, Cordon d'Excellence 1994, je dobila podoba steklenice ameriškega vina "Insighnia" Josepha Phelpsja iz Napa Valley v Kaliforniji, ki je osvojilo tudi veliko zlato medaljo za kakovost vina. Priznanja za trajno skladnost kakovosti in

podobe sta prejeli Gue-noc Petite Sirah, 1991, iz Middletowna v Kaliforniji, in Chardonnay Collio, 1993, vinogradniškega podjetja Krapez z Jazbin (na vinskem ocenjevanju je bila temu vinu podeljena zlata medalja, enaka tudi za traminec; predlanskim pa so dobili eno veliko zlato in tri zlato medalje). Posebna priznanja je žirija podelila se trem dobro oblikovanim steklenicam s srebrnimi vini: sivemu pinotu, 1991, Vinakoper, furlanskemu tokaju vinogradniškega posestva Keber s Cegla v krminski občini (na lanskem vinskem ocenjevanju je to vino dobilo srebrno medaljo), in The Hogue Cellars, merlot 1991 iz Columbia Valley v ZDA.

KD SOVODNJE

vabi na

Modno revijo pomlad - poletje '95

(v domačem duhu)

V nedeljo, 2. aprila, ob 19. uri
v Kulturnem domu v Sovodnjah

Vabimo Vas
v četrtek, 30. marca 1995,
ob 18.30 v Kulturni dom
(Ul. Brass 20) na prijateljsko
srečanje s pisateljem

CIRILOM ZLOBCEM

Ob tej priložnosti bomo predstavili pesniški zbirki »Stopnice k tebi« in »Skoraj himna« ter monografijo dr. Marije Svajncer »Ciril Zlobec pesnik ljubezni«, ki jih je izdala DZS v počastitev njegove 70-letnice.

Sodeloval bo pianist prof. A. Vodopivec

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
Istituto regionale sloveno per l'istruzione professionale

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE vabi univerzitetne študente na celodnevni izlet, ki ga prireja v sodelovanju s podjetjem EUROSAVA S.r.l. Predvidena sta:

- ogled tovarne SAVA v Kranju in razgovor z vodstvom priznanega slovenskega proizvajalca pnevmatike,
- obisk Centra Brdo, vodilne srednjeevropske šole za management.

Odhod v petek, 31. marca t. l. ob 7.30 iz Gorice. Vpisovanje v tajništvo Zavoda v Gorici, Ul. della Croce 3, tel. 0481/818226

DREVESNICA

ORLANDO

ko pride pomlad, daj cvetje na balkon

Sovodnje (GO) Ul. Case sparse 71/A Tel. 0481/20075

KINO

GORICA

KULTURNI DOM 10.
Film video monitor: 9.00
»Nasvidenje v naslednji vojni«, 11.00 »Dolina miru«, 16.00 »To so gadi«, 18.00 »Vesna«, 20.30 Filmi Božidarja Jakca, sledi »Tantadruj«, rež. Tugo Stiglic, 22.30 »Butnskala«.

Mala dvorana: 11.00 okrogla miza, 18.00 »Zid molka«, 20.30 »Erotikon«, 22.30 »A bullet for Joey«.

VITTORIA 15.00-17.20-19.40-22.00 »Vento di passione«, i. Anthony Hopkins in Brad Pitt.

CORSO 16.00-18.00-20.00-22.00 »La giusta causa«, i. Sean Connery.

TRZIC
COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Page master«.

PRIREDITVE

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO prireja v torek, 4. aprila, ob 19.30 v sodelovanju s KRUTOM predavanje revmatologinje dr. Danice Radulović o bolečinah hrbtenice in vratu.

KD OTON ŽUPANČIĆ prireja v sodelovanju s plesno solo Urška nadaljevalni plesni tečaj za odrasle. Prijave za stare in nove plesalce na prvem srečanju jutri ob 20.30 v domu A. Budala v Standrežu.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje bencinske črpalke

GORICA
AGIP - Ul. d'Aosta 74
ESSO - Ul. Brass 7/B
IP - Ul. Lungo Isonzo 110

ERG - Ul. Brig. Re
GRADISCE

IP - Trg Unità
TRZIC
ESSO - Ul. Boito
API - Ul. Cosulich
MONTESHELL - Ul. Boito

AGIP - Ul. Duca d'Aosta
RONKE
MONTESHELL - Ul. Redipuglia

ZAGRAJ
API - Trg Garibaldi
SKOČJAN
AGIP - pokrajinska cesta za Gradež

SLOVRENC
AGIP - državna cesta 56
TURJAK

IP - državna cesta
VILES
ERG - Ul. Aquileia 40

KRMIN
API - Drevored Ven. Giulija

DOBERDOB
CHEVRON - Palkišče

Iscemo raznasalca Primorskega dnevnika
ZA STANDREŽ

Pogoji:

polnoleten/na
doma iz Standreža
motoriziran/a

Vse informacije na
upravi Primorskega
dnevnika v Gorici,
drev. XXIV Maja 1,
tel. 533382 ali 535723.

Na ekonomski fakulteti v Trstu je z uspehom diplomiral

Maja Fajt

Iskreno ji čestitajo
starševi prijatelji
iz Standreža
in Sovodenj

Na Trzaski pravni fakulteti je uspešno doktoriral nas novi sodelavec

Sandi Feri

Čestitajo mu
Karlo, Tiziana,
Cristina, Sandra
in Sasa

PRISPEVKI

V spomin na teto Genjo darujeta Rezi in Marinka 100 tisoč lir za KD Sovodnje.

Zalka Tommasi daruje 50 tisoč lir za Kulturni dom v Sovodnjah.

Namesto cvetja na grob drage Enrichette Bassanese por. Leban darujeta Giancarla in Marko 100 tisoč lir za knjižnico Damir Feigel.

Za obnovitvena dela na električni napeljavi v Kulturnem domu v Sovodnjah je NN.daroval 50 tisoč lir.

Namesto cvetja na grob Enrichette Leban daruje druž. Ksaverija Lebana 100 tisoč lir za SZ Dom - Gorica.

Namesto cvetja na grob Alojzije Gabrijelc-Cuk daruje družina Jožice Princić iz Pevme 50 tisoč lir za društvo Silec.

Za KSD Danica je Danilo Pettarin daroval 150 tisoč lir.

V isti namen so vrhovski pust darovali 200 tisoč lir.

Namesto cvetja na grob Karla Fajta daruje Vilko Fajt z družino 100 tisoč lir za SD Sovodnje.

Namesto cvetja na grob svaka in strica Karlota darujeta Marija, Sandra in Patricia z družinami 100 tisoč lir za KD Sovodnje, 100 tisoč lir za SD Sovodnje, 100 tisoč lir za SD Sovodnje, 100 tisoč lir za SD Sovodnje.

Namesto cvetja na grob strica Karlota darujeta Dragica in Francko z družino 100 tisoč lir za KD Sovodnje.

V spomin na svaka Karlota daruje Franc Pelicon 100 tisoč lir za SD Sovodnje.

V spomin na strica Karlota darujeta Davorin in Silva z družino 50 tisoč lir za KD Sovodnje in 50 tisoč lir za SD Sovodnje.

V spomin na strica Karlota darujeta Drago in Zlatka z družino 50 tisoč lir za KD Sovodnje in 50 tisoč lir za SD Sovodnje.

Namesto cvetja na grob Karlota Fajta daruje Franc Petjejan in družina 100 tisoč lir za SD Sovodnje.

Namesto cvetja na grob Karlota Fajta daruje Zinka Cadek s hčerama 100 tisoč lir za SD Sovodnje.

Namesto cvetja na grob Karlota Fajta daruje Cvetka z družino 50 tisoč lir za KD Sovodnje in 50 tisoč lir za SD Sovodnje.

Namesto cvetja na grob strica Karla darujeta Franc, Sonja in Vesna 50 tisoč lir za KD Sovodnje, 50 tisoč lir za SD Sovodnje in 50 tisoč lir za cerkev v Sovodnjah.

Za obnovo električne napeljave v Kulturnem domu v Sovodnjah daruje Aldo Persolja z družino 200 tisoč lir.

Namesto cvetja na grob strica Karlota daruje družina Vilka Fajta 100 tisoč lir ter družina Rema Devetaka 100 tisoč lir za Kulturni dom v Sovodnjah.

Namesto cvetja na grob strica Karlota daruje Emil Tomsic 100 tisoč lir SD Sovodnje.

V spomin na brata in strica Karlota Fajta darujeta Edvard, Radi in Damjan Fajt z družinami 300 tisoč lir za SD Sovodnje.

VČERAJ-DANES

Iz matičnega urada v Gorici od 19. do 25. marca.

RODILI SO SE: Desiree Tosetto, Davide Bianco, Elia Gava, Federico Marizza, Francesco Boico, Emanuele Russo, Andrea De Blasi, Marco Rosati, Sharon Daidone, Enrico Betti, Cristina Di Lauro.

UMRLI SO: 92-letna upokojenka Rosa Milos, vd. Giansi; 63-letna upokojenka Loredana Glessi; 67-letni upokojenec Dario Celie; 73-letna upokojenka Maria Pahor por. Mocilnik; 82-letni upokojenec Oreste Zanin; 67-letni upokojenec Ervino Bressan; 92-letna Cornelia Marini, vd. Grusovin; 82-letna upokojenka Angela Sbona vd. Perco; 81-letni upokojenec Giuseppe Pisani; 80-letni upokojenec Karlo Fajt; 62-letni upokojenec Lucio Partel; 72-letni upokojenec Luigi Martinuzzi; 89-letni upokojenec Bonifacio Morassutti; 88-letni upokojenec Guerrino Battistin; 93-letna Ilva Smilzotti vd. Annunziato; 81-letni upokojenec Ruggero Rusian; 62-letni upokojenec Antonio Matisek; 82-letna Valentina Brenna por. Di Giovanni; 84-letni upokojenec Ottone Buttignon.

OKLICI: Lucio Mancini in uradnica Daniela Cattaneo; finančni stražnik Antonio Basile in uradnica Giovanna Carpinello; trgovec Michele Magris in psihologinja Antonella Tripani; bančni uradnik Sandro Lorenzut in uslužbenka Daniela Sechi; delavec Augusto Vincenzo Alessi in uradnica Elena Polmonari.

POROKE: gasilec Moreno Gratton in uradnica Marisa Provedel.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI - AL. MORO, Carduccijska ul. tel. 530268.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU - CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341.

DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH - Dr. Rojce, Ul. I. Maja 76, tel. 882578.

POGREBI

Jutri ob 11. uri Hilarij Hoban (prihod iz Trsta) v cerkvi in na pokopališče v Standrežu, ob 13.15 Ottone Buttignon iz splosne bolnišnice v Viles.

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga

Karla Fajta

se zahvaljujemo vsem, ki so z nami socustvovali.

Posebna zahvala g. zupniku Markezicu in Bolcini, cerkvenemu zboru ter moškemu zboru Skala, darovalcem cvetja in v dobrodne namene.

Zena Gabrijela, hči Marcela, sin Lucijan z družinami

Sovodnje,
26. marca 1995

2. APRILA v Primorskem dnevniku
barvna priloga: OBČINA ŠTEVERJAN

Izkoristite priložnost za vaš oglas:
pokličite Publiest tel. (040) 7796688

JAPONSKA / KO VERSKA BLAZNOST PRESTOPI VSE MEJE ZDRAVEGA RAZUMA

Šoko Asahara je hotel »le« pospešiti konec človeštva

Z njegovimi izbranci bi se rešilo le 25% svetovnega prebivalstva

TOKIO - Po petih dneh od tragicnih dogodkov, ko je skupina teroristov v tokijski podzemni železnici s strupenim živčnim plinom sarin povzročila smrt 10 in zastrupitev več kot 5 tisoč ljudi, je skoraj dokončno potrjeno (policija pravi, da

ima o tem tehtne dokaze), da je atentat zagrešila neobudistična verska sekta Aum Sinrikio. Storilce ni torej treba iskati v vrstah Jakuze (japonske mafije), prav tako ne v desničarsko-militarističnih krogih. Oblast je torej lahko zado-

voljna, saj so krivci najhujšega in najbolj podlega atentata v japonski zgodovini verskoblažni pristasi neke sekte. Ugled Japonske je tako rešen, ker se skoraj vse države sveta bolj ali manj ubadajo s takimi verskimi blazneži. To pa ne bo od-

pravilo dvomov in neresenih vprašanj, ki so povezane s tem tragicnim dogodkom.

Aum Sinrikio (Vzvišena resnica) naj bi bila neobudistična sekta. Ko pa se nekoliko pogloblje seznanimo z njenim naukom, nam je po-

polnoma jasno, da so v njej z budizmom skregane prvine, predvsem hinduistični šivanizem. V hinduistični trojici (trimurti) je Brahma stvarnik, Višnu ohranja, Siva pa bog uničenja in smrti. In prav tega boga so castili ti verski blazneži, ki so hoteli uničenje človeštva in njegov ponovni preporod. Njihov voditelj Soko Asahara je v svojih mladih letih živel v Tibetu. Po njegovih trditvah naj bi ga tu Buda razsvetlil in mu nakažal pot resnice. Leta 1984 je kot »edini razsvetljeni Japonec«
ustanovil prvo versko sekto. Zamilsel je propadla, tako da jo je dve leti kasneje prekrstil v Aum Sinrikio (Vzvišena resnica) in začel pridigati svoje »razsvetljene resnice«
in pripravljati vse potrebno za pospešitev konca sveta, ki bi ga poleg njegovih izbrancev preživel le kakih 25% človeštva, ki bi nato svet uredili kot federacijo vasi v tibetanskem slogu.

JAPONSKA / PRAZNINA

Raj sekt

TOKIO - Kot gobe po dežju se v zadnjem obdobju sirijo na Japonskem rezne verske sekte, tako da je neobudistična sekta Aum Sinrikio le ena od 180.000 uradno registriranih sekt. V državi, kjer večina spoštuje načela šintoizma in budizma, so se sekte pojavile šele v povojnih letih, predvsem pa v sedemdesetih letih.

Bohotenje teh sekt je po mnenju Josimicija Unda, profesorja na univerzi Tsukusi Gakue, posledica gmotnega blagostanja ob vse večji osamelosti ljudi, ki so se znali v sponah logike profita in v prenaseljenih mestih. Japonci so se namreč bolj kot drugje na razvitem Zahodu znali razpeti med tradicionalno, skoraj fevdalno miselnostjo, in zahtevami vrhunsko tehnološke sodobne družbe.

V zadnjih letih pa je prišlo do novega vala s sirjenjem psihofizičnih sekt, ki predlagajo individualne resnice in neobičajne sinkretizme na podlagi širokopotrošne duševnosti.

V številnih primerih se duševnost spaja z duhovnostjo, terminologijo crpa iz sodobne psihologije, tezi pa k okultizmu. Cilj je skoraj vedno sreča, predvsem uresničitev raja na zemlji in ne spojitve z bogom, kar je značilno za večino svetovnih verstev. Psihofizične metode in meditiranje so po mnenju profesorja Unda zgovorno dokaz, da ljudje silijo v te nove sekte, ker hočejo zapolniti notranjo praznino, ker iščejo varna sidrišča v vsakodnevnem težkem in odtujenem življenju.

Ob številnih neobudističnih, neohindujskih in neokršćanskih sektah je vse več sekt, ki enostavno obožujejo svoje verske voditelje, ali pa se sklicujejo na verovanja iz eksotičnih krajev in uvajajo eksotične obrede. Ob duhovnih pa se pojavljajo tudi »tehnološke«
sekte, ki so prepričane, da je tehnologija orodje v rokah posameznika, s katerim se približa Bogu.

Težke srage krvi v verskih sektah

RIM - Neka verska sekta se je ponovno znasla v središču pozornosti, saj so neobudistično sekto Aum Sinrikio osumili, da je vpletena v atentat z bojnimi trupom sarinom v tokijski podzemni železnici. Obenem so jo obtožili poskusakolektivnega samomora, ker so na njenem osrednjem sedežu našli 50 pripadnikov, ki so umirali od lakote. Verske sekte pa so bile že večkrat krive za najrazličnejše zločine in samomore.

Prvi tak dogodek v novejši zgodovini se je pripetil 9. avgusta 1969 v ameriskem Los Angelesu. V tem primeru ni slo za samomor, temveč za obredni umor. Pripadniki satanske sekte Charlesa Mansona so v neki vili v losangeleski rezidenčni četrti Bel Air ubili pet oseb, med katerimi tudi filmsko igralko Sharon Tate, ki je bila noseča. Naslednjo noc so pripadniki iste sekte ubili neki zakoski par v neki drugi vili v Los Angelesu.

Nedvomno pa se je najbolj tragičen dogodek pripetil 19. novembra 1978 v južnoameriskim Gvajani, kjer je napravilo skupiski samomor 912 pripadnikov sekte Ljudskega templja. Sekto je leta 1950 ustanovil mestic Jim Jones, ki se je leta 1977 s svojimi 1.200 učenci iz ZDA preselil v Gvajano. Dan pred skupinskim samomorom je skupina Jonesovih fanatikov s strelnim orožjem pokončala pet oseb, med katerimi tudi kalifornijskega poslanca Leona Ryana, člana preiskovalne komisije, ki bi morala preveriti, v kakšnih življenjskih razmerah živijo pripadniki sekte. Jimu Jonesu je bilo takoj jasno, da so mu dnevi šteti. Pripravil je smrtonosni ciankalijev napoj in svoje pristase pozval, naj ga spišejo. Iz kasneje odkritega magnetofonskega posnetka je razvidno, da zanj to ni bil samomor, temveč »revolucionarno dejanje«. Tudi sam je napravil samomor skupaj z ženo in sinom.

Le delno spada v ta seznam dogodek, ki se je pripetil 11. julija 1986 na filipinskem otoku Mindanau. Tu je kakih 300 pripadnikov sekte »Dobronamernih filipinskih kristjanov«
napadlo in razdejal nekdo vas. Prepričani so bili, da jih bodo amuleti varovali pred krogami policistov in vojakov, tako da je bilo ubitih 15 skrajnežev.

29. avgusta 1987 je južnokorejska policija v neki obrtniški delavnici v Yongingu (20 kilometrov od Seula) nasla trupla 32 oseb. Bili so pripadniki neke sekte s prakomunističnimi značilnostmi. Njihovo voditeljico Park Soon ja so nasli mrtvo s kroglo v tilniku, 30 oseb zadušenih z najlonsko vrstico, potem ko so spili strup, domnevni morilec pa se je obesil.

Smrt 12 oseb v Mehiki Tijuani 14. decembra 1990 (v glavnem mladotnih otrok) pa je treba brzkone pripisati nesrečnemu naključju. Zrtve so med nekim obredom spile napoj, v katerem je bil baže industrijski alkohol. Nasli so jih namreč v krogu ob oltarju z Marijino podobo.

19. aprila 1993 se je na rencu v teksaskem Wacu tragično končalo 51-dnevno obleganje utrdb pristasev Davida Koresha, ki se je proglasil za božjega sina. Ob vdoru policije so verski skrajneži podtaknili ogenj in v požaru je umrlo 81 oseb.

Kolektivni samomor se je pripetil tudi 11. oktobra 1993 v vietnamski vasi Ta He (300 kilometrov od Hanoja). 53 vascanov, med katerimi tudi 19 otrok, je napravilo samomor, da bi sli v nebesa, kot jim je to obljubil njihov slepi svečenik Ca Van Liem.

Zadnji taki krvavi dogodki so se pripetili 5. oktobra 1994 v švicarskih vaseh Cheiry in Salvan sur Granges, kjer so našli trupla 47 pripadnikov reda Sončnega templja in njihovega »učitelja«
Luc Joureta. Nekateri so bili obredno oblečeni, drugima so imeli glavev plastičnih vrečah. K tem 48 žrtvam je treba dodati še stirižrtve v dveh požarih hišah Luca Joureta v Quebecu.

PODZEMNE ŽELEZNICE

Dolg seznam nedolžnih žrtev

RIM - Ponedeljkov atentat je razgalil ranljivost podzemskih železnic, ki so bile v zadnjih dvajsetih letih že večkrat prizorišča nesreč in terorističnih napadov.

28. februar 1975 - Na londonski postaji Moor-gate je kompozicija zapeljala v slepi predor: 41 mrtvih in 82 ranjenih.

20. oktober 1975 - V podzemski železnici mehiškega glavnega mesta sta celno trčila dva vlaka: 23 mrtvih in 55 ranjenih.

8. januar 1977 - V moskovski podzemski železnici je prišlo do eksplozije: 7 mrtvih in 37 ranjenih.

10. junij 1981 - Na moskovski postaji Oktjabr-ska je izbrunil požar: 7 mrtvih in več sto ranjenih.

13. januar 1982 - V washingtonski podzemski železnici je iztiril vlak: 3 mrtvi in več ranjenih.

17. februar 1982 - Na moskovski postaji Aviamotornaja so se zrušile premične stopnice: 15 mrtvih.

26. marec 1985 - Na neki železniski postaji v Buenos Airesu je iztiril vlak: 4 mrtvi in 40 ranjenih.

18. november 1987 - Na premičnem stopnišču londonske postaje King's Cross je izbrunil požar: 31 mrtvih in 100 ranjenih.

28. december 1990 - Kratek stik na vlaku med Brooklynom in Manhattanom je povzročil eksplozijo in požar: en mrtve in 140 ranjenih.

28. avgust 1991 - V newyorški podzemski železnici je iztiril vlak: 6 mrtvih in 175 ranjenih.

19. marec 1994 - Na vlaku v azerbadžanskem Bakuju je eksplodiral peklenski stroj: 12 mrtvih in 53 ranjenih.

3. julij 1994 - Tempirana bomba je eksplodirala na vlaku v Bakuju: 7 mrtvih in 29 ranjenih.

21. december 1994 - Na newyorški postaji Fulton Street je eksplodiral zažigalni peklenski stroj: 45 ranjenih, med katerimi tudi atentator.

Dan terorja

Tokijska podzemna železnica

Ponedeljek, 20. marca

1. 8.06 Potniki na postaji Cukiji so začeli klicati na pomoč in so stekli iz vlaka; oči so se jim močno sozile.

2. 8.08 Iz vlaka na progi Cijoda se je na postaji Kasumigaseki širil močan smrad. Uslužbenec na postaji, ki je iz vlaka odstranil smrdljiv zavoj, je kmalu nato umrl.

3. 8.14 Policijo so klicali tudi z drugih postaj podzemne železnice in opozorili na strupene hlape. Na progi Hibija so zaustavili vlake, progo Marunouči pa so zaustavili uro kasneje.

4. 12.08 Premier Tomiichi Murajama je sklical izredno sejo vlade.

5. 14.10 Vojaki in gasilci so s plinskimi maskami začeli z bonifikacijo podzemne železnice.

6. 15.00 Policija je sporočila, da je šlo za živčni plin sarin.

7. 17.30 Obnoveitev voženj na progi Marunouči in Cijoda.

Torek, 21. marca

8. 5.00 Obnoveitev voženj na progi Hibija.

V SVETU / KER PRED BOJNIMI PLINI NI ZANESLJIVIH VARNOSTNIH SISTEMOV

Ranljivost podzemnih železnic

RIM - Atentat z živčnim bojnimi trupom v tokijski podzemski železnici je sprožil prvi preplah v vseh podobnih strukturah po svetu.

Kot prvi so seveda reagirali Američani, ki so dobesedno obsedeni s terorizmom. V New Yorku so alarmirali več tisoč policistov že nekaj minut po prvih vesteh iz Tokia, saj je newyorška najpomembnejša ameriška podzemna železnica. Vsak dan se z njo pelje 3, 5 milijona potnikov, tako da je skrb razumljiva. Leta 1967 je ameriška vojska z nekim nestrupenim plinom testirala newyorško podzemsko železnico, tako da bi ugotovila histroost sirjenja. Rezultati so bili porazni. Ze po nekaj minutah je plin po predorih dosegel tudi več kilometrov oddaljena območja. Vsekakor pa so potniki v teh urah nekoliko srenejši, ker je množična prisotnost varnostnikov nekoliko omejila vsakodnevno nasilje v newyorški podzemski železnici.

Nekoliko na boljsem je londonska podzemna železnica,

ker že ima načrte za evakuacijo in ventilacijsko zaporo v primeru napada z bojnimistrupi. To je navsezadnje povsem razumljivo zaradi terorizma Irske republikanske armade (IRA). Do sedaj so bili atentati irskih teroristov predvsem psihološke narave, ker so v glavnem predhodo obvesčali oblasti o možnosti eksplozije podtaknjenih peklenskih strojev. Skupaj z lažnimi alarmi pa so si britanske oblasti pridobile dragocene izkušnje, ker so morale nestetokrat sprožiti preplah in evakuirati potnike. Kljub takim varnostnim sistemom pa je novembra leta 1987 prišlo do tragedije na postaji Kings Cross, kjer je v požaru umrlo 30 oseb. Večino žrtev je zadusil dim, tako da so po tem tragicnem dogodku poskrbeli tudi za ventilacijsko zaporo, ki preprečuje sirjenje dima in seveda tudi plinov.

Moskovska podzemna železnica s svojimi prekrasnimi postajami je bila nekod ponos Sovjetske zveze, danes pa jo kot vse ostalo nacenja zob casa in pomanjkanje finančnih

sredstev. Vseeno pa se vedno skrbijo za varnost, saj imajo posebne policijske oddelke, po ruskem napadu na Cecenijo pa so se policistom pridružili še vojaki, ki skrbno nadzirajo 150 postaj moskovske podzemne železnice, ker se bojijo cecen-skih atentatov. Od lanskega decembra potnike z zvočniki opozarjajo, naj sproti obvesčajo varnostnike o sumljivih paketih, kovčkih in skatlah, ki jih je kdo pozabil v vagonih.

Po mnenju pariskih gasilcev bi napad z bojnimistrupi imel v pariski podzemski železnici katastrofale posledice. Tu namreč ni nobene naprave, ki bi ugotavljala prisotnost strupenih plinov. Namestili so le posebne naprave, ki ugotavljajo kakovost zraka in takoj sprožijo alarm le v primeru, da zaznajo ogljikov monoksid in dim. Pariski gasilci imajo enoto od 200 do 300 moz, ki je zadolžena za posege v primeru kemičnih katastrof. Pripadniki te enote so opremljeni s posebnimi nepropustnimi kombinacijami in z dihalnimi aparati, ker plinske maske niso dovolj za-

nesljive.

Zaradi izrednih varnostnih predpisov je morda se najbolj zanesljiv predor pod Rokavskim prelivom. Tudi tu pa ne bi uspeli preprečiti samomorskega atentata, pred katerim skoraj ni zanesljivega varnostnega sistema.

Na varnost pa so skoraj v celoti pozabili v Buenos Airesu, kjer so podzemsko železnico privatizirali leta 1993. Policija le občasno zaide na postaje, prisotna je le ob pomembnejših nogometnih tekmah in med demonstracijami.

Nekoliko boljše je položaj v rimski podzemni železnici, kjer so stalno prisotni policisti, ki nadzirajo tudi železniske vožve. Vsekakor pa je treba omeniti, da je rimska podzem-ska železnica s svojima dvema progama pravi pritlikavec v primerjavi s podobnimi strukturami v svetu. Vseeno pa je bila pred desetimi leti žrtev terorističnega napada samozvanih »delavskih brigad«, v katerem pa ni bil nihče ranjen, materialna škoda pa je bila malenkostna.

ŠVEDSKA / SPOREN SKLEP VLADE

Razburjenje zaradi izгона Bosancev

STOCKHOLM - Nedavna odlocitev švedske vlade, da iz države izzene približno pet tisoč bosanskih državljanov, je naletela na ostre kritike cerkve, nekaterih poslancev in človekoljubnih organizacij, ki so v četrtek podpisale peticijo, v kateri zahtevajo preklic odločitve. Ker naj bi bosanske državljanke odpeljali na Hrvasko, bi se od tam verjetno morali vrniti v svojo domovino, kjer pa se vedno potekajo spopadi.

Z vprašanjem bosanskih beguncev se že od lanskega poletja ukvarja jo različne dobrodelne organizacije, problem pa je znova stopil v središče pozornosti zaradi nedavne zasedbe cerkve v obmorskem kraju Karlskrona, v katero se je že v ponedeljek zaprla skupina petdesetih bosanskih beguncev, kasneje pa se jim je pridružilo še deset ljudi, med njimi več otrok.

Protestantska župnija je bosanskim državljanom, večinoma katolicom, ponudila pomoč, hrano, obleke, denar in igrice pa so jim v znak solidarnosti prinašali meščani. Brezdomci iz

Bosne so na seznamu ljudi, ki so prišli na Švedsko s hrvaskimi potnimi listi in se morajo po odločitvi švedske vlade vrniti na Hrvasko.

Po mnenju Visokega komisarjata Združenih narodov za begunce Lenarta Kotsalainena je ta odločitev »edinstvena v Evropi«. Zaradi govoric, da naj bi begunce v Karlskroni prisla iskat policija, so se nekateri zatekli v cerkev v upanju, da se bodo tako izognili izgonu. Vsi se dobro spominjajo deportacije približno petnajstih beguncev, ki so jih Švedi iz sosednjega pristanišča Ystad prejšnji teden z avtobu-

Bosanske begunke v Zahodni Evropi

som poslali na Hrvasko. Švedska vlada meni, da so ti »bosanski državljanke« prisli iz Hrvaske, saj imajo hrvaske potne liste; ker na Hrvaskem ni več vojne, se lahko vrnejo v domovino.

Zaradi takšne razlage je lani poleti gladovno stavkalo več beguncev. Ministrica za vprašanja priseljencev Leif Blomberg je dejala, da je oktobra lani dobila pismo hrvškega ministra Mateja Graniča, ki ji je zagotovil, da Hrvaska beguncev ne bo poslala v Bosno in Hercegovino in da na Hrvaskem ne bodo diskriminirani.

Človekoljubne organizacije in švedski Amnesty International poudarjajo, da se bo zgodilo ravno nasprotno. Svet krščanskih cerkev je v ponedeljek pozval vlado, naj spremeni svojo odločitev, cerkveni dostojanstveniki v kraju Vaexe pa so prebivalce celo pozvali, naj bosanske begunce skrijejo v svojih domovih. Vprašanje beguncev skuša razčistiti uradna švedska delegacija, ki se od srede mudi v Zagrebu.

Ceprav ljudje, ki so zavzeli cerkev v Karlskroni, upajo, da bodo švedski in hrvaski sogovorniki našli rešitev,

»pričakujejo, da švedska vlada ne bo odstopila od svoje odločitve«, je izjavil pastor Stefan Loeqvist. Vprašanje je razburilo tudi poslance, zaradi odločitve švedske vlade pa je najhujših kritik deležna ministrica Blombergova; nekateri celo zahtevajo, naj odločitev se enkrat prouči parlamentarna ustavna komisija.

Vec kot pet tisoč državljanov Bosne in Hercegovine je prišlo na Švedsko s kupljenimi hrvaskimi potnimi listi potem, ko jim je poleti 1993 ta skandinavska država zaprla mejo.

Antoine Jacob / AFP

SVET

O čem pišejo drugje po svetu

O turskih napadih na Kurde

»Lansko pomlad je gospodarski razvoj v Tučiji zavrta galopirajoča inflacija. Medtem je gospodarska rast pristala na ničli. To gospodarsko krizo lahko pripišemo vojni, v katero je Turčijo prisilil upor Kurdov. Vec kot polovica pripadnikov turskih oboroženih sil, približno 150 tisoč vojakov, je namescanih na vzhodu države, kjer bijejo boj, ki je cedalje bolj podoben tistemu, ki so ga bili Američani v Vietnamu... Vendar je spor med Kurdi in Turčijo moč hitro končati. Kurdi bi bili namreč ze zelo srečni, ce bi jim Ankara priznala le tretjino pravic, kot jih na primer Italija priznava južni Tirolski. Kurdi namreč ne zahtevajo politične avtonomije, temveč nekakšno upravno neodvisnost in priznanje kurdskega jezika. (Il Messaggero, Rim)

O schengenskem sporazumu

»Sporazum, ki so ga pred desetimi leti v Shengnu pripravili visoki in ugledni evropski politiki, zdaj stopa v veljavo. Sporazum predvideva ukinitve mej med državami članicami Evropske zveze, kar pomeni tudi odpravo sistematičnega nadzora pri vstopu na ozemlje sleherne države EZ... Teoretično schengenski sporazum predvideva prosti pretok fizičnih oseb. Ce ne bomo dovolili tudi prostega trgovinskega pretoka, potem ne moremo govoriti o trdni evropski skupnosti. Poenostavljanje pri upravljanju skupnosti bi lahko ogrozilo preobrazbo teorije v prakso. Toda kako bomo za nizozemski 'vse je dovoljeno', se posebej pri vprašanju drog, brez bolj ali manj represivne zakonodaje dosegli soglasje drugih držav? Nihce ne more reči, da bo sistem brezhibno deloval. Tudi v elektroniki je ze prislo do izpadov... Schengenski sporazum je le običajna stava, ki je enostavno ne smemo izgubiti.« (Le Figaro, Pariz)

O propadu mirovne operacije ZN v Somaliji

»Ce so se somalski vojskovodje po umiku mirovnih sil ZN res začeli združevati in pogovarjati o miru, potem to pomeni: 'Prste stran od Afrike!' Posredovanje s povsem dobrimi nameni lahko torej povzroči vec skode kot pa nedejavnost. Mirovne sile ZN so številnim človekoljubnim organizacijam sicer omogočile, da so pomoč vsaj enkrat dostavile na cilj in s tem rešile življenja mnogih. Toda vsi poskusi ZN, da bi ublazili politični kaos v Somaliji, so bili zadetek v prazno.« (Die Presse, Dunaj)

EVROPSKA ZVEZA

Dober dan, Shengenlandija

Za Bernarda Kirscha se začenjajo naporni meseci. Kirsch je vodja računalniškega centra, ki se nahaja v predmestju Strassbourga - na 400 kvadratnih metrih klimatsko hladne kleti v stavbi, ki je bolj zavarovana kot najbolj zastraženi zapor. Računalnik je vreden vec kot 40 milijonov francoskih frankov. Ime mu je SIS in brez njega schengenski sporazum nikoli ne bi mogel postati resničnost.

»Jamcimo, da bo določena zahteva wiesbadenske policije ze v manj kot petih minutah pri policiji v Marseillu,« pravi Kirsch. Doslej je sedem držav, kjer je schengenski sporazum stopil v veljavo danes opolnoči, v SIS (schengenski informacijski sistem) vložilo že 2, 3 milijona podatkov, predvsem o ilegalnih imigrantih iz držav nečlanic Evropske zveze, o ukradenih avtomobilih, orožju, pranju denarja in domnevnih krsiteljih zakona. V Wiesbadnu ukradenemu avtomobilu bodo lahko odslej v Marseillu nastavili past, se preden bo sploh utegnil priti do tja.

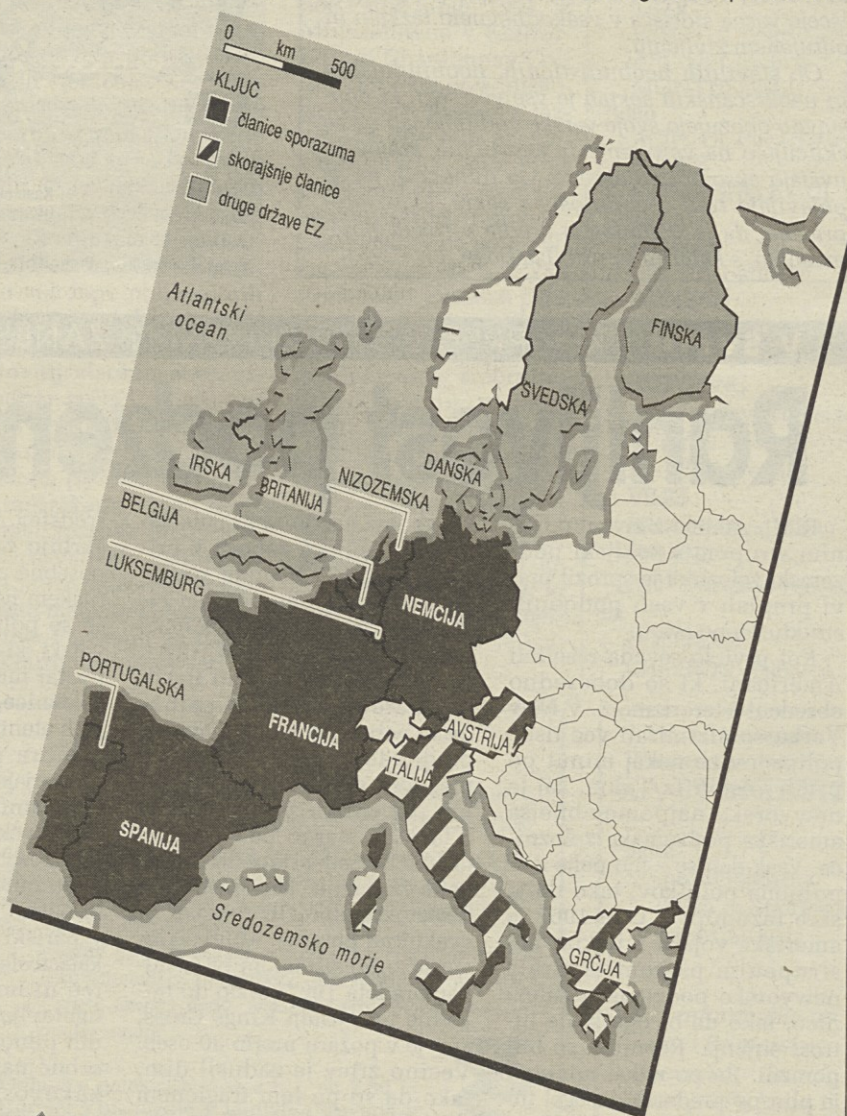
Kljub tem napovedim pa je policijski sindikat, ki predstavlja 250 tisoč policistov v 17 državah, že povzdignil svoj glas. Računalniški sistem naj bi služil predvsem kot temelj učinkovitega sodelovanja med policijami, tega pa zaenkrat ni. Med trimesečno poskusno dobo bo izvajanje in delovanje schengenskega sporazuma nadzorovala posebna komisija, po izteku tega obdobja pa je mogoče pričakovati sveženj predlogov (kot si obeta policijski sindikat). Podpisnice schengenskega sporazuma niso predvidele, kakšno naj bi bilo sodelovanje med policijami posameznih držav, in zato nobena med njimi ni organizirala niti jezikovnega izobraževanja, kaj sele ustanovitve mešanih policijskih enot ali posebne obmejne komisije.

Odprava notranjih meja namreč ne pomeni manj policije, prej nasprotno. Terja večjo strogost in pozornost na zunanjih mejah. Na letališčih bodo tako odslej trije izhodi - za državljane »Schengenlanda«, za državljane Evropske zveze in za nedržavljanke EZ. Poljska, sicer pridružena članica EZ, je že odklonila, da bi na svojih mejah vzpostavila dvotirni promet, torej za državljane EZ in za njene nedržavljanke. Varsava takšne diskriminacije ne bo prenesla, je bilo slišati v petek iz poljske zunanjskega ministrstva, in poljski državljani niso drugorazredni državljani. Delni diskriminaciji se ne bodo mogle izogniti niti države EZ, ki niso podpisale schengenskega sporazuma. Poleg Belgije, Nizozemske, Nemčije, Francije in Luksemburga, ki so »schengenske matere«, sta leta 1992 k sporazumu pristopili se Španija in Portugalska. Teh sedem držav zdaj tvori »trdo jedro schengenskega sporazuma«. Italija in Grčija sta sporazum sicer že podpisali, vendar morata svoj računalniški sistem se prilagoditi, da bi se lahko priključili na SIS. Avstrija, ki bo sporazum predvidoma podpisala konec aprila, ima že od julija 1994, ko se ni bila članica EZ, status opazovalke. Danska se za tak status pogaja. Priključiti se želijo tudi države Nordijskega sveta, vendar sta jim jo zagodli Norveška in Islandija, ki nista članici EZ. »K schengenskemu sporazumu ne more pristopiti nobena država, ki ni članica EZ,« je pojasnil francoski minister za evropske zadeve Alain Lammasoure. Druge države EZ doslej niso uradno zaprosile ne za članstvo ne za status opazovalke. Velika Britanija odpravi mejo odkrito nasprotuje, nenazadnje tudi zaradi svojih nekdanjih kolonij, držav Commonwealtha. Pristop k schengenskemu sporazumu bi namreč pomenil, da mora za mnoge izmed teh držav uvesti vstopne vizume. To pa bo London, tako je vsaj evroskeptikom obljubil premier Major, na vsak način preprečil, če ne drugače z vetom. Irsko pa k schengenskemu sporazumu ne pristopi iz zelo preprostega razloga: kar 90 odstotkov njenega osebnega prometa namreč poteka prek Velike Britanije.

Ana Kovac

EVROPSKE MEJE IZGINJAJO

Sedem od petnajstih držav Evropske zveze je v nedeljo ukinilo medsebojne mejne kontrole. Veljati je začel tako imenovani schengenski sporazum.

Podpisnice so ukinile kontrole na mednarodnih kopenskih mejnih prehodih.

Enoten računalniški sistem za nadzor na zunanjih mejah in za izsleditev kriminalcev.

Potnike, ki potujejo po zraku ali morju, bodo obravnavale kot domače potnike.

Nekatere države, nepodpisnice sporazuma, se bojijo povečane trgovine z mamili in imigrantov.

REUTER

NOVICE

Demonstracije na Češkem

PRAGA - Vec kot 50 tisoč Cehov se je včeraj odzvalo pozivu enega največjih sindikatov CMKOS in v Pragi demonstriralo proti vladnemu predlogu o spremembi socialne politike, predvsem pa novemu pokojninskemu zakonu. V skladu s slednjim bi se moski lahko upokojili sele pri 60 letih, zenske pa pri 57 letih. Poleg tega omenjeni predlog zakona predvideva se delno ukinitve državne podpore upokojencem. Cehi nasprotujejo tudi načrtovanemu zmanjšanju državne socialne podpore in zahtevajo delitev izdatkov za socialno varstvo od državne proračuna. (dpa)

Nov val beguncev iz Burundija

BUJUMBURA - Po včerajšnjem izbruhu spopadov med hutjsko policijo in burundijskimi oboroženimi silami, ki jih v večini sestavljajo manjšinski Tut-siji, se je približno 20 tisoč prebivalcev glavnega mesta Bujumbure podalo v beg proti Zairu. Sodelavci človekoljubnih organizacij v Burundiju so povedali, da so ulice Bujumbure polne trupel. V Burundiju pa se prav te dni mudi delegacija Evropske zveze. Vladni predstavniki Francije, Nemčije in Španije skušajo spraviti sprti plemeni in preprečiti morebitno siritvev spopadov v sosednjo Ruando ter množične pokole nedolznega prebivalstva. (Reuter)

V Alžiriji ubili 300 skrajnežev

ALZIR - Alzirske varnostne sile so ob koncu tedna med obsirno protiteroristično akcijo na območju Ain Delfa ubile več kot 300 oboroženih islamskih skrajnežev, je včeraj poročal casnik El Watan. Prebivalci omenjenega območja so že na začetku tedna oblasti opozorili na sumljive premike večjega stevila oboroženih ljudi. Kot poroča omenjeni casnik, naj bi pri tem slo za približno 450 skrajnežev, ki so s 30 tovornjaki potovali proti prestolnici Alžir, kjer naj bi okrepili svoje vrste. (Reuter)

MOLDAVIJA

Danes volitve v Pridnestrju

Kamen spotike je umik 14. ruske armade

KISINJOV - Mirovni proces med Moldavijo in separatistično Pridnestrsko republiko je zasel v slepo ulico. Pridnestrsko vodstvo v Tiraspolu je prebivalce samozvane republike pozvalo na referendum, na katerem naj bi odločali o ustavitvi umika 14. ruske armade s tega območja. Za tiraspolske politike so ruski vojaki »edini porok miru in varnosti«, zato jih želijo zadržati v Pridnestrju.

Se konec leta 1994 so pogajanja o politični avtonomiji levega brega reke Dnestr dobro napredovala. Pogajalski posredniki Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi so govorili celo o pomembnem preboju v pogajanjih med stranema, ki sta se leta 1992 svoje spore reševali z orožjem. Vzrok, zaradi katerega so takrat izbruhnili spopadi, je že odpravljen. Moldavija namreč ne razmišlja več o združitvi s sosednjo Romunijo in postaja pod trdnim vodstvom predsednika Mircea Snegurja vedno bolj samostojna država v okviru Skupnosti neodvisnih držav. Ker v Moldaviji izginja romunski nacionalizem, so tudi velikoruski nacionalisti na levem bregu Dnestra vedno tišji. »Nas cilj ni več samostojna država zunaj meja Moldovije,« priznava predsednik pridnestrskega parlamenta Grigorij Marakuza.

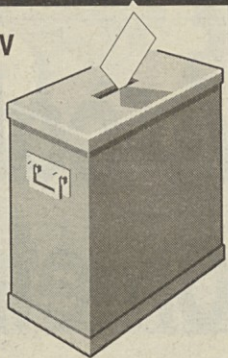
Vendar v Tiraspolu vztrajajo, da morajo dobiti določene atribute državnosti - lastno valuto in oborožene sile. Moldavska stran se je potrudila postopoma odstraniti kamne spotike na poti k miru. Od Moskve je izsilila sporazum o

umiku 14. ruske armade iz Moldavije najkasneje v treh letih. Celo poveljnik 14. armade, v ruski javnosti zelo priljubljeni general Aleksander Lebed, ni mogel vplivati na spremembo odločitve Kremlija. Od pet tisoč vojakov in castnikov 14. armade jih je 80 odstotkov doma v Pridnestrju in bodo ostali tam, kjer so. Umik tako pomeni predvsem 'odvoz' orožja in streliva, vendar se v Tiraspolu kljub temu se vedno oklepajo moskovskega vojaškega dejnika.

Moldavsko vodstvo je v zadnjih treh letih navezalo tesnejše stike z Zahodom, zato je Kisinjovu zrasla samozavest in je začel spet ostreje nastopati proti Pridnestru. Strokovnjaki ugotavljajo, da so pogajanja obstala prav po uspešnem januarjem obisku predsednika Snegurja v ZDA. Vendar predsedniku ni samo z rožicami postlano. Nasilna 'moldavizacija' politike in kulture je naletela na močan odpor. V Kisinjovu že nekaj dni demonstrirajo študentje, ki ne priznavajo umetno ustvarjene in propagirane razlike med romunščino in moldavščino. Vzklikajo »Mi smo Romuni!« in sežigajo učbenike moldavščine. Demonstranti pa se oglašajo tudi s socialnimi zahtevami - visje stipendije, izplačilo zamujenih plač. Moldavska vlada izvaja strog finančni program, ki je narejen po meri zahodnih posojilodajalcev. Inflacija znasa presenetljivo nizka dva odstotka mesečno, vendar pa za stabilnost leua, moldavske valute, plačuje prebivalstvo, ki pada v vedno hujšo revščino. **Friedemann Kohler / dpa**

REFERENDUM V PRIDNESTRJU

V Pridnestrju, pokrajini v Moldaviji, potekajo danes lokalne volitve, ki jih moldavijske oblasti ne priznavajo. Hkrati se prebivalci na referendumu odločajo o usodi 14. ruske armade.

Za številne prebivalce Pridnestrja je 14. ruska armada edini porok za ohranitev leta 1992 doseženega premirja med moldavijskimi vladnimi enotami in pridnestrskimi separatisti.

ARGENTINA

Obletnice odpirajo stare rane

BUENOS AIRES - Devetnajst let po vojskem državnem udaru, do katerega je prislo 24. marca 1976, Argentina znova podoživlja boleče spomine na strahote »umazane vojne«, o kateri je prvi spregovoril eden od vojaških castnikov, ki je neposredno sodeloval pri mučenju in izginotju tisocev domnevnih nasprotnikov nekdanjega režima.

Obletnica vojskega udara proti predsednici Isabel Martinez de Peron verjetno ne bi pritegnila posebne pozornosti, če ne bi prišlo do pričevanj vojaških osebnosti, ki so bile v sedemdesetih letih vpletene v tako imenovani »proti-subverzivni boj«. Njihove srhljive izpovedi so znova oživile polemike o tem, ali obstaja en sam seznam tistih, ki so izgi-

nili v obdobju vojske diktature, ali pa je teh seznamov več. Marca je izšla knjiga pričevanj nekdanji kapitan korvete Adolfo Scilingo znova obuja številna vprašanja iz obdobja vojske diktature, ki je trajala od leta 1976 do 1983.

V tem času je umrlo ali izginilo vsaj 30 tisoč ljudi, kot ocenjujejo organizacije, ki se bori-

jo za človekove pravice. Scilingo je očitno prekinil zaroto molka, ki je neuradno veljala za vse vojske osebnosti, in pojasnil, da so jetnike najprej uspavali s pomirjevali, jih naložili na letala in zatem zive zmetali v Atlantski ocean. Samega sebe je označil kot »morilca«, predvsem pa je obtožil sedanjega poveljnika momarice, admirala Luisa Molino Picco, da je bil v ozadju vseh teh operacij. S pomočjo teh »poletov smrti« se je takratni režim v Mornariški tehnični soli (ESMA), enem največjih zapornih in mučilnic na severu Bue-

nos Airesa. Organizacije za zaščito človekovih pravic, ki se ukvarjajo s preiskovanjem usode izginulih in pogrešanih oseb v Argentini, med katerimi so tudi Mater z majskega trga, so sklenile, da bodo priredile protestni shod pred poslopijem ESMA. Voditeljica Mater Hebe de Bonafini je tisku ze sporočila, da je prejela številne grožnje. Po drugi strani pa je nekdanji stotnik kopenske vojske Hector Pedro Vergez, ki je bil na celu skrivnega zapora La perla v provinci Cordoba, skupaj z Adolfom Scilingom zahteval objavo seznama izginulih in pogrešanih oseb ter s

tem posredno potrdil, da tak seznam obstaja. Toda ministrstvo za obrambo je na čelu z Oscarjem Camilionom pojasnilo zveznemu sodišču in odvetniku, ki nastopa v imenu organizacij za zaščito človekovih pravic, da takšni seznamu ne obstajajo.

Prav ta trditev pa je spodbudila zgoče polemike, saj je v očitnem nasprotju s številnimi pričevanji posameznikov, ki so sodelovali in pri izdelavi teh dokumentov in pri njihovem presne-mavanju na mikro filme.

Argentinski predsednik Carlos Menem je sredi predvolilne kampanije za predsedniške volitve, ki bodo 14. maja, pohitel s trditvijo, da bi njegova vlada te seznane vsekakor objavila, »če bi le obstajali«. V očitni zadregi je Menem na televiziji izjavil, da je predsednik prejšnjega režima general Reynaldo Bignone ukazal, naj »sežgejo in uničijo vse dokumente«. Kljub temu pa je nekdanji tožilec Julio Cesar Strassera, ki je leta 1985 sodeloval v procesu zoper vojske osebnosti, znova zatrdil, da obstaja spisek tistih, ki so bili zaprti v ESMA.

Zvezno sodišče je zato od vlade uradno zahtevalo, naj predloži spisek izginulih in pogrešanih, zlasti po pri-tozbi Horacia Mendeza Carrerasa, enega od odvetnikov številnih družin pogrešanih. Mendez Carreras zastopa tudi francoski nuni Alice Domond in Leonie Duquet, ki sta izginili v sedemdesetih letih. Višji in nižji argentinski vojaški castniki so bili oproščeni odgovornosti za »to umazano vojno« že v casu vladavine radikalca Ra-ula Alfonsina, medtem ko je obsojene vojske poveljnike leta 1989 pomiloštil sedanji predsednik, neoperonist Carlos Menem.

Gilles Bertin / AFP

Mater z Majskega trga v Buenos Airesu zahtevajo odgovore

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

O »nespretnih vohunih« in mirovnih načrtih

ПОЛИТИКА

Ljiljan

Politika pod naslovom Nespretni vohuni iz »bratskih republik« piše, da »svoje agente v vojaških vrstah novacijo obveščevalne službe iz nekdanjih jugoslovanskih republik Slovenije, Hrvaske ter Bosne in Hercegovine«. Navaja, da so prišli tri oficirje: »Preiskava bo pokazala, ali so kapetan Enver Cavkusić (iz garnizona Backa Topola) in poročnika Zoltan Kovac (iz Podgorice) ter Benjamin Zubac (iz Subotice) zares organizirali vohunsko mrežo za Hrvasko... V skladu z dokazi med procesom je mogoče trditi, da so imele svoje agente med castniki jugoslovanske vojske varnostno-obveščevalne službe iz Slovenije, Hrvaske ter Bosne in Hercegovine. Starejšega vodnika Belo Nada so obsodili na pet let strogega zapora, ker je v zagrebško centralo redno pošiljal podatke o gibanju nasisih ladij, njihovem remontu, kadrovskem stanju po vojašnicah, usposobljenosti pomorskih diverzantov, kakor tudi o oficirjih hrvaskega in muslimanskega porekla v vojski Jugoslavije, ki so zaposleni v varnostnih organih... Kapetan prvega razreda Rizvan Halilović je bil agent vojske Alije Izetbegovića, organiziral je preskrbo Muslimanov z orožjem, nekaj zaupnih vojaških dokumentov pa je pokazal tudi varnostnim organom pakistanske vojske. Pred kratkim obsojeni podpolkovnik L. D. (njegove kratice navajajo zato, ker sodba se ni pravomočna), je bil na prvi stopnji obsojen na dve leti zapora zaradi prijateljevanja s slovenskimi varnostnimi organi. Pripovedoval jim je o številnem stanju naše vojske ter o razpoloženju ljudi. V začetku meseca so na zaporne kazni obsodili dva oficirja v Kosovski Mitrovici, ker sta izdajala vojske skrivnosti. Natancneje: kapetan Azem Muljaj in poročnik Eljham Lugiqi ne spadata v kategorijo klasičnih vohunov, ker nista delovala za tuje obveščevalne službe. Zaupne vojske dokumente sta pošiljala tako imenovanim varnostnikom nezakonite »Republike Kosovo«... Za sodelavce novacije v glavnem tiste oficirje, ki jih je vojna ločila od njihovih družin, njihove žene ali otroci pa so ostali v odcepljenih republikah, kar tamkajšnje oblasti zlorabljajo za klasično izsiljevanje... »Varnostni agenti iz teh republik pridobivajo med oficirji vohune s pomočjo najbolj nizkotnih izsiljevanj, in sicer z dovoljenji za prihod v posamezno republiko, rešenimi vprašanji pokojnine, pridobitvijo državljanstva, zagotovilo, da bodo zaposlili njihove soproge, « meni eden nekdanjih vojaških obveščevalcev. To tudi potrjuje neprofesionalnost teh služb, je se omenil nas anonimni sogovornik, kakor tudi dejstvo, da številne agente, ki so jih infiltrirali, zelo hitro odkrijejo. Vse navedeno prica o tem, kako slabo sta organizirani služba in vojska, katere sodelavcem ze na začetku tako zlahka spodrsne...«

Ljiljan objavlja v prispevku z naslovom »Stoltenberg me je prevaral« pričevanje Harisa Keca, ki je tretjega novembra 1994 na Norveškem ugrabil letalo letalske družbe SAS in zdaj v zaporu v Oslu pričakuje začetek procesa in prve obravnave, ki naj bi bila 12. junija:

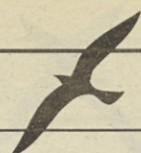
»Letalo s 122 potniki in šestimi člani posadke sem ugrabil popolnoma sam in neoborožen... Na letališču Bodo sem izpustil vse ženske, otroke in starejše osebe ter s preostalimi potniki (78), med katerimi je bila več kot polovica vojakov in castnikov ter članov posadke, nadaljeval polet v Oslo. Tam sem zahteval eno samo stvar - popolno in takojšnje odprtje vseh humanitarnih koridorjev v BiH. Zahteval sem, da mi to potrdi eden od treh norveških uradnih predstavnikov: predsednik vlade Brundtland, minister za zunanje zadeve Godal ali predstavnik ZN pri Konferenci za Jugoslavijo Stoltenberg. Če ne bi hoteli ugoditi moji zahtevi, sem zagrozil, da bom potnike odpeljal kot talce v Sarajevo. Na letališču v Oslu je bilo letalo v celoti pripravljeno za tak let, napolnili so rezervoarje in posadka je bila na položajih. Po sedmih več kot napornih urah (ves potek ugrabitve in pogajanj sta prvič v zgodovini, zahvaljujoč mobitelu, ki ga je imel eden od potnikov, neposredno spremljala norveški radio in televizija, kakor tudi vsi pomembni mediji po svetu) mi je Thorwald Stoltenberg osebno zagotovil, da so cetniki obljubili, da bodo brezpogojno odprli vse humanitarne poti. Na besedo sem verjel temu posamezniku in diplomatu in se predal. Takrat sem si zaslužil aplavz in hvaležnost talcev, ko sem jim rekel: »To, kar ste kot talci preživeli na tem letalu v teh sedmih, osmih urah - strah, nemoc, občutek, da se vam godi krivica, ker ste nedolžni, lakoto, zejo - vse to moja družina in moj narod doživljata že več kot 30 mesecev. Ne dopustimo, da bi se kaj podobnega ponovilo. Pomagajte Bosni. Hvala...« Thorwald Stoltenberg in mednarodna skupnost sta me prevarala. Humanitarne poti so se zmeraj zaprte. Tri dni po tem pa je uspelo s pomočjo norveške televizije zbrati 120 tisoč kron (več kot 25 milijonov mark) za pomoč Bosni...«

OSLOBOĐENJE

Oslobodjenje poroča, da so »iz agresorjevih zaporov izpustili 12 vojakov vojske BiH in dva civilista«. »Gre za novinarja TV BiH Namika Berberovića in za novinarko Chanat Nahravant.

Iz krogov Državne komisije za izmenjavo jetnikov smo izvedeli, da so se za njuno zamenjavo dogovorili v okviru načela vojak za vojaka, civilist za civilista. Tako so Berberovića zamenjali za Vojina Boskovića, zdravnika, ki so ga ujeli pri poskusu nezakonitega prehoda z Unproforjevim vozilom na agresorjevo stran, Chanat Nahravant pa so zamenjali za Svetlano Bosković, uslužbenko Unproforja, osumljeno vohunjenja za Karadžićeve Srbe...«

Zbrat Zoran Odic

PO PETKOVI NESREČI JELKA KACINA

Tožilstvo čaka na poročilo prometne policije

Vzrok naj bi bilo izsiljevanje prednosti tretjega voznika

KRANJ - »Vem le to, da je močno pocilo in da se je vsaj zame vse skupaj zgodilo v trenutku.« je po petkovi prometni nesreči, v kateri je bil huje poškodovan slovenski obrambni minister Jelko Kacin, povedal eden od potnikov v avtobusu reške registracije. Tako poškodovani hrvatski avtobus kot razbitine Kacinovega službenega vozila bo po nalogu preiskovalnega sodnika pregledal sodni izvedenec.

Slednjemu so po nasih informacijah narocili, naj posebej pregleda, kar je menda ob taksnih nesrečah običajno, krmilni in zavorni sistem obeh vozil. Uradnega odgovora na vprašanje, kako je sploh prišlo do nesreče, se vedno ni, neuradno pa je slišati, da naj bi slo za »prehitevanje vozil oziroma za izsiljevanje prednosti tretjega voznika«, o čigar identiteti pa vsaj za zdaj uradni viri se ne želijo govoriti. Od slednjih smo izvedeli le to, da so zalisali voznika avtobusa reškega podjetja Autotrans, voznika avtomobila, ki je vozil za avtobusom, in nekatere avtobusne potnike. Vsi zalisani naj bi »drug drugega dopolnjevali v opisu dogodkov tik pred nesrečo«, kaksni pa naj bi ti bili, je vsaj za javnost za zdaj še vedno nedostopna informacija. Po uradnih podatkih »ta hip ni zaradi prometne nesreče se nihče v sodnem postopku«, tožilstvo pa čaka na poročilo prometne policije, ogled kraja nesreče sta sicer opravila tudi dežurni preiskovalni sodnik Igor Mokorel in dežurni

državni tožilec Janez Palovšnik. Na kranjski UNZ imajo uradno še vedno zgolj informacijo, ki smo jo objavili že včeraj. Več smo želeli izvedeti tudi na obrambnem ministertvu, a so nam tam le na kratko dejali, da gre za postopek, ki ni v njihovi pristojnosti. Na nase vprašanje, kako bo z vodenjem obrambnega ministertva, če Kacinu zdravstveno stanje dlje časa ne bo omogočalo ministrstva, so nam povedali, da bo delo ministertva potekalo povsem normalno in da bo o kakršnihkoli motrebitnih spremembah »javnost pravocasnoma obveščena«.

V. d. predsednika kranjskega okrožnega sodišča Anton Subic nam je dejal, da so tudi pri omejenih prometnih nesrečah v njihovi hiši delovali tako kot sicer ob prometnih nesrečah, katerih ogleda posledic se udeleži preiskovalni sodnik, naceelnik gorenjske UNZ Ivan Hocevar pa nam je zatrdil, da bodo zbrane informacije javnosti posredovali na jutrišnji redni novinarski konferenci.

Ker je obrambni minister eden od četverice vladnih funkcionarjev, za katere velja posebna uredba o varovanju, in ker je bil Kacin v avtomobilu v času nesreče sam, torej brez varnostnika, smo za praktično razlago omejenih uredbe zaprosili notranjega ministra Andreja Stera. »Kot veste, uredba omenja poleg predsednika vlade še obrambnega, zunanjega in notranjega ministra, ki pa imajo tudi sami možnost, da presodijo, ali je

res vedno in povsod potrebno, da je varnostnik v njihovi neposredni bližini,« nam je zatrdil minister Ster in dodal, da je sicer posebej opredeljena

tudi uporaba varnostno izdelanih vozil, kar pa se v praksi pri nas po Sterovih besedah upošteva le izjemoma.

Do ministra Kacina

včeraj novinarji niso imeli dostopa, ker je veljala zdravniška prepoved po operaciji, pred vrati pa je stal pooblaščen delavec.

Vine Bester

Uradnega poročila o petkovi nesreči še vedno ni (Foto: S. Z./BOBO)

SPOMLADANSKO ČIŠČENJE OKOLJA

Da bodo reke čiste

GORNJA RADGONA, Evropska zveza je letošnje leto proglasila za leto varovanja narave. Tudi v naši državi so se razna društva, vlada in nevladne organizacije pridružili tej aktualni akciji. Tako je Ribiska zveza Slovenije organizirala akcijo po vsej Sloveniji, ki se je udeležilo 45 ribiskih družin.

Po zbranih podatkih so brez rej rek in jezer potegnili skoraj sto ton razne navlake: plastike, stekla, kovine, kosovnih odpadkov, lesa in papirja. Podobne akcije so se udeležili člani turisticnega, lovškega, ribiskega, gasilskega in planinskega društva v Gornji Radgoni.

Posebne akcije, ki so jo poimenovali »Očistimo prag naše države«, se je včeraj na obrežju reke Mure v

Gornji Radgoni udeležilo približno sto članov omejenih društev in drugih naravovarstvenikov ter občanov. Sele ob temeljitem čiščenju so se Radgončani in prebivalci okoljskih krajev lahko prepričali, kaj vse mečemo v reko, ki bi bila lahko prava evropska lepota. Na tone raznih odpadkov so udeleženci čistilne akcije potegnili iz Mure in z njene obrežja, več sto vreč od-

padkov pa so za njimi pobrali delavci komunale. Zdaj je videz reke Mure in skoraj 20 kilometrov obrežja na slovenski strani precej lepši. Čeprav bi tudi stanovalci morali malo bolj paziti na videz svojega okolja, je akcija vsekakor zelo uspela.

Člani ribiske družine Jensenice so včeraj očistili potok Bela na Koroski Beli. Z akcijo so želeli obeležiti mednarodni dan voda, sicer pa podobne očistevalne akcije organizirajo skozi vse leto.

Na Dolenjskem so se jamarji spustili v Kotarjevo prepadno, pridružilo se jim je še okoli 50 domačinov.

Dopisniki Republike

Primejo že, kaj se ve, ali bodo zalegle

Bozo Kovac

Tam bo resen; tako je vsaj videti, saj se država v teh dneh odloča, da bi resno posegla v krizo podjetja, katerega znak se je pojavljal skoraj na vseh cestah sveta. Precej Stajercev bo najbrž se naprej dobivalo plačo v tem podjetju in ena nevarnost bo manj, da bi Maribor socialno zakuhal. Umirili bi se tudi temelji tistih bank, ki so bile najbolj povezane z usodo Tama. Splaca se, bi lahko rekli tisti, ki so se odločili, da bodo naložili državi, cesar ni zmogla tovarna.

V tej zgodbi o mariborskem bolniku, ki naj bi mu država plačevala večji del zdravljenj, nastopa seveda tudi vodstvo firme; politiki in bančniki so nasli novo; kot se govori, je bistveno bolj sposobno kot sedanje in tako rekoč jamci, da bo poslej vse drugače. Tako je tudi treba reči, ko je kriza najhujša, izdatki za zdravljenje pa veliki.

Kljub temu bi veljalo izraziti majhen zadržek do taksnih besed, čeprav je povsem mogoče, da dosedanje vodstvo Tama ni opravilo vsega, kar bi lahko, nova ekipa pa bo v vseh pogledih uspešnejša. Tega bi si lahko samo želeli. Vendar bi pri velikih pričakovanjih, ki bodo pospremila imenovanje novega vodstva, kazalo upoštevati, da se nekatere pomembne okoliščine niso v ničemer spremenile, morda so se celo poslabšale.

Tam bo tudi pod novim vodstvom le s težavo nasel trge, na katerih bi lahko pokrili svoje stroške, ki so visoki ne le po krivdi podjetja. Njegovi prodajalci se bodo na tujih trgih srečevali z zastopniki tovarn, ki izdelujejo podobna vozila z manj delavci in v večjih serijah, njihovi stroški pa so manj obremenjeni z davki in obrestmi na posojila.

Nekateri bi temu rekli, da dela slovenska industrija v zelo razpisni državi, in nekateri podatki res cikajo na to, da je slovenski izdelek bolj obremenjen z dajatvami kot na primer nemški ali italijanski. Zato se v podjetjih tudi čedalje bolj jezijo na politike. Ti pa so podedovali omrežje solskih, zdravstvenih in kulturnih ustanov, ki ga je mogoče vzdrževati kvečjemu v »socialističnem planskem gospodarstvu« ali v tržni družbi pri kakšnih 15 tisoč dolarjih narodnega dohodka na prebivalca, v neizogibnem liberalizmu z novo različico »prvobitne akumulacije kapitala« vsekakor ne. Razen tega se niso izživeli sle po hlastnem in neodmerjenem vladanju, ki se spocetka drži vsake nove elite. »Legitimne« politične zahteve na hitro uzakonjajo v namenskih tolarjih za različne dejavnosti, seštevek pa je katastrofalen za gospodarstvo, ki mora neposredno ali posredno plačati vse te ambicije.

Težko bi tudi oporekali tistim, ki trdijo, da so bančna posojila v Sloveniji nerazumno draga, če seveda ne bi upoštevali, da je strah pred inflacijo najvišji razum, ki vsaj za zdaj zavrača vse druge cilje in ambicije, tudi naložbene. Posledice so tu in podjetja jih morajo plačevati. Morda bi to breme lažje prenasal, če bi denar krozil tudi tam, kjer nastaja, se pravi v industriji. Vendar živi svoje življenje predvsem v trgovini in finančnih storitvah, ki novim elitam dajejo sorazmerno hitre zaslužke.

Prodajalci tovarnjakov in avtobusov iz drugih tovarn, nič boljnih od Tamovih, bodo imeli še eno prednost. Njihove firme in tudi države precej bolj pazijo na ugled svojih blagovnih znamk kot Tamovo rodno okolje, ki rado pomeša probleme. Ko je na primer hrvatski kapital zasedel Elan, se je Slovenija tudi custveno skoraj povsem odpovedala po vsem svetu znani blagovni znamki, čeprav so možgani in roke v tovarni se vedno slovenski. Pred tem pa je se razbohnala Elan kot nekaj na moč sumljivega. Ko ji niso bili po volji ravnanja in obrazi ljudi v cvetoci igralnici, je z neprijaznimi grafiti »posprejala« tudi njeno blagovno znamko in sama sebi povzročila denarno škodo. In ko se je sesuval Tam, je bilo slišati vse najslabše tudi o tej blagovni znamki. Najbrž bo trajalo in tudi stalo bo, preden si bo Tam opomogel v očeh svojih morebitnih kupcev, čeprav bo ponujal dobro blago.

Tako se nabere kar nekaj razlogov za nekoliko zadržano popotnico Tamu in se kaksnemu podjetju z močno državno injekcijo. Gotovo primejo, vprašanje pa je, koliko lahko zalezejo.

KULINARIČNO-VINSKA RAZSTAVA

Nič ne zaostajamo za najbolj priznanimi svetovnimi kuhinjami

Razstava hrane, vina, pogrinjkov, spominkov in cvetnih aranžmajev

RADENCI - Včeraj je v Zdravilišču Radenci v organizaciji domačega turističnega društva in Radenske potekala jubilejna deseta razstava kulinarike in vina. Tokrat je bila to prvič tudi mednarodna razstava, saj so se udeležili tudi turistično-gostinski delavci Avstrije in Madžarske.

»Ni pomembno le to, da je letos deseta, jubilejna razstava. Nase sosedje smo pritegnili predvsem zato, da bi na enem mestu prikazali, kaj vse lahko ponudi celotna pokrajina. Tudi če izvezamemo sodelovanje gostov iz tujine, moramo povedati, da je kulinarčno-vinska ponudba naše pokrajine že zdaj v Evropi.« je med drugim ob otvoritvi dejala predsednica turističnega društva Radenci Freda Znidarič.

Po tistem, kar smo videli v avli, kavarni, restavraciji in kongresni dvorani hotela Radin v Radencih, je nedvomno res, da imamo na področju kulinarike res vse, kar nas

lahko uvršča v najvišji razred na tem področju. In kot je nekdo dejal, nikoli in nikjer se ne smemo sramovati, saj slovenska, zlasti pomurska kulinarika, ne zaostaja za najbolj priznanimi svetovnimi kuhinjami, o vinih pa tako ne gre dvomiti.

Včerajšnji spored v Radencih ni bil namenjen le razstavi kulinarike in vina, temveč so bili tam na ogled najlepši pogrinjki, predstavljena je bila zdrava prehrana, najboljša vina iz radgonsko-kapelskih, ljutomersko-ormoskih, lenjavskih in gorjskih gor. Manjkali niso niti avtohtoni spominki in cvetni aranžmaji. Slehernemu obiskovalcu

Ob taksnih pogledih so se obiskovalcem cedile slike

so se cedile slike ob pogledu na lepo dekorirane mize, vidno je teklo na vsakem vogalu, pa se zastoni. Tudi taksno, ki se ga pridelovalec ne bi sramoval niti na angleskem dvo-

ru ali v Beli hiši. Veliko pozornosti je pritegnilo tudi predavanje o zdravi bioprehrani in kulturi pitja vina. Videli smo tudi demonstracijo mesa pijač, ki jo je pripravilo

Društvo barmenov Slovenije, zanimivo je bilo srečanje in izmenjava izkušenj slovenskih, madžarskih in avstrijskih turistično-gostinskih sol.

Tekst in foto: Oste Bakal

Nedeljske teme

DOLINSKA OBČINA

Zgodba o strankah, o civilni družbi in o informacijskem molku

SANDOR TENCE

Dolinsko občino sem prvič spoznal v svojem otroštvu, ko me je oče peljal na nogometno tekmo Breg-Vesna. Tekma je bila v Boljuncu. Ne vem, kdo je zmagal, vem pa, da so igrisce čez nekaj tednov razkopali bagerji in da so na njem potem zgradili tovarno Grandi Motori.

* * *

V politiki - kot sicer v življenju - ni nič gotovega in malo je tudi vnaprej zapisanega. Tudi v dolinski občini je tako. Volilni sporazum, ki so ga v sredo ponoči, ne brez težav, trenj in razhajanj, podpisale stranke dosedanje upravne večine, je v sozvočju s 50-letno upravno in politično zgodovino te občine, ki je prestala Grandi Motori in naftovod SIOT, a tudi kominform in vse boleče povojne razkole.

Volilni sporazum predstavlja naravno kontinuiteto z vsem, kar so dobrega in koristnega naredili župani Dusan Lovriha, Edvin Svab in Marino Pecenic, seveda skupno z odborniki, svetovalci in sodelavci. Morebitni razkol, ki je vseskozi nevarno lebdel nad pogajanjem, bi morda pomenil za Dolino drugi kominform.

* * *

Življenje gre in mora naprej. V

občini, ki je v upravnem in v vsakdanjem življenju, ter tudi v njegovih navidez najbolj obrobni obrih, dosledno spoštovala in izvajala enakopravnost jezikov in kultur, si ne moremo predstavljati in zamisljati napredne in demokratične koalicije, ki bi bila odraz samo ene od narodnih in jezikovnih komponent. To bi bilo zgrešeno, škodljivo in nerealno.

Ker vemo, da ni tako, smo prepričani, da se bodo Boris Pangerc in ostali kandidati za občinski svet - med volilno kampanjo - potrudili in angazirali tudi pri Domju in v Frankovcu. Enako kot v Ricmanjih in v Mackoljah ter v drugih popolnoma ali pretežno slovenskih okoljih in sredinah.

Dolina sicer ni Trst, se manj pa Nabrezina. Kandidati demokratične liste pravilno podčrtujejo, da so odraz celotne skupnosti in da bodo, če bodo izvoljeni, skrbeli za dobrobit vse občanov. Vsakršna volilna in druga konfrontacija na narodnostni ravni bi bila popolnoma tuja Dolini in ogromni večini

njenih občanov.

* * *

Novost v predvolilnih pripravah v dolinski občini je vloga, ki jo je igrala civilna družba. Ne bomo se spuščali v sociološko poglobljanje, kaj je pravzaprav ta družba, kakšne so njene politološke značilnosti in podobno. O tem obstajajo namreč zelo različna in tudi nasprotujoča si mnenja. Civilno družbo si v predvolilnem okviru predstavljamo kot skupino strankarsko (ne idejno) nevezanih ljudi, ki svobodno predlagajo svoj program, svoje kandidate ter svoje politične vizije. Civilna družba ne sme nadomestiti političnih strank, ki imajo svojo, tudi ustavno vlogo, a prav tako ne sme postati njihov dvojniki. Civilna družba je v Trstu predlagala, ne pa izvolila župana Riccarda Illyja.

V relativno majhnem okolju, kot je dolinska občina, ima civilna družba se nekatere izrazitejšje značilnosti. Je odraz kulturnih in sportnih društev, krajevnih združenj (npr. srenj), mladih, solške stvarnosti, itd. Skratka vseh, ki imajo pri srcu splošne (kollektivne) koristi in hočejo zanje žrtvovati nekaj prostega časa. V tem duhu je že lanskega maja nastalo "Gibanje civilne družbe", ki je nato na jesen

s e -

stavilo dokument z nekaterimi osnovnimi izhodišči in predlogi, ne toliko za sestavo kandidatnih list, ampak predvsem za bodoče upravljanje Občine. Nihče, kolikor nam je znano, ni nikoli zahteval takozvanih stolčkov oziroma mest v občinskem svetu ali v odboru.

Da se skupina, v glavnem mladih občanov zavzame za dobrobit občinske skupnosti in za usodo Občine, je v teh televizijskih casih se kako dragocena in dobrodošla stvar. Nekaterim, ki so očitno se močno vezani na preživele strankarske (in ideološke kalupe) pa se je ta angaziranost vseeno zdela neumestna, sumljiva in celo zakulisno manevrirana od nekaterih ljudi s prikrimi županskimi in odborniskimi ambicijami. Prepričani smo, da ni tako in da je slo le za jalovo polemiko, ki je po nepotrebnem pustila za sabo precej slabe krvi.

* * *

Ni dvoma, da so polnopravni odraz civilne družbe tudi (številni) občani, ki so javno - z ljudsko petico - podprli župansko kandidaturu Borisa Pangerca. Nekateri so namreč namigovali, da je to petico direktno navidhnila Stranka komunistične prenove z namenom, da bi okrepila Pangercevo kandidaturu. Županski kandidat, tega ne smemo pozabiti, je vrh vsega eden od podpisnikov dokumenta »Gibanja civilne družbe«.

V obeh primerih je slo za jalove in brezpredmetne polemike. Delo dolinske civilne družbe,

ki je bilo doslej ze zelo dragoceno, se sedaj pravzaprav sele začena oziroma se bo zacelo po izvolitvi nove uprave. Takrat bo treba jasno pokazati voljo do dela in sodelovanja ter v praksi izvajati napovedane nove prijeme, ki jih tudi v Dolini, če sodimo

po poteku predvolilnih pogovorov, se kako potrebujejo.

* * *

Pa se nekaj besed o tako imenovani ter prevečkrat opevani glasnosti. Predstavniki strank (mislimo zlasti na komponente dosedanje upravne večine) so se pred pricetkom pogovorov sporazumeli, da do morebitnega sporazuma ne bodo posredovali javnosti in torej občanom informacije o poteku pogajanj. Izbrali so pot informacijskega molka z utemeljitvijo, da bi pristranske in enostranske informacije v najbolj kočljivih le dodatno zapletle itak zapleteno situacijo.

Z molkom, če ga lahko tako imenujemo, pa so žal dosegli popolnoma nasprotni učinek. Marsikateremu pogajalcu je (v dobri veri) od časa do časa usla kaka »skrivnost«, nekatere stranke pa so, kljub obvezi, da bodo molcale, vseeno med pogovori objavljale tiskovna sporočila. V javnost so zato od časa do časa pronicale enostranske, v marsičem izkrivljene in tudi polovične informacije.

Tako je pač bilo. Bodočemu županu in upraviteljem svetujemo, naj ne sledijo temu slabemu zgledu, naj dosledno, redno in odkrito informirajo občane o vsem - dobrem in slabem - kar se dogaja na Občini. Tudi s tem bodo res dokazali, da so v sozvočju s časom.

..

Med evroforijo in evrofobijo

Oglej je rodil iluzijo, da je probleme z Italijo mogoče rešiti za vselej z eno potezo

Intervju z Zoranom Thalerjem je po naključju objavljen ravno na 60. dan njegovega ministirovanja. Če skušamo njegovo delo v prvih dveh mesecih soditi po odzivih javnosti in raziskavah popularnosti, je bilo njegovo imenovanje zadetek v črno. Thaler se je kot meteor povzpel v politični vrh, kamor mu je pomagala predvsem italijanska odločitev, da pristane na začetek pogajanj Slovenije za pridruženo članstvo v Evropski zvezi. Ta, za Slovenijo nedvomno zgodovinsko pomembna odločitev, seveda nima samo pozitivnih posledic, pač pa odpira številne notranjepolitične dileme. Domneva, da bo v prihodnjih mesecih zunanji minister na lestvicah popularnosti za kakšno mesto zdrsnil, zato najbrž ni pretirana.

Po dveh mesecih na MZZ najbrž že imate precej natančno sliko o ministristvu, ki ga vodite, o potencialih, ki jih ponuja, pa tudi o razmerah v slovenski zunanji politiki, se posebej na izvršni ravni?

Vprašanje je težko, ker je precej splošno. Zato se mora odgovor dotakniti različnih konkretnih ravni. Ministristvo, torej našo infrastrukturo, hardver ce hocete, sem dobil v stanju »delnega pogorisa«, predvsem kadrovske oslabiljenosti. Tudi v okviru vlade je MZZ zgubilo svoj položaj, čeprav je težko govoriti o rangiranju posameznih ministrstev. To se pozna tudi pri proračunu, kjer imamo velike težave, čeprav obsega MZZ majhen del proračuna, približno en odstotek. Druga konkretna raven pa je koordinacija med izvajalci slovenske zunanje politike. Trudil sem se, da bi bilo te komunikacije čim več in da bila čim boljša. Predstavljam si, da sem dosegel neke rezultate in da ni kakšnih posebnih disonanc.

V tem smislu je simbolično učinkoval obisk predsednika Kucana na Poljskem, kamor ste ga spremljali. To prej ni bila praksa...

Gotovo. To je praksa v večini normalnih držav in mislim, da je koristna.

Ne gre mi iz glave vaša nedavna izjava na odboru za mednarodne odnose, da najbrž ni veliko ministrov, ki bi imeli tako nespodbudno »klimo«, kot je v Sloveniji po umiku italijanskega veta. Je to razpoloženje že prek meje produktivnosti?

Tovrstne pripombe gredo na način dela, ki je po mojem

mnenju kontraproduktiven. Zdi se mi, da bi moral biti parlamentarni odbor tisto mesto, kjer bi se odvijale resne, poglobljene razprave o pomembnih vprašanjih slovenske zunanje politike, vse prevečkrat pa se izčrpavamo z medsebojnim »grizenjem«. Debata o odnosih z Italijo bi morala iti prek ravni večne primerjave o tem, kdo je bolj, kdo manj »škodil« tej državi. Odbor bi se moral ogniti pretiranemu populizmu in parolastvu. Če je bila prej moderna evromanija, je zdaj nastopila druga skrajnost, evroskeptičizem.

Na slovensko zunanjo politiko gotovo vplivajo tako imenovani »opinion makerji« oziroma mnenjski voditelji, tako kot je to običaj v normalno profiliranih državah. Se vam zdi, da je slovenska družba že toliko izoblikovana, da ima mnenjske voditelje, in konkretno, kdo so?

Prvi del vprašanja je stališče, ki mu lahko samo pritrdim. Morda je v primerjavi z drugimi državami pri nas vpliva mnenjskih voditeljev nekaj manj. Vzemimo za primer Italijo, kjer njihova politika deluje predvsem in izrazito kot odmev na pritisk javnosti, medijev. To se da natančno občutiti pri vprašanju optantov. Ko je to vprašanje tema uvodnikov, komentarjev in udarnih oddaj, je tudi pritisk uradne italijanske zunanje politike večji. Kadar tega ni, je politika bolj dovzetna za naše argumente. Te stvari pri nas se niso tako izrazile, mislim pa, da se v kvalificirani javnosti precej dobro loči resne mnenjske voditelje od tistih, ki vsako zunanjepolitično potezo gledajo izrazito skozi strankarski interes. Vsekakor v politiki pozor-

no spremljamo misljenje mnenjskih voditeljev...

Bi lahko poimensko nasteli tiste, na katerih mnenje veliko date?

Iz razumljivih razlogov bi se rad izognil nastevanju, ker je to hkrati že rangiranje. Če pa se omejim le na časopise, bi dejal, da predstavnik enega sedi tu pred mano, prepričan pa sem tudi, da je Delo predvsem na področju zunanje politike ohranilo tradicionalno visoko kakovostno raven. Nasploh mislim, da so zunanjepolitične redakcije nekako močnejše pri mnogih medijih.

Znaci na debate po 6. marcu je primerjava med oglejskim dokumentom in sporočilom za tisk ministrice Agnelli jeve in vas. Pojavlja se teza, da bi, ce bi bil podpisan nekdo drug, oglejsko deklaracijo lahko sprejeli že takrat...

Ponovil bom tisto, kar vedno ponavljam pri oglejski debati. Izogibal sem se tem nekonstruktivnim, notranjepolitičnim primerjavam in se naprej nameram vztrajati pri tem. Ne razumem tistih, ki ves čas ozivljajo to debato in skušajo z vsi ihto dokazati, da je bil Oglej, ce ze ne krasna, pa vsaj sprejemljiva in prebavljiva stvar. Temeljna napaka Ogleja je bila iluzija, da je mogoče probleme z Italijo rešiti z eno potezo in za vselej. Iz tega je izšel dokument, ki je predvidel in predpisal mnogo stvari in se k marsičemu zavezal, pri čemer so zaveze veljale predvsem za našo stran. Z današnje perspektive, na začetku pomladi 1995, pol leta po tej peripetiji, pa že zdravorazumska presoja pokaže, da je bolje, da smo bili nekoliko trmoglavji. Po tistem dokumentu bi bile nepremičnine na naših tleh, za katere se niti točno ne ve, kaj vse naj bi obsegale, že zamrznjene. Problem optantskega premoženja sploh ni resljiv na ta način, saj ga bo del italijanske politike vedno potreboval in vedno uporabljal. Če bi ga ne bilo, bi si ga desnica izmislila... Bistven problem za Slovenijo nastane takrat, ko ta del italijanske politike postane večinski ali vsaj tako močan, da vpliva na druge. Takrat imamo resne težave. Italijansko problematiziranje Osimskih sporazumov obstaja že vse od 1975, ko

Zoran Thaler (Foto: Jože Suhadolnik/BOBO)

so se organizirale sile, ki so jim nasprotovale. Iz tega je nastala Lista za Trst, vendar nikoli ni imela večine in tako smo prezivali 20 let. Vmes je nastal Rimski sporazum, ki je kot dokončno rešil tudi vprašanje 4. člena Osimskih sporazumov. Tako piše v naslovu: dokončna rešitev... V zadnjih letih pa se je politično razpoloženje v Italiji spremenilo in, kot vidite, trenutno niha od večine do manjšine. Prepričan sem, da karkoli damo ali ponudimo, kjerkoli se dogovorimo za ponovno »dokončno rešitev« teh vprašanj, bo to veljalo samo do trenutka, ko bo

del nasprotne strani potreboval nove pritiske na Slovenijo zaradi svojih notranjepolitičnih interesov. Zato smo se zdaj odločili za drugo možnost. Italiji smo postavili zrcalo prav na področju nepremičnin, ki so bile pod fašizmom odvzete Slovincem. S tem jih prisiljujemo, da vzamejo v zakup tudi druge krivice iz preteklosti in v smislu evropskega prava pristanejo na načelo pravičnosti pri njihovem odpravljanju. V tem smislu mi je všeč izraz humanitarna recipročnost. Če pa v Rimu na to ne bodo pristali, bo to povzročilo uravnoteženje pogledov in dokazalo, da

se po toliko letih to vprašanje težko ureja in da so te stvari enostavne samo na ravni ideologije in parol, ne pa v praktičnem življenju.

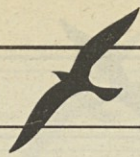
Po vašem imenovanju za ministra se je vnela prava bitka za novega predsednika odbora za mednarodne odnose. Koga oziroma kaksnega človeka bi si kot minister želeli na tem položaju?

Dosledno se vzdržujem komentarjev v tej goreči tekmi, ki se odvija zadnja dva meseca, niti nimam časa, da bi se ukvarjal s tem. Če odmislim konkretne kandidate, bi si na tem položaju želel človeka, ki je sposoben tvornega dialoga, diskusije in soglasja o tem, kaj je v interesu Slovenije na področju zunanje politike, in je čim manj naklonjen kratkoročnim ambicijam in notranjepolitičnim igricam. Gotovo je tu odgovornost vlade in ministrstva se večja, saj strokovna aparatura nista primerljiva. Če je ministristvo sposobno normalno servisirati odbor, sodelovati na sejah in podobno, potem ima tudi pravico pričakovati od odbora konstruktivnost. Sam pazim, kolikor se da, da bi omogočil takšno klimo, zato imam posebne pooblastenca za stike s parlamentom, zato sem navzoč praktično na vseh sejah odbora, če le nisem v tujini. Po drugi strani pa zato pričakujem, da nas odbor ali njegov predsedujoči, ko se loti kaksne konkretne akcije, obvesti in pri tem morda upošteva tudi mnenje izvršne oblasti.

Bostjan Lajovic

VSAKDANJE SENZACIJE

Zgodba o sebi

Nekdanji voditelj SZ o sebi vse dobro, za napake pa so krivi drugi

GORBAČOV
V GORICI

Nagla pot vzpona mladeniča iz Stavropola

MOSKVA - Kreпки generali, ki so kar čez noč umrli v lastni postelji, prometne nesreče, v katerih so izgubili življenja partijski voditelji, ki so jih ljudje oboževali kot heroje, raztreseni zdravniki, ki so zaradi gole nepazljivosti predpisali smrtno nevarne tablete namesto aspirina - to so bile skrivnostne okolice, ki so privedle do izvolitve Gorbačova na čelo sovjetske komunistične partije.

Ruski dnevnik Pravda je v članku o desetih letih perestrojke zapisal, da je pred izvolitvijo Mihaila Gorbačova prišlo do vrste skrivnostnih smrti in sumljivih skandalov, ki so prekrizali pot njegovim političnim nasprotnikom. O tem je pisal Valerij Ljgostajev, nekdanji asistent drugega moza sovjetske komunistične partije Ligaceva, ki je bil Gorbačovov zgodovinski nasprotnik.

Novembra 1974 je generalni tajnik komunistične partije Leonid Brežnjev hudo zbolel. Zato je moralo partijsko vodstvo poskrbeti za naslednika. Izbrali so leningraškega partijskega tajnika 51-letnega Grigorija Romanova. Z izbiro mladega voditelja pa se očitno niso strinjali vsi, saj je prišlo do hude obrekovalne kampanje na njegov račun. Pozneje se je izkazalo, da je kampanjo nekdo zrežiral. Tuje radijske oddaje so takrat poročale, da je bil Romanov, ki je v Rusiji sicer zelo pogosto ime, potomec carske družine, zaradi česar se je obnašal prevzetno kot car. Za hčerino poroko je na primer zahteval od Ermitaža srebrnino Katarine II. - in jo tudi dobil. Med poročno pojedino so se povabljeni napili in razbili dragoceni porcelan, pribor pa spravili v žep in ga odnesli domov za spomin. Skandal se je seveda bliskovito razširil po vsej Sovjetski zvezi in Romanov je postal tarča ljudskega ogorčenja. Visji krogi so sicer vedeli, da je bila vsa zadeva le izmiselnost, vendar je domnevni car moral strmoglaviti.

Istega leta je umrl obrambni minister Andrej Grečko, medtem ko so Dimitrija Poljanskega - kakor tudi enega najverjetnejših Brežnjevih naslednikov Alek-

sandra Seljepina - zaradi neznanih razlogov naglani iz politbiroja. Leta 1978 je nenadoma umrl šestdesetletni Fjodor Kulakov, njegovo mesto pa je zasedel Mihail Gorbačov. Politična kariera »mladeniča iz Stavropola«, kot so ga imenovali starejši kolegi, je bila bliskovita kot malokatera: po enem letu je postal namestnik člana politbiroja, po drugem letu pa že stalni član. Leta 1980 je v prometni nesreči umrl priljubljeni 62-letni namestnik člana politbiroja Peter Maserov, leta 1982 pa se partijski ideolog Mihail Suslov. Ko je odhajal iz bolnišnice, kjer se je zdravil, in čakal hčer, da bi ga odpeljala domov, je Suslov zaužil neko tableto in se malo kasneje zgrudil mrtev.

V Sovjetski zvezi je to bilo leto velikih sprememb: novembra je umrl Leonid Brežnjev, na njegovo mesto pa so izvolili nekdanjega sefa KGB Jurija Andropova. Ta je ostal na oblasti v Kremlju le nekaj več kot eno leto: februarja 1984 je namreč umrl. Partija se glede izbire njegovega naslednika ni mogla sporazumeti, naposled pa so le izvolili ostarelega in bolnega Konstantina Černjenka, in sicer zato, da bi se izognili nasledniku s trdo roko. Tudi Černjenko je kmalu doživel poskus zastrupitve s prekajenimi ribami, za katere je bilo znano, da jih ima zelo rad. Resili so ga s pranjem želodca. Samo nekaj mesecev pozneje so mu zdravniki zaradi dihalnih težav svetovali počitnice v gorah, vendar se je s Kavkaza vrnil bolj mrtev kot živ. Decembra 1984 je ob vrnitvi z vojaških vaj Varsavskega pakta umrl obrambni minister Dimitrij Ustinov. Po naključju so umrli tudi njegovi madžarski in češkoslovski kolegi, ki so se udeležili istih vojaških vaj. Naposled je 10. marca 1985 umrl še Černjenko, tako da je centralni komite lahko izbral samo med kandidatom Romanovom, ki je zaradi zgoraj omenjenega skandala izgubil splošno ljubezen, in Gorbačovom. Komiteju v bistvu ni preostalo nič drugega kot to, da je izvolil Gorbačova.

Že dejstvo, da pride človek, ki je bil eden od dveh najpomembnejših ljudi na svetu, v Gorico razlagat svojo nekdanjo, sedanjo in prihodnjo politiko, pove, da je nekaj narobe. Pa ne zato, ker bi kdo omalovaževal Gorico, ampak zato, ker ima vsak dogodek svoje razsežnosti in mora te razsežnosti tudi spoštovati. Mihail Gorbačov je človek, ki nas s svojim predavanjem ne bi presenetil v Parizu, Washingtonu, Tokiu, Rimu in morda tudi ne v Ljubljani - skratka v prestolnici, kjer se sreča s politiki, kjer ga sprejme zunanji minister in morda celo voditelj države in kjer se lahko zares pogovarja o veliki politiki.

Toda Gorbačov je prišel v Italijo, obiskal je nekaj mest, bil je v nekaterih tovarnah in nekajkrat je predaval. V Gorici je bil gost sindikata CISL, ki je nekoč veljal za sindikalno krilo krščanskih demokratov. Teh zdaj (vsaj s tem imenom) v Italiji ni več, sindikat CISL pa je ostal. Gorbačova je pripeljal v Gorico, čes da bo tu govoril o sodelovanju na mednarodni ravni, o odnosih med vzhodom in zahodom, o meji, narodih in manjšinah. S tem programom so razbohnali njegov obisk in privabili v dvorano goriskega sejmišča res veliko število poslušalcev. Dejstvo, da je občinstvo prihod nekdanjega voditelja Sovjetske zveze pozdravilo z glasnim aplavzom, po njegovem govoru pa ploskanje se zdalec ni bilo tako glasno, kaže razočaranje, ki ga je Gorbačov izzval med občinstvom.

Kaj je pravzaprav povedal nekdanji sovjetski voditelj? Pravzaprav lahko napisemo, da ni povedal ničesar, ampak ta nič je povedal tako, da je sebe postavil v središče dogajanja (kjer je res bil) kot edino pozitivno osebnost pred svojim vladanjem, med njim in po njem, kar pa je verjetno pretirano. Dejal je sicer, da tega ne govori zato, da bi poveljeval svojo oblast ali da bi omalovaževal oblast drugih, vendar je takoj poudaril, da je Rusija v tem trenutku v slepi ulici in da bi morala imeti domotožje po njegovi oblasti. To je ves čas imenoval z izrazom perestrojka, o kateri je dejal, da ni proizvod domisljije, ampak da je pozela nekatere sadove in jo je zato ljudstvo podpiralo. Obdobje pred perestrojko (ko je bil tudi Gorbačov sestavni del vodilne nomenklature) je odpravil z nekaj besedami: takrat so formalno razglasili svobodo, pravice do svobodnega mišljenja pa ni bilo. Kdor je tedanja oblast odklanjal, je moral v izseljenstvo v oddaljene dežele, v Sibirijo ali na drugi svet (tako je dejal Gorbačov). Perestrojka je uvedla nekatere novosti: svobodno izbiro verske pripadnosti, svobodo tiska in svobodne volitve. Ko je napočil trenutek, ko bi morali te spremembe potrditi z novo ustavo, so sile, ki so jim nasprotovale, izbrale pusto lovščino; ta pa je propadla. Udarile so v najtežjem trenutku in tu je, kot pravi Gorbačov, odgovor na vprašanje, kdo je kriv za sedanje stanje.

Tu se začnajo nove obdobje in nove kritike. Mi smo hoteli Sovjetsko zvezo ohraniti, jo obnoviti in zagotoviti

vsakemu narodu lastno identiteto in kulturo, pravi nekdanji voditelj Sovjetske zveze. Novi voditelji so razkosali državo in to je bil prehud udarec. Mi smo se zavzemali za postopne reforme v gospodarstvu, novi voditelji pa so se takoj lotili divjega lastninjenja. Naša država šteje tristo milijonov ljudi, v njej je 220 različnih jezikov in narečij, v njej so različne ravni razvoja, različne miselnosti

moznosti in da prebivalci, če želijo, na volitvah se lahko spremenijo sedanje stanje. To pa je odvisno tudi od Zahoda. Ob tem je Gorbačov opozoril, da so v številnih vzhodnoevropskih državah (na Madžarskem, Poljskem, v Bolgariji in Litvi) na oblasti levičarske stranke, ki so naslednice nekdanjih komunističnih partij. Oblast so prevzele na demokratičnih volitvah in zahod mora zato spoštovati demokratične odločitve, do katerih prihaja v pluralizmu. Zelo hudo bi bilo, če bi namesto nekdanje železne zavese zdaj uvedli nekakšen sanitarni kordon, pravi nekdanji sovjetski voditelj. Z drugimi besedami: Gorbačov se pripravlja na volitve s politično formacijo, ki bo naslednica nekdanje komunistične partije, in svari zahod, naj njegov nastop ne le sprejme kot naravni dogodek v zahodni pluralistični demokraciji, ampak naj ga celo podpre. To

kdo bo prej priznal Slovenijo in Hrvaske, namesto da bi ju prisilila sesti k pogajalski mizi z drugimi republikami nekdanje Jugoslavije. V Evropi bi morale države voditi predvsem preventivno politiko zaščite Stare celine. Namesto tega razpravljajo o Severnoatlantski zvezi (in se podreajo Ameriki, cesar Gorbačov ni rekel, je pa jasno povedal med vrsticami). Kot primer je navedel zalivsko vojno in dejal, da je Zahod takrat takoj nasel osemdeset milijard dolarjev, kolikor je ta vojna stala. (Malo je manjkalo, da je ni ocenil kot napad na Irak, vsekakor pa je »pozabil« povedati, da je on v senci zalivskega spopada poslal tanke v Litvo in zatrl osamosvojitveni poskus.) Z denarjem, ki ga je Zahod porabil v zalivski vojni, bi lahko financiral pet panevropskih struktur. Kajti nekdanji veliki voditelj prisega, da verjame v Evropo, da samo v evropski

in različne kulture. Tem ljudem so vsilili nekakšen neoboljševizem in jih prisilili, da so v desetih mesecih popolnoma spremenili življenje. Danes je polovica na robu popolne revščine. Nekoč je bila perestrojka, imela je ideje, bogato vsebino, pripravljala je postopne reforme in počasi spreminjala državo. Bili so težki časi, vendar smo od njih imeli mnogo. Ljudje so naklonjeni reformam, ne preneajo pa sok terapije. Čeprav je bila perestrojka po svoje zapletena, je s tem, ko je predstavljala odpoved revoluciji, pozitivno učinkovala in uvajala novosti.

To je torej Gorbačovova ocena o sebi in o Jelcinu, ki ga sicer nikoli ni imenoval. Vendar mu tudi optimizma ne manjka, se zlasti ko pravi, da Rusija ni zapravila vseh

pa je tudi edino sporočilo, ki ga je Gorbačov posređoval goriskemu občinstvu.

Ne, to pravzaprav ne drži. Gorbačov je presenečenemu goriskemu občinstvu posređoval še eno sporočilo, ki le v manjši meri zadeva Rusijo. Sprožil je nekakšno panevropsko idejo, po kateri naj bi se Evropa otrešla ameriškega pokroviteljstva in samostojno »zaplavala« v svet. Izhajal je sicer iz stanja v Zakavkazju, od koder prihaja njegova družina: vsaka vas predstavlja nekaj posebnega in tega »hiperetizma« ni mogoče poudarjati. Treba je sicer priznati različnost, uskladiti interese, nikakor pa ni mogoče pretiravati. Ob tem je nekdanji sovjetski voditelj kot zgovoren primer navedel razpad Jugoslavije. Evropi je očital, da je tekmovala v tem,

povezanosti vidi resnično prihodnost. Gorbačov seveda ni rekel, da na vrhu te »prihodnosti« vidi sebe, vendar pa je bilo številnim poslušalcem v dvorani to popolnoma jasno. Kot jim je bilo tudi jasno, da je v primerjavi z Gorico, mestom, ki se je veselilo osamosvojitve Slovenije, nekdanji sovjetski voditelj na nasprotnem okopu. In kot jim je bilo končno jasno, da je bil velik denar, vložen v Gorbačovov govor (nekdanji sovjetski voditelj se zdalec ne predava brezplačno, pa tudi stroški za njegov obisk so običajno zelo visoki), slabo vložen, se mnogo slabše od onih osemdeset milijonov dolarjev, ki jih je Zahod zapravil, da je zaščitil svoj naftni trg.

Bojan Brezigar

POGOVOR S PIEROM FASSINOM

Enostavna rešitev

Z nekaj dobre volje bi državi lahko uredili odnose tudi brez spreminjanja zakonodaje

Poslanec Piero Fassino je bil v petek v spremstvu nekdanjega evropskega poslanca Giorgia Rossettija in slovenskega senatorja Darka Bratine na uradnem obisku v Sloveniji, kjer se je sesel s predstavniki Združene liste socialdemokratov, zunanjim ministrom Zoranom Thalerjem, predsednikom SKD Lojzetom Peterletom in predsednikom republike Milanom Kučanom. V uradnem sporočilu po pogovorih je izjavil, da obstajajo stvarne možnosti za hitro rešitev vseh nerešenih dvostranskih slovensko-italijanskih vprašanj. Poslanec Piero Fassino je član vodstva najmočnejše italijanske leve stranke PDS, v njej odgovarja za mednarodne stike, hkrati pa tudi predseduje odboru za vzhodne države Socialistične internacionale. Z veseljem je odgovoril na tri sklope vprašanj: dvostranski odnosi, položaj v Italiji in uspešnost strank Socialistične internacionale v Evropi.

Pri reševanju dvostranskih vprašanj ste optimist. Zakaj?

Italija in Slovenija morata skupaj zreti v prihodnost in pri tem upoštevati številne skupne interese. Zgraditi morata politiko integracije in sodelovanja na področju prometa, proizvodnje, pristanišč, infrastrukture... Za sosednje države lahko predstavljata zgled integracije in skupaj odigrata pomembno vlogo v Srednji Evropi. To je stališče naše stranke, ki se je borila proti Berlusconi in njegovim privrzcem, ki so postavili veto na vstop Slovenije v Evropo. Naši napor so bili uspešni in Dinijeva vlada je radikalno spremenila stališče, začela je s pogajanjem na dveh tiri: po eni strani med Slovenijo in Evropo, po drugi pa o dvostranskih vprašanjih med državama. To je pomembno dejstvo. V primerjavi s stanjem pred nekaj meseci sta zdaj zanimivi dve novosti: Berlusconijska vlada je padla, nadomestila pa jo je vlada, ki ima pozitiven odnos do slovensko-italijanskih težav. Problemi odnosov z Evropo zdaj niso več perei.

To pa omogoča reševanje dvostranskih problemov. Po kateri formuli bo to reševanje potekalo?

Po moje je formula naslednja. Dvostranski odnosi so urejeni z osimskim in poznejšim rimskim sporazumom. Ti sporazumi so v celoti v veljavi, toda niso rešili vseh težav. Vprašanja, ki so se sporna, lahko rešimo na pragmatičen način z osnovnimi dejanji dobre volje, ki morajo temeljiti na medsebojnem zaupanju. Takšna dejanja lahko oziroma morata storiti obe državi. Po-

membno dejanje dobre volje bi bilo, če bi Italija slovenski narodnostni skupnosti, ki živi v Italiji, vrnila Narodni dom v Trstu in Trgovski dom v Gorici. Pomemben korak bi pomenilo priznanje slovenskih diplom, se pomembnejša pa bi bila odobritev zakona o zaščiti slovenske manjšine. Po drugi strani pa bi bilo po-

da Dini, ki ima pozitiven odnos. V parlamentu je velika večina za sodelovanje s Slovenijo; med temi je se zlasti pomembna moja stranka, ki želi sporazum. Priloznosti ne smemo zapraviti.

Pred pogovorom v Sloveniji ste se sesli s predstavniki slovenske manjšine v Trstu. Kakšen značaj je imel pogovor?

Moj predlog je v bistvu tudi njihov. Obvestil sem Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo in Slovensko skupnost o razvoju stvari. Mislim, da je bila to moja dolžnost. Dejal sem jim, da od slovenske vlade zahtevamo izpolnitev dejanj zaupanja, hkrati pa od italijanske vlade zahtevamo, da reši vse probleme razvoja slovenske manjšine v Italiji.

Niste preveč optimistični glede italijanskega stališča?

Odnosi so izredno zapleteni. Ze tri leta prezivljamo te-

Pomembno dejanje dobre volje bi bilo, če bi Italija slovenski narodnostni skupnosti, ki živi v Italiji, vrnila Narodni dom v Trstu in Trgovski dom v Gorici. Pomemben korak bi pomenilo priznanje slovenskih diplom, se pomembnejša pa bi bila odobritev zakona o zaščiti slovenske manjšine. Po drugi strani pa bi bilo pomembno, da bi slovenska stran dala na razpolago določeno število nepremičnin, kot je to naredila že leta 1983.

membno, da bi slovenska stran dala na razpolago določeno število nepremičnin, kot je to naredila že leta 1983.

Dokaz zaupanja bi bil tudi sprejem ukrepov v korist italijanske skupnosti, ki živi v Sloveniji. V razpravi ni pogajanj niti o osimskih niti o rimskem sporazumu, ki dokončno in jasno urejajo odnose med državama. Prizadevamo pa si za krepitev obojestranskega zaupanja, tako da bomo končno zaključili zgodovinsko obdobje in z zaupanjem gledali v prihodnjo integracijo.

Cas je lahko zelo pomemben?

Mislim, da je cas v politiki pomemben element. Casa je malo. V Italiji so lahko volitve oktobra, ne vemo, kakšna bo nova vlada, toda zdaj vla-

zavno tranzicijo, ki se ni končala. Tudi v Italiji je cas pomemben. Če bo tranzicija predolga, je celoten sistem v nevarnosti, tveganje postaja veliko. Zato si prizadevamo, da bi tudi Italija dosegla stabilnost. Dinijeva vlada pomeni že korak v tej smeri, saj je ravno te vlada element stabilnosti - trudi se za stabilno liro, omejevanje javnega dolga, vnovično oziviljanje zaupanja mednarodnih trgov, normalizacijo italijanskega gospodarstva... Trudi se, da bi obnovila mednarodno zaupanje v italijansko zunanjo politiko, kamor sodi tudi ureditev odnosov s Slovenijo. Toda tudi Dinijeva vlada je vlada tranzicije. Zato so logična naslednja stopnja volitve, ki bodo sele uredile odnose in v popolnosti zagotovile stabilnost. Berlusconi

Piero Fassino med obiskom v Ljubljani (Foto: Bojan Velikonja/BOBO)

zahteva volitve takoj, kar pa je čedalje manj verjetno. Tendence so ravno nasprotno - v teh mesecih je zelo dobro, da Dinijeva vlada ureja stvari in ustvarja stabilnost. Možno je, da bodo volitve oktobra, za to se pripravljamo in ustvarjamo levo sredinski blok, ki ga bo vodil Prodi in ki bo sposoben poraziti desnico. Pomembne bodo deželne volitve 23. aprila, ki bodo vplivale tudi na državne.

Italijanski položaj je zapleten, kakšen pa je evropski, zlasti z zornega kota levih, socialdemokratskih, laburističnih in drugih naprednih strank. So zdrave?

Italija je v tranziciji, ostala Evropa prav tako. Samo pet let je preteklo od ogromne spremembe, ki jo označuje padec Berlinskega zidu in predvsem likvidacija Sovjetske zveze. Povsod, v vseh državah in na vseh kontinentih so stara prepričanja in stare gotovosti postavljene pod vprašaj. V Evropi morajo vsi, desnica, center in levica, na novo napisati svoje predloge, programe in stališča. Težko je reči, kdo se dobro počuti, desnica ali levica, vsaka politična družina mora na novo osmisliti osnovne koordinate svojega obstoja, svoje ideje, vrednote in programe. Levica in najpomembnejše evropske socialdemokratske stranke so nasle odgovore in se krepijo. Britanski laburisti se pripravljajo in vse raziskave javnega mnenja dokazujejo, da lahko na volitvah zmagajo. Kohl je v

Nemčiji zmagal za las in izgubil milijone volilcev, ki so jih dobili socialdemokrati. Vse tri skandinavске države upravljajo socialdemokrati, ki imajo veliko večino. Toda ne vladajo več na osnovi stališč iz šestdesetih let, vse so prenovili. V Italiji je težko, toda najmočnejša politična sila je

no listo socialdemokratov, ki ni samo močna in volilno uspešna. Tudi po svojih idejah, kulturi in programu odgovarja novim težnjam evropske levice. ZLSD se ukvarja z istimi temami kot evropska levica. Tudi zato je zelo pomembno, da je ta stranka vladna stranka. Z veliko zaskrbljenostjo

Tako PDS kot Socialistična internacionala pozorno in z veliko simpatijo spremljata Združeno listo socialdemokratov, ki ni samo močna in volilno uspešna. Tudi po svojih idejah, kulturi in programu odgovarja novim težnjam evropske levice. ZLSD se ukvarja z istimi temami kot evropska levica. Tudi zato je zelo pomembno, da je ta stranka vladna stranka. Z veliko zaskrbljenostjo pa opazujemo populistični premik Janseve socialdemokratske stranke, ki se oddaljuje od socialdemokratske kulture in postaja nacionalistična, kar je zelo nevarno.

PDS, članica Socialistične internacionale. Vsa Evropa se prenavlja, kar pa ni lahko. Končuje se dvajseto stoletje, stoletje industrializacije, stoletje ideologij in ločevanja Evrope na dva dela. Vse je treba na novo premisliti. Levica in desnica se morata spremeniti. Socialistična internacionala to počne.

Ste tudi dober poznavalec slovenskih razmer. Kako ocenjujete slovensko levico?

Nimam pravice soditi. Lahko pa izrečem oceno, da tako PDS kot Socialistična internacionala pozorno in z veliko simpatijo spremljata Združe-

stjo pa opazujemo populistični premik Janseve socialdemokratske stranke, ki se oddaljuje od socialdemokratske kulture in postaja nacionalistična, kar je zelo nevarno.

Z velikim zanimanjem spremljamo se razvoj drugih - zlasti vladnih - političnih sil, tudi tistih, ki niso leve. Slovenija je namreč na strateski točki. Je pomembna stična točka Evrope, nekje na krizišču vzhodne, zahodne, severne in južne Evrope. Zato smo se posebej pozorni in z zanimanjem spremljamo velik slovenski napor, napor v smeri evropeizacije Slovenije.

Bogo Samsa

Fassino se je v Ljubljani sestel tudi z zunanjim ministrom Thalerjem (Foto: Bojan Velikonja/BOBO)

PO 131 DNEH RUSKEGA OBLEGANJA

OBLETNICA

Pred 80 leti je padla trdnjava Przemyśl

Nasi dedje in strici so s globokim spoštovanjem govorili o Galiciji. Čeprav mi otroci nismo imeli dosti pojma, kje se ta dežela nahaja, smo radi poslušali vojaške zgodbe, ki so jih taisti dedje in strici tako vneto pripovedovali in so jih cestokrat »zabelili« z osebnimi junastvi brez primere.

Na današnjih zemljevidih bi zaman iskali to baje-slovno deželo. Nasli bi le Galicijo v Spaniji, na boljših zemljevidih se istoimensko vasico na Koroškem blizu Železne kaple. Galicija naših dedov pa je povsem izginila.

To je bila velika zgodovinska pokrajina, ki se je nekako v polkrogu vila v Zakarpatju nekoliko vzhodnejše od južnega roba današnje nemško-poljske meje in segala skoraj do današnje Romunije. Avstroogrška Galicija je torej obsegala predele današnje južne Poljske in vso današnjo zapadno Ukrajino, na jugu pa se je zaključila z zgodovinsko pokrajino Bukovino, ki je danes del Ukrajine. Ime je dobila po majhnem mestu Halicz in je bila v času »ranjke Avstrije« največja upravna enota takratnega cesarstva, saj je merila kar 78.000 kv. km. Prebivalcev je bilo nad 8 milijonov, v glavnem Poljakov in Ukrajincev (takrat so jim pravili Rusini). Zelo številna pa je bila židovska skupnost. Kulturno središče Galicije je bilo Krakov, upravno pa Lvov. Na zemljevidih takratne Evrope bi zaman iskali Poljsko, saj so vsi osrednji predeli z Varsavo vred bili del ruskega carstva, severni in zapadni pa Nemčije.

Vse ozemlje avstroogrške Galicije je bilo v glavnem ravninsko oz. rahlo valovito in zato zelo izpostavljeno možnim vdorom z vzhoda. Razen številnih rek (Dnjester, Bug, San, Prut) ni bilo drugih naravnih zaprek. Skoraj 1.300 km dolgo verigo Karpatov so Avstrijci namreč imeli za hrbtno, do same pokrajine pa so z Madžarske in Češke vodili le maloštevilni prelazi.

Zato so že konec prejšnjega stoletja Avstrijci nekatera nizinska mesta močno utrdili, med katerimi Krakov in Lvov, posebno pa se Przemyśl na reki San. V vsem obrambnem sistemu je to mesto igralo ključno vlogo, saj se je znašlo na najbolj izpostavljeni točki nekje na pol poti med obema glavnima središčema. To mesto je postala prava trdnjava in ga je varovalo kar 38 zaporednih krožnih obrambnih okopov, od katerih je zunanji krog meril kar 50 km. Na najbolj ranljivih mestih so zgradili več desetnih močnih železobetonskih utrd, uporabili pa so na tisoče kilometrov bodeče žice. Da so lahko zgradili vse te obrambne objekte, so morali posekati okrog 1.000 ha gozda, poleg samega mesta pa je znotraj utrdbe ostalo več desetnih večjih in manjših naselij. Posadka tega utrjenega mesta je stela nad 100.000 vojakov raznih rodov, razpolagala pa je z okrog 1.000 topovi vseh kalibrov. Nezav-

Utrjeno mesto Przemyśl
ter poskus izpada posadke
dne 19. marca 1915

zetna trdnjava torej, pa vendar...

Fronta v Galiciji je bila povsem drugačna od one na Soči ali na zahodu. Na soški fronti so npr. steli za uspeh že napredovanje nekaj stotin metrov, v Galiciji pa se je po vsaki bitki frontna črta premaknila tudi za 50 in več km!

Za avstroogrške armade so bili zlasti tragični prvi meseci vojne, saj so se porazi sledili kot na tekočem traku. »Ruski valjar« ni poznal ovir in je do decembra 1914 pregazil vse, kar se mu je postavilo nasproti ter osvojil skoraj vso Galicijo. To strašno udarno moč so Avstrijci uspeli ustaviti šele v zasneženih Karpatih. Rusi pa niso uspeli zasesti Przemyśla. Prvo obleganje je mesto doživelo že septembra in oktobra 1914, a je Avstrijcem ob pomoči Nemcev uspelo mesto osvoboditi, a le za kratek čas, kajti avstrijske armade so bile že novembra potisnjene daleč nazaj, ponekod celo za 100 km. Utrjeni Przemyśl se je torej ponovno znašel globoko v ruskem zaledju. Pričelo se je dolgo, stiri in pol mesečno obleganje, ki je trajalo od 6.11.1914 pa vse do 22.3.1915. Rusi so ga popolnoma obkrožili ter ga pričeli sistematično rušiti z močnim topovskim obstreljevanjem. Posadka je preživljala hude ure, dneve in mesece. Obleganec sta mučila mraz in lakota, pa tudi tifus, ki je po poročilih preživelih bil usoden za več tisoč vojakov. Ta nepričakovan in žilav odpor je presenetil Ruse in so obleganju morali nameniti kar celo 2. armado generala Andreja Nikolajeviča Selivanova. To elitno armado bi verjetno bolj koristno uporabili drugje. Avstrijci z juga in zapada ter Nemci s severa so večkrat poskusili prebiti zaporo, a jim ni uspelo. Usoda mesta je bila torej zapečaten. Zlasti je bilo hudo prve dni marca 1915, ko se je v tistem predelu Galicije razbesnel strašen snežni vihar, kakršnih do tedaj niso pomnili.

Vrstili so se obupni pozivi za pomoč, ki pa

je ni bilo od nikoder. Zanimivo je poročilo, ki ga je 18. marca poveljnik mesta, gen. Kusmanek po radiu naslovil na samega cesarja:

Vase Velicanstvo!

Nepremagana, a od lakote in pomanjkanja povsem izčrpana posadka Przemyśla, bo po šestmesečnih nenehnih bojih poskusila jutri, 19. marca, prebiti sovražnikov železni obroč ter s tem skusala resiti armado pred verjetnim propadom. V teh usodnih trenutkih se naša srca dvigajo v neizmerni ljubezni in zvestobi do Vasega Velicanstva.

Pehotni general Hermann Kusmanek

Cesar je že isti dan odgovoril:

Poročilo o junaskem izpadu, ki ga name-ravate izvesti, me je globoko prevzelo. Junakom, ki začenjajo tako velicasto dejanje v čast domovine in v slavo naše vojske, pošiljam iz vsega srca moj blagoslov.

Franč Jozef

Avstrijci so 19. marca zares poskusili z izpadom, a je le-ta spodletel kot izhaja iz poročila, ki ga je istega dne zvečer general poslal cesarju:

Vase Velicanstvo!

V imenu posadke Przemyśla, ki je globoko ganjena in hvalezna za naklonjene besede Vasega Velicanstva, sporočam, da smo si drznili poskusiti s prebojem. Vašemu Velicanstvu pokorno javljam, da je poskus spodletel. Po sedemurnem hudem boju so cete s poslednjimi močmi skušale prebiti obroč, kljub hudemu sneznemu metezu. Po hudih izgubah, ki jih je utrpela 23. pehotna divizija in druge enote, smo bili prisiljeni

zopet umakniti se znotraj utrdbe. S popolnoma utrujenim in zdesetkanim mostvom bi bil ponoven poskus izpada povsem brezupen. Zato nameram utrdbo braniti dokler se bo dalo z namenom, da bi vezal nase čim več sovražnih enot.

Zvesti naši prisegi in v neizmerni ljubezni ter vdanosti do Vasega Velicanstva, bomo vztrajali do konca.

General Kusmanek

Naslednjega dne, t.j. 20. marca je general Kusmanek prejel zadnji cesarjev odgovor:

Včerajšnji drzni a spodleteli poskus preboja me je globoko prizadel. Z otonim ponosom pa gledam na neverjetni pogum naših bojevnikov. Vsej posadki Przemyśla izrekam priscno zahvalo za izkazano junastvo in blagoslovam spomin vseh tistih, ki so častno žrtvovali svoja življenja na bojnem polju. Tudi v daljni prihodnosti bo zgodovina

pricala o pogumnosti avstroogrških vojakov, ki so tako trdovratno branili utrdbo Przemyśl; bili so vztrajni in pogumni do konca.

Franč Jozef

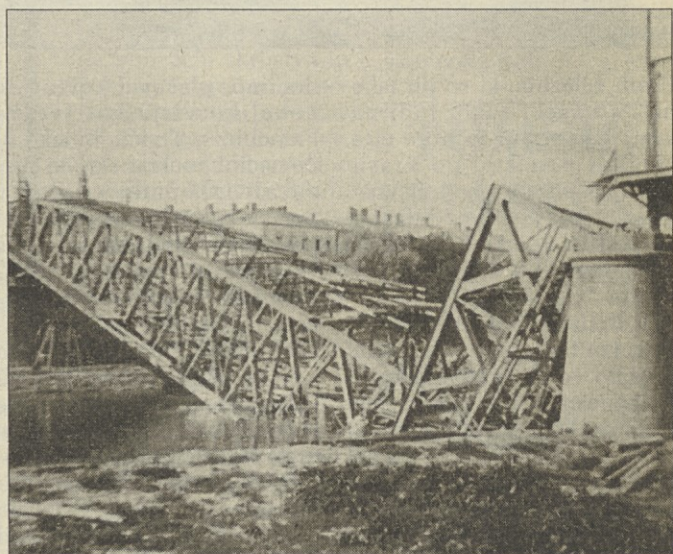
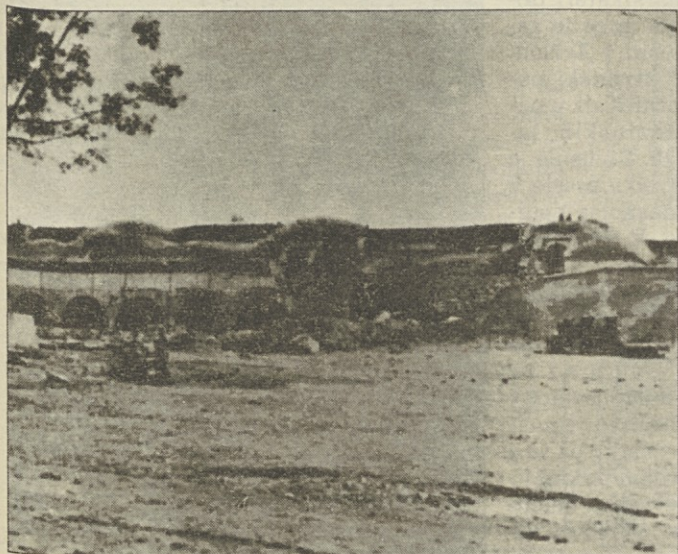
Lepe besede, ki pa oblegancem niso kaj dosti pomagale. Iz njih pa je zaslutiti cesarjevo privolenje za vdajo posadke. Tri dni zatem se je to tudi zgodilo. Večer pred kapitulacijo je gen. Kusmanek ukazal pobiti vse konje, uničiti orožje in strelivo, pognati v zrak železniško postajo ter zažgati ves denar. To dejanje in pa nejevolja, da niso mesta uspeli osvojiti z orožjem, je rusko komando tako razkakilo, da je hotela kar na licu mesta obračunati z avstrijskimi oficirji. Po posredovanju samega ruskega carja pa so ujetnike iz mesta sprejeli z vsemi vojaškimi častmi. V rusko ujetništvo je padlo okrog 120.000 vojakov, med katerimi skoraj 3.000 oficirjev.

Rusi niso uspeli dolgo obdržati osvojene-ga mesta. Konec maja so Avstrijci z jugo-zapada in Nemci s severa sprožili ofenzivo ter 4. junija 1915 pregnali Ruse iz povsem razrušenega Przemyśla. V nadaljevanju ofenzive so centralne sile ponovno osvojile skoraj vso Galicijo ter ponekod celo prekoračile rusko mejo.

Vili Princic

Viri in fotografije:
Österreich-Ungarns letzter Krieg
Vojni arhiv Dunaj
Sergio Chersovani Gorica
Pomoč pri prevodih iz nemščine: prof. Kazimira Pavlin

Na slikah: levo utrdbe v Przemyślu pred vojno, v sredini porušena utrdba po bitki, desno porušeni most v Przemyślu.

STARO ŽELEZO JE BILO DOLGA LETA POMEMBEN VIR DOBIČKA NA KRASU

Vojne je bilo že zdavnaj konec, bombe pa so še vedno morale

Ko je pred dnevi milanski podjetnik Riva prehitel kolega Lucchinija iz sosedne Brescie pri odkupu tarantske megajeklarne ILP, so se v nekaterih časopisih pojavili tudi bolj ali manj hagiografski orisi zmagovalca, danes največjega »železarja« v Italiji. V teh tekstih smo med drugim lahko brali, da je Riva začel svojo železarsko kariero takoj po vojni, ko je od tedanjih zavveznikov odkupil tovornjak znamke Dodge in začel z njim prevažati železne odpadke za potrebe tedanjih se razmeroma skromnih jeklarskih obratov Lombardije. Od takrat je preteklo le nekaj desetletij, pokolenje Riva pa si je ustvarilo tako pozicijo, da lahko danes za odkup obrata ILP mimogrede podpiše ček za 2500 milijard lir.

Na zadevo s tovornjakom Dodge sem se spomnil, ko sem se pred dnevi pod se nemocnim zimskim soncem ponovno zlagoma vzpenjal na Vrtaco (koto 144) nad Jamljami med podleskom, ki je s svojimi široko razprtimi casami med sivorjavimi sopi trave že oznanjeval skorajšnjo pomlad. Spomnil sem se na pripovedovanja domačinov iz bližnjih vasi, iz Doberdoba, Jamelj in drugih zaselkov Dola, kako so tudi sami že po prvi, a še bolj intenzivno po drugi svetovni vojni, iskali, izkopavali in zbirali drobce granat, sortirali železo, baker in druge »rumene kovine« ter jih nato oddajali raznim zakupnikom, ki so jih nato predajali naprej v topilnice. Kot staro železo so zakupniki odkupovali tudi kovinske dele nekdanjih vojskih zaklonišč in utrdb, tračnice ozko-

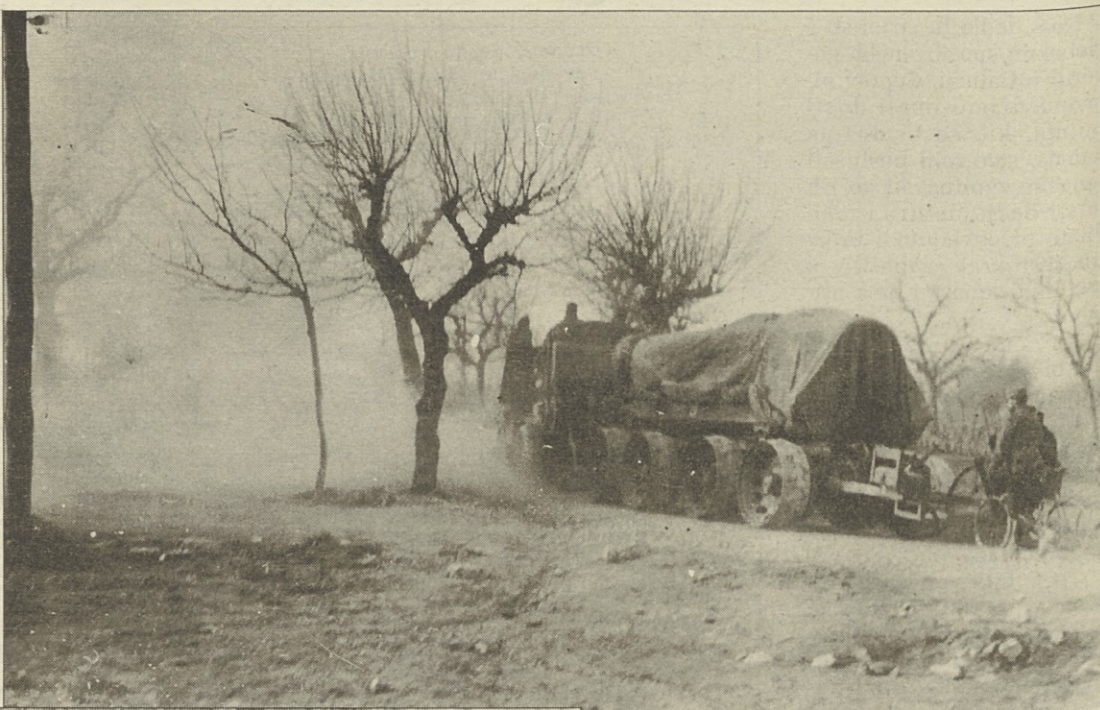
no, na kateri so domačini s krampi in lopatami izkopavali drobce granat in srpnelov ter s tem zaslužili nekaj lir. Karlo Boneta na primer mi je na Paljiscu pripovedoval, da je tvrdka Franchini v Trziču odkupovala v petdesetih letih svinec po 4 lir kilogram, medenino po 5 lir, »kotlovino« (baker) pa po 8 lir kilogram. Železo, jeklo in surovo železo so bila manj cenjena, tega materiala pa je bilo največ. Kovino so domačini peljali v Trzič, največkrat kar s kolesom, in le redko so je nabrali toliko, da je bilo treba upreči vola.

Kovine so odkupovali tudi nekateri domačini (tako na primer v Jamljah, kjer je imel skladišče kovin domačin Pahor, po domače Smole), ki so imeli za to posebno dovoljenje. V Trziču pa so bile odkupne cene nekoliko višje in marsikdo se je odločil za daljšo pot, samo da si je prislužil par lir več. V določenem trenutku se je razvil celo neke vrste »kontrabant«: odkupovalec kovin Zandomeni v Spetru ob Soci je,

pri svojem delu.

V večini primerov so borni lirske zneski, ki so jih domačini iztržili pri zakupnikih »v Laskem« predstavljali edini dohodek za cele družine. Nič čudnega torej, če so se v »rudnik«, poleg mladeničev in zrelih mož, podajale tudi ženske in nedorasli otroci.

Pri zbiranju in sortiranju kovinskih drobcev granat so si domačini pridobili dokajšnjo strokovno znanje: znali so po drobcu razbrati, za kakšen izstrelek gre; avstrijski so se nekoliko razlikovali od italijanskih, in tudi po najmanjšem drobcu so najbolj izurjeni lahko povedali, ali gre za izstre-

Pahor, brezposelni mizar, malo pred tem pa je pri razstavljanju topovske granate 105 v bližini Sablicev raztrgalo 27-letnega Alfreda Kroslja. Pri tej nesreči je izginel tudi 31-letni Giulio Masetti iz Trziča, ki je Kroslju pomagal pri razstavljanju izstrelka. Tedanja kronika dodaja, da je bil Masetti - edini

ve nikakor niso mogli izkopati iz revščine. Zaman so ostala tudi njihova prizadevanja, da bi pristojni organi podelili družinam ponesrecenih »rudarjev« socialno pokojnino ali vsaj skromno odškodnino.

Macole v Dolu se že zdavnaj nič več ne oglašajo. Njihovo petje se je ohranilo le v kolektivnem spominu domačinov. Izginile so tudi granate. Toda ne vse: v bolj odročnih krajih in v manj prehodnih goščavah naleti hodnik samotar se danes na večji ali manjši izstrelek, spomin na leta, ko je tod mrgolelo izmenično italijanskih in avstroogrskih uniform in ko so te crne, danes zarjavele posasti, sejale strah in smrt...

Elio Fornazarić

Na slikah: zgoraj avstrijski vojaki s topom 305. Slika je leta 1916 posnel J. Kenda nekje na Krasu.

V sredini skupina vojakov leta 1916 na Krasu. V ospredju granata 305 in nekoliko manjša 260. Posnetek J. Kenda.

Levo: Morija; avtor slike, J. Kenda, je na hrbtni strani napisal »Zadetec 305 v polno«.

Spodaj: tako so domačini iz Jamelj kopali tudi po cele dneve na kraski gmajni, da so zaslužili nekaj bornih lir. (iz goriskega tednika Soče 31. marca 1951).

stnik razlaga, da je granata 305 težka 420 kg in da je vsak strel iz takega topa stal 3000 lir.

Ce je »rudar po nesreči s krampom zadel na vžigalno napravo neeksplozivnega izstrelka, je bila nesreča neizogibna. Tako se je pri kopanju na gmajni pri Jamljah kmalu po koncu prve svetovne vojne smrtno ponesrečil domačin Anton Boneta. V letih po drugi svetovni vojni, ko se je iskanje kovinskih odpadkov še močneje razvilo zaradi splošnega pomanjkanja dela, in ko so se iskalci lotili tudi nevarnejših predmetov, so se nesreče pomnožile. V tistem času - pri-

povedujejo domačini - so se z vseh vzpetin okrog vasi oglašale »macole«, s katerimi so »rudarji« razstavljali neeksplozivne granate. Večkrat je tudi pocilo, včasih z lažimi, včasih zal tudi z najhujšimi posledicami za nesrečne rudarje. Decembra 1953, ko je pokrajino ravnokar pobelil prvi sneg, je pri nesrečnem udarcu z macolo na granato, ki jo je razstavljal kar na domačem borjaku, umrl 23-letni Albin Pahor. Leta 1955 so Jameljci izgubili kar dva mlada sovascane: junija meseca je pri eksploziji neugotovljenega izstrelka umrl 28-letni Joze

zaposledni pri 8-clanski družini - pri prici mrtev, nesrečni Kroselj pa da je se nekaj časa klical na pomoč... Serija nesreč v »rudniku« se je zaključila novembra 1957, ko je spet pri Sablicah eksplozivno razstavljal 27-letni Josip Radečič iz Jamelj. Radečič je nesrečo preživel, dalj časa pa se je moral v bolnišnici v Trziču zdraviti zaradi zloma leve noge in številnih ran na nogah in trebuhu.

V tistem času pa je iskanje železa po gmajnah okrog Jamelj polagoma začelo ponehati. Prometne zveze so se izboljšale, marsikateri domačin se je zaposlil v Trziču, v stivanski papirnici ali v nabrezinskih javah. Življenje je skratka preslo v znosnejše tirnice. V časopisni kroniki iz tistih časov zasledimo marsikatero vest o tem, koliko so zaslužili prekupčevalci s kovinami, nasi »rudarji« pa se s svojim težkim in nevarnim delom za razliko do Ri-

tirnih železnic, ki so jih tako na italijanski kakor tudi na avstrijski strani frontne crte speljali ponekod po Krasu (tako na primer okoli Opatjevega Sela), klamfe že davno razpadlih vojskih barakov iz prve svetovne vojne, in podobno.

V letih po drugem svetovnem konfliktu je v teh krajih vladalo veliko pomanjkanje. Priložnosti za delo je bilo zelo malo in skoraj v vsaki družini so si pomagali tako, da so posiljali po enega ali več članov na delo v »rudnik«. Rudnik so imenovali krasko gmaj-

denimo, placeval kovino se nekoliko višje kot tvrdka Franchini v Trziču, in tako so domačini večkrat skrivaj prevazali izkopano »rudo« v Speter, kar je bilo seveda prepovedano, glede na to, da je vsak uradni priznani zakupnik imel monopol nad kovinami, pridobljenimi v njegovem revirju. Vzporedno s tem - mi je pripovedoval Renato Pahor, doma iz Jamelj - se je razvijalo se tihotapstvo druge vrste: razstavljalci neeksplozivnih granat so namreč skrivaj odstopali javam v Selcah ekrazit, ki so ga pridobivali

lek 149, 260 ali 305. Delo v rudniku je bilo težko, pa tudi hudo nevarno. V zemlji, med grmicem in med skalami so namreč pogosto ležali neeksplozivni izstrelki. Teh je bilo zelo veliko, mnogo več, kot si morda danes lahko predstavljamo. V svoji knjigi »Vita di un fante« L. Gasparotto na primer piše, da so ob nekem obstreljevanju na Krasu italijanski vojaki nasteli - morda ob rahlem pretiravanju - kar osem neeksplozivnih avstrijskih granat kalibra 305 v seriji enajstih strelcev. V istem delu neki italijanski ca-

ČEZ ŠTIRI TEDNE BODO OBČINSKE VOLITVE TUDI V DOBERODBU

Nove upravitelje bo sprejelo prenovljeno občinsko poslopje

**SPREHOD
PO
OBČINAH:
DOBERDOB**

Med slovenskimi občinami na Goriskem, ki bodo čez slab mesec obnovile svoj občinski svet, je tudi Doberdob. Volitve bodo po pravilih novega volilnega zakona, ki med drugim predvideva manj svetovalcev za večino (osem namesto prejšnjih dvanajst) in dva odbornika namesto sedanjih starih (sta sicer lahko tudi zunanja člana občinskega sveta), ki bosta morala pomagati županu.

Velika uganka je sestava občinskega sveta, saj po novem zakonu lahko vstopi v občinski svet se predstavnik tretje liste, kar je bilo do sedaj nemogoče. Neofasistična stranka MSI se je na prejšnjih volitvah vztrajno predstavljala, vendar je dosegla le peščico glasov. Na zadnjih občinskih volitvah je prejela 18 glasov. To pa ne sme varati, ker se je danes politični položaj korenito spremenil in tudi na de-

snici so ravnotežja drugačna kot pred petimi leti.

Občinska enotnost je na zadnjih občinskih volitvah zbrala 425 glasov, kar pomeni 57,1%. Slovenska skupnost je dosegla 40,5%, kar je pomenilo 301 glasov. V Doberdobu je na krmilu uprave Občinska enotnost, ki je na volitvah leta 1956 odvzela občinsko vladno Slovenski demokratski zvezi, predhodnici današnje Slovenske skupnosti. Odtlej je občino

stalno upravljala Občinska enotnost, ki je izraz napredne levice. Danes je Občinska enotnost dejansko koalicija DSL in SKP, med tema večjima strankama pa je se vedno prostora za neodvisno opredeljene člane doberdobske skupnosti.

Nov volilni zakon sili tudi v nove izbire kandidatov. Znano je namreč, da morajo biti po zakonu zastopane tudi ženske. To je z ene strani novost, z druge pa je upati, da bo ta poteza približala ženski svet k politiki, ali bolje k upravljanju domače občine. Do sedaj namreč so bile ženske v občinskem svetu izjema (samo 4 izvoljene).

Drugi pomembnejši problem je izbira kandidatov. Treba bo izbirati sposobne ljudi, ki bodo poleg drugega morali trdno poprijeti za delo, saj bo številno skrčeni občinski odbor nujno potreboval pomoč vseh svetovalcev večinske skupine. Brez dobre ekipe po tokrat res zelo zahtevno (za župana predvsem) učinkovito in

Županstvo v Doberdobu: danes ob 10.30 odpirajo nove prostore (f. Studio Reportage)

uspešno voditi doberdobsko občino.

V zadnjem mandatu (1990-95) so občino upravljali:

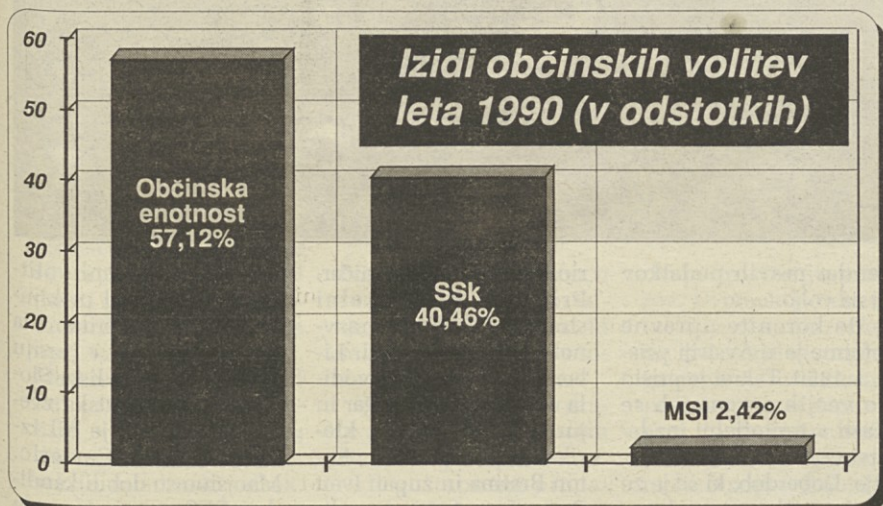
Občinska enotnost - Mario Lavrenčič - zu-

pan; Dario Legisa - podžupan; Karlo Cernic, Janko Gergolet, Nordio Gergolet - odborniki. Svetovalci: Karlo Ferletič (načelnik skupine), Igor Croselli, Boris Boneta, Viljem Gergolet, Igor

Juren, Ivo Devetak, Fabio Gergolet.

Slovenska skupnost: Maks Gergolet (načelnik skupine), Ernest Quinzi, Milko Vizintin.

MARKO JARC

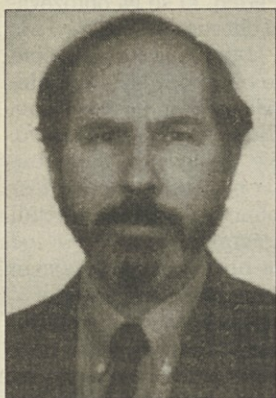
POGOVOR Z ŽUPANOM MARIOM LAVRENČIČEM

»Uresničili smo celo vrsto načrtov«

Dr. Mario Lavrenčič je bil prvič izvoljen v občinski svet leta 1975. Postal je podžupan, leta 1980 pa je bil izvoljen za župana. Potrjen je bil še dvakrat. Največ težav je imel na začetku, saj ni lahko bil župan. Treba se je znajti v labirintu birokracije in politike. V majhnih občinah je osebja premalo, zato je preobremenjeno. Lažje je po njegovem mnenju županovati v velikih občinah, kjer župan sprejema politične odločitve, nato funkcije izpeljejo delo do konca. Veliko breme za upravo je tudi pomanjkanje stalnega občinskega tajnika, kar pomeni dodatne odgovornosti. Na žalost je zanimanje za ta poklic pri pripadnikih manjšine zelo majhno.

O novem volilnem zakonu nam je Lavrenčič povedal, da bo za novega župana se več odgovornosti in pristojnosti kot do sedaj. Pomagala mu bosta samo dva odbornika. Mnenja pa je, da je najbolje, če sta nova odbornika člana občinskega sveta. Kdor bo sprejel odborniško mesto, bo prevzel nelahko dolžnost. Žrtve in prizadevanje bodo podlaga za uspeh pri vodenju občine.

Dr. Lavrenčič zaključuje svoj tretji mandat z zadovoljstvom, da so v tem času s skupnimi prizadevanji

uresničili celo vrsto pomembnih načrtov. Na prvo mesto postavlja odprtje nižje srednje šole. Po njegovi oceni je to največja pridobitev za ohranjanje slovenske identitete v Doberdobu pa tudi v Laskem. Velik uspeh je tudi odprtje prenovljenega županstva, ureditev razsvetljave, prenova vodovodnega omrežja, začetek metanizacije. Če je seznam v obračunu opravljenih nalog kar dolg, pa je isto mogoče trditi za načrte, ki naj bi jih uresničili v prihodnje in kjer je pri vrhu lestvice gradnja telovadnice.

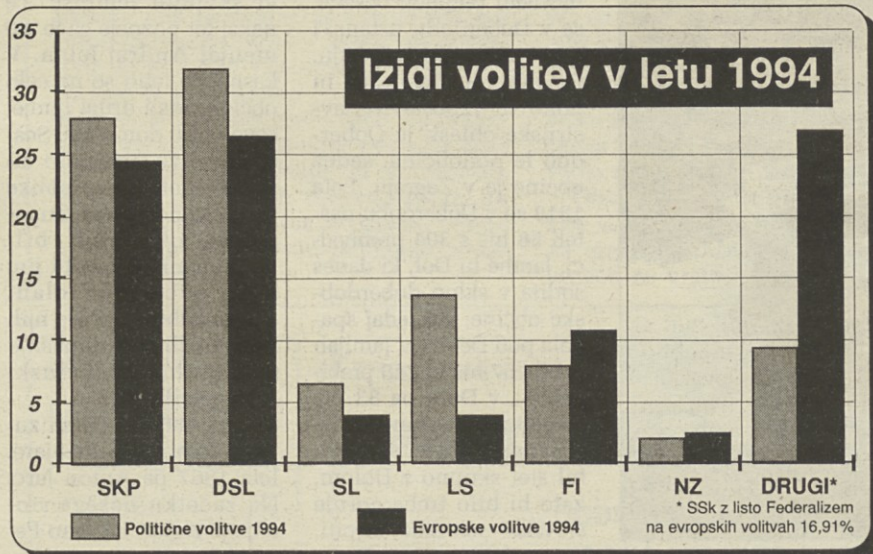
V prejšnjih letih so veliko pozornost namenjali varstvu okolja, vendar so se morali ob tem spoprijeti tudi s težavami državne in deželne birokracije. Kraski park nameravajo urediti na področju Gradina-jezero-Lasko jezero. Župana smo

tudi vprašali, katere korake je naredila doberdobska občinska uprava na poti do dvojezičnosti in dvojezičnega poslovanja. Dvojezične table in smerokaze je kot prva slovenska administracija na Goriskem postavila že uprava župana Jarca. Pridobitve, ki jih je uresničila sedanja uprava, pa so zelo velike. Občina Doberdob je namreč kot prva slovenska občina na Goriskem dobila dvojezični statut. Težave pa se pojavljajo ob izvajanju statuta. Do sedaj občina ni mogla resno izvajati členov, ki izrecno predvidevajo dvojezično poslovanje, ker ni bilo denarja na razpolago. Stvari bodo

stekle postopoma: za letos bo v občinskem svetu prevajalec, tako da se bo vsak svetovalec lahko poslužil materinega jezika za posege. Prevajalec bo skrbel tudi za prevajanje aktov občinskega sveta.

Težave so pri uresničevanju vse bolj razširjenih aktov, kakor so gradbena dovoljenja, dvojezično poslovanje z občani itd. Vse to podvoji delo uslužbencev, med katerimi ni nobene figure, ki bi bila za to izrecno usposobljena in priznana kakor je npr. v Gornjem Podlajžu. Samo z globalnim zaščitnim zakonom bi lahko dokončno presekali ta gordijski voz.

(MJ)

MNENJE NAČELNIKA SSK MAKSA GERGOLETA

»Urbanistični plan kasni«

Dr. Maks Gergolet je bil prvič izvoljen v občinski svet leta 1980. V treh mandatnih dobah si je nabral bogate izkušnje, kljub temu pa se umika iz politike. Meni namreč, da je s poklicnim delom preveč obremenjen. Locičev od krajevne politike pa ne bo travmatična. Čas je namreč, pravi, da se predstavijo novi ljudje z novimi idejami. Sveže moči bi morale biti proznejše in manj obremenjene. Politična dejavnost, tudi v opoziciji, terja veliko časa in napora.

Poleg pozitivnih izkušenj in zadovoljstva, je v teh letih doživel tudi nekaj političnih razoča-

ranj, v glavnem pa je s svojim delom in prizadevanji zadovoljen. To so potrdili tudi volilci, ki so ga v treh mandatih nagradili s preferencami in ki se jim ob odhodu iz občinskega sveta toplo zahvaljuje.

Kakšni so bili odnosi v občinskem svetu in vloga opozicije? Načelnik svetovalske skupine SSK ocenjuje, da je bila vloga opozicije koristna in predvsem konstruktivna. Veliko so si prizadevali v iskanju najboljših rešitev na področju skrbstva in pomoči ostarelim, na področju urejanja prevoza itd. Dr. Gergolet ocenjuje, da so bili odnosi z večino korektni. Včasih je bilo ozračje res napeto a vedno z jasnimi cilji in namenom, da pride do sprejemljivih rešitev ne pa

zaradi golega osporavanja. Prevladala pa sta demokratično soočanje in duh sodelovanja.

Gergolet je kot načelnik opozicije povedal, da je kritičen do nekaterih odločitev občinske uprave, obzaruje, da se ni bil odobren urbanistični načrt. Po njegovem mnenju se uresničitev slednjega vleče predolgo. Občina je res poskrbela za številna javna in pomembna dela, zanemarila pa številna druga. Povedal nam je tudi, da je odločno nasprotoval posegu v Rondolini, ker se mu je zdel, tako kakor je bil predstavljen, nepotreben. Po Gergoletovem mnenju so bila dela v Rondolini le enkratni poseg, kar seveda se ni dovolj. Poseg bi moral biti le začetek širšega načrta urejanja prostora. Veliko dilem ostaja ob načrtu Kraškega parka.

Ob koncu pogovora je Gergolet izrazil željo, da bi tudi v novem občinskem svetu težili k sodelovanju, v korist celotne skupnosti. (MJ)

**TOMSIČ
MARIJA**

trgovina
obutve
in posode

Doberdob - Tržaška 2

**GRADBENO PODJETJE
KOSIC STANISLAV**

DOBERDOB
Ul. Gradnikove brigade, 3
Tel. (0481) 78024

**GRADBENO PODJETJE
DEVETAK
IZTOK & ISABELLA S.N.C.**

DOBERDOB
Ul. Prešeren, 8
Tel. (0481) 78116

EURO CERAMICHE
PLOSCICE - KOPALNICE - SANITARIJE
PECI IN KAMINI

**PAHOR ALESSIO
GERGOLET NORDIO**

34074 TRZIC
Ul. 1° MAGGIO, 103 - Tel. (0481)484646

DOBERDOB IN BLIŽNJI KRAJI SKOZI STOLETJA

SPREHOD PO OBČINAH: DOBERDOB

Pravo rast in razmah doživeli še le po drugi svetovni vojni

Doberdob steje 1.425 prebivalcev. Družin je 524, hiš 556, kar pomeni, da je kar precej hiš praznih, saj je v marsikateri stavbi po več stanovanj. To je v grobem današnja podoba doberdobske občine. Razteza se na zahodnem delu Krasa, ki sodi v gorisko pokrajino. Na skrajnem robu Krasa imamo se Vrh, ki sodi v sovođensko občino, Martiščino, ki sodi v občino Zagraj. Obrobni predeli sodijo se v občini Foljan - Redipuglia in Ronke, gric, ki mu pravimo Rocca po tamkajšnji starodavni utrdbi, pa sodi pod občino Tržic. Doberdobska občina meji na vse omenjene občine, na vzhodu ima za mejašo se občino Devin - Nabrežina, onkraj državne meje s Slovenijo pa se občino Komen ter lani na novo ustanovljeno občino Miran - Opatjeselo.

V Doberdobu živi največ prebivalcev: 818. Na Poljanah živi 128 ljudi, v vseh zaselkih Dola 204, v Jamljah pa 275. V Doberdobu je 296 družin, na Poljanah 46, v Dolu 73, v Jamljah pa 109. Hiš je, kot že omenjeno vsega skupaj 556; v Doberdobu jih je 324, na Poljanah 42, v Dolu 78, v Jamljah pa 113. Nekatere stavbe so namenjene gospodarskim dejavnostim. Teh je sicer malo, saj tudi tam, kjer so v hiši razne gospodarske dejavnosti, od kmetijske pa do trgovskih, lastniki v glavnem živijo v drugem delu stavbe. Dejstvo je, da je nekaj desetih hiš praznih.

Domacini so v zadnjih letih v glavnem popravili vse stare stavbe, čeprav je popravilo stare hiše marsikdaj dražje kot gradnja nove. Domaci ljudje pa so na svoje stare hiše tako navezani, da so jih skoro v celoti obnovili in pri

tem največkrat ohranili tipično krasko arhitekturo, ki ima svojo osnovo v kamnu. Tega pa je tu na razpolago kolikor hočeš. Tudi pri novih stavbah so upoštevali kraski kamen, pa čeprav je prednjačila volja, da bi v hiši in okrog nje uredili vse, kar je današnjemu življenju potrebno.

Novih hiš so v zadnjih petdesetih letih na Doberdobskem zgradili se enkrat toliko, kot jih je bilo prej. Iz podatkov o ljudskem štetju v letu 1951 izvemo, da je v občini bilo vsega skupaj 270 stavb, od teh le 5 praznih. Vsakih deset let so beležili nove številke. Leta 1961 je bilo stavb že 339 (praznih je bilo 29), leta 1971 jih je bilo 370 (12 praznih), leta 1981 461 (37 praznih). Sedaj imajo že 524 hiš. Iz teh podatkov je razvidno, da so pred pol stoletja tudi mlade družine živele pod isto streho s staro mamo in starim očetom, danes pa si vsaka družina omisli svoje stanovanje, na podeželju to pomeni svojo hišo.

Do konca petdesetih let so se tudi Doberdobci izseljevali iz domačega kraja v sosednje Lasko, se zlasti v Tržic in Ronke. Takrat se je izseljevanje ustavilo, polagoma so se ljudje pričeli vračati v zapuščene domove, jih obnavljali in posodabljali. V zadnjih letih se je v občino priselilo sorazmerno precej priseljencev. Večje gradnje pa niso možne, saj so gradbeni predpisi v občini precej strogi. Na eni strani se na tak način zavre priseljevanje, na drugi pa se ohrani slovenska istovetnost kraja.

Iz uradnih aktov izvemo, da se Doberdob nahaja 236 m nad morjem. Občinsko ozemlje zajema 31,39 kv. km. po

vršine. Za 4,54 kv. km. so v sporu z devinsko - nabrežinsko občino. Gre za področje Moščenic tja do morja, torej za kraje, ki mejijo na Medjo Vas in Stivan. Ti kraji sodijo v katastrsko občino Stivan. Ko je leta 1947 stopila v veljavo mirovna pogodba in je bilo ustanovljeno Svobodno Trzasko ozemlje so Italiji prisodili tudi prej omenjenih 4,54 kv. km. ozemlja, ki je sodilo v katastrsko občino Stivan. To ozemlje je bilo razdeljeno med dve državi. Ko je po Londonskem sporazumu STO izginilo in je Trst spet prišel pod Italijo, je meja med gorisko in trzasko pokrajino, torej tudi med občinama Doberdob in Devin - Nabrežina ostala nespremenjena, pa čeprav v katastrskem oziru velja se prejšnja pristojnost. Na županstvu v Nabrežini so zadevo obelodanili pred nekaj leti, ko je doberdobska občinska uprava postavila dvojezično tablo na državni cesti med Gorico in Trstom, tam kjer se sedaj pričena njeno ozemlje. Očitno je takrat ta tabla nekoga zbudila, časopisi so se razpisali o zadevi. Kako naprej? Spor med občinama bi sel na sodišče, potrebni bi bili veliki stroški. Za sedaj ostaja pri starem. Katastrske meje so ene, občinske pa druge. Na začetku sedemdesetih let so Doberdobci nekaj zemlje pod Vrhom odstopili sovođenski občini, zadeva pa je potekala čisto prijateljsko.

Ime Doberdoba, kot tudi Dola in Jamelj, se marsikdaj omenja v starih dokumentih in tudi v nekaterih knjigah. Se zlasti pomembni so bili opisi poti skozi Dol, saj je ta povezovala Gorico in Devin. Nekatere omembe teh krajev najdemo iz časov turskih vpadov. Najdemo jih kasneje, za časa 2. gradščanske vojne, ko so plačanci Beneške republike iz Tržica vdiral tudi na Kras, prav v Doberdob.

Ze iz 15. stoletja so omembe župnij na tem predelu Krasa. V državnih arhivih v Benetakah je več dokumentov o procesih proti kraskim pastirjem, ki so s svojo čredo pršli čez neznanovano mejo pod Krasom pri Ronkah na ozemlje Serenissime. In se in se.

Doberdob je vedno sodil na ozemlje, ki je pripadalo avstrijskim cesarjem in nadvojvodam. Razumljivo je, da so v vsaki se tako majhni vasi oblastniki imenovali župane, ki so morali pobirati davke ali skrbeti za sezname ljudi, ki so bili godni za to, da vzamejo v roke orožje in se kot pomožni vojaki borijo za graščaka ali cesarja. Županije ali občine takrat domaćim ljudem niso nudile ničesar. Župani pa so marsikdaj odgovarjali tudi za reševanje sporov med ljudmi, ki so skoro vedno bili lastninske narave oz. glede uporabe takrat skupnih zemljišč.

Prava občina, v današnjem pomenu besede, se v Doberdobu ustanovi se le v prejšnjem stoletju. Po odhodu Francozov in ponovni vzpostavitvi avstrijske oblasti je Doberdob le podobčina, sedež občine je v Zagreju. Leta 1818 so v Doberdobu nasteli 58 hiš s 304 prebivalci. Jamlje in Dol, ki danes sodita v sklop doberdobske občine, sta tedaj spadala pod Devin. V Jamljah je bilo 57 hiš in 248 prebivalcev, v Dolu pa 83 hiš in 486 prebivalcev. Vedeti moramo, da je tedaj Vrh bil štet skupno z Dolom, zato bi bilo treba gornje številke nekoliko skrbeti,

sa turskih vpadov. Najdemo jih kasneje, za časa 2. gradščanske vojne, ko so plačanci Beneške republike iz Tržica vdiral tudi na Kras, prav v Doberdob.

Ze iz 15. stoletja so omembe župnij na tem predelu Krasa. V državnih arhivih v Benetakah je več dokumentov o procesih proti kraskim pastirjem, ki so s svojo čredo pršli čez neznanovano mejo pod Krasom pri Ronkah na ozemlje Serenissime. In se in se.

Doberdob je vedno sodil na ozemlje, ki je pripadalo avstrijskim cesarjem in nadvojvodam. Razumljivo je, da so v vsaki se tako majhni vasi oblastniki imenovali župane, ki so morali pobirati davke ali skrbeti za sezname ljudi, ki so bili godni za to, da vzamejo v roke orožje in se kot pomožni vojaki borijo za graščaka ali cesarja. Županije ali občine takrat domaćim ljudem niso nudile ničesar. Župani pa so marsikdaj odgovarjali tudi za reševanje sporov med ljudmi, ki so skoro vedno bili lastninske narave oz. glede uporabe takrat skupnih zemljišč.

Prava občina, v današnjem pomenu besede, se v Doberdobu ustanovi se le v prejšnjem stoletju. Po odhodu Francozov in ponovni vzpostavitvi avstrijske oblasti je Doberdob le podobčina, sedež občine je v Zagreju. Leta 1818 so v Doberdobu nasteli 58 hiš s 304 prebivalci. Jamlje in Dol, ki danes sodita v sklop doberdobske občine, sta tedaj spadala pod Devin. V Jamljah je bilo 57 hiš in 248 prebivalcev, v Dolu pa 83 hiš in 486 prebivalcev. Vedeti moramo, da je tedaj Vrh bil štet skupno z Dolom, zato bi bilo treba gornje številke nekoliko skrbeti,

sa turskih vpadov. Najdemo jih kasneje, za časa 2. gradščanske vojne, ko so plačanci Beneške republike iz Tržica vdiral tudi na Kras, prav v Doberdob.

vendar pravih podatkov ni na voljo.

Do korenite upravne reforme je v Avstriji prišlo l. 1850. Takrat je prišlo do večjih sprememb se zlasti v teritorialni razdelitvi občin med razne okraje. Doberdob, ki se je že prej resil zagrajskega objema in postal samostojna občina, je bil takrat izločen iz sodnega okrožja Sezana ter sodnega okraja Devin (tja so takrat sodile vse kraske občine) ter prišel v sodno okrožje Gradisce in sodni okraj Tržic. Takrat je v občini živel 436 prebivalcev. Občina je merila 1821 oralo in 522 sežnjev (1 oralo je pomenil 0,576 hektarjev, 1 seženj pa 1,806 metrov). Do sedeža okraja v Gradiscu so imeli dve uri hoda, do sodnice v Tržicu pa trideset ure. V Jamljah in Medji vasi (podatki so enotni) je takrat bilo 311 prebivalcev, v Dolu in na Vrh pa 600. Dol in Vrh sta tedaj sodila v občino Opatje selo, kjer je vsega skupaj bilo 3.245 prebivalcev.

Ko je l. 1850 prišlo do nove upravne razdelitve je v Doberdobu bil za župana Jakob Ferletic, ki se je moral soočiti z delikatnim vprašanjem razdelitve skupnih zemljišč. Ze nekaj let pozneje ga je zamenjal Andrej Jelen. V kasnejših letih so na celo občine pršli drugi ljudje, seveda vsi domaćini. Scasoma je ze prihajalo do bolj demokratične oblike izbire kandidatov. Županu so ob strani bili podžupani (danes bi jim rekli odborniki, člani ožjega odbora), poleg njih pa stasrine (z današnjo terminologijo občinski svetovalci).

Leta 1864 je bil za župana izvoljen Andrej Jarc, leta 1867 pa Anton Jarc. Na začetku našega stoletja je župan bil Ivan Pe-

ric, premožen gostilničar. Pripadal je klerikalni stranki. Takrat so se razvnele politične strasti. Liberalno skupino sta vodila učitelj Josip Brezigar in jurist Jozef Ferfolja, klerikalno pa duhovnik Anton Bratina in župan Ivan Peric. Leta 1906 so se liberalni naskoki na županstvo posrečili in za novega župana je bil izvoljen Andrej Gergolet - Dac. Liberalci so kmalu zatem ustanovili tudi doberdobsko posojilnico, to proti prejšnjemu županu Pericu, ki so ga obtoževali oderutstva.

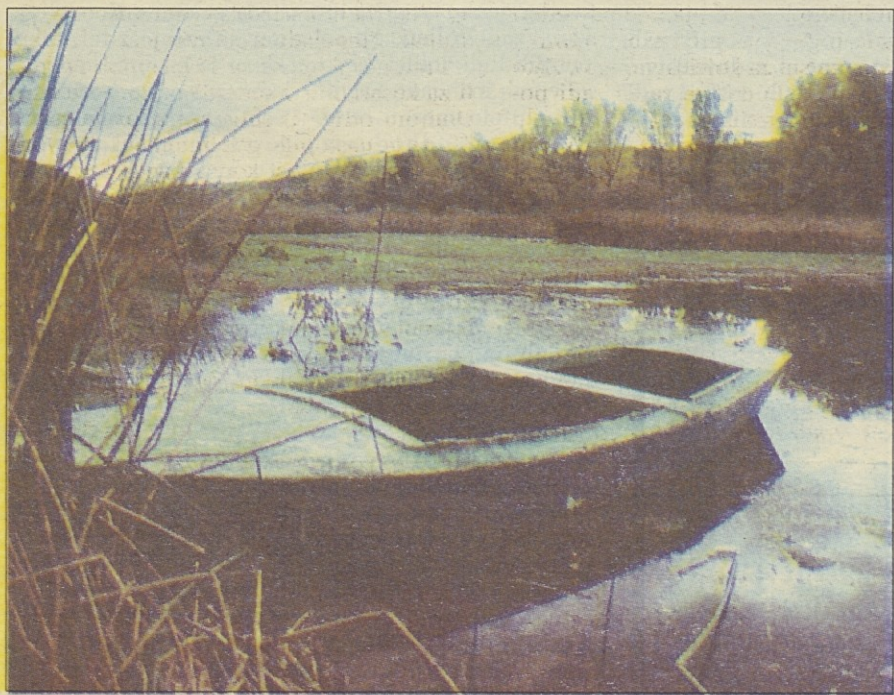
Med 1. svetovno vojno je bilo področje Doberdoba popolnoma porušeno. Ljudje so sli v begunstvo. Ko so se vrnili, je bilo treba pričeti znova. Ne le z obnovo hiš, marveč tudi travnikov ter njiv. Povsod je bilo veliko železja in pozabljenе municije. Z zbiranjem te so se Krasevci ukvarjali dolga desetletja. Na volitvah po prvi vojni je za župana bil izvoljen Andrej Jarc, oče kasnejšega župana z istim imenom. Nasledil mu je, tokrat ze kot podesta v fasističnih casih, Jozef Zuzic, nakar je na to mesto iz Ronk v Doberdob prišel agronom Bregant.

Spet je bil v 2. svetovni vojni Doberdob središče bojev. Veliko hiš so Nemci požgali. Po osvoboditvi je Krajevni ljudski odbor vodil Valerio Frandolic, nakar je ZVU imenovala svojega predsednika občine. To je bil Josip Cadež, ki je na tem položaju ostal tudi po povratku italijanske uprave na jesen 1947. Takrat so doberdobski občini pridružili Jamlje (prej so sodile v devinsko-nabrežinsko občino). Dol je z Vrhom za nekaj let pripadel zagrajski občini in torej upravljanju iz Sovodnj. Leta 1951, tik pred

prvimi povojnimi volitvami, je bil Dol priključen občini Doberdob. Na prvih volitvah v juniju 1951 je zmagala lista Slovenske demokratske zveze. Za župana je bil izvoljen Jozef Ferletic. Manjšino so dobili kandidati DFS, manj glasov je imela KPI. Na naslednjih volitvah 1956 pa se je levica združila v listo Občinske enotnosti. Za župana je bil izvoljen Andrej Jarc. Na tem mestu je ostal do leta 1980, ko ga je zamenjal, vedno na celu liste Občinske enotnosti, sedanji župan dr. Mario Lavrenčič. V času županovanja Andreja Jarca je bilo treba narediti dobesedno vse, da bi prišli na isto, kar so ze imeli skoro povsod v Laskem. Dol je bil brez elektrike, solo v Jamljah so prav takrat gradili, ceste niso bile asfaltirane, itd. Vse to je takrat bilo narejeno, seveda tudi s pomočjo države in pokrajine. Popravljen sta bila tudi županstvo in stavba osnovne sole, urejena so bila pokopališča, asfaltiranje so bile ti turistične ceste, zgrajen je bil vrtec v Doberdobu. Seveda so danes razmere veliko boljše. To pa ze spada v sodobnost delovanja doberdobskih občinskih moz.

Marko Waltritsch

Na slikah (foto Karlo Ferletic): v jasnem zimskem jutru je z grica nad Selcami mogoče videti Doberdob, kot da bi bil tik pod Triglavom; spodaj: čoln na Doberdobskem jezeru

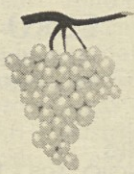

Tehnični urad

geometer **VIZINTIN JORDAN**

načrti - dediščine - cenitve - delitve

Doberdob - Rimska ul. 8

Agiturizem
"pri CIRILU"

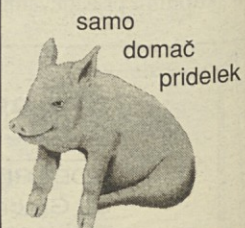
Ulica L. Bratuz 6
Doberdob - Tel. 0481/78268-78262

Urnik: četrtek 16 - 24
petek sobota nedelja 10 - 24

G.T. GOMME

Ozbot Erminio

Tržic - Ul. S. Polo 59

DANES V OBČINI DELUJE VEČ DRUŠTEV

Prvič se je kulturna dejavnost razcvetela ob začetku stoletja

Zacetek kulturne dejavnosti na Doberdobskem sega v drugo polovico prejšnjega stoletja. Pravi razmah je delovanje doživelo na začetku stoletja, ko je bilo ustanovljeno godbeno društvo. Po prvi svetovni vojni je kulturna dejavnost zopet zaživela. Fasizem je zadušil vsako vrsto delovanja ob koncu dvajsetih let.

Po drugi svetovni vojni je kulturna dejavnost zaživela zelo zgodaj, saj se je delno začela razvijati med osvobodilnim bojem. Takoj po osvoboditvi so ustanovili prvo kulturno društvo: leta 1945 je namreč zazvelo prosvetno društvo Jezero (danes KD Jezero), ki je imelo razvejano dejavnost (družabnost, petje itd.). Svoje najpomembnejše delovanje je skozi leta predstavljal moski pevski zbor, ki je tudi veliko gostoval, bil je npr. tudi v Makedoniji. Moskemu zboru se je pred leti priključil tudi dekliski. V preteklih letih sta bila zelo aktivna fotoodsek in mladinski odsek.

Pravo novost je ob koncu sedemdesetih let predstavljal filmski odsek, ki se je danes prelevil v videoklub.

Vse dejavnosti so v drugi polovici osemdesetih let zacele počasi sibeti zaradi postopnega propa-

danja društvenih prostorov. Dvorana je odsluzila in iz varnostnih razlogov društvo v njej ni moglo organizirati družabnosti ali predstav. Danes je prvi cilj priti do obnovitve stavbe, sedež društva namreč temeljito popravljajo. Novi

prostori bodo brez dvoma popestrili delovanje KD Jezero. V nacrtu je večnamenska dvorana za predstave, razstave in za družabnosti. V prvem nadstropju bodo na razpolago prostori za sedeža KD Jezero in SZ Mladost.

Predvidena je tudi manjša soba s temnico za fotoodsek, na preurejenem podstresju bodo prostori videokluba. Predsednik društva je Viljem Gergolet.

Takoj po društvu Jezero so Doberdobci obnovili godbo na pihala. Godba na pihala Kras ima v Doberdobu skoraj stoletno tradicijo in je ena od najbolj dinamičnih organizacij v občini. Ne smemo pozabiti, da je godba na pihala Kras edina slovenska godba na Goriskem (foto Karlo Ferletič). Danes je to zelo perspektivno društvo, v kolikor ima v svojih vrstah veliko mladih. Poleg mnogih nastopov doma in v svoji bližnji okolici lahko omenimo nekaj tradicionalnih pobud v vasi, ki so vezane na godbo: to so mimohod po vasi ob prvem maju, vsakoletni poletni praznik s koncertom številnih godb in božični koncert. Predseduje ji Franko Ferfolja.

Na začetku petdesetih let se je organizirana kulturna dejavnost začela pojavljati tudi v zaselkih.

Leta 1951 je bil ustanovljen zbor Kras Dol-Poljane. Okoli njega je nastalo kulturno društvo. Iz različnih razlogov se je zbor razsel. Delovanje pa ni zamrlo in se je razvilo na drugih področjih. Na sportno-rekreativnem področju že vrsto let prirejajo razne turnirje (nogomet, namizni tenis). Kulturna dejavnost obsega dneve slovenske kulture in druge predstave. Zelo žive so se vaske tradicije, ki jih obujajo vsako leto. Društvo ima začasni sedež v bivši osnovni šoli pri Devetakih. Ze vrsto let člani društva udarnisko gradijo kulturni in sportni center. Sedanji predsednik je Franco Peric.

Po skoraj tridesetletnem premoru se je na kulturnem prizorišču pojavilo društvo Hrast (1968), ki je na samem začetku gojilo zborovsko petje. Danes je središče delovanja mešani pevski zbor, ki je večkrat nastopil po Evropi. V zadnjem času je bil odbor popolnoma prenovljen in ga sestavljajo mladi. Zato

se novi odborniki mislijo potruditi, da bi razširili svojo dejavnost. Vneto iščejo samostojen sedež in mislijo začeti uvajati novo sportno dejavnost. Namevajo tudi oživeti cipkarsko dejavnost. Predsednik je Klavdij Peric.

Dve leti tega je bilo ustanovljeno se četrto kulturno društvo. To je KD Kremenjak iz Jamelj. V društvu imajo se polno začetnega zagona, zato je dejavnost zelo živahna, saj sega na različna področja (zamisel o ženskem nogometu in namizni tenis, orientacijski pohodi, čiščenje okolja, dnevi slovenske kulture, predavanja, tečaji harmonike in kitare). Društvo ima svoj začasni sedež v prostorih bivše osnovne šole v Jamljah. Prav to stavbo bodo kmalu preuredili. Poslopije bo razširjeno in društvo bo lahko razpolagalo tudi z udobno dvorano, vendar pa je se vse odvisno od komisarja za ju-sarska zemljišča. Predsednik je Silvano Semolic.

Marko Jarc

Nesmrtni stric Loure

Med najpomembnejše in najzanimivejše prireditve v Doberdobu sodi pust. V tej kraski občini se pusta se dandanes primerno slavi. Vsak zaselek ima svoje navade, Doberdobci pa jih razdelijo na tri dele. V ponedeljek hodijo po vasi vsi neporočeni, v torek samo poročeni, v sredo pa vsi skupaj sezgejo strica Loureta. Pogreb strica Loureta je danes pravi obred, ki je ponovno zazivel pred dvajsetimi leti. Poznan je dalec naokoli in vsako leto veliko ljudi. Na sliki Franka Ferletica utrinek z Louretovega pogreba pred približno 15 leti.

Doberdobci so predvsem izvrstni nogometaši

Več uspešnih poskusov odbojke, ki pa je zamrla

Podobno kot Sovodnje lahko tudi Doberdob uvrstimo med sportno razvite zamejske kraje, pa čeprav je pred desetletjem ali dvema v sami občini delovalo več sportnih društev.

Doberdobci so bili od nekdaj dobri sportniki, zlasti nogometaši in odbojkarji, a so se do konca šestdesetih let v glavnem aktivno udeleževali pri društvih na Laskem oz. v Gorici. Z organiziranim sportom so se v Doberdobu pričeli ukvarjati leta 1969, t.j. z ustanovitvijo SZ Mladost. Društvo si je za poglobitno panogo izbralo nogomet, pa čeprav so v svoji sredi gojili tudi druge sportne panoge, ki pa se niso obdržale. Spomnimo se ženske in moske odbojke na začetku sedemdesetih let, vendar pa je dejavnost zaradi pomanjkanja pokritega prostora propadla. Nekoliko več let so z odbojko vztrajali pri SKPD Hrast, ki je v dobrem desetletju svojega obstoja doseglo zavidljive uspehe. Društvo je gojilo v glavnem žensko odbojko (nekaj let na začetku tudi mosko) ter je s svojo člansko ekipo nastopalo celo na deželni prvenstvu, ki jo lahko vzporejamo z današnjo C2 ligo. Z mladinkami pa je v sklopu organizacije CSI nastopilo celo na državnem prvenstvu. Društvo je delovalo med leti 1972-82, njene ekipe pa so trenirale in igrale po raznih telovadnicah na Laskem. Z leti pa je vse to postalo prenaporno in društvo je bilo prisiljeno prekiniti dejavnost.

Podobno se je zgodilo s SD Jamlje, ki je v osemdesetih letih gojilo mosko odbojko. Članska ekipa je prišla v D ligo in je tedaj veljala za eno boljših na Goriskem. Pomanjkanje telovadnice v občini pa je botrovalo propadu tudi tega društva.

Nogomet pa se je obdržal in se dodobra usidral v vasko tkivo, tako da bi si danes težko predstavljali Doberdoba brez nogometa. Mogoče bi si kdo mislil, da so doberdobski nogometaši bolj nerodni igralci, celo nekoliko grobi: resnica pa je povsem drugačna. Ne bomo pretiravali, če trdimo, da je v nogometno razviti goriski pokrajini malo krajev, ki bi prispevali toliko dobrih nogometašev, kot jih je prav Doberdob. Težko bi našli pravi vzrok, vendar igralce s te planote od vedno odlikujeta predvsem prefinjena tehnika in izreden smisel za kolektivno igro. Zato si klubi visje kakovostne ravni radi podajo v Doberdob, saj so kraski igralci zelo iskano »blago«. V vasi imajo lepo urejeno igrišče, ki je občinska last, z udarniskim delom pa so si pred leti zgradili se tribuno za gledalce. Zadnja leta sta s sporazumom društvu Mladost in Sovodnje ubrali skupno politiko mladinskega sektorja in rezultati tega sodelovanja so več kot odlični.

Občasno je sport prisoten tudi v Dolu, kjer si je KD Kras uredilo manjše igrišče za igranje malega nogometa. Na tem igrišču že vrsto let prirejajo zelo prilju-

bljene turnirje z nastopom mostev iz okoliških vasi ter obmejnih krajev iz Slovenije.

Nekoliko neobičajno se je z nogometom pričelo ukvarjati tudi novo društvo Kremenjak v Jamljah. Neobičajno pa je zato, ker so pri tem društvu uvedli ženski nogomet. Z ekipo se udeležujejo poletnih turnirjev, namen pa je, da bi v bodoče bolj organizirano pristopili k tej dejavnosti.

V tem pregledu telesnokulturne dejavnosti v doberdobski občini ne smemo pozabiti na balinanje, ki je imelo v društvu Gradina svoj glavni stebel. Društvo je uspešno delovalo polnih 20 let (1964-84) ter je kot edino zamejsko društvo nastopalo na pravih prvenstvih. Ker pa ni bilo mladih, da bi nasledili svojim očetom, je društvo prenehalo z delovanjem.

Pred nekaj leti so se v Doberdobu ogreli za kosarko in v sodelovanju z goriskim Domom odigrali tudi nekaj prvenstev. Ekipa je nastopila pod imenom SZ Mladost, a je na žalost koncala tako kot pred leti vse odbojarske vrste. Brez telovadnice teh sportnih panog pač ne moreš gojiti, vsaj tekmovalno ne.

Doberdobci pa so trmasti in če si nekaj vtepejo v glavo, bodo to prej ali slej uspešno izbojevali. Zato verjamemo, da si bodo izbojevali tudi prepotrebni telovadni prostor, ki si ga glede na prirojeno marljivost tudi zaslužijo.

Vili Princic

PRODAJA

tobačnih izdelkov,
časopisov, sadja
in zelenjave.
— PAPIRNICA
— OBLACILA
— DROBNARIJE

NOVA UPRAVA
G. Leonardi

Doberdob
Ul. Roma 12

FRIZERSKI SALON

Capelli
&
Capelli

by Marisa

DOBERDOB
Ul. Roma 6
Tel. (0481) 78383

RONKE
Ul. Monte Cosich 14
Tel. (0481) 776366

GOSTILNA - BAR

»PRI JEZERU
- AL LAGO«

specialitete na žaru

DOBERDOB - JAMLJE
Ul. Trinko 22
Tel. (0481) 78255
Zaprto ob torkih

TRGOVINA JESTVIN

FERLETIČ SILVIO

DOBERDOB - Rimska c. 38

GOSTILNA

»PERIC BRANKO«

POLJANE

Tel. (0481) 78117

PELIZZARI
& GALLO S.D.F

DOBAVA IN NAMESTITEV LESENIH
IN KOVINSKIH ZASTEKLITEV,
LESTVE-NOTRANJA, BLINDIRANA,
PROTIPOŽARNA IN DVIZNA
VRATA

Turiacco
Ul. XXV. april 41 - Obrtna cona
Tel. (0481) 768680 - Fax 470117

SPREHOD

PO

OBČINAH:

DOBERDOB

GOSPODARSKI PREREZ / NEKDAJ IZRAZITO KMEČKA OBČINA DOMAČINOV NI MOGLA PREŽIVLJATI

Danes cvetijo gostilne, kmečki turizem in osmice

Govoriti ali pisati o gospodarstvu doberdobske občine ni preprosta stvar. Ni namreč lahko govoriti o gospodarstvu v kraju, kjer so se ljudje v preteklosti dobesedno borili proti prevladujočemu kamnu, ki so ga odstranjevali in postavili na kup, da so lahko uredili skromen vrt, njivo ali travnik. Domača zemlja, ali bolje rečeno domači kamen, ljudem ni dajala dovolj zasluzka, zato je razumljivo, da so ti naši Kraševci iskali zaposlitev v sosednjih nizinskih krajih in da so bili vsi srečni, ko so industriji na prelomu stoletja odpirali tovarne v Ronkah in Trziču. V njih so poleg drugih Kraševcev, Furlanov in Bizjakov nasli zaposlitev in zaslužek tudi Doberdobci. Pred 1. svetovno vojno, med vojnami in po 2. vojni so tudi Doberdobci dan za dnem ob zori odhajali z me- nazko iz svoje vasi, največkrat kar peš proti Trziču. Domov so se vračali pozno zvečer in utrujeni legali k počitku. Pozneje so si lahko najbolj srečni kupili kolesa, potem so prišli na vrsto motorčki in tudi kak avtomobil. Vsakdanja dolga pot pa je ljudi utrujala. Če je bilo le mogoče, so si poiskali stanovanje v nizini, v Laškem. Nič čudnega torej, da so Slovenci v Trziču že pred 1. svetovno vojno ustanovili svoje društvo, da se je to ob- novilo po osvoboditvi leta 1945 (v njem je bilo več kot 500 članov) in da sta bili tako v Trziču kot v Ronkah takrat slovenski osno- vni soli (nekaj tega se je ohranilo do danes- nih dni v Ronkah). Doberdobci so bili med tistimi Slovenci, ki so bili aktivni v slo- venskem dogajanju v Laškem.

Izseljevanje je traja- lo tja do konca petde- setih let, dokler se ni- so gospodarske razme- re izboljšale in dokler niso bile asfaltirane ceste v dolino. Leta 1951 je imela dober- dobska občina 1.504 prebivalce, deset let kasneje je njihovo šte- vilo padlo na 1.399, pri naslednjem popisu prebivalstva pa celo na 1.371. Nov nara- stek je prebivalstvo doživelo leta 1981, ko so nasteli 1.413 oseb, trenutno pa imajo 1.425 prebivalcev.

Ob koncu prvega desetletja našega sto- letja gospodarski po- ložaj ni bil nič boljši. V Doberdobu je bilo sicer takrat samo 671 prebivalcev (takrat v

obcino sodila le Do- berdob in Poljane). Vas je imela tri trgovine, ki so jih upravljali Anton Peric, Ivan Jarc in Ivan Peric. Imeli so tudi enega čevljarja, Ivana Ferletica, Adrej Vizintin pa je bil ko- vač. Gostilne so imeli Anton Jarc, Ivan Peric in Anton Peric. V sosednji občini Devin, v katero so takrat sode- le tudi Jamlje, je bilo 281 prebivalcev.

Dandanasnji gospo- darski položaj ni bist- veno drugačen. Veči- na ljudi je se vedno zaposlena zunaj obci- ne. Manj je sicer de- lavcev, ki se vsak dan vozijo (seveda z avto- mobilom) v Trzič ali Ronke, kjer delajo v tovarnah. Splošna in

visja solska izobrazba je ljudi priklicala v druge poklice, urad- niske oziroma tiste v terciarnih dejavnostih. Največ ljudi je naslo zaposlitev v Gorici. Nekateri se tudi sami ukvarjajo s trgovsko, zunanjetrgovinsko ali obrtno dejavnostjo z- naj občinskega ozem- lja.

Obrtnikov, ki imajo sedež svojega podjetja v doberdobski občini, je danes 31. Devet je trgovcev in prav toliko tudi gostilničarjev.

Tisto, kar danes po- sebno cveti, so osmice in kmečki turizem. V osmicah, ki jih je se- dem, kmetje lahko prodajajo samo svoje pridelke. S kmečkim turizmom - takih obra-

tov je zdaj šest - je nekoliko drugače, saj zakon določa, da v svojem obratu, ki je največkrat odprt le ob koncu tedna, lahko prodajajo pretežno pijače lastne proiz- vodnje. Tako v gostil- nah kot na turističnih kmetijah in v osmicah se ob koncu tedna gnete ljudi, ob ne- deljah pa ni najti pro- stega mesta.

Samo se 14 družin se danes ukvarja iz- ključno s kmetijsko dejavnostjo. Iz urad- nih spisov dobimo po- datek, da je se 62 dru- zin, ki se s kmetijst- vom ukvarjajo part ti- me. Kmetijsko obdela- ne površine je 61,50 hektarja, 15,90 ha je posajeno s trtami, paš-

nikov pa imajo 126, 18 ha. Še nekaj podat- kov o živalih: krav je zdaj le se 8, prašičev je nekaj čez 200 (do- ber domač prsut in sa- lamo dobimo v do- mačih gostinskih loka- lih in pri kmetih). Prejšnji župan Andrej Jarc nam je povedal, da je konec petdesetih let, ko je prevzel vo- denje občine, bilo v vsej občini 870 krav in 240 konjev. Kaksna razlika med številka- ma 870 in 8! Na žu- panstvu imajo zabe- leženih tudi 260 psov, kar pomeni, da na vsaki dve od 524 his- pride po en »clovekov prijatelj«.

Druge gospodarske dejavnosti? Ena tovar- na na Poljanah, ob

glavni cesti, ki pelje v Doberdob. V njej iz- deljujejo vrata in ok- na, zaposluje pa kaks- nih petnajst oseb. Edi- ni se delujoči kamno- lom je Cotičev v Deve- takih, zaprta pa sta dva nekdanja pri Fer- letih (crni marmor) in pri Palkišcu. Prav tako ne deluje več kamno- lom Adria nad Dober- dobom, kjer so kopali apnenec, ki so ga po- tem z žičnico dovažali v tovarno Solvay v Tr- ziču.

Razvoju sicer že raz- vitega gostilniškega turizma ob koncu ted- na bi lahko pomagal tudi naravni park ok- rog doberdobskega je- zera, če bi ga seveda uredili. O stvari so začeli na županstvu

razmisľljati sredi osem- desetih let, na Deželi pa prvotnih načrtov niso sprejeli. Potrebno bi bilo veliko denarja. Zdaj so bili narejeni novi načrti, ki so po- sebno zanimivi za na- ravovarstvenike in za izletnike, ki bi se ko- nec koncev po izletu ustavili se v domačih gostilnah. Ni pa več zanimanja za turistični obisk krajev, kjer so se italijanski in avstrijski vojak borili med prvo svetovno vojno. Zapuščeni so razni spomeniki iz tistih časov, prav tako kot sa- meva tudi tako imeno- vana Casa Cadorna na grebenu nad dober- dobskim jezerom.

Marko Waltritsch

NAJPOMEMBNEJŠA GOSPODARSKA USTANOVA / ZADRUŽNA KREDITNA BANKA DOBERDOB

S podružnico v Ronkah je zavod bistveno povečal poslovni obseg

Denarnega poslovanja so v zadnjem letu imeli veliko več kot prej, za kar se morajo zahvaliti predvsem novi podruž- nici v Ronkah, vendar je položaj na italijanskem finančnem trgu tak, da so lani ustvarili veliko manj dobička kot v prejšnjem oziroma v pretek- lih letih. Da ne bi ta uvodna ugotovitev zbu- dila preplaha med nasi- mi bralci, ki so člani in klienti domačega denar- nega zavoda, moramo takoj povedati, kje so razlogi za tak končni re- zultat lanskega poslo- vanja Zdruzene kreditne banke v Dobreddobu.

O BOT, CCT in po- dobni državnih vred- noticah že več let bere- mo skoraj vsak dan. Da bi država dobila denar za svoje vsak dan dražje poslovanje, si je že pred veliko leti omislila nacin, kako naj pride do njega. Varčevalcem po- nuja višje obresti kot banke, povrhu pa so te obresti skoraj neob- davčne. Teh ugodnosti se niso posluževali le državljani, temveč v veliki meri tudi banke. Nekaj zaradi zakonskih obvez, največ pa zaradi visokih zasluzkov. Tiste banke, ki so delovale in delujejo v okolju, kjer je več denarja na hranilnih vlogah kot pa potrebo po posojilih, so odvečni de- nar vlagale v državne vrednotice. Na tak nacin so iztržile povprečno po 12 čistih odstotkov obre- sti na leto, v prejšnjih letih, ko je bila inflacija visja, pa tudi po 15 in še več odstotkov. Lani so se obresti drastično padle, na povprečno 8 odstot-

kov. Logično je torej, da so bili obrestni zasluzki varčevalcev prikrasani. Med temi varčevalci so tudi banke. Upravitelji vseh italijanskih bank se zdaj, v casu, ko se- stavlja lanske obracune, pritožujejo, da bodo delničarjem na bliznjih občnih zborih morali poročati, da je bil čisti lanski dobiček veliko manjši od predlanskega.

To sta povedala tudi predsednik doberdobske posojilnice Andrej Gergolet in ravnatelj dr. Maks Gergolet. V obra- cun lanskega poslovanja leta bodo vpisali »le« 370 milijonov lir čistega dobička. Besedica »le« je čisto primerna, če upoštevamo, da so pred- lanskim imeli skoraj 829 milijonov lir čistega do- bička in da so se prej kar šest zapovrstnih let us- varjali dobiček, ki je bil se precej višji (leta 1988 so npr. imeli 465 milio- nov, v naslednjih letih pa kar precej več).

Ko bi bili ostali pri poslovanju, podobnem kot v letu 1993, bi bil končni čisti dobiček ce- lo manjši. 27. novembra 1993 odprti podružnici v sosednjih Ronkah se morajo namreč zahvali- ti, da so izredno poveča- li promet s pridobitvijo številnih novih klientov. Podružnica deluje pet- najst mesecev in ima tri uslužbenke. Ze res, da se je veliko njihovih klientov iz Laškega, ki so prej prihajali v Do- berdob, zaradi komod- nosti preusmerilo na po- družnico v Ronke. Res pa je tudi, da so tam vsak mesec pridobili kaksnih 30 novih klien-

tov, kar pomeni, da imajo zdaj, po 15 mese- cih, skoraj 500 novih klientov in da so v Ron- kah povečali ne samo pologe na hranilne knjižice, temveč podelili tudi več kot 3 milijarde novih posojil.

Vedeti je sicer treba, da v Ronkah danes po- slujejo štiri banke, da jih je v sosednem Trziču kar deset in da so ban- na okenca tudi v drugih krajih v Laškem, predv- sem v Starancu, Sko- cijanu in Turjaku. Da je doberdobska posojilnica (uporabljamo kar staro ime, pa čeprav je zdaj uradno kreditno zadru- za banka) v tako krat- kem in tudi nelahkem casu pridobila toliko no- vih klientov, je brez dvoma znak, da so njene storitve zelo cenjene.

Predlanskim so v do- berdobski posojilnici zbrali za skoraj 41 mi- liard lir hranilnih vlog. Konec lanskega leta jih je bilo 45.362 milijonov, torej za 10,81 odstotka več. Predlanskim so dali nekaj čez 21 milijard lir posojil, lani pa 26.939 milijonov, kar za 24,54 odstotka več. Kot smo že omenili, je večino novih posojil podelila podruž- nica v Ronkah. To seve- da ne izključuje dejstva, da so ljudje iz Laškega prihajali direktno po po- sojila tudi v Doberdob, saj v domačem kraju ni veliko povpraševanja po denarju. Razmerje med vlogami in posojili je 58, 25-odstotno, kar je nekaj več od deželne pov- prečja v zadružno - kre- ditnih bankah, kjer je razmerje 54,4-odstotno. Nad deželnim pov-

prečjem v teh bankah pa so hranilne vloge in po- sojila. Ne bomo po- navljali števil, dovolj je, če povemo, da so lani v Furlaniji-Juljski kraji- ni vloge narasle za 3,21 odstotka, posojila pa za 10 odstotkov.

Predsednik Andrej Gergolet in ravnatelj dr. Maks Gergolet se seveda nadejata, da bo njihova podružnica v Ronkah uspešno poslovala tudi v prihodnje, pa čeprav stvar ne bo tako prepro- sta, saj je bila lani v tem kraju novost. Oba se do- bro zavedata se necesa drugega. Sedanja zako-

nodaja o posojilojemal- cih v zadružnih kredit- nih bankah se ni docela pojasnjena, saj je prvot- no besedilo zelo omeje- valno, o čemer so se že svojčas uprave tehi teh slovenskih denarnih za- vodov odkrito pogo- varjali. Prav tako bo tre- ba upoštevati vedno večje pritiske za združe- vanje teh malih krajev- nih bank, do katerega prihaja tako v državnem kot deželnem merilu. Dve podobni slovenski banki na Trzaskem, na Opcinah in v Nabrezini, sta se že združili. Na Go- riskem imamo poleg do-

berdobske se posojilnico v Sovodnjah. Bo prišlo do združitve ali bo treba skakati čez pokrajinske meje? Kaj pa pritiski od drugod, ki sploh ne upoštevajo dejstva, da so te posojilnice izraz slo- venskih varčevalcev, da so bile ustanovljene na začetku stoletja, pa če- prav je danasnji gospo- darski položaj povsem drugačen kot v casih, ko so bile ustanovljene? O vsem tem bo treba zelo trezno razmisliti, da ne bo prepozno za ohrani- tev specifičnega značaja teh zavodov.

M.W.

VSAKA STVAR NA PRAVO MESTO

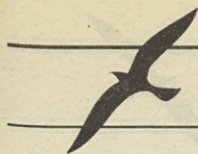
CREDITO COOPERATIVO

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA Doberdob

DELA S TEBOJ

Sedež: Doberdob (Go)
Ul. Roma 23
Tel. (0481) 78063
Filiala: Ronke (Go)
Ul. G. d'Annunzio 96/A
Tel. (0481) 474160

URNIK POSLOVANJA:
Doberdob: 8.05 - 13.05
ob četrtkih tudi 17. - 18.30
Ronke: 8.20 - 13.20
Ob ponedeljkih in sredah 16.30 - 18.

Črni dan na Poreznu

Nemci so se hoteli zavarovati pred morebitnim zavezniškim izkrcajem v Jadranu

**ZADNJI
DNEVI
DRUGE
SVETOVNE
VOJNE**

Uničiti enote devetega korpusa in zavarovati komunikacije za umik nemške vojske z italijanske fronte - to je bil cilj zadnje sovražnikove ofenzive na Primorskem in Gorenjskem spomladi leta 1945. Nacisti, ki so bili že skoraj potolčeni, so v agoniji še zadnjikrat stegnili kremplje. Enotam korpusa je resnično trda predla. Ko je bil pretežen del domovine že osvobojen, smo bili borci IX. korpusa pred največjo preizkusnjo.

Ogenj je uničeval domačije, padale so nove žrtve med civilnim prebivalstvom, srečeval si ranjene in mrtve borce ter od utrujenosti in lakote onemogle. In vendar nismo obupali. Partizani smo dobro vedeli, da se bomo za svobodno Slovenijo, kjer bo življenje boljše in lepše. Borci nismo jurišali in tudi padali za revolucijo, ki so si jo izmislili nekateri strankarski prvaki, ki jim je narodnoosvobodilni boj trn v peti in ki bi radi iznicili ta boj in njegove udeležence ter jih izenacili s tistimi, ki so pomagali zatirati in uničevati lastni narod.

Kakšne namene je imel sovražnik?

Odgovor na to vprašanje je tedanje stanje na tem strateško pomembnem območju. Sovražnik je namrec pričakoval, da se bodo anglo-ameriške cete izkrcale na severni obali Jadranskega morja. Zato so jo hiteli utrjevati in za njeno obrambo določili tri divizije. Kljub močni obrambi in zaporu obale pa je sovražnika stalno motila navzočnost korpusa, ki ga ni mogel uničiti. Vsi dote-

ski in civilni vodje: gauleitner Rainer, komandant nemških sil v Italiji feldmarsal Kesserling in poveljnik 97. armadnega korpusa Ludwig Kuebler. Ofenzivo so razdelili na dva dela. V prvem naj bi očistili Gorenjsko in Cerkljansko, v drugem pa Trnovsko planoto, Vojskarsko in Banjsko planoto. V prvem je sodelovalo 15 tisoč pripadnikov nemških, italijanskih, nedicevskih, cetniških, ruskih, grških in domobranskih enot. V drugem delu pa je imel sovražnik več kot 22 tisoč vojakov. Enot IX. korpusa so imele v operativnih in zalednih enotah približno deset tisoč pripadnikov.

Nacrtoval pa ni le sovražnik, temveč tudi stabi partizanskih enot, zlasti stab korpusa, ki ga je vodil Joze Borstnar. Močna koncentracija in premiki sovražnih enot niso ostali skriti partizanskim obveščevalcem. Komandant Borstnar je enotam izdal navodilo o smeri preboja. Enotam, ki so se zadrževale na Gorenjskem in Cerkljanskem, je ukazal, naj ne osredotočajo svojih enot, naj čim več manevrirajo

italijanska brigada, drugi del se je pod Blegošem obrnil nazaj in se napotil čez Divačo na Porezen. Več kot 1200 borcev in aktivistov se je zbralo na tem golem in kopastem hribu, ki ga eni strani obdaja Baska grapa, na drugi pa Cerkljanska dolina.

Krvava cvetna nedelja

Porezen in dolino je čez noč zajela gosta megla. Straže in zasede niso imele nobenega pregleda. Premrazeni, lačni in na smrt utrujeni borci so se ponoči prebijali naprej. Zapustili so Črni vrh in pred njimi je bila se dolga pot. Ob tretji uri zjutraj 24. marca 1945 je partizanska izvidnica prišla na 1622 metrov visoki vrh Porezna. Za njo se je v gosjem redu pomikala utrujena kolona, ki je s težavo premagovala zadnje, s snegom obložene strmine. Utrujeni partizani so se pred mrazom in meglo zatekli v nekdanje italijanske obmejne utrdbe, rove in hodnike, drugi pa so obležali kar zunaj. V zavetju megle se je iz Davče pomikala nemška kolona. Več kot 600 mož je previdno obkoljevalo utrujeno partizansko vojsko. Borci so v zasedah ponoči slisali zvenketanje orožja in opozarjali poveljnike. Nemška vojska se je kljub temu prebijala skozi zasede in zasedla vrh, ne da bi enkrat ustrelila. Sele ko so partizani opazili manjšo kolono z mulami in konji, je bil izdan ukaz za preplah.

Bilo je prepozno. Ko se je megla dvignila, kot da bi odstranil zastor z odra, je sovražnik ob pol devetih udaril z vsem orožjem. V kavernah in rovih je nastala zmeda. Borci so se skušali reševati, kot so vedeli in znali. Pod zavetjem orožja prvega bataljona se je resila močna partizanska skupina. Posamezniki so begali, se reševali in padali sovražniku v roke. Zmeda, ki je nastala v kavernah, je marsikomu zaprla pot. Zjutraj, ko so borci odkrili, da so jih Nemci obkolili, so skušali v zmedo in strahu organizirati odpor. Tekali so sem in tja po mrčnih katakombah in se skušali ogniti nemskim izstrelkom, ki so vztrajno pršeli po vseh vhodih. Toda njihov odpor so hitro utisali nemški klici k predaji in grožnje o zastrupitvi s plinom. Najbolj vztrajni so se sku-

Wehrmacht ni bil nedolžen

Obledela črnobela fotografija prikazuje skupino mladih, krepkih fantov, ki se v pomladnem soncu veselo drenjajo okrog sključenega mozaka in se jim zdi sila zabavno, da nemočnemu starcu s skarjami režejo sop za sopom dolgo belo brado. Fotografija je bila posneta v Ukrajini julija leta 1941, v zgodnjih dneh nemške ofenzive na Sovjetsko zvezo. Starrec je bil Žid. Razposajeni mladenici pa niso bili fanatični Himmlerjevi SS-ovci, pač pa pripadniki nemške vojske, Wehrmachta, o kateri se vedno velja zmotno prepričanje, da niso izvrševali takih grozot, kot prej omenjene »elitne« enote.

Druge fotografije so se mnogo bolj zgovorne. Prikazujejo cele grmade pobitih in iznakaženih trupel pobitih civilistov, ki so jih v znak mascevanja zaradi partizanskih akcij pobili vojaki Wehrmachta v nekdanji Jugoslaviji. Spet naslednja fotografija prikazuje vojake z značilnimi »prelomljenimi« celadami, kako merijo s puškami v skupino žensk in otrok, ki zvezana stoji ob robu jame, polne trupel pobitih civilistov.

Omenjene fotografije so del razstave o zločinih Wehrmachta med drugo vojno, ki so jo v začetku marca odprli v Hamburgu. Tako je bil porušen eden zadnjih tabujev o dogodkih med drugo svetovno vojno, v katerega ne v Nemčiji in ne drugod v svobodnem svetu doslej niso upali drezati.

»Med ljudmi se vedno prevladuje slika o Wehrmachtu kot o »čisti vojski«, ki se

Nemci ogledujejo trupla borcev Storiškega bataljona 1941

je borila posteno in dostojanstveno in ki se je uspela distancirati od Hitlerjevega režima,« pravi Hannes Heer s hamburskega instituta za družbene vede, ki je postavil razstavo. »Preživeli pripadniki teh enot se vedno zatrujejo, da so sele v zadnjem času zvedeli o strahotah, ki da so jih počeli le SS-ovci. Resnica je precej drugačna. Wehrmacht se je predvsem na Balkanu in v Sovjetski zvezi sel vse kaj drugega, kot »posteno vojno«. Boril se je zoper Žide in Rome, vojne ujetnike in civiliste in tako pobil več milijonov ljudi.« Eden najresnejših zločinov Wehrmachta je poboj več

kot treh milijonov ruskih vojnih ujetnikov.

Hannes Heer meni, da so imele povojne nemške in ameriške oblasti se poseben interes ustvariti podobo o »častnem in postenem« Wehrmachtu, saj naj bi le na ta način lahko utisali proteste zoper oblikovanje nove nemške vojske, Bundeswehra, pod okriljem Nata. Razstava je sprožila marsikatero nestrpnost izjavo, zdi pa se, da so jo predvsem mlajše generacije Nemcev sprejele kot nujen korak na poti k popolnemu »očiscenju« grehov svojih dedov in očetov.

Po Europeanu priredil
Milos Ekar

Se dolgo po vojni se je govorilo, da je bataljonski komisar preprečil preboj iz kaverne in predal borce sovražniku. Ali so obstajali resnični dokazi za izdajo, ni nihče potrdil in tudi ni povedal, kaj se je s komisarjem zgodilo in kdo je pravzaprav bil.

Zastavlja se vprašanje, ali ni ta domneva opravila za nekatere, ki svoje enote niso primerno zavarovali in je pripravili na odpor. S tem bi verjetno preprečili presenečenje in tudi črni dan na Poreznu.

danji poskusi, da bi ga izrinili s tega območja, so se končali brez uspeha.

Kaksen pomen je sovražnik pripisoval ofenzivi, kaze tudi dejstvo, da je priprave in vojske operacije vodil visji policijski vodja 18. vojskega okrožja, esesovec Erwin Rösener. O pripravih so odlocali tudi najvišji voja-

in naj se skušajo prebiti v sovražnikovo zaledje, čez Jelovico v Bohinj, v skrajni sili čez Dolomite in Pivko v Istro.

Tretjo kolono, ki naj bi se skozi Selsko dolino prebila na Jelovico, so sestavljale brigada Srečka Kosovele, »Triestina« in enote gorenjskega vojnega območja. Na Jelovico se je prebila le

sali boriti na svojo pest, vendar so jih Nemci kmalu polovili ali pobili. Nemci so prezivele polovili, jih med seboj zvezali z zicami, ter jih lačne, prezeble in obnemogle, ob suvanju s puškimi kopiti, odgnali v dolino. Rudi Vidmar se spominja: »Bil sem deseter v prvi ceti tretjega

bataljona. Ko smo sestopali s Porezna, smo bili trdno zvezani. Večkrat mi je spodrsnilo in sem padel. Za seboj sem potegnil se druge. Nemski vojak nas je surovo udarjal s puškinim kopitom, dokler nismo vstali. Bolecin sploh nisem več cutil. Bil sem strahotno zejen. Lizal sem kri, ki

na morišce. Nekaterim je z zvijaco kljub vsemu uspelo pobegniti. Mnogo več jih je obležalo pod nemskimi strelji. Vsega so Nemci na tisto cvetno nedeljo leta 1945 pobili 96 borcev in bork. Vasčani se se nekaj dni za tem niso upali prikazati iz his, saj so vsakic, ko so se pojavili

Umik sovražnikovih enot pri Dravogradu 13. maja 1945

Rudi Vidmar se se spominja strahotnih trenutkov: »Iz staje so odpeljali deset mojih tovarisev. Kmalu smo zaslišali rafale, nato pa se posamezne strele. Takoj nam je bilo jasno, da nas bodo vse pobili. V meni se je prebudila neznanska želja, da bi ostal živ. Tekal sem po staji in se vzpenjal na okno. Toda videl sem le vojake na položajih pri strojnicah. Hotel sem živeti, toda kako se rešiti? Odgnali so naslednjo skupino dvajsetih. Ob odmevih rafalov se mi je zdelo, da bom znorel. Po vsej staji je bilo cutiti strasen nemir. Nekateri so tekali iz kota v kot, drugi so vpili, preklinjali, nekateri molili. Ves iz sebe sem v zadnjem trenutku zagledal kup gnoja. Mrzlično sem si vanj skopal luknjo, legel vanjo in se pokrkl z gnojem in steljo. Neki tovaris mi je pri tem pomagal. Možnost, da ostanem živ, je bila minimalna. Temu tovarisu bom hvaležen do smrti.

mi je polzela po licih.«

Med mučno potjo, ki je ujet partizane vodila proti vasema Jesenica in Orehek, so Nemci polovili se enaintrideset partizanov in partizank in jih mnoge kar spotoma zverinsko pobili. Tam so jih zaprli v stajo in jih naslednja dva dneva vozili

na planem, da bi zakopali iznakažena trupla partizanov in partizank, nanje z bližnjega hriba streljali domobranci. Streljanje je potihnilo sele peti dan. Vasčani Jesenice in Oreha so končno lahko opravili zalostni pokop.

Zdravko Vidrih

Doping - da le gre »show« naprej

Doping, iz angleščine »to dope«, jemati poživila, je v športnem svetu vkoreninjen že dalj časa in zato tem težje premagljiv. Beseda je vedno pogostejša na udaru, športniki pa jo poznajo že mnogo dlje. Kolesarji spadajo v tisto kategorijo, kjer je bilo jemanje poživil ustaljena praksa, ki si jo lahko brez težav opravljal pri belem dnevu, do svetovnega naslova so leta 1954 s konjskimi količinami tedaj se ne najboljše izpopolnjenih preparatov prišli nemški nogometaši in se bi lahko nastevali.

Gonja proti gresnikom se je sistematično začela sele v zadnjem desetletju, toda kljub zagotovilom mednarodnega olimpijskega odbora v njeno učinkovitost mnogi dvomijo. Razlaga je preprosta in standardom današnje družbe primer-na: sport je na najvišjem nivoju že dalj časa samo spektakel, ki za svoje preživetje potrebuje supermane. Le-ti morajo dosegati take rezultate, ki s svojo kakovostjo v čim večji meri pritegujejo gledalce. Katrin Krabbe, nemška sprinterka, ki jo je doping kontrola zasacila leta 1991, je v nedavnem intervjuju zadela v polno: »Razdelite stadion na dva dela: v enem naj tekmujejo resnično neomadeževani atleti, v drugem pa uradno neoporečni atleti. Uganite, kje bi bilo več gledalcev...« In sponzorjev. Kajti ta ali oni napis je bolj privlačen na majici sampiona kot pa postenega atleta, ki v stotih metrih na-

bere za njim sekundo zaostanka. Zato se v mrezo le redkokdaj ujamejo velike ribe, primer-ra Ben Johnson in Katrin Krabbe sta konec koncev le izjemi, ki potrjujeta pravilo. V primeru kanadskega sprinterja (pozitiven na OI v Seulu) so krožile govorice, da je

žrtev »vojne« med dvema proizvajalcema športne opreme, v kateri je morala italijanska Diodora (s temi cevli je tekkel »Big Ben«) kloniti pred mogotcem Nikeom. Sponzorji znajo vsekakor svoje zivece »caroselle« primerno zaščititi in izda jih lahko le napaka, toda se v tem primeru se dobi prikladno opravičilo. Linford Christie se je prav tako na seulskih OI iz vroče kaše izmotal z domisljico o čaju stare mame, Borut Bilac na EP v Splitu leta 1990 kot domacin. Brez varovalke ostajajo v bistvu le tisti, ki komercialno na noben

nacin niso zanimivi.

Atletika je sploh prva na lestvici primerov »pozitivnih«. Z lovom na nepomembne atlete se skuša prepričati javno mnenje, da je boj učinkovit, v resnici pa je kontrola verodostojnejša samo ob priliki velikih tekmovanj. Kar se Italije tiče, je v osemdesetih letih celo sama FIDAL (atletska zveza) angažirala biologa Francesca Conconija, ki je med drugimi ustvaril olimpijskega, svetovnega in evropskega prvaka na 10.000 metrov Alberta Covo. Milanski tekač je morda eden izmed ti-

stih, ki se je znašel na spisku pozitivnih OI v Los Angelesu (1984), toda seznam je svojo pot neslavno končal v košu za smeti. Zadeva je v javnost pronicnila lani, vendar brez imen. Živeci laboratorij je bil tudi Francesco Moser, ko je v Ciudad Mexico potolkel Merckxov rekord v enourni vožnji, toda takrat je bila politika italijanskega (a ne samo) športa taka in ob njo se nihče ni smel obregniti. Kdor se je uprl, recimo vrhunski dolgoprogaš Stefano Mei, je bil tarca finančnih in tehničnih bojkotov. Treba je priznati, da je doping kontrola zadnje čase v atletsko džunglo manj sramežljivo pokukala, zato pa so si pot utrlji kompromisi: eno sezono tekmuje »pozitiven«, uradno si »čist«, pod pogojem, da naslednje leto prepusti sceno drugemu. Tudi že pripravljene neoporečne epruvete niso izginile. Sicer pa je svojčas krožila sala (?), da naj bi v epruveto metalca krogle Andreia svojo »dragoceno« tekočino izpraznil nic manj kot predsednik IAAF - mednarodne atletske zveze, Italijan Primo Nebiolo.

Na doping kontrole mečeta temno senco za- pletena izvršna birokra-

Ben Johnson, najbolj znana »žrtev« doping kontrole; spodaj: Bugno, kriv v Italiji, nedolžen na tujem

cija in nedoslednost. Ob- stajajo razlike v pojmo- vanju dopinga med raz- ličnimi športnimi zveza- mi: kar je za japonske te- lovadce dovoljeno, za kostariske kosarkarje ni. Prepada zeva celo med različnimi forumi iste panoge. Indurain (in pred njim Merckx) je bil po pravilih francoske kolesarske zveze kriv, za mednarodno pa čist - pozivilo je bilo terapevt- skega značaja. Giannija Bugna je italijanska zve- za izključila za dve leti, mednarodna pa je kazen znižala na simbolične tri mesece.

In, dulcis in fundo, kljub visokodonecim izjavam o sportu kot enem izmed redkih po- drocij, kjer moralnost vsaj širokopotežno se ni bila ogrožena, nas obk- roža cela vrsta prireditev

(najbolj bogatih, glej slucaj), katerih akterji skozi doping kontrolo sploh nikoli niso sli. To- ni Kukoc je leta in leta posteno garal v Splitu, korenjak pa je postal se- le v nebesih NBA lige, kjer gledalec kupuje hamburgerje tudi na podlagi zajetnosti Bark- leyevih misic. Tenisači so menda tudi že poza- bili na aristokratsko po- reklo svojega sporta in se ob argumentu le namrdnejo. Sport (bivse- ga) vzhodnega bloka ali zdaj Kitajske iz prestiža, zahodnjaski in zlasti ameriški sport iz komer- cialnih vzrokov... samo da gre »show« naprej.

Besedila pripravil
Dimitrij Krizman

Kako v Italiji svoje tekmovalce prgledujejo posamezne zveze

Italijanski olimpijski komite (CONI) je za uspešen boj proti doping u na naj- višjem nivoju ustvaril posebno komi- sijo, ki je v športnem svetu edinstven primer. Conijeva komisija pregleduje tiste italijanske športnike, ki nastopajo ali bi lahko v bližnji bodočnosti nasto- pali za reprezentanco katerekoli pano- ge. Zveze morajo Coniju posredovati seznam »za reprezentanci dres zani- mivih« športnikov ter podatke o njihov- vem sezonskem programu in športnem curriculumu. Ker se pri različnih spor- tih in v različnih obdobjih jemanje poživil bolj ali manj obrestuje, je bil ustvarjen t.i. »koeficient tveganja«, kar grobo povedano pomeni, da je veliko večja možnost, da doleti nenapoveda- na kontrola dvigalca uteži med pri-

pravljalnem obdobju kot pa ritmično telovadko po tekmi. Za leto 1994 so pri Coniju načrtovali in izvedli 1200 pre- gledov.

Pri posameznih zvezah je kontrola na vrhunskem nivoju po naši oceni do- bra. Pri nogometu pregledajo dva nogo- metasa vsake ekipe po vsaki tekmi od A do C2 lige. Imena določi zreb, tako da se lahko zgodi, da kdo skozi celo se- zono ne pride na vrsto, toda statistično gledano gre vsak skozi reseto vsaj dvakrat. Tudi pri ostalih najbolj razširjenih ekipnih sportih je pregled podoben, to je dva igralca vsake ekipe tekem profesionalnih lig. Pri zvezah sportov za posameznike so razlike pre- cejsnje: manjše obdeluje predvsem CO- NI, večje pa so avtonomne.

POGOVOR Z DR. IRENO TAVČAR / SPECIALIST V ŠPORTNI MEDICINI IN KARDIOLOGIJI

»Poljudno - znanstveni« pogovor z dr. Irenko Tavčar bo prispeval k osnovnemu spoznanju dopinskega abecaja. Tavcarjeva je specializirana na področjih športne medicine in kardiologije, kdo se je bo morda spomnil kot odlične Borove atle- tinje, zdaj pa je odgovorna za zdrav- niško službo pri deželni zvezi ita- lijanske atletske zveze (FIDAL).

Najprej, kako delimo poživila, ki se jih smatra za doping?

»V ozjem pomenu besede se pod pojem poživil uvršča samo zdravila, ki učinkujejo na živčni sistem. Ime- njem jih zdravila, ker v resnici poživila to so, le da so za dopin- gaske namene doze neprimerno, tu- di 10-krat večje.

Najbolj znani so anfetamini, ki se jih uporablja kot dodatek endorfinu, to je snovi, ki jo možgani proizvajajo v primeru stresa. Anfetamini so zna- ni že dolgo let in uporabljali so jih predvsem kolesarji. Povečajo agre- sivnost in so škodljivi, ker povzro- čijo nenormalno hitrost srčnega utripa in dihanja. Skratka, izpo- stavljajo organizem prevelikim zah- tevam. Po pogostih primerih smrti anfetamini na visokem nivoju niso več »v modi«.

V isto skupino poživil se uvršča tudi kafein, čeprav navadna kava ali coca - cola v normalnih količinah se nista doping, saj dovoljena meja kafeina v krvi odgovarja dvanajstim skodelicam kave. Kdor je na doping kontroli pozitiven na kafein brzko- ne ni popil veliko kave, temveč nekaj, kar je vsebovalo visjo koncentracijo kafeina.

Katera so poživila, ki uplivajo na mišično maso?

»Najbolj so v rabi anaboliki, to so hormoni, ki pripomorejo k ust- varjanju novih mišičnih tkiv. Moski

imajo več hormonov, ki razvijajo mišično maso. Ker anabolike izde- lujejo sintetično so zelo razširjeni in jih recimo nudijo v vsaki telovadni- ci body - buildinga: v družbo se je pač vsilila kultura mišicnate posta- ve. V preteklosti so anabolike siste- matično uporabljali po 2. svetovni vojni za tiste, ki so močno shujšali.

Anaboliki torej pomagajo, da se mišice hitreje in bolj razvijejo, toda le ob primerni vadbi in prehrani. Velja povedati, da te mišice niso tako močne, kot ce bi bile do take mere normalno razvite. Mišična ma- sa je namreč velika, vendar se poča- sna in nereaktivna. Potencial je tre- ba z vadbo sele pretvoriti v eksplo- zivnost oziroma vzdržljivost.

Dva izmed najbolj razširjenih »dopingaskih« hormonov sta testo- steron in somatotrop, hormon rasti. Razlika med njima je v tem, da se tes- tosteron da pridobivati sintetično, medtem ko somatotrop pridobivajo iz hipofize mrlicev in je torej temu primerno drag.

V čem so anaboliki škodljivi?

»Dokazano je, da povzročajo ana- boliki raka na jetrih. Povečajo se mišice in torej tudi srce, vendar na- pačno. Srce se namreč »zdebela« proti notranjosti, srčna votlina se zoži in krvni pretok ni več optima- len. Masa, ki jo mora srce oskrbovati s krvjo je večja, sposobnost srca pa manjša. Zato je raba anabolikov ren- tabilna predvsem za kratke napore,

pri atletiki recimo najbolj za mete. Jemanje anabolikov nadalje upliva na masčobo v krvi. Poveča se količi- na holesterola, posledice pa so seve- da visok krvni pritisk ter bolezni sr- ca in ožilja.

Zaradi doprinosov zunanjih hor- monov se obenem zmanjša produk- cija lastnih in to upliva tudi na spol- ne organe ter privede celo do steril- nosti. Jemanje moskih hormonov s strani zensk privede do maskulini- zacije.

Nenazadnje je ob jemanju anabo- likov večja možnost poškodb tetiv, katerih odpornost in elastičnost se ne zveča v primerjavi z mišicami.

Poznamo še katero vrsto poživil?

»Omenila bi se betablokerje, to so zdravila, katerih naloga je v našem primeru zmanjšati pritisk ter znižati frekvenco srčnega utripa in dihanja. Njihova značilnost je, da te pomi- rijo, a ne uspravajo. Začeli so skakal- ci s smučmi, obrestuje se pri streljanju in podobnem.

Diuretiki med drugim po- spešujejo izlocanje anfetamin in anabolikov, prvenstveno pa služijo znižanju telesne teže. Ni treba pose- bej poudarjati, da jih zaradi tega ra- bijo taki športniki, ki morajo izpol- niti določene norme kar se teže tiče. Diuretiki so škodljivi ker se razen vode z njimi izloča tudi soli: po- manjkanje kalija na primer povzroča smrtno nevarne srčne aritmije.

Razen tega so tu še razni prepara- ti (Enervit...), ki se jih ne pristeva med doping, ker vsebujejo snovi, ki jih clovek ze itak zauzije s hrano, se- veda v manjši meri. Te snovi so tiste aminokisljine, ki jih clovek mora zauziti s hrano, ker jih sam ne zna sintetizirati. Pri takih preparatih gre v bistvu za to, da se zauzije večjo količino protein, a manjše število kalorij. Kdo naj ti potm dokaze, da si namesto petih zrezkov pojedel ta- bletu?

Katere »skrivnosti« mora poznati jemalec poživil?

»Jemanje poživil za doseganje vrhunskih rezultatov ni enostavno, nasprotno. Gre dejansko za dodatni faktor, ki ga je treba upoštevati pri

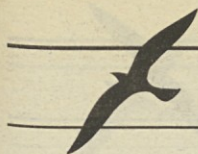
že itak zapletenem tempiranju for- me. V postev pride cela vrsta kom- ponent. Pri plavalcih je recimo ren- tabilno jemanje poživil tem težje, ker sprememba razmerja med tele- sno težo, masčobo in mišično maso upliva na plavnost. Telo se lahko tudi prenasici oziroma zastupi in zaradi tega jemalcu poživil z analizo krvi pregledujejo delovanje jeter.

Vsekakor se doping kontrolo da obiti z različnimi tehnikami. Ena metoda je jemanje poživil precej ča- sa pred predvideno kontrolo. Prido- bljeno mišično maso se namreč z ustrezno vadbo lahko vsaj delno oh- rani.

Je po vašem mnenju jemanje poživil zelo razširjeno? Je močnejša želja, da se doping odpravi, ali želja po doseganju rezultatov ne glede na uporabljene metode?

»Doping je vsekakor zelo razširjen, tudi na nižjih nivojih, kjer verjetno njegovi slabi učinki niso popolnoma znani. Dosegljivost poživil je z zdravniškim receptom skoraj neomejena, vendar po- navljam, terapevtske količine zdravil - poživil so 10-krat manjše od ti- stih, ki so potrebne za dopingiranje. Dosežke se da na vsak nacin iz- boljšati, čeprav je to zelo težko ko- licinsko opredeliti; ob napacnem uzivanju poživil pa se storilnost po- slabša.

Kar se atletike tiče lahko povem, da se je doping pred kakimi dvajse- timi leti razširil prav v naši deželi. Tedaj je bil pravi sistem treniranja. Opravičilo je namreč bilo: trening je stres, ki zmanjšuje količino narav- nih hormonov, torej se umetne hor- mone lahko in mora dodajati. Na državnem nivoju je FIDAL pred sti- rimi leti napovedala boj proti dopin- gu: to pomeni, da ga prej ni bilo...«

Prekucije na Slovenskem (1)

Ko je padel osovraženi Metternich in je božjastni cesar obljubil nove postave

Pisalo se je leto 1848.

Ko je Medved nazadnje krevsal v dolino, ga je že blizu gostilne nenadoma dohitel jezdec. Nekaj časa je jahal vstric z njim, nato pa je naenkrat močno zagtegnil vajeti in skočil s konja. Kot da sta stara znanca, mu je zavpil: »Si že slisal? Na Dunaju je punt... Danes, šestnajstega marca, bo rabuka tudi v Ljubljani. Zapomni si ta dan!«

Medved si se ni opomogel od presenečenja, ko sta že zavila proti gostilni, kjer je bila tudi postna in prevozniska postaja. Na pragu ju je prestregel birt in se jima z »Grüss Gott« priklanjal, ker je mislil, da prihajata kot gosta. Ko sta mu povedala, kaj se je zgodilo na Dunaju, je prestrašeno kriknil:

»Jejhata, jejhata, kaj vse bomo se dozivali! Če pride ta posast v našo dolino, ne bo več nihče varen pred prekucih! Ni je ključavnice, ki bi te varovala pred revolucijo!«

»Velika noč, čas vstajenja, pa ne prekucija!« mu je zabrusil tujec, mlad fant z brki in majhno črno bradico, kakršno nosijo dunajski študentje. Ker so mu rekli gospod, jim je rekel, naj ga klicejo kar Adam.

Medtem se je gostilna napolnila z radovednimi ljudmi, a le redki so imeli pri sebi mošnjčke, da bi kaj naročili. Napenjali so usesa, da bi slisali, kaj jim bo povedal tujec, ki je bil kar dobro poučen o dunajskih dogodkih. Povedal je, da je tretjega marca Kossuth v ogrskem državnem zboru ostro kritiziral Metternichov sistem in zahteval uvedbo ustavnih oblik v vse cesarske dežele. Enajstega marca so Prazani, Cehi in Nemci na svetovavslavskem zborovanju

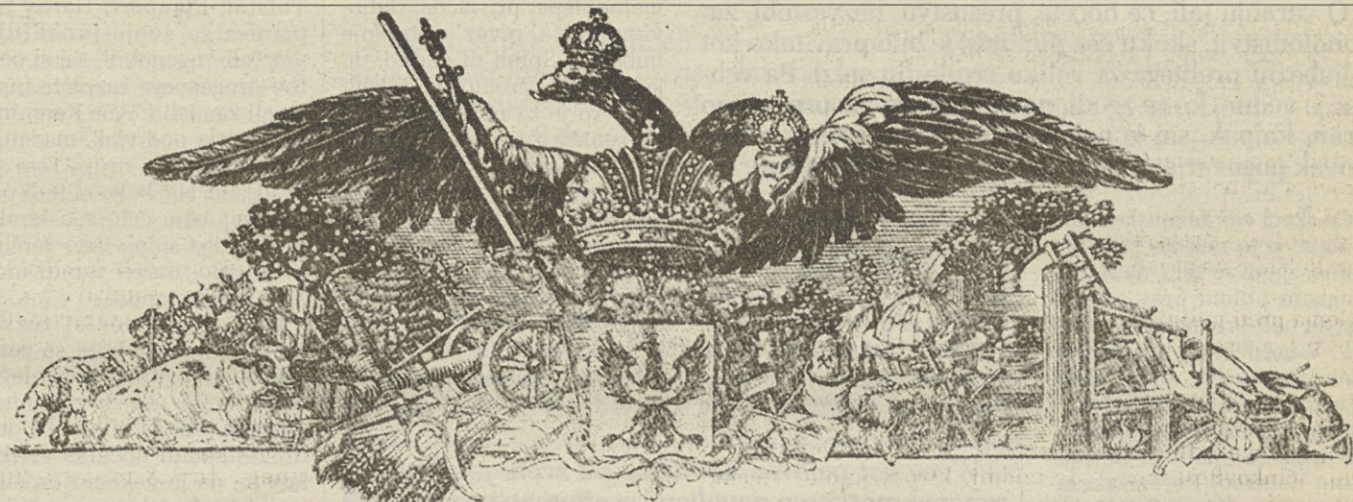
mejo dovoljenje...« »Barve kranjske zastave je določil cesar Ferdinand I. že leta 1836.« je pojasnil Adam. »Takrat je dr. Janez Bleiweis, urednik Novic, saj ga menda dobro poznate, dejal: 'Spet se svetijo naše narodne barve pred Slovenijo kakor beli dan.' Belo-modro-rdeča od tedaj izraza narodne barve vseh Slovencev, in ne samo Kranjske.«

Ko je birt videl, kako ljudje pritrjujejo tuju, je brz uganil, da si lahko zagotovi njihov mir samo tako, da začne brezplačno točiti pijačo. Hodil je od ene do druge skupine razvnetih ljudi in kdaj pa kdaj komu celo pokimal, čeprav se mu je zdelo to, kar govorijo, nevarno in prekucusko. Medvedu je rekel, da bo že naslednjega dne na tablo pripisal se napis v slovenscini.

»Kaj pa pravijo cesar na vse to?« je nekdo strahoma vprašal.

»Saj sem rekel, da je cesar s posebnim manifestom obljubil ustavo in odpravo podloznistva,« je odgovoril Adam.

Tudi Medved je polagal velike upe v cesarja. Če je res rekel, da bo dal kmetom zemljiško odvezo, narodom pa več samostojnosti, potem bo obljubo tudi držal. Tudi prej, ko so na Dunaju vladali s trdo roko, ni

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI.

V sredo 26. maliga trarna 1848.

List 17.

Svobodni Lenart.

Hajsa, juhe! zdaj Lenart le
Od zjutrej do večera uka,
Ne vé kak staviti klabuka —
Prisvitala svobodaost je!

Zdravljica.

Prijátli! odrodile
So terte vince nam sladkó,
Ki nam oživlja žile,
Sreče raziasni in okó,

Bleiweisove novice so v aprilski številki leta 1848 pozdravile zahtevo po Zedinjeni Sloveniji z objavo Prešemove Zdravljice

cija v Ljubljano, kjer bodo poizvedeli, kakšne so nove postave, po katerih bo treba poslej delati in živeti tudi v njihovi dolini.

Ker je bil v delegacijo izbran tudi Medved, se je ponudil, da kot svobodnjak vpreže lojtrski voz, ki so ga okrasili s smrekovimi vejicami. Sami so si v gumbnice zatakneli bele trakove, za katere niso niti dobro vedeli, kaj pomenijo. Zadosčalo je Adamovo pojasnilo, da ljudje na ulicah Dunaja nosijo takšne trakove kot znamenje privrženecv revolucije.

V Ljubljani so srečevali ljudi, ki so v glavnem govorili nemško. Bili so kot na tmju, čeprav so vsaj na videz ohranjali mirno kri. Tu pa tam je bil tudi kak Slovenec, ki se je jezil, zakaj na gradu ni slovenske zastave. Govorilo se je, da bo gosposka na večerni predstavi v gledališču izrazila navdušenje nad spremembami in da bo mesto slovesno osvetljeno.

Ko je Medved popoldne kolovratil po mestu, je vnovic srečal Adama. Zaupal mu je, da že nekaj let studira na Dunaju in da je član slovenskega kluba. Z vlakom se je pripeljal do Celja, tam pa je najel konja, ker so železnico do Ljubljane sele gradili.

glas, da je Slovincem naklonjen in da se zavzema za temeljito preureditev cesarstva po načelu: čim bolj bodo zadovoljni narodi, ki sestavljajo cesarstvo, tem močnejša bo kronovina!« Medved je bil zaprepasčen, ko mu je Adam spregovoril o francoski revoluciji, katere privlačna moč da je se vedno zelo velika. Z njo se zaceinja nova doba, v kateri si ljudstvo, čeprav ne premocno, siri prostor svobode, se pomnozuje in pricjenja vplivati na potek dogodkov. Odprla je mnoga nova vprasanja, ki so se se včeraj zdela nemogoča, kot reka pa je naplavila tudi kaj slabega. Z revolucijo na Siciliji in nato na Dunaju se je val približal tudi Slovincem, ki že dolgo cutijo potrebo po združitvi slovenskega narodnega ozemlja v eno upravno enoto.

»Si bral Prešemovo Zdravljico?« ga je nenadoma vprašal Adam. »Ko sem na Dunaju korakal v povorki, se mi je zdelo, da vsepovsod slisim Prešemove besede: 'Naj zdrobe - njih roke - si sponse, kjer jim se teze!' Skrajni čas je že, da Bleiweis popravi krivico, ki jo je storil, ko je v Novicah proteziral Koseskega in zametoval Prešema!«

Mrak je že padel na mesto, razsvetljave pa ni bilo od nikoder. Nekdo je povedal, da se je slovesnost v gledališču že začela in da so pravkar zapeli cesarsko himno.

Medved je bil v skupini ljudi, ki jo je vodil Adam. Ker niso vedeli, da je zupan v gledališču, so se namenili, da ga obiščejo na domu in z njim kot zakletim sovražnikom svobode obračunajo; kako, to tisti hip ni bilo nikomur jasno. Ko so zvedeli, da je na slovesnosti, so se podali proti gledališču, tam pa so jim povedali, da je pobegnil iz mesta.

Kmalu se je raznesla vest, da so si meščani in kmetje, predvsem tisti iz Vodmata, hudo v laseh. Kmetje so ob vhodih v mesto rusili mitnice kot simbole osovražene Metternichove oblasti. »Odslej ne bomo več placevali mitnine,« so vpili kmetje, ki so vedeli, da iz mitnin že dolgo več ne vzdržujejo cest in mostov, temveč so le vir dohodkov za polnjenje mestne in državne blagajne. Mitnice so skrebele tudi za varnost trga ali mesta ter so preprečevale tovorjenje po tiho-tapskih poteh.

Cesar Ferdinand I. je bil božjasten, zato njegova beseda ni veliko zalegla

Zacenjamo objavljati poljudno napisane prispevke Franceta Trebcana z naslovom Prekucije na Slovenskem. To ni zgodovinsko pisanje, ima pa nadih zgodovine. Pri branju starih casnikov dobi clovek neredko vtis, da je bil na Slovenskem vedno navzoč odpor do novega oziroma novotarij. En del Slovencev, v svojem casu najbolj vpliven, se je vedno bal, da bi se prena-glili in da bi v težnji za novim izgubili dobro, staro tradicijo, postave, ki niso dobre, a so boljše od prekucije. Avtor je v zgodbo vpletal usodo Medvedove družine skozi več rodov; ne zato, ker bi imel leposlovno ambicijo, temveč da bi z njimi povezoval dogodke, o katerih so pisali casniki. Avtor tudi s prikazom tedanjega jezika, njegove barve in mika poskuša ohraniti vsaj nekaj patine tedanjega casa.

oblikovali svoje zahteve. Trinajstega marca se je začela revolucija na Dunaju in že istega dne privedla do odstopa Metternicha, petnajstega marca pa do obljube ustave. S posebnim patentom je odpravljena cenzura in uvedena svoboda tiska.

»Staro, izpodjedeno zidovje, v katerem je toliko milijonov ljudi jecalo, se je podrla; tema je, kot bi trenil, izginila. Vse se veseli jasnega dneva - tudi Slovenci,« je Adam navdušeno navajal citat iz casnika.

»Ne bo slo gladko,« si je potihem rekel Medved. »Ni daleč čas, ko se ni bilo jasnega imena ne za našo slovenscino ne za naš narod, zdaj pa hočemo naenkrat vse...«

Birt je potegnil Medveda na stran in ga sepetaje vprašal:

»Mu ti verjames? Morda je provokator?«

»Mislim, da ne laže,« je zamrmral Medved.

»Narodi so v grobu ležali, temota jih je pokrivala, zdaj pa se dramijo iz smrtnega spanja...« je zanosno govoril Adam. »Zmagali bomo le, če se bomo zavedali, da je stvar revolucije enotna in nedeljiva...«

Nekdo od navzočih je izpod suknjica potegnil belo-modro-rdečo zastavo in jo razgrnil nad glavami ljudi.

»To je prepovedano,« je javkaval birt. »Za ta in flagranti mi lahko vza-

upal niti pomisliti, da bi krivice prihajale od cesarja, ki je prejel krono od božjega namestnika. Cesarjevo vladanje je sprejemal skoraj kot božje delo.

Medved je verjel, da je vsega zla v cesarstvu kriv neki minister, kancler, Brdavs, Metternich po imenu. Samo

Lajos Kossuth je na Ogrskem prvi javno pozval ljudi v boj

njega je bilo treba suniti v zadnjico in v cesarstvu bo koj drugace. Bil je vesel, ko je Adam povedal, da so po Metternichovem padcu povsod po cesarstvu razbijali njegove kipe, ne bi pa rad videl, da bi razbijali se kaj drugega.

Medtem so se ljudje v gostilni dogovorili, da odpotuje manjša delega-

»Ne polagaj prevelikega upanja v našega cesarja,« mu je rekel. »Ferdinand je božjasten, in da zato nima skoraj nobene besede. Liberalni tabbor se navdušuje za nadvojvodo Janeza, kralja Matjaža nove dobe. Želi, da bi kot sin habsburskega cesarja Leopolda II. čim prej zamenjal bolnega Ferdinanda. O nadvojvodi gre

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Ubij prešuštnico

Prevarani lahko marsikje nekaznovano ubije ženo

O varanju (ali, če hočete, prešustvu, nezvestobi, zakonolomstvu, skoku čez plot itd.) je bilo prav tako kot o ljubezni prelitega že veliko črnila (in solz). Pa vendar je vedno, ko se zgodi, nekaj novega - za prevarano stran, kajpak, saj je nekaj čisto drugega, če se o tem človek pogovarja, kot pa, ko se mu dejansko zgodi.

Ce skoči čez zakonske ojnice moz, je to nekako kar normalno; zgodi se celo, da se zdi zenskam potem prav zaradi tega se bolj privlačen in zanimiv. V najslabšem primeru jo odnese z opazko, da so tako ali tako vsi moški enaki. Menda jih je narava (tudi) take ustvarila: za ljubimce in don juane namreč. Potemtakem morajo to tudi potrditi. Toda če skoči čez plot ona, potem je stvar seveda popolnoma drugačna. Skoraj brez izjeme je obsojena, da je storila najbolj grozno stvar na svetu. Sledijo komentari v smislu: mrha, prešuštnica, kurba. Njeno vedenje je tolmaceno celo z oznakami, da je nimfomanka, popolnoma nemoralna zenska, sociopat in jasno - slaba žena in slaba mati. Skratka, ni več živo bitje, ampak stvar.

Kaj pa posledice nezvestobe? Moškemu je z redkimi izjemami odpusteno. Izbru-

hom obtožb in solzam se sicer ne bo izgonil, kaj dosti hujšega, kot je na primer ločitev, pa mu je prihranjeno. Zenska, s katero si je privoščil razkošje, pa se ne to tako zlahka obvarovala obsodbe, da ga je zapeljala, da ga namerno vleče

metna, lepa, privlačna, duhovita; on pa, revež, potrebuje ljubezen. Sploh ni čudno, da je to moral narediti. V vsakem primeru je za nezvestobo kriva zenska - žena ali ljubica. Bog pomagaj!

Grozljiv je podatek, da je v več kot polovici 48 kultur po svetu prevaranemu možu dovoljeno ženo ubiti. To je z dolgoletnim studijem ugotovila ameriška antropologinja Suzanne Frayser. Če pa smrti ze uide, jo lahko kamenjajo, mučijo, iznakazijo... Sodobna

V več kot polovici 48 kultur po svetu je prevaranemu moškemu dovoljeno svojo ženo preprosto - ubiti. Če pa se nesrečnica smrti že izogne, potem, kot ugotavlja ameriška antropologinja Suzanne Frayser, si lahko moški dovoli vsakršne druge načine mučenja. V vsakem primeru pa je taka zenska popolnoma izobčena in se na koncu zaradi tega morda sama odloči za smrt.

stran od žene in podobno. Se posebej, če sama ni poročena in ji je pač zadisal posteljni užitek s porocenim. In ko se zakonolomec vrne domov, si žena očita, da je bila najbrž premalo pozorna, ljubica, pa-

»napredna« družba pa si je omissila metaforično smrt: moški lahko zensko preprosto zapodi. Literatura je polna heroin, ki so izgubile življenje zato, ker so počele tisto, kar junaki počnejo nekaznovano.

Tolstoj, Flaubert, Hardy na primer so svoje junakinje »moralni« ugonobiti, saj si očitno drugačnega razpleta niso mogli zamisliti: Ana Karenina se je vrgla pod vlak, madame Bovary je vzela strup, Tess se je obesila. Nič bolje ni tudi pri Shakespearu: celo zenske, ki svojih mož sploh niso varale, so morale umreti zaradi mozeve ljubosumnosti.

Celo dandanes si težko predstavljamo, da bi se zenska, ki je prevarala svojega moza, vrnila nekaznovano nazaj in si ji ne bi bilo treba puliti las zaradi občutka velike krivde, da je nekomu unicila življenje. Če iskreno pogledamo na vse skupaj, bi lahko rekli, da so tako v življenju kot v literaturi, tako včeraj kot danes zenski na voljo tri opcije: monogamija, celibat ali smrt.

Res je tudi, da zenske o tem nerade govorijo. Pa bi si kazalo večkrat zastaviti vprašanje, ali smo pripravljeni poslušati grešnico ne da bi jo takoj obsojali in ji moralizirali o tem, da je slaba in pokvarjena. Kajti, roko na srce, če že ne konkretno, jih ni malo, ki so gresili vsaj v mislih.

(KaN)

Moškemu je nezvestoba v največ primerih odpustena

Deset najpogostejših napak pri odstranjevanju ličil

Vsak večer čaka zensko pred spanjem nujno opravilo - čiščenje licil z obraza. Vse tisto, kar je po jutranjih pripravah za nov dan pomenilo svežino, blisc in sijaj, so zvečer le še ostanki, ki jih je treba najskrbneje odstraniti. In zdaj smo tam: to opravilo namreč ne prenese napak in površnosti. Kakšne so torej najpogostejše napake?

1. Preutrujene smo in se čisto odrečemo temu »delu« pred spanjem, v smislu »bom že jutri«. Zelo narobe - kajti koža zaradi oblog ne more dihati. Zjutraj bo vsa siva in brezbarvna in kaj kmalu se bodo

že dan »posedlo« nanj in na make up. Tudi posebno telesno milo ni najboljša, ker je preveč agresivno za kožo na obrazu in lahko povzroči alergije in hudo izsuševanje kože. Sprejemljiva so pH nevtralna mila in čistilni pripravki: kreme, pene, olja ali geli.

3. Zelo grešimo, če takšnih ali drugačnih čistil temeljito ne speremo najprej z vodo, nato pa še s tonikom.

4. Mastna koža in čistilo, ki vsebuje olje, ne gresta skupaj. Z uporabo takšnega pripravka kožo preveč namastimo in potem sledijo nevsečni izpuščaji in zamašene pore.

6. Posebej pazljive moramo biti pri odstranjevanju licil s trepalnic in okrog oči. Nepričemer odstranjevalec lahko povzroči, da bodo trepalnice postale krhke in se bodo lomile. Vedno uporabljajmo isto, preverjeno licilo, ki naj po možnosti vsebuje čebelji vosek, primerna olja ali liposome.

7. Vodoodporni tus za trepalnice moramo odstranjevati le z odstranjevalcem, ki vsebuje olje. Vendar tak odstranjevalec lahko povzroči vnetje vek in kože ob očeh. Zato v takih primerih raje posežimo po tusu, ki sicer ni vodoodporen, je pa bolj zdrav in lahko uporabljamo odstranjevalec brez olj.

8. Tiste, ki si licilo z oči preprosto zdrgne s kosčkom vate, bo imela kaj kmalu probleme z gubicami. Zato z vatko, natopljeno z odstranjevalcem, odstranimo najprej senčilo z vek. Ko smo to opravile z nežnimi potegi čez veke, zapremo oči in nanje za pet sekund položimo vatko s čistilom.

9. Če bomo po čiščenju obraz preveč na debelo namažale s kremo, bomo zaprle pore in pripravile kar dobro podlago za bakterije. Prav bi bilo, če kremo naneseemo na obraz, počakamo tri minute in potem z vatko odstranimo odvečno plast.

10. Preveč dobrega tudi za obraz ni dobro. Pretirano umivanje izsušuje kožo, najrazlicnejši, predvsem pa preštevili, čeprav se tako dobri preparati, lahko zelo škodujejo kozi. Strokovnjaki pravijo temu »prenegovana koža«. Zato zjutraj le rahlo umivanje z namensko vodo ali primerno toplo navadno vodo, licila pa naj ne bodo premočna. Raje jih sredi dneva tu in tam popravimo. (B. N.)

pokazali tudi neljubi izpuščaji.

2. Tudi s preprostim umivanjem z vodo in milom ne delamo prav, saj ne moreta odpravi vsega tistega, kar se

5. Suha koža pa ne prenese preparatov z alkoholom. Takšni izdelki so strup zanjo, saj posušijo vso vlago in masčobe. Koža deluje napeto in zahteva pomoč.

Kratke o zdravju in dve zanimivi knjižni novosti

Ledvični kamni in ultrazvok

Ledvične kamne pogosto razbijajo s pomočjo ultrazvoka. Kaze pa, da ta metoda ni brez posledic. Dve zdravniški komisiji z Univerzitetne bolnišnice v Rotterdamu dokazujeta, da tak postopek lahko poškoduje ledvice v 63 do 85 odstotkih primerov. (European Elan)

Solarij in oči

Nepravilna uporaba solarija in luci za porjavelo kožo lahko povzroči vnetje očesne roženice. Zdravniki z Univerzitetne očesne klinike v Innsbrucku so ugotovili, da tisti, ki ne nosijo varovalnih očal, lahko dobio poškodbo, znano pod imenom keratitis solaris. (European Elan)

Smučanje in astma

Smučanje čez drn in strn (cross country) je priljubljena oblika vzdrževanja telesne kondicije, ki včasih dela čudeže. Toda s švedskega Nacionalnega inštituta za poklicno zdravje opozarjajo, da lahko tekači tako dobijo tudi astmo. Naporne vaje pri nizki temperaturi namreč vplivajo na preobčutljivost dihalnih poti, medtem ko za alpske smučarje menda take nevarnosti ni. (European Elan)

Devišтво ne varuje pred rakom

Konzervativen način življenja v številnih muslimanskih deželah zenski vendarle ne obvaruje pred rakom materničnega vratu. V teh državah, kjer morajo biti zenske do poroke device, zdravniki prepovedujejo spolne odnose pred sklenitvijo zakonske zveze, moške pa ostro nasprotujejo tudi na primer screeningu noseče žene, češ da to ni potrebno. Podatki kažejo, da ima na primer v Savdski Arabiji veliko zensko raka materničnega vratu. Bolezen je smrtonosna in hitro napreduje, lahko pa se jo hitro odkrije v zgonji fazi in tudi ozdravi z obsevanjem, kar je v večini razvitih držav skoraj vsakdanja stvar. (Reuter)

Rasti z otrokom

Na temo starševstva, obdobja, ki je polno izzivov, je pravkar izšla nova knjiga. Za prevod dela Rasti z otrokom britanske

ga avtorja Davida Fontane, ki ima četrtoletne izkušnje na področju otroške psihologije in preučevanja duhovne rasti, so se odločili pri založbi Ganes. Čeprav v praksi ni vselej lahko, je dobro, modro starševstvo mogoče, če upoštevamo razmeroma majhno število dovolj prožnih smernic, seveda pa z ljubeznijo in dosledno, ugotavlja pisec. Namen knjige pa je ravno predstaviti te smernice.

Temelji na poglobljenih psiholoških in pedagoških raziskavah, ki jih zeli podati v preprosti, jasni in zlasti uporabni obliki. Fontana se dodaja, da je knjiga namenjena sicer vsem staršem, posebej pa tistim, ki jih življenje kot tako globoko zanima, ki jim je mar za okolje, ki slutijo, da se za vidnim svetom nemara skriva duhovna resničnost, ki vidijo v svojih otrocih nadobudne znanstvenike in umetnike, ki jim želijo dati razen telesnega tudi duhovno življenje in ki kanijo z njimi uživati v tistih dragocenih letih, v katerih novorojenec odraste v zrelega moškega ali zensko. (KaN)

Nosečnost in vodenje poroda

Cankarjeva založba pa je izdala učenik z naslovom Nosečnost in vodenje poroda avtorjev prof. dr. Marjana Pajntarja in doc. dr. Zive Novak-Antolice. S tem temeljnim delom je zapolnjena pereča vrzel, saj je minilo še več kot štirideset let, odkar sta izšli zadnji dve strokovni deli s področja porodništva v slovenscini. Novost je namenjena ne le bodočim zdravnikom in specializantom iz ginekologije in porodništva, temveč tudi babicam ter specialistom ginekologom-porodničarjem. Sicer imamo v Sloveniji srednjeevropsko porodništvo z dolgo tradicijo v babistvu.

Porodničarji, ki so delovali na tem ozemlju in so bili vzgojeni na Dunaju, so od leta 1753 dalje pisno in ustno vzgajali rodove dobrih babic. S tako dolgo tradicijo nam ni treba vedno vsega posnemati po drugih. Kot ugotavlja dr. Pajntar, imamo pred mnogimi drugimi celo nekaj prednosti, kot je na primer ta, da je pri nas toliko porodov, da se lahko v večini naših porodnic naučimo različnih porodniških veščin, imamo pa tudi perinatalni informacijski sistem za vso državo, ki omogoča kvalitetno spremljanje rezultatov perinatalnega vastva. (KaN)

Lastna sebičnost v ogledalu

Najlažje se je v težavah opreti na drugega

Očitek sebičnosti, ki ga slišimo s strani drugih, kadar opazujejo našo usmerjenost vase, se nam bo pokazal v vsej svoji resnični podobi, če se postavimo v položaj očitajočega in se vprašamo: kaj se dogaja z nami, ko komu očitamo sebičnost oziroma da je moralno slab, kadar se ukvarja s seboj, za nas pa mu je figo mar?

Najprej lahko opazimo, da se očitka sebičnosti poslužujemo vselej takrat, kadar smo nemočni, sibki in neobgleni, in se želimo opreti na bližnjega, ta pa nam opore ne nudi. Mislec, da je vendar povsem normalno in moralno, da nam samoinicativno priskoči na pomoč, ga v okrilju splošnoveljavnega moralnega kodeksa označimo za nemoralnega, za egoista, ki vidi le sebe, trpljenje bližnjega pa ga ne gane.

Kakorkoli mu to svoje negodovanje ze pokazemo, na vsak način ga z nalepko sebičnosti skusamo pripraviti do tega, da končno naredi tisto, kar nas lahko pomiri, in sicer najboljše tako, da se nam sam ponudi v oporo (da ne bi bilo videti, kot da ga prosimo in da se nam s tovrstnim ponizevanjem ne bi bilo treba se dodatno obremenjevati). Z očitkom sebičnosti (potihem ali na glas, direktno ali zavito), mu torej vcepimo občutek krivde oziroma mu povzročimo nelagodje, ki ga v sebi nosi zavest o nemoralnosti (biti sebičen je namreč slabo, vredno vsega obsojanja). Tako sugerirano napetost bo torej naš bližnji lahko ublazil le tako, da bo storil tisto, za kar mu bomo nalepko sebičnosti rade volje sneli - to pa je seveda prav tisto, kar potrebujemo. Ko na tak način ukineta vsak svojo napetost, se mu lahko poleg zahvale (glasne ali tihe) se dodatno prikupimo (mu recimo polaskamo, kako je dober, nesebičen, človekoljuben itd., kar mu bo gotovo zelo godilo) ter ga s tem motiviramo za naslednje nesebične poteze, ki nam jih morebiti ne bo treba več dodatno podzigiati z očitki, kajti bližnji bo postal pozoren na naše potrebe kar iz lastnega

moralnega zadovoljstva.

Seveda pa se lahko zgodi, da se bližnji na naše bolj ali manj odkrite prošnje po pomoči ne ozira kaj dosti, bodisi zato, ker se ne zna vživeti v naš položaj (ali pa napetost ob vzivljanju v naše tegobe resi kako drugače), ali pa ga nelagodnost, ki mu jo povzročimo z očitkom sebičnosti, ne gane v zadostni meri (ali pa jo ukine drugače kot pričakujemo in mu sugeriramo). Vendar pa v tem primeru lahko računamo se na nekaj - na strah, ki ga bo bližnji doživljal odtlej, ko ga bomo zaradi njegove moralne neobcutljivosti zaceli ignorirati ali mu celo groziti (kajpak v okrilju velikega zaveznika: morale in vseh moralnih bitij) z izobčenjem ali s kako drugo obliko mascevanja.

Kdo je v tem primeru pravzaprav sebičen in nemoralen? Ali res naš bližnji, ki nam noče ali ne more služiti kot opora, ker ne opazi naših skritih želja; ali pa morda noče nase dati našim muham in očitkom; ali morebiti celo zeli, da se nehamo vedno znova lepiti za opore ter se že enkrat soočimo s svojo ranljivostjo in se spopademo z njo na nek realnejši način, da torej dozorimo in se postavimo na lastne noge; ali pa je morda preokupiran s svojimi problemi, ki so celo hujski od naših in je potreben pomoči bolj kot mi, a je niti ne isče niti ne zahteva, kajti problem svoje nemoci zeli rešiti na pravnji način, torej samostojno in na pravem mestu - tudi morda zato, da se mu ne bo treba več opirati na druge in jih se dodatno obremenjevati, kar je gotovo resnično moralna in humana gesta?

Iskreno in samokritično lahko torej ugotovimo, da

smo pravzaprav najbolj nemoralni in sebični prav tedaj, kadar bližnjemu očitamo sebičnost ter ga želimo izkoristiti v prid svojim potrebam, ki jim ne znamo ali nočemo prisluhniti in resiti sami. Namesto da bi se postavili na lastne noge in nehali po nepotrebnem obremenjevati s svojimi problemi zaposlenih bližnjih, jih prebrisano pridobivamo za svoje potrebe ter jih z brenkanjem na sibke strune vzivljanja, občutka krivde in strahu, brez občutka krivde mučimo še dodatno, ne glede na to, kako se ob tem počutijo - važno je le, da dosežemo svoje sebične interese. Ni torej sebičen tisti, ki se ukvarja zlasti s seboj (in ker se ukvarja s seboj), ampak tisti, ki skrbi zase z bližnjim kot sredstvom, nadomestilom za moči in sposobnosti, ki potencialno lezijo v njem samem.

Res je, opirati se na nekoga je gotovo lažje kot stopiti na lastne noge in samostojno shoditi, se zlasti, če so opore vselej pri roki in pripravljene za pomoč, tako samoiniciativno kot na osnovi dojemljivosti na očitke, prisile in groznje. Res pa je tudi, da je z oporami vzdrževana hoja zelo nestabilna, kajti odvisna je od muhastega gibanja objektov, od trenutnega razpoloženja bližnjih in se od mnogih drugih nepredvidljivih faktorjev. Hkrati je tudi zelo ranljiva, saj nosi v sebi stalno bojazen pred padcem (ki bi nas doletel v primeru izgube opore). Te bojazni pa zal ne more ukiniti nobeno se tako prizadevno zagotavljanje novih in novih opor, kajti resnični izvor neskončnega hlepenja po oporah, zavetju, priznanju, potrditvi in pohvalah, ostaja v globinah naše duševnosti nespremenjen, vedno znova pripravljen na boleč ugriz. Vse dokler se ne odločimo, da pustimo prijem za opore ter se spopademo z njegovimi zobmi.

Bojan Rauter Kosic

Otrok in veselje do branja

Vzgoja s knjigo spodbuja otrokov intelektualni in čustveni razvoj

Pomen knjige v zgodnjem otroštvu je velik. Mnogi strokovnjaki imenujejo predšolsko obdobje otrokovega razvoja pravljico obdobje. Pravljičica je namreč življenjska stvarnost, saj ne zadovolji samo otrokove domisljije, marveč veliko več. Otroka začne v predšolski dobi zanimati vse, to niso več samo pravljice, to so zgodbe o življenju, zivalih pa tudi pripovedi o življenju staršev v otroštvu. Čustveni stik s starši je v tem obdobju izredno pomemben in prav preko tega čustvenega stika, ki ga mnogo otrok pogreša, ker so prepuščeni TV programom, lahko otrokom približamo knjigo in jim vcepimo veselje do branja. Potrudimo se, da bo knjižnična vzgoja postala sestavni del domače vzgoje. Kako? Več v pogovoru s Tilko Jamnik, vodjo oddelka Pionirske knjižnice Otona Zupanciča v Ljubljani in avtorico priročnika Knjižna vzgoja otrok.

Kako privzgojiti otroku odnos do knjige?

Zgolj tako, da je obilno obdan s knjigami in da jih skupaj z njim beremo. V vrtcu in v soli je treba knjižno vzgojo integrirati v življenje in delo otrok in pedagoških delavcev. Če želimo, da bo otrok rad bral, mu čimveč berimo. Sodobna didaktika književnosti poudarja, naj tudi učitelji učencem veliko bero. Praksa kaže, da pri knjižni vzgoji otrok v resnici ogromno napravi vrtec in sola, predvsem na razredni stopnji. Kaže se celo, da je mogoče s primernim delom s knjigo v vrtcu ali celo se v soli nadomestiti estetski pradoživljaj, če ga otrok ni dobil prek staršev. Tako otroci v vrtcu in soli po potrebi po knjigah in branju presegajo svoje starše in jih prosijo, naj bi jim brali in kupovali knjige. No, ni treba ravno kupovati knjig, pomembno je, da starše seznanimo s knjižnicami, brezplačno izposojajo knjižničnega gradiva in ustrezni prireditvami v knjižnicah. Zelo pomembno je, da starše otrok v vrtcu in soli opozarjamo na pomen knjige za otroka in to na najbolj neposreden način. Tudi njih vključujemo v organiziran obisk knjižnice na roditeljskih sestankih oziroma ob dnevu odprtih vrat pripravimo pravljico uro in knjižni kotiček,

na policki za starše obveščamo o knjigah in jih razstavljamo.

Kakšno vlogo ima se knjižnica, saj je nedvomno, da knjižnicno okolje deluje na otroka pozitivno?

Pomembno je, da ima otrok nekaj svojih knjig doma, enako pomembno pa je, da ga navajamo na izposojanje knjig v knjižnici. Praviloma je članstvo otrok v splošnoizobraževalni knjižnici brezplačno ali zelo poceni, torej ima otrok kot član knjižnice na voljo izredno bogato in pestro izbiro knjig. Staršem se ni treba opravičevati, da nimajo denarja za otroške knjige! Poleg tega so v knjižnicah strokovno usposobljeni knjižničarji, ki pomagajo otrokom in staršem pri izbiri knjig in jim svetujejo.

Knjižnica daje se veliko več, saj pravite, da Pionirska knjižnica ohranja svoje ime prav zato, ker se danes osvaja in daje pobude za nove ideje na področju mladinskega knjižničarstva. Knjižnica izposoja knjižnicno in neknjižnično gradivo, pripravlja razstave, uganke mesece, ure pravljic in se marsikaj. Skratka, to je kraj, ki ga otrok mora spoznati.

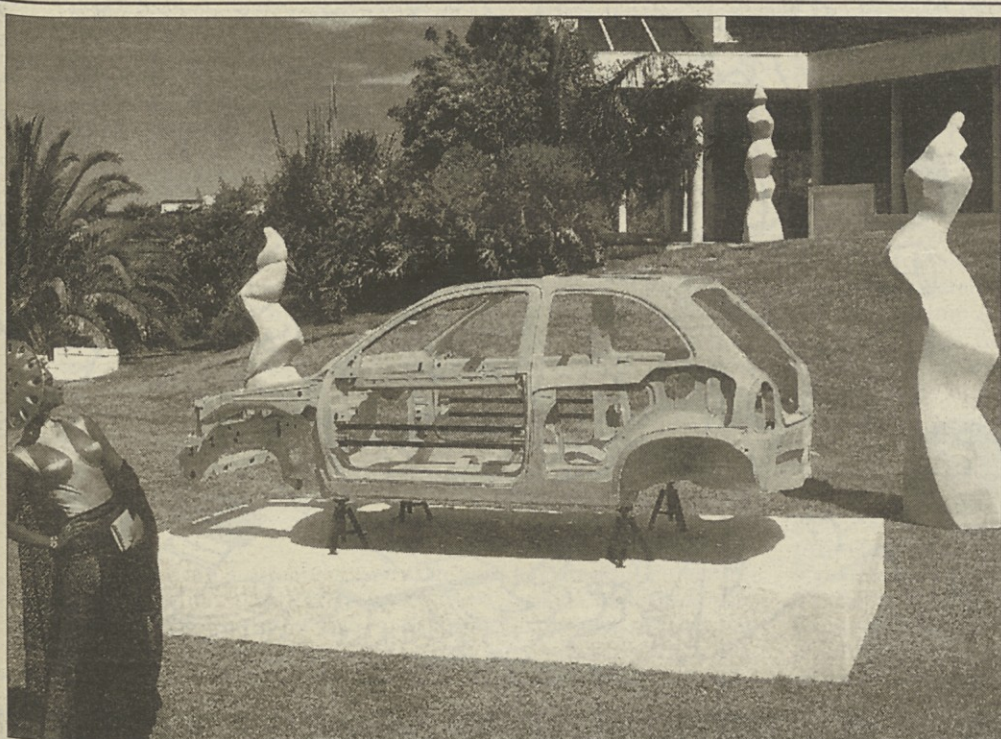
Otroški kotički v knjižnici imajo praviloma prijetno pravljico-igrivo vzdušje, kar je pomembno za otroka. Splošnoizobraževalne knjižnice

pripravljajo ure pravljic in druge prireditve, s katerimi si prizadevajo pridobiti otroke h knjigi in v knjižnico. Otroci od 4. leta starosti je praviloma že pripravljen pol ure in več v skupini poslušati pravljico, sam, brez staršev. V Pionirski knjižnici v Ljubljani imajo tudi redno prireditve Igralno uro s knjigo, na katero vabimo tudi starše, prav zato, da bi bilo v knjižnici lepo in prijetno vsej družini in da bi tudi staršem pokazali otroku primerne knjige in drugo knjižnično gradivo.

Kako se v vrtcu in v soli razvija otrok, ki mu je bila ljubezen do knjige položena tako rekoč v zibko?

Zelo pomembno je, da otroka vzgajamo s knjigo: spodbujamo njegov celostni razvoj, tako intelektualni kot čustveni; knjiga najbolj spodbuja otrokovo domisljijo; bogati njegov besedni zaklad in mu nudi vpogled po različnih področjih. Ob knjigah vzgajan otrok ob vstopu v prvi razred praviloma nima težav z opismenjenjem in branjem. Knjiga je intimni medij, obenem pa spodbuja komunikacijo med vrstniki, otrokom in vzgojitelji. Pomembno je, da otroku privzgojimo odnos do knjige, kajti knjiga kljub modernim informacijskim medijem in računalnikom ostaja temeljni vir informacij v izobraževanju. Sodobnejše oblike pouka, celostno-estetski, integrirani, projektni itd., vključujejo v otrokovo učenje samostojno uporabo knjig že takoj v prvem razredu. Poleg tega literatura kot umetniška zvrst ostaja v knjigah in branje literature je za človeka pomemben svojski duševni proces, ki ga bogati v vseh plasteh duševnosti, ne zgolj intelektualni. Odrasel človek, ki so mu kot otroku brali oziroma pripovedovali pravljice, ima več možnosti, da bo bral, in če ne prej, se bo spomnil na knjige, ko bo imel svoje otroke.

Silvija Mozetic

Največja evropska zavarovalnica opozarja kadilce na nevarnost opeklin, če držijo v roki pržgano cigareto, ko se pri nesreči napilnejo varnostne zračne blazine. Enako nevarnost, po mnenju zavarovalnice AG Holding, pomenijo mobilni in pločevinke s pijačo. Našprotno pa so njihovi strokovnjaki ugotovili, da očala, ki jih nosijo vozniki, niso nevarna. Drug zanimiv podatek zavarovalnice pa je, da sta v vzhodni Evropi med avtomobilskimi tatovi najbolj priljubljena volkswagen in audi, v zahodni Evropi pa mercedes in bmw. (Reuter)

Skalerasov kupon zaščitnikov otrok kadilcev

**Vpisujemo se v veliko družino
zaščitnikov otrok kadilcev.**

Od danes dalje ne kadimo več v prisotnosti otrok, predvsem pa ne v lastnem stanovanju.

Priimek

Ime očeta podpis

Ime matere podpis

Ime otroka podpis

..... podpis

Ostali družinski člani: podpis

..... podpis

Naslov in telefonska številka:

**Sekcija zaščitnikov otrok kadilcev
Humanističnega društva ER iz Ljubljane.**

**Republika je član
Skalerasovega kluba zaščitnikov otrok kadilcev.**

Kupon pošljite na naslov:
HUMANISTIČNO DRUŠTVO ER
p.p. 78, 61101 Ljubljana

Postajamo očetje edinega
naroda na svetu, kjer nihče
ne kadi v prisotnosti otrok.

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Zakaj je kačji ugriz nevaren?

Poznamo strupene in nestrupene kače. Strupenih je sicer precej manj kot nestrupenih, a so zato dokaj nevarne. V ustih imajo zlezo, polno strupa, in ostre zobe, ki so votli. Ko kača ugrizne, steče strup iz zleze skozi zob podobno kot zdravilo skozi injekcijsko iglo. Zaradi ugriza strupene kače človek zboli, včasih tudi umre. Kača

strup potrebuje za lov in obrambo pred sovražniki. Strupene in nestrupene kače ločimo po zobeh. Nestrupene imajo ravne in enakomerne zobe, medtem ko imajo strupene poudarjene podočnike, ki so precej večji od drugih zob. Najbolj strupeni kači pri nas sta gad in modras, drugod pa kobra in klopotača.

PIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

MARIBOR

LGM, tel.: 062/ 26-748
Danes, 26. marca, ob 11.
uri: J. Grabowsky-D. Vranc -
VOLK IN SEDEM KOZLI-
CKOV, za izven.

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, 061/
222-815
V torek, 28. marca, ob
16.30: ZBOROVSKI ŽIV-
ZAV.

LGL, tel.: 061/ 314-962

Danes, 26. marca, ob 11.
uri: A. Goljevsček - GOR-
NASTENISEDIMUHA, za
izven.

SENTJAKOBSKO GLE-
DALISCE, tel.: 061/ 312-860

V soboto, 1. aprila, ob 16.
uri: D. Tothoroh-A. Jelen -
UKRADENI PRINC IN
IZGUBLJENA PRINCESKA,
za izven.

Ljudje se kač bojimo, čeprav niso vse nevarne

Največje kače živijo v tropskih pragozdovih - Udomačeni pitoni

V vlažnih tropskih pragozdovih žive orjaske kače, ki so že od nekdaj razburjale človekovo domisljijo. Pitoni in udavi lahko zrastejo tudi do deset metrov. Njihovo telo je mogočno. Odlično prikrite nepremično preže na žrtve. K sreči te kače velikanke človeku niso preveč nevarne, nobena ni strupena. Razen tega čez dan večinoma lenobno polezavajo.

Orjaske kače preže na plen z ukrivljenim vratom. Ko se žrtev približa, bliskovito sunejo z glavo naprej, telo pa se hitro ovije okoli žrtve, ki se znajde v objemu močnih misic. Napad in objem je tako silen, da žrtev komaj se pride do zraka. Cimbolj se brani, tem tesnejši so objemi.

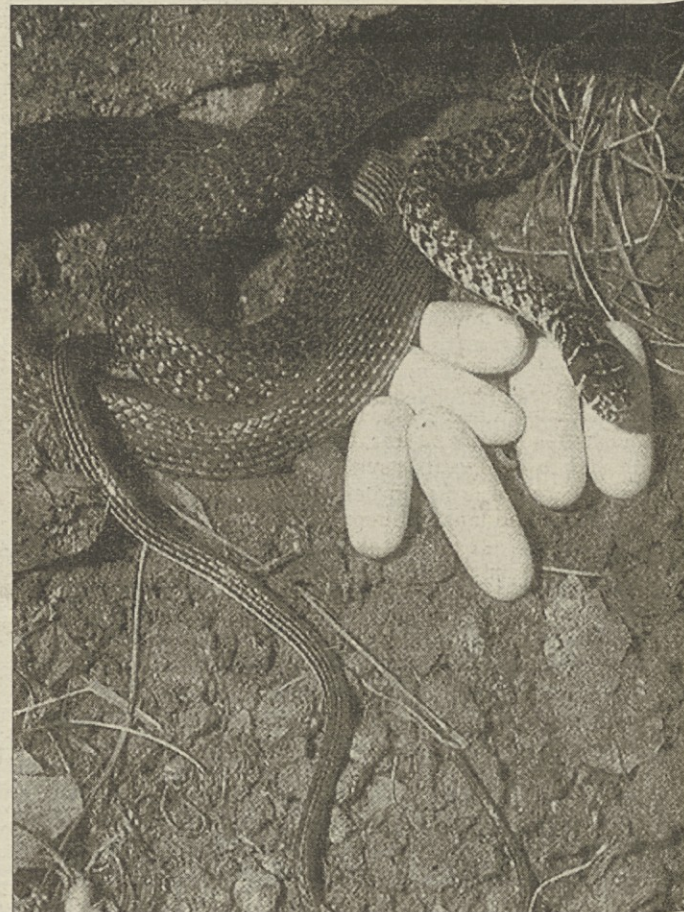
Pri tem ji pomaga predvsem voh, ki je pri kačah kar dobro razvit. Kače in kusarji »vohajo« tudi z jezikom. Zato kače kar naprej »jezikajo« - iztegujejo in skrivajo svoj razklani jezik. Oba končica ujameta disko snov in jo prinesejo v čutni organ, ki leži v ustni votlini. To je nekakšen notranji nos.

Kača začne svoj plen pospravljati pri glavi. Če mora velikanke pospraviti veliko žr-

tev, se mora kar posteno mučiti, da jo spravi vase. Izredno raztegljive celjusti se najprej oprimejo plena, nakar se začne požiranje: vsaka polovica spodnje celjusti izmenično poprijemlje in potiska žrtev v požiralnik. Ko kača pogoltno plen, se začne prebava: želodčni sokovi odlično delujejo in razkroje tudi kosti.

Kače dobro tipajo in vidijo, slisijo pa ne najbolje. Nekatere kače, na primer pitoni, pa imajo na glavi se poseben organ, s katerim zaznavajo toplotne zarke. S tem organom zaznajo toplokrvni plen iz svojih skrišalisc tudi v najtemnejši noči, seveda ne iz velike razdalje. Kače s svojimi očmi kar dobro vidijo, celo barve razločijo. Ker jim oči prerastajo prozorne veke, je njihov pogled sicer srep, toda s tako zaščitenimi očmi se lahko brez skrbi plazijo okoli. Ko se kača levi, se levi tudi prozorna veka. Takrat kače slabo vidijo, moramo pa biti kljub temu previdni, saj takrat ugriznejo kar na slepo.

Med vsemi kačami se dajo udomačiti le udavi in pitoni. Postanejo krotki, navadijo se na človeka in se lahko naučijo preprostih umetnij.

Pisana poljarica v svojem gnezdu

Zgodovina sveta na zemljevidih in slikah

Vas zanima, kako in kje so živel prvi ljudje, kdo so bili Kelti, faraoni in Aleksander Veliki, kdaj je v Evropi razsajala strašna bolezen kuga, imenovana tudi črna smrt, kdo so bili najpomembnejši vladarji in zakaj so v srednjem veku sezgali velikega mojstra mogočnih vitezov templarjev?

O vsem tem pripoveduje Zgodovinski atlas sveta, ki ga je izdala Založba Mladinska knjiga. Namenjen je mladim solarjem in odraslim. V njem so predstavljene

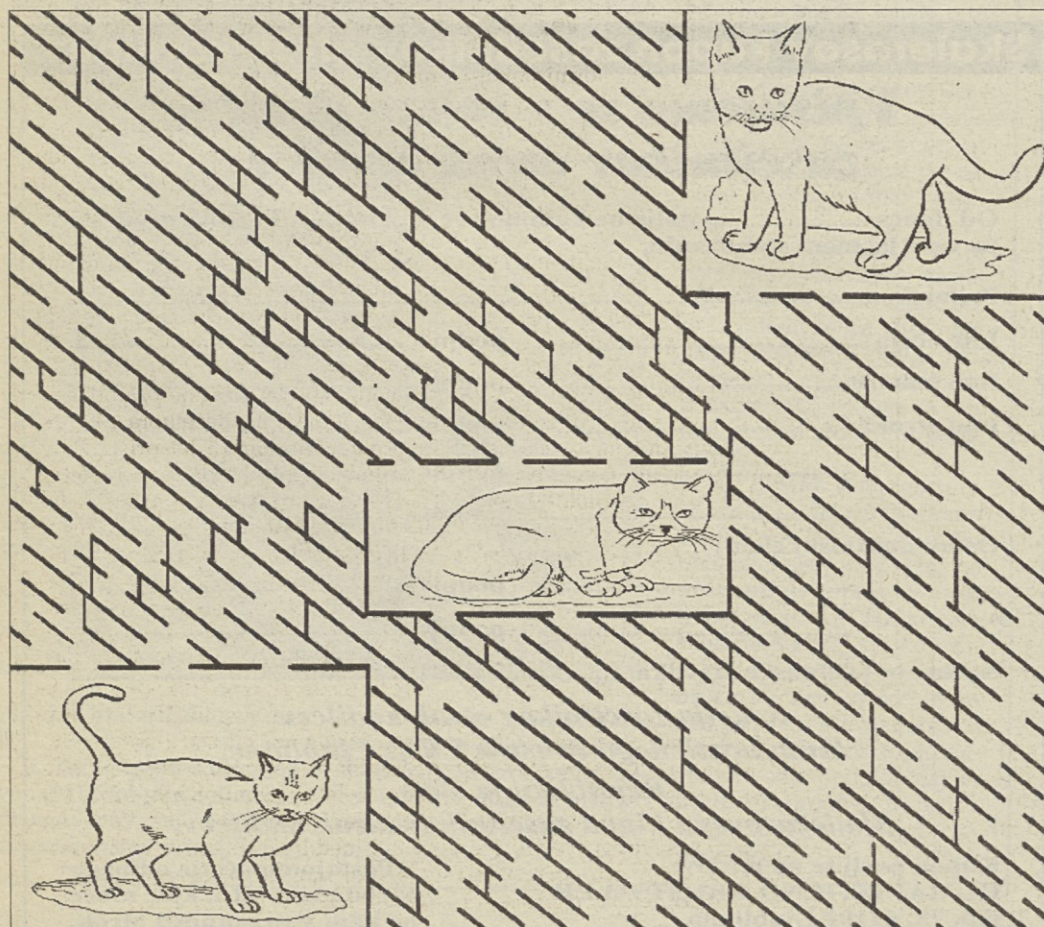
na vsa pomembna zgodovinska dogajanja od prazgodovine do danes. Priročnik je opremljen s številnimi barvnimi zemljevidi in slikami, ki jih dopolnjujejo kratka besedila.

Na koncu knjige so tudi časovna preglednica ter abecedni kazali zemlepisnih in osebnih imen, tako da res ni težko najti dogodka ali osebe, ki nas zanima.

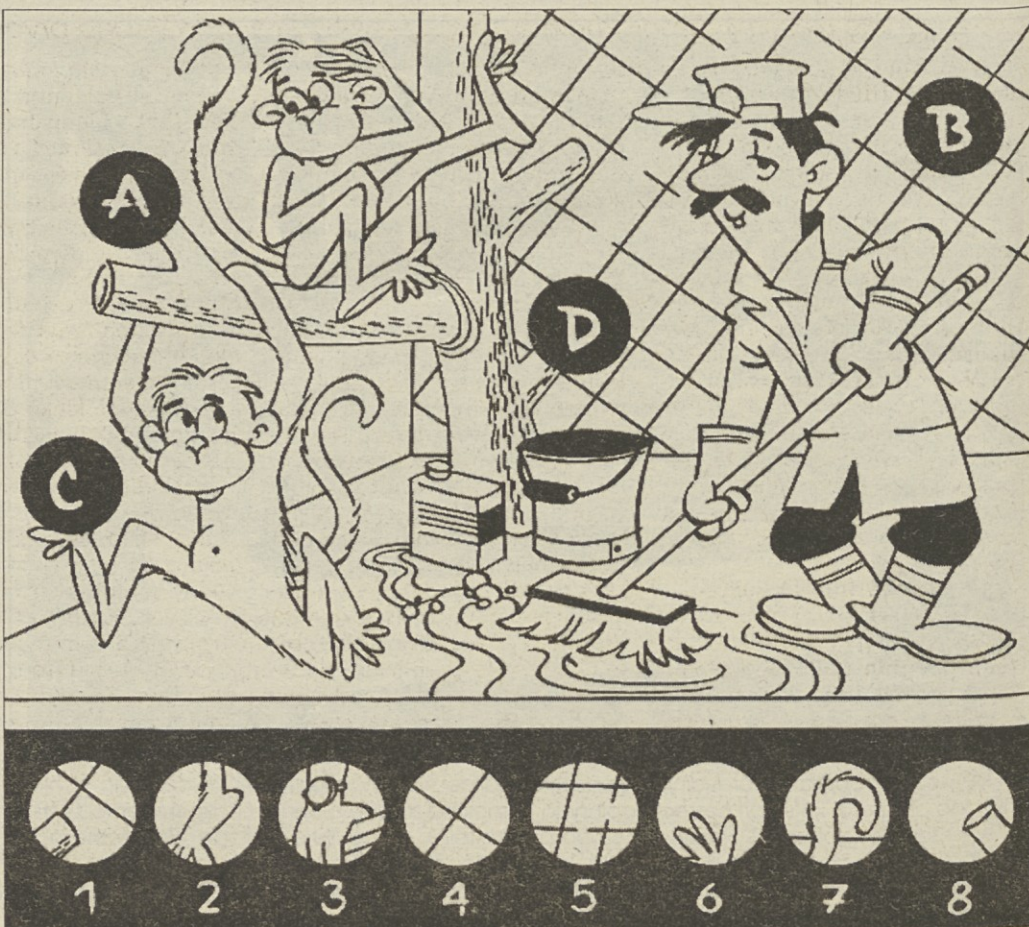
Na sliki desno je upodobljen atentat v Sarajevu, ki je bil povod za začetek prve svetovne vojne.

LABIRINT

LUKNJE V SLIKI

KMEČKA ZVEZA / OBČNI ZBOR S Poudarkom na dveh jubilejih

Ustanovni cilji organizacije veljajo tudi po dolgih 45 letih

Pogovor s predsednikom slovenskih kmetov na Tržaškem Alojzem Debelisom

Danes dopoldne bo v Prostvetnem domu na Opčinah redni občni zbor Kmečke zveze, ki pa bo tokrat potekal poudarkom na 50-letnici osvoboditve in 45-letnici ustanovitve Kmečke zveze. Ob teh dveh jubilejih, ki sta vzročno povezana, smo se pogovarili s predsednikom Kmečke zveze Alojzem Debelisom (na posnetku), priznanim vrtnarjem s Kolonkova.

Kmečka zveza deluje že 45 let v korist kmetov in vse slovenske narodne skupnosti na Tržaškem. Njen nastanek je neizpodbitno spodbudila in omogočila osvoboditev, do katere je prišlo pet let prej. Kakšni so lahko ob tem občutki človeka, ki je na čelu tako pomembne ustanove, kot je Kmečka zveza?

»Mislim, da je to priložnost, ko se moramo ozreti na prehojeno pot. Potreba po organiziranosti slovenskih kmetov na Primorskem je tlela dolga leta že od takrat, ko fazizem ni dovoljeval, da bi se naš človek na svoji zemlji svobodno razvijal. Ta davna želja se je lahko uresničila šele z zmago boja našega naroda nad takratnim nasiljem. Zato je važno, da se spomnimo na leta, ko se je naše ljudstvo otreslo tiranov in svobodneje začelo dihati. Ze v prvih povojnih letih so kmetje občutili potrebo po lastni stanovski organizaciji. Takrat so sicer že obstajali Enotni sindikati, ki pa so skrbeli bolj za druga gospodarska področja in za izvajanje sindikalno-političnih akcij, ki so takrat bile sicer del boja za demokracijo. Prav zato so se nasi kmetje odločili, da si ustanovijo lastno stanovsko-sindikalno organizacijo. To se je zgodilo leta 1950 in že takrat so si njeni ustanovitelji zadali za cilj obrambo in izboljšanje kmetijskih razmer na Tržaškem. To načelo velja v polni meri še danes in potrjuje pravilnost takratnih odločitev. Zato je tudi prav, da se ob letošnjem

jubileju spomnimo vseh naših treh prejšnjih predsednikov, od katerih dva žal nista več med živimi, in vseh odbornikov, ki so Kmečko zvezo vodili in usmerjali v vseh nelahkih povojnih letih in ji tudi zagotavljali vsestranski razvoj.

Osebo mi je v cast, da sem predsednik Kmečke zveze v letu njenega jubileja in da jo predstavljam kot kmet, ki živi in dela na svoji zemlji. Ni mi žal za nobeno uro, ki sem jo ob svojem delu posvetil organizaciji in pripomogel k njenemu razvoju, k njenim uspehom in uspehom njenih članov. Zahvaliti se moram tudi vsem odbornikom, ki s skupnimi močmi delujejo v korist tržškega kmeta, s tem pa tudi vseh Slovencev v zamejstvu.

V čem je po vašem gledanju največji pomen Kmečke zveze?

Kmečka zveza je nastala s skromnimi sredstvi, a tudi z velikimi nalogami. Tekom let je z vztrajnostjo in prizadevnostjo vseh dosegla pomembne uspehe in tudi priznanja. Minili so časi, ko si je morala Zveza sele utirati

pot čez ovire in nepriznavanja. Danes je Kmečka zveza močna stanovska organizacija slovenskih kmetov na Tržaškem, ki črpa svojo moč iz številnega in zvestega članstva. Kot pri članih, uživa zdaj Kmečka zveza velik ugled tudi pri raznih oblasteh in v organizmih, v katerih smo zastopani s svojimi predstavniki. Ugled si je pridobila tudi v matični domovini, kjer je že dolgo vrsto let upoštevana kot glavni sogovornik za področje kmetijstva. Mislim, da se v vsem tem odraža pomen Kmečke zveze. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je pomen Zveze tudi v njeni skrbi za strokovno izobraževanje našega kmečkega življa. Strokovno izobraževanje je eden od pogojev za razvoj kmetijstva, posebno se pri nas, ko moramo zaradi specifičnih pogojev iti v specializirane panoge in v čimvečjo kakovost naših pridelkov. Taka usmeritev se je pokazala za daljnovidno, saj smo prav po zaslugi strokovnih služb dosegli pomembne dosežke na primer v vinogradništvu, oljkarstvu, vrtnarstvu in se na drugih področjih.

Kmetijstvo se mora zal soočiti z mnogimi problemi in vsak je po svoje važen. Pa vendarle, kateri se vam zdi trenutno največji?

»Razlascanje naše zemlje je gotov problem, do katerega moramo biti izjemno pozorni in budni, kajti če ne bomo imeli obdelovalne zemlje, tudi kmetijstva ne bomo imeli več. Ker pa kmetijstvo kljub težavam ostaja osnovna panoga za preživetje, moramo narediti vse, kar je v naši moči, da mu bodo zagotovljeni takšni pogoji, da se bodo mladi odločali za ta poklic in od njega dostojno živeli. Naslednji problem, ki ga bo treba čim prej rešiti, je priznanje celotnega tržškega ozemlja za gorato oziroma nerazvito območje, saj del tržške, del dolinske in

celotna miljska občina tega priznanja nimajo. Poleg ekonomskega gre pri tem tudi za socialni problem, gre za določene olajšave davčnega in drugačnega značaja, ki jih kmetovalci v teh predelih ne uživajo, čeprav gre v resnici za višinska območja.

In potem je tu še vprašanje »kraskega parka«...

»Kmečka zveza je od vsega začetka, od prvega osnutka zakona o Krasnem parku nasprotovala tej zamisli iz zelo preprostega razloga. Nikjer ni bilo predvideno, da bi ta park upravljali tisti, ki v njegovih mejah živijo in se od nekdaj ukvarjajo predvsem s kmetijsko in delno z obrtno dejavnostjo. Če pa naj park že bo, potem mora biti v njegovih mejah dana kmetom možnost obstoja in razvoja brez vinkulacij, ki bi ta razvoj kakorkoli omejevale. Naravovarstveniki, če jim je res za ohranitev Krasa z vsemi njegovimi značilnostmi, bi se vendarle morali zavedati, da je Kras ohranil tak kakršen je, prav kraski človek skozi stoletja s svojo dejavnostjo in skrbjo. Prezreti pa ni niti mogoče dejstva, da je Kras zgodovinski naseliten prostor slovenskega človeka in tudi to je se kako velik razlog, da nam ni vseeno, kaksne namene ima kdo s Krasom.

Mogoče se kaksna želja ob letošnjem občnem zboru?

Želja je nič koliko, kot predsednik pa si želim, da bi bilo delo Kmečke zveze se plodnejše kot je že, v korist kmetov, v korist vseh Slovencev in navsezadnje tudi vse skupnosti. Želim si, da bi v teh prizadevanjih vlada delala med nami, med vsemi, ki živijo od žuljev naših delovnih rok, sloga, kajti s slogom in vključevanjem vedno novih mladih sil bomo lahko dosegli še marsikateri cilj.

Pogovor zapisal
Joze Koren

ČLOVÉK IN ZEMLJA

NOVICE

Škodljivi vplivi manevra na kmetijstvo

Gospodarski manever (zakonski odlok št. 41 z dne 23. febr. t. l.) bo imel negativne posledice tudi za kmetijski sektor. Plinsko olje se bo podražilo kar za 150 lir na kg zaradi zvišanja kvote IVA od 13 na 30%. Kompenzacijski odstotki (IVA verde), ki jih aplicirajo kmetovalci v okviru posebnega forfarnega režima plačevanja davkov, ostanejo nespremenjeni. Posebno hud udarec pa prinaša manever tistim kmetovalcem, ki nameravajo investirati v gradnjo hlevov, toplih gred, kleti itd. IVA se v tem primeru dvigne od dosedanjih olajševalnih 4% na 19% (razen za stanovanjske hiše), kar bo izredno povišalo gradbene stroške.

Davčni center CAAF tudi pri Kmečki zvezi

Davkoplačevalci imajo poleg že ustaljenega načina plačevanja davkov z obrazcem 740 tudi možnost, da svoje davčne obveznosti opravijo z davčno prijavo na obrazcu 730 pri centrih CAAF, kakršen deluje tudi pri Kmečki zvezi. Bistvena razlika je v tem, da davkoplačevalec ne plača davkov ob izpolnitvi prijave, ampak mu jih bo delodajalec ali socialni zavod zadržal do junija naslednjega leta pri izplačilu plače oziroma pokojnine. Posebna ugodnost tega načina obračunavanja davkov je ta, da delodajalec oziroma socialni zavod povrne davkoplačevalcu morebitni davčni kredit že konec junija istega leta. Upnik se tako izogne vecletnemu čakanju na povračilo preplačanih davkov, kot je bila praksa doslej. Prijave bodo na Kmečki zvezi izpolnjevali od 28. marca do 8. aprila. Kdor se namerava poslužiti centra CAAF pri Kmečki zvezi, naj to nemudoma sporoči, lahko tudi po telefonu.

Enzo Bevilacqua novi vodja kmetijskega nadzorništva FJK

Z upokojitvijo prejšnjega direktorja deželnega kmetijskega nadzorništva dr. Giuseppeja Pascolija, je na njegovo mesto prišel dr. Enzo Bevilacqua, predsednik Trgovinske zbornice v Gorici. Čeprav ne neposredno na kmetijskem področju, ima dr. Bevilacqua mnogo izkušenj na področju menedžerstva tudi kot deželni direktor za gradbeništvo in tehnične storitve. Kandidatov za to mesto je bilo več, izbira Bevilacqua pa je rezultat navzkrižnih nasprotovanj raznim kandidatom.

NASVETI / KAKO NAJ SE RAVNAJO POLJEDELCI

Nekaj navodil za spomladansko setev

Največjo pozornost moramo nameniti semenu, ki naj bo vedno prvovrstno

Pred nami je pomlad, čas, ko se bomo lotili raznih opravil v domačem vrtu. Predvsem bomo sejali in sadili razne povrtnine.

Poznamo dva načina pridobivanja novih rastlin: spolno in vegetativno razmnoževanje. Pri prvem dobimo seme, iz katerega zraste nova rastlina. Ker sta starša večkrat dve različni rastlini, se mlada rastlina od njiju razlikuje, čeprav združuje značilnosti obeh staršev. Drugi način razmnoževanja je vegetativen ali nespoln. Pri tem uporabljamo dele rastline. Nova rastlina bo imela popolnoma enake značilnosti kot rastlina-mati. To je tipičen način za razmnoževanje sadnega drevesa.

Vecino povrtnin pridobivamo s pomočjo semena. Včasih so semena pripravljali doma. Iz dozorelih povrtnin prejšnjega leta so seme posušili, čez zimo shranili v suhem in hladnem prostoru, spomladi pa ga sejali. Veliko vrtnarjev danes to še vedno počne. Včasih dobimo iz doma pripravljenega semena res dobro zelenjavo, s takimi značilnostmi, kot si jih želimo, vendar to ne drži vedno. Večkrat je doma na-

rejeno seme slabše kakovosti od tistega, ki ga kupimo. Domače seme je namreč lahko okuženo z drugimi vrstami ali sortami rastlin, posebno če na svojem vrtu gojimo veliko število različnih povrtnin. Naše rastline nam lahko dajejo drugačne lastnosti od tistih, ki si jih želimo.

Kupljeno seme ima tudi to prednost, da je večkrat hibridno. Z oznako hibridno seme pomeni, da je tisto seme, ki ga pridobivamo s križanjem dveh vrst ali sort, ali pa le dveh rastlin iste sorte, vendar z različnimi kakovostmi. Za večino povrtnin velja, da so prvi potomci križanja - generacija F1 - po navadi popolnejši in močnejši, in to zaradi genetskih zakonov. Iz kupljenega hibridnega semena bodo torej vzklile zelo kakovostne rastline. Hibridno seme uporabljamo le enkrat. Ze pri naslednji generaciji - F2 - so rastline slabše kakovosti.

Kupljeno seme ima nadalje še to lastnost, da ni okuženo z raznimi boleznimi. Eden velikih fitopatoloških problemov so v zadnjih letih virusna obolenja. Za razliko od boleznih, ki jih povzročajo glive in bakterije, se ne

obstaja zanesljivo skropilo proti virusnim boleznim. Proti virusom lahko ukrepamo le preventivno, začasnaj prav s skrbno izbiro semena. Danes je kupljeno seme selekcionirano in analizirano, da ni okuženo z virusi.

Podobno moramo ukrepati tudi s povrtninami, ki jih pridobivamo na vegetativni način. Kot receno, dobimo s tem načinom razmnoževanja nove rastline z istimi značilnostmi stare rastline, od katere lahko podeduje tudi morebitne bolezni. Za primer naj navedem krompir.

Ce sadimo krompir, ki smo ga sami pridelali leto prej, se bo degeneriral, in ce bomo to ponovili prihodnja leta, bo iz leta v leto slabši, manj bujen in manj produktiven. Razlog zato je virusa. Krompir je namreč ena najbolj občutljivih povrtnin za virusna obolenja. Zato je najboljša, da krompir za seme kupimo. To storimo kak teden pred saditvijo.

Prvovrstno seme je torej pogoj za uspešno gojenje povrtnin. Z nabavo kakovostnega semena si bomo zagotovili zajamčen in zdrav pridelek.

dr. Magda Sturman

Minimalni zavarovalni pogoji za starostno upokojeitev kmeta

Po delni »Amatovi« reformi pokojninskega sistema, ki jo bo sedaj dopolnila in dokončno zaključila Dinijeva vlada, so se spremenili upokojeitveni pogoji tako glede starosti, ko nastopi pravica, kot tudi minimalne zavarovalne dobe.

Postopno visanje upokojeitvene starosti (od 1. januarja 1994 se poveča za eno leto vsakih 18 mesecev) sploh ni prizadelo samostojnih delavcev, saj so bili kmetje že od ustanovitve posebnega zavarovanja v sklopu SCAU v podrejenem položaju v primerjavi z odvisnimi delavci: pravico do starostne pokojnine pridobijo komaj ob dopolnitvi 65. (moški) oziroma 60. leta (ženske). Seveda lahko tudi kmečki zavarovanci uveljavijo predčasno starostno pokojnino, ce skupna zavarovalna doba (vstevši z morebitnimi obdobji odvisne dejavnosti in simboličnimi oziroma prostovoljnimi prispevki) presega 35 let, vendar pa je trenutno ta oblika upokojeitve zamrznjena do odobritve reforme. Kdor ima že 40 let plačanih prispevkov in je tako dosegel polno dobo, se lahko takoj upokoji brez vsakršne omejitve.

Tudi za kmečke zavarovance pa velja predpis, ki od 1. januarja 1993 naprej določa postopno visanje naj-

nizje zavarovalne dobe, ki je potrebna za uveljavitev starostne pokojnine. Do konca leta 1994 je zadostovalo 16 let zavarovanja, od 1. januarja letos je administrativni pogoj poskočil na 17 let vse do konca leta 1996, nato pa se veča vsaki dve leti za eno leto, dokler ne bo leta 2001 za starostno upokojeitev potrebnih 20 let prispevkov.

Pri tem naj opozorimo, da so predvidene nekatere izjeme, za katere ta predpis ne velja. V prvi vrsti so bile priznane tako imenovane pridobljene pravice: kdor je 31. decembra 1992 že imel akreditiranih 15 let prispevkov in je torej izpolnil tedanji minimalni zavarovalni pogoj, se ni dolžan prilagajati novi zakonodaji in ima že zagotovljeno pravico do pokojnine, ko bo dopolnil upokojeitveno starost. Olajšava je priznana tudi starejšim zavarovancem, ki bi z rednim plačevanjem prispevkov do 65. oziroma 60. leta starosti ne mogli izpolniti povečanega zavarovalnega pogoja in zato jim zakon izjemoma priznava pravico do pokojnine že takrat, ko dosežejo najmanj 15-letno zavarovalno dobo. Pri ugotavljanju zavarovalne dobe se na osnovi meddržavne konvencije upošteva tudi morebitna delovna doba v Sloveniji. (B)

SLOVENIJA 1

08.35	Ziv zav, pon.
09.25	Zepni noz, pon. 5/7 dela nizozemske nad.
09.45	Vrtljak, pon. 24/28 dela mehiške nadaljevanke
10.05	Domace obrti na Sloven-skem, 12. oddaja: Piparji
10.35	Za TV kamero, pon.
10.50	Slovenci v svetu: Ave v Kanadi, pon.
11.30	Obzorja duha
12.00	Biblija, 11. oddaja, pon.
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Pri koreninah oblasti, pon. 3/4. dela
14.30	Odrascanje, ameriski film
16.00	V objemu gora, 3/13 ka-nadske nanizanke
16.45	Podarim - dobim, pon.
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Presodite
21.15	National Geographic, 2/16 del am. dokumentarne serije Izgubljeno ladjeve Guadal-canala
22.15	TV dnevnik 3, vreme
22.25	Sport
22.35	Sova: Dieppe, 2., del kanadske nadaljevanke

SLOVENIJA 2

10.00	Peter Handke: Železniske informacije, pon.
10.20	Heiner Müller: Srca igra, pon.
10.45	Sova, pon.: Derrick, 11/12 del nam. nadaljevanke
11.45	Ona + on, pon.
14.15	Bolj pravljica kot res: 30 let MPZ Maribor
15.45	SP v umetnostnem drsa-nju, revija, posnetek iz Birminghama
17.45	Interlagos: Formula 1 za veliko nagrado Brazilije, prenos
20.10	Razgledi slov. vrhov, 1/11: V kraljestvu Pece
20.30	Povečava, angl. it. film
22.15	Biblija, 12. oddaja
22.45	Sportni pregled

KANAL A

09.05	Lepotica in gusar
10.00	Videoigralnica
10.30	Male zivali
11.05	Splosna praksa, pon.
12.00	Epikurejske zgodbe
12.15	Zametne vrtnice, cestitke
13.05	Spot tedna, VS
16.25	Spot tedna
16.30	Jazz Masters, pon.
18.00	Dannijeve zvezde, v živo
19.30	Krik, pon.
20.00	Vreme
20.05	Beverly Hills 90210 III
20.55	Kino, kino, kino
21.55	Ameriskih deset, glasba
22.25	Klasicna video glava
23.15	Na begu, pon. filma
00.45	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

15.00	Vesela nedel'a
18.00	Avtodrom, oddaja o avto - moto sporta
19.00	Popotnik
19.05	Risanke
19.30	MMTV shop
20.00	Zandar iz Sain Tropeza, francoski film
21.30	Dead Lock, film
23.00	MMTV shop
00.00	Video strani

Koper

16.00	Euronews
16.50	Po meri cloveka - popo-tovanje skozi ljudsko glasbo med starimi in no-vimi koreninami »- Folkest' 94« - soočanje izkusenj, 6. del
17.00	Achtung baby! - oddaja o kulturi, avtor: Roberto Ferrucci
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu Slovenski program: Kam vodijo naše stezice
19.00	Vsedanes
19.30	»Canale 27« - tedenski TV spored
19.50	Ezopove basni, risanke
20.00	Euronews
20.25	Zrebanja lota
20.30	Lil Abner, ameriska gla-sbena komedija, 1960
	Igrajo: Peter Palmer, Leslie Parrish; režija: Mel-vin Frank
22.20	Vsedanes
22.35	Globus
.....	Horoskop

Avstrija 1

06.05	Dogodivščine na Karib-skem morju, S. O. S.
08.30	Otroski program
11.45	In ljubezen se smehlja, nemška komedija, 1957
13.20	Njegov najboljši prijatelj, nemški domaćijski film, 1962
14.50	Sogun, ameriski pustov-ski film, 1980
17.25	Srček
17.40	Formula 1 za VN Brazili-je, iz Interlagosa
19.00	Korak za korakom
19.30	Cas v sliki, kultura
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Skoda je za očeta, 3/13 del avstrijske serije
	Zadnji izvoz za Benetke
21.15	Tohuwabon, 3/7 del hum. serije
21.45	Kabaret, Alfred Böhm
22.05	K stvari
23.20	Cas v sliki
23.25	Vizije
23.30	Ameriski film, 2/10 del serije
00.25	Suhec , ameriski film, 1934
	Igrajo: William Powell, Myrna Loy in drugi
	Režija: W.S.van Dyke
01.55	Bojevniki, pon. am. akcijskega filma
03.20	Davitelj z Beverly Hillsa, pon. am. kriminalke
05.10	Jason King
	Knjiga leta

Avstrija 2

11.00	Pogovor z novinarji
12.00	Porocila iz parlamenta
13.05	Tednik
13.30	Dober dan, Koroska
14.00	Pogledi od strani
14.30	Cudovite slike iz sveta zivali, dokumentarec
15.00	Viktor in Viktorija, nem-ska komedija, 1957
16.20	Spanska jahalna sola na Dunaju
17.00	Cas v sliki
	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v casu
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki, kultura
19.54	Sport
20.15	Mesto zlocina
	Noč, ko se je zgodil umor
21.50	Cas v sliki
22.00	Videz pogosto vara, ame-riski film, 1993
23.25	Pariz ponoči, angleska melodrama, 1988 s Char-lotte Rempling
01.45	Videonoc

Hrvaška 1

08.45	TV koledar
08.55	Porocila
09.00	Zajckove zgodbe, risana serija
09.25	Sezi po nebu, romunsko kanadski film, 1990
11.00	Porocila
12.05	Malavizija
13.00	Zagrebu od srca
13.30	Mir in dobro
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.10	Plodovi zemlje
15.00	Opera Box
15.35	Miti, misteriji in mistici-zem, 5/6 del dokumen-tarne oddaje
16.25	Beverly Hills, 6/30 del
	Peščeni gradovi
17.10	Porocila
17.20	Sramežljiv sem a se zdravim , francoski film, 1978
	Igrajo: Pierre Richard, Al-do Maccione, Mimi Cou-telier in drugi
	Režija: Pierre Richard
18.50	Mojster Fantaz, risana se-rija
19.30	Dnevnik, vreme
20.02	Sport
20.10	Sedma noč
21.55	Dr. Quinn, 8/16 del serije V Colorado Springs pride zdravnik Elija Jackson. Prodaja čudežno zdravi-lo, ki menda ozdravi vsa-ko bolezen. Ko Myra te-zko zboli, je njen moz preprican, da jo lahko ozdravi samo on. Toda...
22.45	Slika na sliko
23.25	Sport
23.45	Porocila
23.50	Sanje brez meja

Hrvaška 2

15.50	TV koledar
16.00	Svet narave, 6/10 doku-mentarne serije
16.50	Kosarka: NBA - pregled
17.25	Tenis: ATP - magazin
	Koprivnica: Rokometna ligaprvinj: Podravka - Visa Swift
19.15	Dubrovnik: Finale kosar-karskega pokala Hrvaske
20.10	Črno - belo v barvah: Upor na ladji Bounty , am. film, 1962
	Igrajo: Marlon Brando, Trevor Howard, Richarh Harris, Tarita in drugi

Madžarska

07.20	Risanka
07.50	Biblija
07.55	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski maga-zin
11.00	Glasbeni butik
12.00	Zvon
12.15	Program za otroke
13.15	Gospodična, brazilska se-rija, pon.
15.15	Delta, znanstveni poroce-valec
15.45	Naša vera
16.10	Disneyeve risanke
17.15	Kultura bivanja
17.45	Kratki film
18.25	Kolo sreče
19.00	Teden, notranjepolitični pregled, vmes Dnevnik Deklamacija
20.15	Kumara politična solata
20.35	Souvenir , angleski film
22.10	Bartokove skladbe
23.05	Vodnar, New Age Maga-zine

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Ognjene vode
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.45	Masa
11.45	Nabozna oddaja
12.15	Zelena linija v živo iz na-rave (vodi D. Fasciolo)
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Ste-fano Masciarelli), vmes (15.50, 16.50) sportni od-daji Cambio di campo in Solo per i finali
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Variete: Sognando so-gnando (vodita Mino Da-mato, G. D'Angelo)
22.25	Sportna nedelja (vodi G. De Laurentiis)
23.00	Dnevnik
23.10	Nan.: Nasty Boys
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredo-zemlje
0.45	Nad.: La.pazza di Chail-lot (kom., '69, i. K. Hep-burn, C. Boyer)

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
11.55	Variete: In famiglia
12.00	Papežev Angelus
13.00	Dnevnik, oddaja o mo-torjih, 13.30 Telecamere in vreme
14.05	Variete: Italiaride (vodi G. Governi, 6. del)
14.30	Film: Dentro la notizia (kom., '86, i. W. HurtA. Brooks, H. Hunter)
17.05	Domenica Disney
17.55	Film: Ritorno dall' ignoto (fant., ZDA '78, r. J. Hou-gh, i. C. Lee, B. Davis)
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	TV film: Amico mio - Sotto shock (i. M. Dap-porto, K. Bohm)
22.30	Aktualno: TG 2 dosje
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Protestantizem
0.20	Videosapere: Milano, 1.05 Zgodovia kinemato-grafije

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Concert
9.45	Dok.: Pubblimania
10.30	Film: Perdono ('51)
12.05	Film: Il postino suona sempre due volte (dram., ZDA '46, i. L. Turner)
14.00	Dezelni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: kolesarstvo, 16.00 IP v smucanju, 16.30 EP v gimnastiki
17.00	Film: Le ali delle aquile (biog., ZDA '57)
18.45	Sport: Domenica gol
18.50	Vreme, dnevnik, dezelne vesti, sport
20.05	Variete: BlobCartoon
20.30	Film: Il mistero della si-gnora scomparsa (krim., VB '79, i. E. Gould)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Dezelne vesti
22.50	Film: L'ascensore (srh., Hol., '83, i. H. Stapel)
0.25	Pregled tiska in vreme
0.20	Film v originalu: L'hom-me blessé (dram., 77)

RETE 4

7.45	Film: Soldati e caporali (kom., It. '65)
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.00	TV film: Il veneziano - Vita e amori di Giacomo Casanova (pust., 2. del), vmes (11.30) dnevnik
12.00	Aktualno: Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Una tranquilla settimana bianca
14.50	Otroski variete, risanke
16.00	Film: Il temerario (pust., ZDA '75, i. R. Redford)
18.00	Variete: Galà per Rossel-la, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Don Camillo e l'on Peppone (kom., '55, i. G. Cervi, Fernandel)
22.30	Nan.: I casi di Rosie O'Neill, 23.30 dnevnik
23.45	Film: La strana voglia di jean (kom., VB '68)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabozna oddaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.30 La copagnia dei viaggiatori
12.00	Risanke: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show (vodi G. Scotti)
13.00	Dnevnik
13.30	Variete: Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Car-lucci, C. Pistarino)
18.15	Nan.: Nonno Felice (i. G. Bramieri)
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Variete: Champagne (vo-di Pippo Franco)
23.00	Aktualno: Target, 23.15 Nonsolomoda, 23.45 Knjizne novosti (vodita D. Bignardi, D. Riondino)
0.15	Dnevnik
0.30	Kulturni tednik: L'angelo (vodi Claudia Kholl)
1.00	Sgarbi settimanali

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.30	Nan.: Hazzard, 11.30 MacGyver
12.25	Odpri studio
12.30	Sport: Grand Prix, 13.30 Vodic nogometnega pr-venstva
14.00	Odpri studio
14.30	Nan.: Beverly Hills, 16.30 Melrose Place
17.30	Sport: Formula 1 start, 18.00 Avtomobilizem F1: VN Brazilije
20.00	Odpri studio, vreme
20.30	Film: Ancora 48 ore (krim., ZDA '90, i. Nick Nolte, Eddie Murphy)
22.30	Film: Giustizia all' infer-no (pust., ZDA '92, i. J. Saxon, M. Nouri)
0.30	Italia 1 sport
1.35	Film: Odio mortale (pu-st., It. '62, i. A. Nazzari, R. Baldini, D. De Metz)
3.00	Film (vestern)

TELE 4

19.15	21.55 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Mike Hammer
22.05	Telequattro sport
22.45	Film: Il bestione ('74)

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.45, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: Il figlio di Lassie
17.00	Film: Doppio agente, doppio gioco (kom., '90)
20.50	Variete: Angeli
23.00	Film (dram.)

NBC

12.00	Ushuaia
13.00	Okoli sveta
13.30	Bellamy na vrhu
14.00	Danes
14.59	ITN novice
15.00	Spoznajte tisk
15.30	Evropa 2000
15.58	ITN novice
16.00	McLaughlinova skupina
16.30	Evropa 2000
16.58	ITN novice
17.00	Smucanje
17.00	Konji v akciji
21.30	Govoreci jazz
22.00	ITN
22.30	Smucanje
23.00	Kosarka
00.30	NBC večerna porocila
01.00	Frontalno
02.00	McLaughlinova skupina

CNN

10.00	Pinnacle
10.30	World Bussiness This Week
11.00	Larry King Weekeend
12.00	Showbiz Today
12.30	Style With Elsa Klensch
13.00	Earth Matters
13.30	Inside Business
14.00	World Report
16.00	Your Money
16.30	Reliable Sources
17.00	Travel Guide
17.30	NFL Preview
18.00	World Business This Week
18.30	International Correspon-dents
19.00	Futurewatch
19.30	Moneyweek
20.00	The Week in Review
21.00	World Report
24.00	Headline News
03.00	This Week in NBA
03.30	Headline News
04.00	World News

BBC PRIME

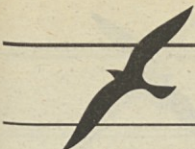
06.15	Ponovitve
13.20	Ponovitve
16.10	Diary Of A Masai Village, reportaza
17.00	The Bill Omnibus
17.45	Antiques Roadshow
18.30	Blake's Seven
21.00	The Inspector Alley My-teries
22.40	Lytton Diary
23.30	Songs Of Praise

DISCOVERY

17.00	V nebo, film o letalcih
18.00	Narava opazuje, o Johnu Walmsleyu
18.30	Afrisko potovanje
19.00	Morski psi
20.00	Jura, dinozavri
20.30	Skrivnosti zgodovine, svetem gralu
	Moz divjine
21.00	Potnik, o Antarktiki
22.00	Izobcenci
23.00	Pivo
23.30	Svet pustolovscin
00.00	Po letu 2000

SKY NEWS

14.30	Target
15.00	Sky News At Two
15.30	Week in Review Int.
16.00	Sky News At Three
16.30	Roving Report
17.00	Sky News At Four
17.30	Financial Times Reports
18.00	Live at Five
19.00	Sky News At Six
19.30	Week in Review Int.
20.00	Sky News At Seven
20.30	The Book Show
21.00	Sky World News Tonight
22.00	Sky World News Tonight
22.30	Target

	TVS 2	22.15
	BIBLIJA,	
	12. oddaja	

Izrael je imel teokratsko družbeno ureditev. To pomeni, da je bil njihov edini voditelj Jahve, drugi pa so vladali v njegovem imenu. Do ideje o kraljestvu so prišli Izraelci zaradi podobnih modelov, ki so jih imeli okoliski narodi. Vsi kralji, ki so za seboj pustili opazne sledi, so se dobro zavedali, da vladajo v Jahvejevem imenu. Doba kraljestva je v Izraelu trajala dobra stiri stoletja. David je bil tisti, ki je vseh dvanajst izraelskih rodov združil v eno državno skupnost. Pod njihovim sinom Salamonom je država dosegla največji razcvet, takoj po njegovi smrti pa se je začelo propadanje. Država se je razcepila na dva dela, severno kraljestvo Izrael in južno kraljestvo Juda. Rzadeljeni Judje so bili lahek plen močnejših osvajalcev.

	TVS 1	20.10
	PRESODITE,	
	razvedrilna oddaja	

Več milijonov Angležev vsak večer verjame Anthonyju, znanemu voditelju TV dnevnika. V tej zgodbi pa bomo odkrili njegovo pravo zgodbo, ki se skriva za poročili, zgodbo o njegovem razmerju z maskerko in njeno dilemo. Oddajo bo vodil vas bo Janko Petrovec.

	RAS 3	20.30
	NAJBOLJŠI AMERIŠKI ORKESTRI	
	NA VALOVIH RADIA	

Simfonični orkester iz St. Louisa je takoj za Newyorskimi filharmoniki drugi najstarejši simfonični orkester v ZDA. Dirigent Leonard Slatkin bo radijskemu občinstvu v ZDA in Evropi to pot v Pellowi dvorani v Saint Louisu predstavil tri skladbe: delo estonskega skladatelja Arva Pärta, Frates, skladbo skladatelja češkega rodu Karela Huse in kot verjetno največjo atrakcijo za najširši krog glasbenih ljubiteljev priljubljeni Violinski koncert Petra Iljiča Čajkovskega, z nekdanj čudežno japonsko deklico, zdaj že zrelo violinistko, 24 letno Midori.

	ITALIA 1	20.30
	ANOTHER 48 HOURS,	
	ameriški film, 1990	

Rezija: Walter Hill
Igrajo: Nick Nolte, Eddie Murphy, B. James in drugi

Jack Cates, inspektor iz San Francisca, je ubil nevarnega morilca, a nima dokazov, da je bil ta oborožen, zato prosi Reggieja Hammonda, naj mu pomaga. Hammond je zločinec, ki mu je pred leti že pomagal... Hill je posnel nadaljevanje uspešnice 48 ur. V filmu igra ta ista igralca, ki tudi tokrat streljata, se prepirata in zabavata publiko s svojimi triki.

Nick Nolte

	TVS 1	21.15
	NATIONAL GEOGRAPHIC	
	ameriška dokum. nan., 2. del	

Raziskovalec Bob Ballard, je v sodelovanju z nekdanjimi sovražniki, japonskimi in ameriskimi vojniki odkril potopljeno floto v vodah, ki oblivajo otoček Gaudalcanal v jugozahodnem Tihem oceanu. Tu je grob 38 000 vojakov, ki so izgubili življenje v bitki za otoček, ki sam po sebi ni pomenil ničesar.

	TVS 1	14.30
	ODRAŠČANJE,	
	ameriški film, 1990	

Igrajo: Brian Dennehy, Piper Laurie, Graham Beckel, Emily Longstreth in drugi
Rezija: John David Coles
Tragični junak zgodbe je oče, ki si prizadeva, da bi kar najstrebnejše poskrbel za svoje potomce. Je uslužbenec v tovarni, ki začne odpustati delavce. Med odpustenimi je tudi on. Družinski proračun se bistveno zmanjša in v družini zavladava negotovost. Odrasčujoca sinova se nikakor ne moreta sprijazniti z obstoječim stanjem...

	RAI 3	12.05
	POŠTAR ZVONI VEDNO DVAKRAT,	
	ameriški film, 1946	

Rezija: Tay Garnett
Igrajo: Lana Turner, John Garfield, Cecil Kellaway in drugi

V času ameriške depresije zaide v obcestno restavracijo potepuh Frank. Lastnik potrebuje pomoč pri hišnih opravilih, zato ostane. Med njim in lastnikovo ženo Coro se razvije strastno ljubezensko razmerje.

Lana Turner

	ORF 2	13.30
	DOBER DAN, KOROŠKA,	
	informativna oddaja	

-17. zimski pohod Arihova pec: Spomin na žrtve nacionalizma tudi po petdesetih letih ni zbledel.

-Koroški zbori pojo: Prvi koncert iz cikla treh večerov bo aprila v Spittalu ob Dravi

-Sol in poper življenja: Aforizmi in gledališče Zarka Petana.

-Od kod prekajeno meso in domač kruh?

-Začetek nogometnega prvenstva v regionalni ligi.

-Mladinska ekipa kosarkarjev Slovenskega atletskega kluba koroški prvak?

	KANAL A	20.05
	BEVERLY HILLS 90210,	
	ameriška nanizanka, 5. del	

Igrajo: Shannen Doherty, Jason Priestley, Luke Perry in drugi

Donna in Brenda se zabavata v Parizu. Brenda v parku spozna francoskega študenta in z njim odkriva znamenitosti Pariza, Brendo pa se doma spoprijatelji z brezdomcem in mu pomaga.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Video: Janet Jackson Weekend; 10.30 MTV novice; 11.00 Velika slika; 11.30 Angleški top 20; 13.30 Prvi pogled; 14.00 Šport; 14.30 Video: Janet Jackson Weekend; 18.00 Resnični svet III; 18.30 MTV novice; 19.00 Ameriški Top 20; 21.00 120 minut; 23.00 Beavis & Buttthead; 23.30 Headbangers ball; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

14.30 Here's Boomer; 15.00 Zabava ta teden; 16.00 Vesoljske steze; 17.00 Coca - Colin milks hitov; 18.00 Wrestling; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Vesoljske steze; 23.00 Renegade; 00.00 Zabava nocoj; 01.00 S.I.B.S.; 01.30 Na vrhu kupa; 02.00 Nedeljski komiki; 00.30 Hit mix Long Play

PRO 7

11.20 Stan in Olio; 12.20 Mož iz morja; 13.15 Ben Cropp; 14.15 Emmeran; 14.25 Knjiga ljubezni, ameriška komedija; 16.00 Še vedno sanjam o Jeannie, ameriška komedija, 1991; 17.55 Motlock; 18.55 Viper; 19.55 Poročila; 20.15 Samo morje pozna resnico, ameriška kriminalna, 1991; 22.15 Palm Beach Duo; 23.10 Groza ob Mill Creeku, ameriški akcijski film, 1981; 00.40 Poročila; 00.50 Dva proti ena, talk show; 01.20 Extremeties II; 02.50 Ponovitve

PREMIERE

14.15 Premiera; 15.45 Policaj in pol, ameriška akcijska komedija; 17.30 Veter, ameriški pustolovski film, 1992; 19.30 Premiere; 20.15 Oscarji '95; 23.00 Kalkofov zaslon; 23.10 Umori manekenk, ameriški triler, 1993; 00.35 Zrcalna podoba - v ogledalu strahu, ameriški film, 1993; 02.00 Medvedek; 03.30 Intimna priznanja; 06.30 Izpustite medvede

SAT 1

10.15 Moj veliki prijatelj Shane, ameriški vestern, 1953; 12.20 Dekle brez pidzame, nemška komedija, 1957; 14.00 Desetka - sanjska ženska, ameriška komedija, 1978; 16.15 Sinbadova nevarna pustolovščina, ameriški pustolovski film, 1973; 18.15 Kolo sreče; 19.00 Poročila; 19.15 Nogomet; 20.15 Tutankamonovo preklestvo, ameriški pustolovski film, 1980; 22.10 Pogovor v stolpu; 23.30 Novinarji poročajo; 00.05 Nikolaj in Aleksandra, 2005 Ponovitve

EUROSPORT

06.30 Motociklizem; 08.30 Formula 1; 09.30 Motociklizem; 11.00 Boks; 11.00 SP v nordijskem smučanju, posn.; 12.00 Dirke s tovornjaki, pregled sezone; 12.30 Formula 1, posn.; 13.30 Formula ena, prenos ogrevanja; 14.00 Motociklizem, posn.; 16.00 Kolesarstvo; 17.00 Surfanje v dvorani; 18.00 Formula 1, prenos dirke za veliko nagrado Brazilije; 20.00 Motociklizem

RTL

11.25 Nazaj v preteklost; 12.20 Tropska vročica; 13.15 Kdo je tu šef?; 13.50 Čudežni tenis; 14.20 Boatniks, ameriška komedija, 1970; 16.40 Thunder In Paradise; 17.30 Formula 1, komentira Nikki Lauda; 18.00 Formula 1, prenos; 20.15 Birkenhof & Lerchenau, 1/2 del nemške plemiške družine; 22.55 Spiegel TV magazine; 23.20 Ure ljubezni; 00.00 Kanal 4: reportaža; 00.50 Formula 1, pon.; 02.50 Ilona Christen, pon.; 03.40 Hans Meister, pon.; 04.55 Eksplozivno, pon.

RTL 2

13.15 Bravo TV; 15.55 California Highschool; 16.25 Nasmehnite se, prosim; 16.55 Davov svet, 4.del; 17.25 Kdo je zdaj šef?, franc. kom.; 19.05 Acapulco H.E.A.T.; 20.15 Na jug, uvodni film k seriji; 22.15 Peklenska reka strahu, ameriški triler, 1981; 00.05 Ponovitve

SKY MOVIES

15.00 The Gumball Rally, am. f., 1993; 17.00 Super Mario Brothers, am. f., 1993; 19.00 Munchie, am. f., 1993; 21.00 Indigent Proposal, am. f., 1992; 23.00 Unforgiven, am. f., 1992; 01.10 The Movie Show; 01.40 The Arogant, am. er. f., 1987; 03.20 Murder On The Rio Grande, am. f., 1992; 04.50 Student Bodies, am. f., 1981

MOVIE CHANNEL

15.30 David's Mother, am. f., 1994; 17.00 Cop And A Half, am. f., 1992; 19.00 The Cutting Edge, am. f., 1992; 21.00 The Thing Called Love, am. f., 1993; 23.20 Children Of The Corn II, am. f., 1993; 00.35 Thunderheart, am. f., 1992; 02.35 The Disappearance Of Nora, am. f., 1993; 04.10 Fragment Of Fear, am. f., 1971

FILMNET +

14.00 Bonkers; 14.25 The Castaway Cowboy, film, 1974; 16.00 Sister Act, am. f. 1992; 18.00 Made In America, am. film, 1993; 20.00 Mr. Saturday Night, am. kom.; 1992; 22.00 Wedlock, am. f., 1991; 00.00 Out Of Time, am. film, 1988; 02.00 Ladybugs, ameriški f., 1992; 04.00 Cyrano de Bergerac

SUPER CHANNEL

05.30 Poročila; Gospodarstvo; Počitni cilji; Spomini nekoč in danes; Super Shop; Ushuala; S prvim razredom okoli sveta; Bellamy na vrhu sveta; Danes; 16.00 McLaughlinova skupina; 15.30 Evropa 2000; 17.00 Golf; 18.00 Oddaja o konjeništvu; 18.30 Kultura X; 19.00 Poročila; 19.30 S prvim razredom okoli sveta; 20.30 Košarka NCAA; 22.00 Poročila; 22.30 Šport; 00.30 Novice; Frontalno; McLaughlinova skupina; Evropa 2000; Riviera

TNT

20.00 The Petrified Forest, am. f., 1936; 21.40 The Teahouse Of The August Moon, am. f., 1956; 23.55 One For The Book, am. f., 1948; 01.50 Watch On The Rhine, am. f., 1943; 03.55 Ah, Wilderness, am. film, 1935

DSF

08.00 Življenje v divlini; 09.00 Monster Trucks; 10.00 Kaskaderji; 10.45 Monster Trucks; 11.45 Klasični športi; 12.00 Normalno; 13.00 Boks; 15.00 Rokomet; 19.00 Tenis; 21.00 Boks; 21.45 Športna poročila; 21.50 Hatrick; 22.45 Sport report; 23.45 Bowling; 01.00 Boks; 01.45 Bowling

VOX

09.15 Dominijon; 09.10 Regal Shop; 09.40 Format NZZ; 10.25 Spiegel TV Special; 12.55 Tovarna oficijev, nemški film 3, 1984, pon.; 14.40 Maigret in uporne priče, pon.; 18.25 Voxto; 19.15 Airwolf; 20.15 Drzni, ameriški film, 1967; 22.10 Vrnitev iz niča, francosko - kanadski film, 1991; 13.45 Prava ljubezen; 00.50 Nastajanje...; 01.20 Slepo masčevanje, pon.

3 - SAT

13.00 Čas v sliki; 13.30 Sprehodi; 13.45 Bilo je nekoč; 16.00 Nedeljski magazin; 17.30 Mesto, dežela, Avstrija; 19.00 Danes; 19.10 Talkshow; 21.00 Imenoval se je Henstein; 01.20 Charles Bukowski Tapes; 01.15 Jazz

ZDF

12.00 Nedeljski koncert; 12.47 Vidiki; 13.30 Indijski nagrobniki; 15.10 Srečanje v naravi; 18.15 Mona Lisa; 19.00 Danes, vreme; 19.10 Bonn direktno; 19.30 Knoff - Hoff Show; 20.15 Nepozabni konec tedna; 22.00 Prekleta vojna; 22.45 Mala televizijska igra; 00.00 Danes

FILMNET

14.00 Naš Richard, am. kom.; 16.00 Studija v skritelnem, premiera; 18.00 Lomilca src, am. drama, 1984; 20.00 Otroci somraka, am. drama, 1994; 22.00 In potem nič več umiranja, am. akc. f. 1990; 00.00 Singapore Sling, am. f. 1993

CARTOON NETWORK

06.00 Dotik modrega med zvezdami; 06.30 Svetovne risanke; 08.00 Sadežovi; 08.30 Yogijev lov za zakladom; 09.00 Yogijeva vesoljska dirka; 09.30 Jutranja ekipa; 10.30 Mladi Robin Hood; 11.00 Scoobyjeva olimpijada; 11.30 Kapitan Caveman; 12.00 Nenavadne dirke; 12.30 Na pomoč, kosmati medved; 13.00 Dust & Mutt, leteti stroj; 13.30 Glavne risanke; 14.00 Super kos; 16.00 Močni mož in Yul; 16.30 Ed Grimley; 17.00 Glavne risanke; 17.00 Kapitan Planet; 18.00 Bugs & Daffy nocoj; 19.00 Top Cat; 19.30 Kremenčkov

TV 5

16.10 Claire Lamarche; 17.45 Bon Weekend; 18.15 Korrespondenca; 19.00 Trideset milijonov prijateljev; 19.30 Belgijska poročila; 20.00 Magazin; 21.00 Prijetne urice na Montpamassu; 01.15 Ponovitve

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 8.05 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Lite-rarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Stergo ergo; 10.00 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Šport, vmes glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevki; 19.30 Top albumov; 21.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet, prenos RS.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Umetnost ZDA; 22.30 Nove prevodne strani; 22.30 Vokalno-instrumentalna glasba; 23.55 Lirični utrinek; 24.00 Nočni pr.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 13.30 Abitanti so v Istri; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novice; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Cal-

mero in otroci; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Voden program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood; 18.00 Glasba iz Ra Trbovlje; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz gale-rija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 14.00 Gorenjska danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 Večerni pr. - Lestvica RK.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Želeli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Prizorišče spomina; 17.00 Pa-Pa-Pa-Parada!!!; 18.00 Koncertne napovedi; 19.00 TB: Jeff Buckley; 20.00 Ali je treba sežgati De Sadea? (S. de Beauvoir); 21.00 Oldies-Goldies Chart; 23.00 Koncert.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder; Rdeča kapica (r. A. Rustja); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabozna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzorja; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena; 22. leto ob zori - Tiha kolednica (L. Turk, 7.); 14.40 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Soft music; 16.00 Šport in glasba; 18.30 Potpuri; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (dr. Andrej Kajžnik); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	1	IZROČILO, USTALJENA NAVADA	SL. SOCIOLOG (ANDREJ)	DANSKA IGRALKA NIELSEN		SESTI ŽID. MESEEC LJUDSTVO V INDOKINI				SRBSKO MOSKO IME						HČI KRALJA AKRISIJA V ARGOSU V GR. MIT., PERZEJEVA MATI PRVOTNA GR. MUZA PETJA	PLAČILNO SREDSTVO	STARORIMSKI POZDRAV	DOBITNICA PRIZNANJA	OTOK V TUAMOTU	IT. PLEMISKA RODBINA
OTOK V ALEUTIH (IZ CRK KATA)					GRSKA BOG. USODE POMOL, MOSTOVZ					AM. ANIMATOR (WILLIAM) UBITI ČILSKI VODITELJ											
BOLGARSKI NOGOMETAS STOICKOV							VULKAN NA SICILIJ				AM. FILMSKA IGRALKA										
ANTON SLOMSEK							GL. MESTO DEZELE SCHLESWIG- HOLSTEIN	REKA V J. FRANCIJI (IZ CRK RAN)	JANKO LAVRIN PAUL ELJUARD		IVAN CANKAR	2		ODPADNIK							
BIVSI HRVASKI KOSARKAR BEČIČ						MAJHNA KAPELA KOMPOZIČU- SKI POSTOPEK								IT. PESNICA NEGRI				ANG. POLARNI RAZISKOVA- LEC (JOHN) MAKARSKA			
DRAGO IBLER			PRAOČE ENAKITOV	TISOČ KILOGRAMOV	SKOTSKA REKA POUDAREK, NAGLAS					GLAVNI STEVNIK			3	JED IZ MLE- TEGA MESA, RIZA, ZELJA OKRASEK						BLOMDA- HLOVA OPERA	NERGAV, SITEN ČLOVEK
GORLJIV PLIN IZ KALCI- JEVEGA KAR- BIDA IN VODE									BIVSI HRV. NOGOMETAS (KRASNODAR)	NATAŠA DOLENC PRIPADNICA OBROV		KAREL OSTIR HRVASKO M. IME			AFRISKI VELETOK	IT. PISATELJ (UMBERTO, »IME ROZE«)	AJANT BIVSI SL. ALP- SKI SMUČAR (ROBERT)				
DALJNOGLED ZA OBE OČESI								DAREZLJIV ČLOVEK MIMOIDOCI										IN. NAFTNI KONCERN			
ARHEOLOŠKO NAJDIŠČE V INDIJI							AKREDITIVNO PISMO PERIJSKI INDIJANEC												KOS SUKANCA		
GLAVNO MESTO BANGLADESA					NEKDANJA PAPEŽEVA KRONA PREGOVOR					POLIAMIDNO VLAKNO IN SIRINA									MONGOLSKI VLADAR GOROVJE NA DEKANU		
	DEBELEJSI ZREZEK IZ STEGNA	4	INDONEZU- SKO IME ZA NOVO GVINEJO	FR. PESNIK IZ 16. ST. (PIERRE DE) ROCKA							BOTER (NAREČNO) SVOJINA, IMETJE				APNENISKI OTOK V SPLITSKEM ZALIVU	BIVSI MAĐZARSKI POLITIK NAGY	ROČNI VOZIČEK PUBLICIST NODILO				
RTV NAPO- VEDOVALKA								KOLESNICA, TIR IVANO EDALINI											ALJOSA ZORGA OLJNA RASTLINA		
UBITI AFGA- NISTANSKI VODITELJ (MOHAMED)							VRSTA ANTILOPE IZRAELSKI KRALJ					ZIVAHNO, NAVDUŠENO (GLASBENA OZNAKA)								GOZDNI ALI PARKOVNI GRM ALI DREVO	HITRA TEKACICA V GRSKI MITOLOGIJI
Cz H ₂					ANGLESKA PEVKA BUSH					ZAGAR STANE		VRHUNSKI SPORTNIK	5	SPANSKA NAC. JED.							
FENIČANSKA BOG. LJU- BEŽNI (IZ CRK TANA) KRAJ PRVEGA JEZUSOVEGA ČUDEZA (GA- LILEJSKA)					ANDREJ HINEG		KRMILO, VOLAN	SEZNAM IMEN	ITALEC VODILNI LJUDJE, NPR. V DRŽAVI					STOLETJE, ERA MUTIRAN ORGANIZEM				REAKTIVNO LETALO MAĐZ. PIŠEC JOKAI			
						LETALO					SMUČ. SKA- LEC GOSTISA OKRASEK IZ ČIPK, ZABO					KOS POHISTVA					
												KONSTATIN USINSKI SELEN			MAKEDONSKO KOLO	SARAJEVSKA PEVKA UKRADEN	VELIKA PTICA UJEDA				
							KOS CELOTE			ANG. PLESA- LEC IN KO- REOGRAF (FREDERICK)	6							VODNA ŽIVAL RIBISKA MREŽA			
							NEMSKA PESNICA SEIDEL				KAREL ERBENN								KOSITER		
							LISASTA ŽIVAL						POZITIVNA ELEKTRODA						URADNI SPIS		
							SKUPINA OSMIH PEVCEV						UMA THURMAN			ALENKA KEJŽAR			ARMIN ASSINGER		

Gesla prejšnje križanke

Voltaire, Denis Diderot, Jean Jacques Rousseau, 1 - Helvetius, 2 - Condillac, 3 - D'Alembert

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: predpostavka, registratura, Asimov, roka, Kos, Radamant, Voltaire, JE, emu, Kajžar, soj, sin, Kuc, Aza, LO, kreator, Trapani, randi, kabalist, Oktavijan, JU, organ, LM, LA, vezava, Er-
nio, jodat, Hace, Eno, Ister, Adana, Murn, manira, Kanalci, areal, Majar, ars, Aquino, Ron, or, Ra-
nieri, Kumran, SČ, Meri, ten, Obote, Ard, Helvetius, LD, Elas, Ki, Anaa, Ovsec, eden, triton, Ljig, ra,
pobratim, omama, Lekan, NR, Lete, Uri, Denis Diderot, Senta, karcinom, os, eon, Ogi, Lambarene,
RK, Nadal, Eros, Atika, Onatas, rose, urbar, MO, Eco, tvar, Nora.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
Danes, 26. marca, ob 19. uri: B. Slade - OB LETU OSOREJ.
V ponedeljek, 27. marca, ob 20. uri: I. Cankar - POHUJSANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI.

SNG DRAMA, tel.: 061/221-511

V ponedeljek, 27. marca, ob 19.30: T. Stoppard - ARKADIJA, za abonma dijaski 3 večerni in izven. Predstava bo se 1. aprila, ob 19.30, za abonma sobota in izven.
V četrtek, 30. marca, ob 19. uri: W. Shakespeare - HAMLET, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/221-511

V torek, 28. marca, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.
V četrtek, 30. marca, ob 20. uri: G. Tabori: WEISMAN IN RDECE LICE, za izven.

MGL, tel.: 061/210-852

V torek, 28. marca, ob 20. uri:
A. Miller - SMRT TRGOVSKEGA
POTNIKA

*Igrajo: Boris Cavazza, Ljerka Belak,
Jozef Roposa, Jernej Kuntner in drugi.*

V ponedeljek, 27. marca, ob 19.30 uri: F. G. Lorca - YERMA, za abonma E. Predstava bo se v sredo, 29. marca, ob isti uri, za abonma red O.

SMG, tel.: 061/125 33 12

V torek, 28. marca, ob 19.30: BUTEERNDFLY.
V nedeljo, 2. aprila, ob 11. uri: KLOVNI.

SNG OPERA, tel.: 061/331-950

V torek, 28. marca, ob 19. uri: G. Donizetti - LJUBEZENSKI NAPOJ, za red torek I in izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/312-860

V torek, 28. marca, ob 17. uri: J. Jurcic-A. Inkret - ZGODBA O DESETEM BRATU, za izven.
V petek, 31. marca, ob 19.30: A. Hieng - ZAKLADI GOSPE BERTE, za izven.

LGL, tel.: 061/314-962

VELIKI ODER

Danes, 26. marca, ob 11. uri: A. Goljevšček - GORNA-STENISEDIMUHA, za izven.

CELJE

SLG, tel.: 063/25-332

V četrtek, 30. marca, ob 17. uri: J. Kranjc - DETEKTIV MEGLA, za 2. abonma Gimnazija Celje.

ODERPODODROM, tel.: 063/25-332

V petek, 31. marca, ob 20.30: Z. Hocevar - SMEJCI, za abonma Oderpododrom 4 in izven. Predstava bo se v soboto, 1. aprila, ob isti uri, za abonma oderpododrom 5 in izven.

KRANJ

PGK, tel.: 064/222-681

V ponedeljek, 27. marca, ob 19.30: D. Smole - ZLATA ČEVELJČKA, za abonma rdeči in izven.
V sredo, 29. marca, ob 19.30: R. Cooney - ZBEZI OD ZENE, za izven in kontno.

MARIBOR

SNG DRAMA, tel.: 062/221-206

Danes, 26. marca, Minoritska cerkev ob 20. uri: R. Serling-D. Lukic - OBMOČJE SOMRAKA, za abonente in izven. Predstava bo se v torek, 28. marca, ob isti uri, za abonente in izven.

V petek, 31. marca, velika dvorana, ob 18. uri: N. Prokič - RUŠKA MISIJA, za abonente in izven.

LGM, tel.: 062/26-748

Danes, 26. marca, ob 11. uri: J. Grabowsky-D. Vranc - VOLK IN SEDEM KOZLICKOV, za izven.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/25-326

Danes, 26. marca, ob 17. uri: H. Barker - LJUBEZEN DOBREGA MOZA, za abonma nedelja in izven.

ZAGORJE

KC DELAVSKI DOM, tel.: 0601/64-171

V torek, 28. marca, ob 19.30: J. Mortimer-B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

SSG ponovi jutri, 27. t.m., ob 10. uri in ob 16. uri (red I) predstavo J. Jurcica-A. Inkreta »Deseti brat«.

Gledališče Rossetti

Danes, 26. t. m., ob 16. uri (red prva nedelja) G. Feydeau »Il taccchino« z Aroldom Tierijem in Giuliano Lojodice. Režija Giancarlo Sepe. Predstava v abonmaju - 9G. Za abonente popust.

V teku je predprodaja vstopnic za predstavo L'onorevole Ercole Malladri - v abonmaju 9A in za musical »Dolci vizi al foro« v izvedbi gledališke skupine Compagnia della Rancia, ki bo na sporedu 11. in 12. aprila. Izven abonmaja.

Urniki blagajne gledališča: 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Danes, 26. t.m., ob 16.30 gostovanje gleda-

liste skupine Lavia (Massa) z delom F. Do-
stojevskega »Il sogno di un uomo ridicolo«.
V glavni vlogi Gabriele Lavia.

GORICA

Kulturni dom

Mala dvorana: Danes, 26. t. m., ob 11. uri - okrogla miza »Slovenski filmvideo doma in po svetu«, ob 18. uri »Un muro de silencio«, ob 20.30 »A bullet for Joey«, ob 22.30 »The Lady in the lake«.

Velika dvorana: ob 9. uri »Nasvidenje v naslednji vojni«, ob 11. uri »Dolina miru«, ob 18. uri »Vesna«, ob 20.30 filmi Božidarja Jakca, »Tantadruj«, ob 22.30 »Butnskala«.

TRZIC

Občinsko gledališče

V sredo, 11. in v četrtek, 12. aprila, ob 20.30 bo na sporedu komedija Eduarda De Filipa »Il contratto« v priredbi Luce De Filippo. Režija Bruno Garofalo.

koncert ansambla »Drava«.

TINJE

V torek, 28. t. m., ob 19.30 predavanje univ. prof. dr. Teodora Domeja »Koroška 1945-1955: neuresničljiva pričakovanja«.

GLOBASNICA

V Župnišču: v torek, 28., t. m., ob 20. uri literarni večer in podelitev nagrad bralne akcije.

GALERIJA SOU KAPELICA,

Kersnikova 4

V torek, 28. marca, ob 21. uri: predavanje IGORJA STROMAJERJA - ORGAZEM - Intimno gledališče. Na ogled bo tudi instalacija avtorjev BOJANE KUNST, IGORJA STROMAJERJA in BARBARE PIE JENIC.

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

V ponedeljek, 27. marca, ob 17. uri: predstavitev slike MAKSIMA GASPARIJA - Kamniška Veronika. Gasparijevo sliko bo predstavil likovni kritik Dusan Lipovec.

MARIBOR

SNG DRAMA

V četrtek, 30. marca, ob 17. uri: kabinet prof. Sedmaka. Gostja bo MAGDALENA TOVORNIK.

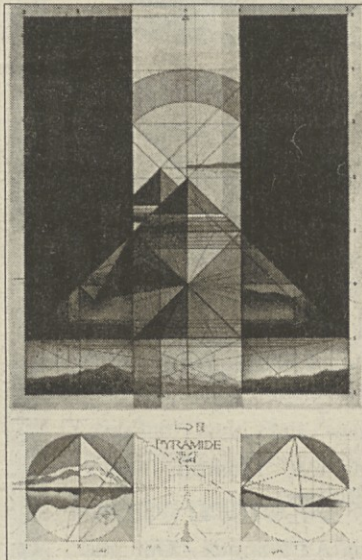
ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

V ponedeljek, 27. marca, ob 19. uri: predstavitev knjige POLONE SKRINJAR - Prigode Gorcka Koka.

kmetijstva, demokratične družbe in pravice Slovencev ter počastitev 50-letnice osvoboditve in 45-letnice ustanovitve Kmečke zveze«. Za jubilejno vzdušje bo poskrbel Trzaski oktet.

**V prostorih
Razstavnega
salona Ro-
tovž v Mari-
boru je na
ogled raz-
stava slik,
risb in
objektov
FRANCA
MESARIČA**

**V galeriji Ti-
voli v Ljublja-
ni je na ogled
razstava gra-
fik nemskega
umetnika
HERMANA
HEINTSCHLA**

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V ponedeljek, 27. marca, ob 19.30: komorni koncert MAJE CERAR (violina) in GERARDA WYSSA (klavir). Program: Beethoven, Krek, Bloch, Brahms.

V torek, 28. marca, ob 21. uri: koncert skupine JACK DE JOHNETTE GROUP.

KLUB CD, tel.: 061/176 72 28

V četrtek, 30. marca, ob 21. uri: nastops skupine TOLOVAJ MATAJ.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V sredo, 29. marca, ob 19.30: podiplomski recital flavtistke MOJCE ROZMAN.

KLUB SKUC, Stari trg

Danes, 26. marca, ob 18. uri: koncert skupine MILADOJKA.

ILIRSKA BISTRICA

MKNZ, Bazoviska 26

Danes, 26. marca, ob 22. uri: koncert skupine GOD BULLIES.

V ponedeljek, 27. marca, ob 22. uri: koncert skupine MULE.

MARIBOR

MKC

V sredo, 29. marca, ob 21. uri: koncert skupine USEFUL IDIOT.

KOPER

GLEDALIŠČE KOPER, Verdijeva 3
V petek, 31. marca, ob 20. uri: promocija kasete MOJA MATI KUHA KAFE - pojejo SAVRINSKE PUPE INO RAGACONE.

GLASBENA SOLA

V torek, 28. marca, ob 20. uri: koncert pihalnega kvinteta SLOWINND.

NOVA GORICA

KD NOVA GORICA, Bevkov trg 4
V ponedeljek, 27. marca, ob 20.30: koncert komornega orkestra VOLGA SINFONIETA (Rusja). Program: Mozart, Tartini, Schönberg, Golob, Sostakovič.

GLASBA
FJK

TRST

Glasbena matica - Koncertna abonmajska sezona 1994/95

V četrtek, 20. aprila, ob 20.30 zadnji koncert: Nastopil bo Giancarlo Viozzi (orgle). Na programu Viozzi, Zardini, Mascagni in Sofia-nopulo.

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich
Operna in baletna sezona 1994-95

Danes, 26. t. m., ob 16. uri (red G) ponovitev predstave »Rédemption« C. Francka. Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripcovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih)
Avditorij Muzeja Revoltella
Jutri, 27. t.m., ob 18.00 recital sopranistke Cristine Pastorello.

Gledališče Rossetti

Trzasko koncertno društvo:
Jutri, 27. t.m., ob 20.30 koncert Joacquina Achucarra.

Sportna palaca pri Carboli
V petek, 31. t. m., ob 21. uri bo nastopil Biagio Antonacci.

Gledališče Miela

Jutri, 27. t. m., ob 21. uri »Koncert za Mirana«, ob prvi obletnici smrti.

MILJE

Koncertna sezona: Jutri, 26. t.m., ob 11.00 - Koncert skupine Gallus Consort.
ZGONIK - Sportni center
Danes, 26. t. m., ob 18. uri country show s skupino Plava trava zaborava.

GORICA

Komorna dvorana SCGV (Drevored XX sept. 85)
V ponedeljek, 10.4., ob 20.30 »Tam gor je moja vas«, ljudske pesmi beneskih dolin.

PORDENON

Koncert ansambla Litfiba bo 7. aprila v Palasportu v Pordenonu (ter 5. aprila v Veroni - Palasport); 8. aprila pa bo v Bologni (Palasport) koncert ansambla Megadeath.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

SSG ponovi jutri, 27. t.m., ob 10. uri in ob 16. uri (red I) predstavo J. Jurcica-A. Inkreta »Deseti brat«.

Gledališče Rossetti

Danes, 26. t. m., ob 16. uri (red prva nedelja) G. Feydeau »Il taccchino« z Aroldom Tierijem in Giuliano Lojodice. Režija Giancarlo Sepe. Predstava v abonmaju - 9G. Za abonente popust.

V teku je predprodaja vstopnic za predstavo L'onorevole Ercole Malladri - v abonmaju 9A in za musical »Dolci vizi al foro« v izvedbi gledališke skupine Compagnia della Rancia, ki bo na sporedu 11. in 12. aprila. Izven abonmaja.

Urniki blagajne gledališča: 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Danes, 26. t.m., ob 16.30 gostovanje gleda-

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: v torek, 28. t. m., ob 19.30 musical »Cabaret«.

Studijski oder v občinskem centru Sentrupert: v torek, 28. t. m., ob 20. uri »Am Swimmingpool«.

PLIBERK

Pri Schwarzlnu: danes, 26. t. m., ob 19.30

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/332-288

V ponedeljek, 27. marca, ob 20. uri: pogovor o pravu, ustavi in človekovih pravicah pri nas. Pogovor bo vodil MATJAZ NAHTIGAL.

V torek, 28. marca, ob 21. uri: večer poezije - nastopila bosta DANE ZAJC in JANEZ SKOF.

V sredo, 29. marca, ob 20. uri: predavanje o KRIZNIH TELEFONIH. Sodelovali bodo: MOJCA DOBNIKAR, MARJAN CONC in BARBARA BRECELJ.

V četrtek, 30. marca, ob 20.30: prireditve posvečena ob izidu knjige JANJA KOVAGICA - Tretje oko - kratka zgodovina Slovencev 1977-1993 v songih.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

V torek, 28. marca, ob 19. uri: gosta večera LOJZE LOGAR (slikar) in PAVEL MIHELČIČ (skladatelj).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

OPČINE

Prosvetni dom

Danes, 26. t. m., ob 9. uri redni občni zbor Kmečke zveze pod geslom »Enotni za razvoj

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Trzaska knjigarna (Ul. Sv. Franciska 20): na ogled je razstava arhitekturnih maket in risb »Slovenski kozolec«. Razstavo je oblikoval arh. Boran Hrelja.

Palaca Costanzi: do 17. aprila je na ogled razstava »Slovenska kultura v Trstu«.Urniki: od 10.00 do 12.30 in od 16.00 do 19.30.

Muzej judovske skupnosti »Carlo in Vera Wagner« (Ul. Monte 5): do 17.4. »Sveta dežela v antični topografiji«. Urnik: torek, sredo 16-20, četrtek, petek 10-13, ob nedeljah pa dopoldne in popoldne.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Art Light Hall: na ogled je razstava skulptur Giorgia Schumann.

Galerija Le Caveau (Ul. sv. Franciska 51/a): do 4. aprila je na ogled razstava slik očeta in sina Seriani.

GORICA

Katoliška knjigarna: do 31. t. m. so na ogled grafike Franka Vecchieta.

ŠPETER

Beneska galerija: na ogled je fotografska razsta-

va Laure Battich in Marine Bergnach.

KOROŠKA

CELOVEC

Deželna galerija: do 30. aprila razstavlja Marie Lassnig.

Hisa umetnikov - Mala galerija (Goethepark 1): na ogled je razstava »Prostori« - keramični objekti in skulpture. Razstavlja: Franz Josep Altenburg, Tanja Estermann, Barbara Reisinger, Irmgard Schaumberger, Lilo Schrammel, Kurt Spurey, Gerhild Tschachler-Nagy in drugi.

ROŽEK

Galerija Sikoronia: do 26. t. m. razstavlja »Tihožitja iz narave« Werner Neuwirth.

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

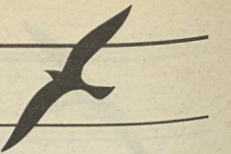
Tovarna Knecht: na ogled je razstava Helmuta Blazeja.

BELIAK

Galerija Freihausgasse: razstava del Marjetice Potrč, risb Marca Pogacnika in skulptur Egona Ubina.

GLOBASNICA

Posojilnica: do 9.4. razstavlja Ivan Klaric.

domači šport

Danes

Nedelja, 26. marca 1995

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

16.00 v Trivignanu: Trivignano - Juventusina

1. AMATERSKA LIGA

16.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Capriva; 16.00 v Bazovici: Zarja - Tavagnacco; 16.00 na Proseku: Primorje - Buiese; 16.00 v Križu: Vesna - Torreenese

2. AMATERSKA LIGA

16.00 v Dolini: Costalunga - Primorec; 16.00 na Padricah: Gaja - Pro Farra; 16.00 v Repnu: Kras - Fincantieri

3. AMATERSKA LIGA

16.00 v Doberdobu: Mladost - Muscoli; 16.00 v Trstu, 1. maj: Union - Dolina

NARASCAJNIKI

10.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - Opicina; 10.30 v Doberdobu: Mladost - Real Isonzo

ZACETNIKI

9.00 v Trstu, pri Sv. Alojziju: San Luigi A - Primorje Interland A; 9.00 pri Domju: Domio - Primorje Interland B

ODBOJKA

NARASCAJNIKI

15.30 na Opčinah: Sloga - Soca; 17.00 na Opčinah: Sloga - Pallavolo Trieste; 17.00 v Repnu: Virtus - Soca

NARASCAJNICE

9.30 v Repnu: Sloga A - Kontovel

KOSARKA

MOSKA D LIGA

11.30 v Dolini: Cicibona Mingot - Arditia

NARASCAJNIKI

11.30 v Trstu, istrska ul.: Don Bosco B - Dom

PROPAGANDA

9.30 v Ronkah: Acli Ronchi - Dom; 11.00 v Trstu, Ul. Caravaggio: Bor A - Jadran

NAMIZNI TENIS

ZENSKA A1 LIGA

14.00 v Veroni: Kras Adria Caravan - Verzuolo

ZENSKA B LIGA

10.30 v Novari: Regaldi - Kras Corium

MOSKA B2 LIGA

16.00 v Trevisu: Duomofolgore - Kras Activa

ROKOMET

ZENSKA C LIGA

10.00 v Padovi: Cellini - Kras Trimac

Jutri

Ponedeljek, 27. marca 1995

ODBOJKA

DEKLICE

18.15 v Gradežu: Grado - Olympia

NARASCAJNICE

17.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Libertas Capriva

Obvestila

PLAVALNI KLUB BOR

sklicuje 8. REDNI OBCNI ZBOR dne 29. marca 1995 ob 18. uri v Borovem športnem centru z naslednjim dnevnim redom: otvoritev, predsedniško poročilo, diskusija, poročilo nadzornega odbora, volitve in razno

SK BRDINA

organizira smučanje v Franciji (Val Thorens) od 22. do 29. aprila 1995. Informacije na sedežu kluba Prosessa ul. 131 na Opčinah vsak ponedeljek od 19. do 21. ure.

MK PRIMOTOR

obvesča, da izlet v Gorski kotar odpade.

MEDDEŽELNA LIGA

Triestina za točko povečala naskok pred Trevisom

V Miri igrala neodločeno Treviso pa izgubil z Bolzanom

Miranese - Triestina 1:1 (1:0)

Strelca: Martignon v 24. in Marzi v 52. minuti.

TRIESTINA: Scignar (v 1' Ciprietti), Birtig, Incitti, Zanvettor, Zocchi, Tiberio, Perziano, Polmonari, Marzi, Intartaglia (v 70' Brescini).

V lepi in napeti tekmi sta si ekipi Miraneseja in Triestine salomonsko razdelili izkupicek, kar pa predstavlja za Pezzatove varovance, glede na domači poraz Trevisa, velik uspeh. Uvodne minute srečanja so številnim gledalcem na tribinah dajale bolj vtis prijateljske tekme, čemur je brzkone botrovalo tudi lepo spomladansko vreme. Topli sončni zarki so skorajda omamili igralce obeh ekip, ki so se nejevoljno podili za zogo. Iz te spomladanske »siete« so se prvi prebudili domačini ter nekoliko nepricakovano povedli. V 24. minuti je hitri Rizzato ob totalni brezbriznosti trzasko obrambe neovirano pretekel vso desno stran igrišča in podal v sredino kazenskega prostora. Tam se je znašel popolnoma prost Martignon, ki je z natančnim udarcem z glavo spravil na kolena nekoliko negotovega Cipriettija. Gol je domaćine dobesedno poživil, igrali so zelo agresivno ter z bliskovitimi protinapadi spravljali v hude težave slabo postavljeno obrambo gostov. Srednji napadelec Gavagnin se je dvakrat znašel v zelo ugodnem položaju, vendar je bil pri zaključevanju netočen. Sele proti koncu polčasa so Tržacani nekoliko uredili svoje vrste ter začeli pritiskati na vrata Miraneseja. Marzi je v 36. minuti z glavo poslal zogo za las mimo vrat, takoj nato pa je Perziano po lepi kombinaciji s Polmonarijem prisilil vratarja Gennarija na težak poseg. Tik pred

koncem polčasa je odlični Rizzato zapravil lepo priložnost, v protinapadu pa je Polmonarijev strel oplazil vratnico ter končal v outu.

V nadaljevanju je Triestina povsem zagospodarila na igrišču. Odlični Polmonari je v 52. minuti izvedel (zanj že običajen) prodor po desni strani, preigral nekaj branilcev ter točno podal do Marzija. Le-ta pa je v polobratu zadel v črno. Po zadetku se je igra nekoliko umirila, čeprav so imeli Tržacani pobudo stalno v rokah. Povsem nenevarno akcijo Gavagnina je v 68. minuti Zocchi v kazenskem prostoru povsem nepotrebno zaustavil s prekrskom. Dosojeno 11-metrovko pa je Angelini zastreljal. Zamujena priložnost je igralce Miraneseja sokirala. Vidno so popustili ter puscali gostom vse več manevrskega prostora. Po drugi strani so bili Pezzatovi fantje kajpak zadovoljni tudi s točko, tako da se je tekma končala brez omembe vrednih akcij. (Walter Bet)

Ostali izidi: Arco - Donada 2:0, Bassano - Montebelluna 2:0, Caerano - Luparense 4:0, Legnago - Seveglia 1:1, Pro Gorizia - Rovereto 1:0, Sanvite - Arzignano 3:0, Schio - Pievina 1:2, Treviso - Bolzano 1:3.

Vrstni red: Triestina 45, Treviso 43, Bolzano 34, Arzignano in Legnago 32, Miranese 31, Luparense in Caerano 30, Sanvite 27, Seveglia 26, Montebelluna in Bassano 25, Pro Gorizia 24, Pievina 23, Arco 22, Donada 20, Schio 19, Rovereto 15.

Prihodnje kolo: Triestina - Schio, Pievina - Pro Gorizia, Seveglia - Miranese, Rovereto - Bassano, Montebelluna - Caerano, Luparense - Treviso, Bolzano - Arco, Donada - Sanvite, Arzignano - Legnago.

1. AMATERSKA LIGA / VELIKO ZANIMANJE

Sovodnje-Capriva je tekma leta!

Za Zarjo je zmaga imperativ - Primorje: Buiese je v formi - 8. zmaga zapored Vesne doma?

Sovodnje - Capriva

Tekma leta v Sovodnjah! Ekipi, ki sta že lani bili na vrhu 2. amaterske lige (na koncu je bila prva Capriva, Sovodnjci pa so napredovanje dosegli po dodatnih tekmah), se letos potegujeta za drugo zaporedno napredovanje, v veliko boljsem položaju pa so prav fantje predsednika Marsona, ki imajo pred večnimi tekmeči (in Zaulejem, ki mora prav tako se igrati v Sovodnjah) stiri točke prednosti. Trener Cupini ne bo imel na razpolago Fulvia Devetaka, ki se je poskodoval prejšnjo nedeljo, sicer pa je stanje optimalno.

V Sovodnjah in seveda tudi v Caprivi vlada za tekmo izredno pričakovanje. Gianni Marson pričakuje vsaj petsto gledalcev: »Veliko gledalcev in našo zmago, tega si vsi želimo. Čeprav bi bil za nas tudi remi ugoden rezultat bomo kot vedno igrali le zato, da zmagamo.«

V gosteh Capriva na vsak način ni ravno nevarna. Njen letosnji izkupicek so namreč tri zmage, osem remijev in en poraz, priljubljeni izid pa je 0:0. Dobri obrambi (13 prejetih golov) ni enakovreden napad, ki je s 25 goli celo med slabšimi

v ligi. Naj omenimo se, da so Sovodnje v prvem delu iz Caprive z golom Marka Fajta odnesle točko.

Primorje - Buiese

Primorju pride v goste ekipa, ki prvenstva ni začela najbolje. V prvem delu je zbrala le 10 točk in bila na predzadnjem mestu lestvice. Kljub temu pa je vodstvo društva, kljub velikemu negodovanju navijacev, ohranilo zaupanje v trenerja Zoppèja. To zaupanje se je v povratnem delu krepko obrestovalo. Po dveh začetnih porazih je Buiese začel s serijo uspešnih nastopov in prav prejšnjo nedeljo je premagal tudi vodilni Rivignano in mu prekinil serijo devetih zaporednih zmag. S serijo sedmih pozitivnih nastopov (11 osvojenih točk) je Buiese precej izboljšal položaj na lestvici, čeprav ni se na varnem.

Tudi prosoško Primorje, ki igra po zamenjavi trenerja kot prerajeno (pet tekem, devet točk) je se vedno v skupini ekip, ki se borijo za obstanek v ligi. Prosečani imajo le točko več od Buieseja, kar pomeni, da se danes na Proseku obeta res oster boj.

Gostje imajo nekaj problemov s postavo, ker sta Baldassa in Dreossi

izključena, vendar zaradi poškodb (Savarin, Auber, Mislei, Digovich) tudi Primorje ne bo igralo v popolni zasedbi. Trener Franzot bo verjetno potrdil postavo, ki je v nedeljo zmagala v Miljah.

Zarja - Tavagnacco

Kljub temu, da imajo Bazovci pet točk manj od vodilnega Rivignana in stiri manj od drugouvršene Colugne, niso se zgubili vseh upanj, saj manjka do konca prvenstva se šest kol. Danes je seveda zmaga obvezna, ker kot Rivignano igra tudi Colugna doma in gotovo ne bosta ostali praznih rok. Kar se tiče postav, Zarje ne bi smelo biti večjih problemov, čeprav se bo odstotnost izključenega Dussonija v obrambi gotovo poznala.

Kaj pa nasprotnik? Čeprav je Tavagnacco solidno zadel, ni se na varnem. S tem, da ima le 22 točk menda upa, da bo z obrambno igro neporažena zapustila bazovsko igrišče. To narakuje Bazovcem previdno in agresivno igro. Cimprej morajo priti do gola, ker bodo le s tem prisilili nasprotnika, da se odkrije. Le tako bodo imeli Tognetti in soigralci večjo možnost, da ga ponovno presenetijo.

Vesna - Torreenese

Zgleda, da gostujoča ekipa preživlja lažjo krizo. V zadnjih šestih tekmah je Torreenese dosegel le dva neodločena rezultata in je nazadoval na 8. mesto.

Krizani doma igrajo res zanesljivo. V zadnjih sedmih tekmah so zbrali kar 14 točk, dali 22 in prejeli 9 golov. Kot vidimo torej, če je v začetku Vesna doma zatajila (pet tekem, dve točki), sedaj ne pozna zastojev. Zato vlada med navijaci optimizem in upanje, da bodo Krizani nadaljevali s serijo zmag, kljub temu, da bo trener Nonis spet imel probleme s postavo. Tokrat sta izključena Padovan in Naldi, vendar se bosta vrnila v ekipo vratar Zemanek in branilec Ricci.

PROMOCIJSKA LIGA

Juventina: s Trivignanom zmagati za vsako ceno!

Juventino čaka se ena odločilna tekma v boju za napredovanje, tokrat pa Standeržci res ne smejo zatajiti. Trivignano je s 33 točkami drugi na lestvici s točko zaostanka za Sangiorgino, Juventusina pa jih ima 30. Jasno je, da ne samo poraz, temveč tudi remi ne bi ustrezal moštvi s tremi srci na prsih. Letosnji »curriculum« je vsekakor spodbuden, saj je Juventusina prav v gostih igrala precej bolje in izbo-

rila sedemnajst točk (pred domačimi gledalci pa le trinajst).

Vzdusje v stanku dreskega tabora je po visoki zmagi nad Rudo vsekakor spet boljše, saj je v prejšnjih kolih prišlo do nekaterih negativnih rezultatov, ki so dali slutiti, da so upanja v napredovanje že opustili. Izključenih in poškodovanih ni, tako da bo na igrišču stopila najboljša postava.

2. AMATERSKA LIGA / PO ZADNJIH USPEHIH TREBENCI RAČUNAJO NA TOČKO

Primorec bo skušal zaustaviti vodečo Costalungo

Kras (proti Fincantieriju) in Gaja (proti Pro Farri) se ne moreta zadovoljiti s polovičnim izkupičkom

Primorec danes proti vodeči Costalungi (F. KROMA)

Costalunga - Primorec

Prvouvrščena Costalunga bo gotovo trd oreh za Trebence ne glede na to, da Tržacani v zadnjih tekmah ne igrajo več tako zanesljivo kot v začetnem delu prvenstva, posebno na domačih tleh. Costalunga je v zadnjih treh tekmah doma osvojila le dve točki in zaradi tega sta se ji na lestvici približali Fincantieri in Mariano. Tržacani prav zaradi tega nočejo tvegati in danes bodo jurisali na zmago, čeprav se zavedajo, da ne bodo imeli lahke naloge, ker Trebenci že 11 nedelj zaporedoma niso ostali praznih rok.

Negativno serijo devetih zaporednih porazov je Primorec prekinil pred 11 koli, odtlej pa je z do-

brimi rezultati (3 zmage, osem neodločenih izidov) nekoliko izboljšal položaj na lestvici. Trenutno so Trebenci na 13. mestu, kar pomeni, da niso se na varnem in zato tudi danes startajo na vsaj eno točko. Kar se tiče postav ne bo igral Srebrnich, ki je izključen.

Kras - Fincantieri

Krasu pride v goste drugouvršeni Fincantieri, ki je doslej doživel le tri poraze (Poggio, S. Lorenzo, Pro Farra). To dokazuje, da bo tudi Kras imel težko nalogo, posebno, ker je letos v Repnu premagal le dve ekipi, Piedimonte in Pro Farro.

Ne glede na to in na

kakovost nasprotnika, se danes krasovci ne morejo zadovoljiti s polovičnim izkupičkom, saj je njihov položaj na lestvici kritičen (14 mesto, 18 točk). Za obstanek v ligi bo verjetno potrebnih 25-26 točk, kar pomeni, da jih mora Kras v teh zadnjih šestih tednih osvojiti vsaj sedem - osem. Na uspeh pa računajo tudi gostje, ki se borijo za napredovanje. Kot vidimo bo tudi v Repnu oster boj za točke in tekma bo gotovo napeta od prve do zadnje minute.

Gaja - Pro Farra

Po nedeljskem porazu je položaj Gaje postal skoraj brezupen. Da si zagotovijo obstanek v ligi bi morali gajevci v zadnjih šestih tekmah zbrati povprečno 1,7 točko na tekmo. To pomeni, da mora pa-

drisko-gropajska enajsterica igrati vsako tekmo na vse ali nič. Ze danes s Pro Farro naloga ne bo lahka, ker nasprotnik matematično ni se rešen. Kljub temu, da so Goricani v prvem delu prvenstva zbrali 16 točk, so v nadaljevanju precej popustili (v devetih tekmah so izbojevali le eno zmago in stiri neodločene rezultate). Slabši izkupicek v povratnem delu ima le Gaja (ena zmaga, tri neodločene rezultate). Na srečo bo danes Pro Farra morala na igrišče v okrnjeni postavi, ker ima kar tri izključene nogometase (Brumat, Zin, Clemente). Upamo, da bodo gajevci to znali izkoristiti, čeprav tudi oni ne bodo v najboljši postavi: diskvalificirana sta namreč Sublici in Kosir.

3. AMATERSKA LIGA

Nasprotnika Doline in Mladosti imata 4 točke več

Union - Dolina

Dolincani, ki so v nedeljo pocivali, ker se tržaška ekipa Lelio Team ni predstavila na igrišču, gostujejo danes pri Unionu. Ker imajo Podlonjerci stiri točke več od Doline, bodo Kozina in soigralci danes skušali znižati ta zaostanek. To pa jim lahko uspe le, če bodo zaigrali zanesljivo, brez napak in ne bodo prepustili pobude nasprotniku, ki je v zadnji tekmi v Dolini zmagal 2:0.

Na »oddih« pa bodo tokrat prisiljeni Brezani, ki bi morali igrati prav z Lelio Teamom. Tržacani se v zadnjih treh tekmah (Servola, Union, Dolina) niso predstavili na igrišču in jih tudi danes ne bo. Ekipa se je namreč dobesedno »razsula« in se seveda odpovedala prvenstvu.

Mladost - Muscoli

Mladost ima tokrat dobro priložnost, da obogati svojo doslej ne ravno bogato bero točk. Gostila bo namreč ekipa Muscolija, ki ima le stiri točke več in je zato seveda povsem premagljiva. Do konca prvenstva manjka le pet kol in lepo bi bilo, da bi Doberdobi vsaj v tem zadnjem delu pokazali kaj vec.

Na pomoč bosta danes priskočila Paolo Peric, ki je bil en mesec odsoten zaradi poškodbe kolena, medtem ko je Florenin prestal eno kolo kazni. Po drugi strani pa bo odsoten Brissi, ki ga že nekaj časa muči poškodovan glezenj.

FORMULA ENA / DANES VN BRAZILIJE

Damon Hill pred Schumacherjem

V drugi vrsti Coulthard in Herbert
v tretji pa oba Ferrarijeva dirkača

SAO PAULO (Reuter) - Voznik Williamsa Damon Hill je na sobotnem treningu pred današnjo VN Brazilije v Interlagosu osvojil svojo peto najboljšo startno mesto, ko je premagal svojega največjega nasprotnika v boju za naslov, Nemca Michaela Schumacherja, ki se je po petkovi nesreči (na sliki) le vrnil na stezo.

Britancu je za prvo startno mesto zadoštal ze dosežek s petkovega treninga, medtem ko se je Nemec Schumacher s šestega mesta prebil v prvo startno vrsto za uvodno dirko letošnjega prvenstva najhitrejših avtomobilistov na svetu. Mostvo Benettona je garalo vso noč, da je odpravilo težave, ki jih je imelo s krmilom in so v petek povzročile Schumacherjevo nesrečo. Nemec je mostvu celo zagrozil, da ne bo nastopil na dirki, če ne bo pridobil zaupanja v varnost dirkalnika in mu ne bodo popravili krmila. Toda bil je nadvse zadovoljen, ko se je znova vsedel v dirkalnik. Nemec bo na startu 71 krogov dolge dirke ob boku Damona Hilla. David Coulthard je osvojil tretje, Johnny Herbert pa četrto startno mesto.

Tretja startna vrsta bo povsem v znamenju »cavallina«, saj je bil Avstrijec Gerhard Berger 5., Francoz Jean Alesi v drugem ferrariju pa šesti.

Drugi trening je bil 20 minut prekinjen zaradi nesreče Italijana Mimma Schiattarella. Na srečo jo je odnesel brez

poskodb, njegov simtek pa slabše, saj je povsem zmečkal obe desni kolesi.

Startna lista - 1. vrsta: 1. Hill (VB, williams-renault) 1:20.081 (194.428 km/h), 2. Schumacher (Nem, benetton-renault) 1:20.382; **2. vrsta:** 3. Coulthard (VB, williams-renault) 1:20.422, 4. Herbert (VB, benetton-renault) 1:20.888; **3. vrsta:** 5. Berger (Avt, ferrari) 1:20.906, 6. Alesi (Fra, ferrari) 1:21.041; **4. vrsta:** 7. Häkkinen (Fin, mclaren-mercedes) 1:21.399, 8. Irvine (VB, jordan-peugeot) 1:21.749; **5. vrsta:** 9. Blundell (VB, mclaren-mercedes) 1:21.779, 10. Panis (Fra, ligier-mugen) 1:21.914; **6. vrsta:** 11. Katajama (Jap, tyrrell-yamaha) 1:22.325, 12. Salo (Fin, tyrrell-yamaha) 1:22.416; **7. vrsta:** 13. Morbidelli (Ita, arrows-hart) 1:22.468, 14. Frentzen (Nem, sauber-ford) 1:22.872; **8. vrsta:** 15. Suzuki (Jap, ligier-honda) 1:22.971, 16. Barrichello (Bra, jordan-peugeot) 1:22.975; **9. vrsta:** 17. Martini (Ita, minardi-ford) 1:24.383, 18. Badoer (Ita, minardi-ford) 1:24.443; **10. vrsta:** 19. Wendlinger (Avt, sauber-ford) 1:24.723, 20. Gachot (Fra, pacific-ford) 1:25.127; **11. vrsta:** 21. Inoue (Jap, arrows-hart) 1:25.225, 22. Montermini (Ita, pacific-ford) 1:25.886; **12. vrsta:** 23. Moreno (Bra, forti-ford) 1:26.269, 24. Verstappen (Niz, simtek-ford) 1:26.323, **13. vrsta:** 25. Diniz (Bra, forti-ford) 1:27.792; 26. Schiattarella (Ita, simtek-ford) 1:28.106.

TENIS / KEY BISCAYNE

Andre Agassi in Pete Sampras ugnala Šveda

Larsson v polfinalu trši oreh
od Björkmana - Ženski finale

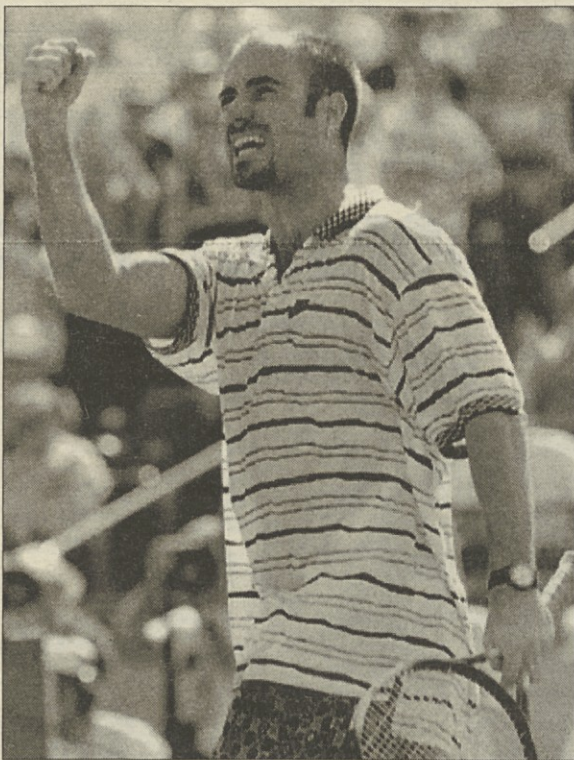
KEY BISCAYNE (STA/dpa) - Finalista mednarodnega teniskega turnirja WTA in ATP v Key Biscaynu s skupnim nagradnim skladom 4.1 milijona dolarjev sta 1. in 2. igralec sveta Američana Pete Sampras in Andre Agassi.

V dveh ameriško-svedskih obračunih, v obeh polfinalih so igralci odigrali tri nize, sta bila boljša Američana in prirediteljem zagotovila sanjski finale Sampras - Agassi, ki bo na sporedu danes. Prvi je nastopil Agassi, ki je imel kar precej dela z Magnusom Larssonom, slovenskim ljubiteljem tenisa, znan odprtega prvenstva Slovenije v Domžalah. Prvi niz je dobil American s

7:5, v drugo izgubil s 4:6 in srečanje je bilo odločeno sele v podaljšani igri tretjega niza, ki pa jo je American dobil gladko s 7:1.

Nekoliko bolj prepričljivo je nastopil prvi z ATP lestvice Sampras, ki je prvi niz proti Jonasu Björkmanju oddal (4:6), druga dva pa dobil precej gladko s 6:0 in 6:1. Moski finale bo na sporedu danes, že sinoci pa sta se v ženskem finalu pomerili Nemka Steffi Graf in Japonka Kimiko Date.

Izida polfinala: Andre Agassi (ZDA/2) - Magnus Larsson (Sve) 7:5, 4:6, 7:6 (7:1); Pete Sampras (ZDA/1) - Jonas Björkman (Sve) 4:6, 6:0, 6:1.

Agassi se je zelo veselil svoje zmage

NOVICE

Kazni UEFA

NYON (STA/AFP) - Disciplinska komisija Evropske nogometne zveze je po četrtfinalu v vseh treh evropskih pokalih izrekla številne kazni tako klubom kot njihovim igralcem zaradi izključitev. Prav tako so kaznovane nekatere reprezentančne selekcije.

Kaznovani igralci - 8 tekem: Jean-Michel Ferri (Nantes/Fra); 3 tekme: Reynald Pedros (Nantes/Fra), Peter Bosz, Josef Kiprich in Rob Witschge (Feyenoord/Niz); 2 tekme: Christian Wörns (Bayer Leverkusen/Nem), Jose Antonio Chamot (Lazio/Ita), David Platt (Sampdoria/Ita); 1 tekma: Sven Scheuer (Bayern/Nem).

Tampa namučila Bostončane

NEW YORK (STA/AP) - Izidi petkovih srečanj v severnoameriški poklicni hokejski ligi NHL: Pittsburgh - New Jersey 5:2, Buffalo - Florida 3:0, Boston - Tampa Bay 4:3 (po podaljšku), Toronto - Winnipeg 3:2, Calgary - Detroit 3:2. Vrstni red: vzhodna konferenca - atlantska divizija: Philadelphia 35, Washington 30, N.Y. Rangers 29, New Jersey 29, Florida 27, Tampa Bay 24, N.Y. Islanders 23; severovzhodna divizija: Pittsburgh 44, Quebec 43, Boston 32, Buffalo 29, Hartford 26, Montreal 25, Ottawa 12; zahodna konferenca - centralna divizija: Detroit 40, Chicago 38, Toronto 33, St. Louis 32, Dallas 27, Winnipeg 22; pacifiška divizija: Calgary 33, Edmonton 27, Vancouver 26, Los Angeles 24, San Jose 22, Anaheim 20.

Namiznoteniške igralke Statistike evropske prvakine

DÜLMEN (dpa) - Namiznoteniške igralke madžarske Statistike iz Budimpeste so tudi v povratnem srečanju v Dülmu v finalu evropskega pokala državnih prvakinj premagale TSG Dülmen. Tokrat so slavile s kar 4:0 in postale nove evropske prvakine. Prvo srečanje v Budimpešti so Madžarke dobile s 4:3.

Izidi: finale - povratno srečanje: TSG Dülmen - Statistika Budimpešta 0:4 (1. tekma: 3:4); Ding Yaping - Irina Palina 21:23, 19:21; Nicole Struse - Krisztina Toth 21:15, 13:21, 22:24; Olga Nemes - Vivien Elle 19:21, 21:19, 20:22; Ding Yaping/Nicole Struse - Krisztina Toth/Vivien Elle 18:21, 18:21.

Tyson prost, kdaj na ringu?

INDIANAPOLIS - Drugo življenje Mikea Tysona se je začelo v najbližji moseji, kjer ga je pričakoval nič manj kot Muhammad Ali. Oba izmed najboljših boksarjev vseh časov težke kategorije družni namreč islām. Tyson je zapor zapustil včeraj jutraj, pričakovala pa ga je seveda neznanška množica fotografov in novinarjev, da le ne bi nič ušlo pa so nad vsem bedeli se helikopterji. Toda vse je bilo zaman. Tysona je spremljalo ducat prijateljev, ki so bili se večji (!) od boksarja samega, prisoten pa je bil tudi manager Don King, ki baje že podpisuje bajne pogodbe za prve dvoboje. V nekaj minutah je bil obred pri kraju, Tyson je stlačen v nekaj deset metrov dolgem Cadillacu vse pustil z dolgim nosom ter se nemudoma predal omenjenim verskim pravilom. Za tem se je že preselil v svojo novo - staro stanovanje v bližini Clevelanda.

NBA: Jordan še ni v najboljši formi, Divac pa ja

CHICAGO - Michael Jordan je odigral svojo prvo tekmo pred svojimi fani, proti Orlando je sicer dosegel 21 točk v 44 minutah igre, njegovi odstotki pri metu pa so bili ponovno zelo skromni in Bulls so morali priznati premoc Magicsov. Znake prebujanja kaže Houston, ki je bil uspešen v Phoenixu. Vse bolj uspešno igra Vlade Divac, ki je v zadnjih dveh tekmah zbral kar 46 točk in 30 skokov. **Sreda: Boston - Chicago 107:124** (Douglas 23; Jordan 27 - 9:17 iz igre, Pippen 18, Kukoć 16), **Lakers - Portland 121:114** (Campbell 32, Divac 21 točk; C.Robinson in Thorpe po 27), **Utah - Denver 103:91** (K.Malone 23), **New Jersey - San Antonio 85:102** (Gilliam 21; D.Robinson 22, Del Negro 19), **Cleveland - Sacramento 101:89** (Price 23), **Indiana - Clippers 107:103** (R.Miller 36; Richardson 24), **Atlanta - Miami 84:98** (Willis 24), **Philadelphia - Golden State 119:102** (J.Malone 28), **Minnesota - Dallas 96:99** (Laettner 26; Mashburn 25). **Cetrtek: Orlando - Charlotte 105:93** (O'Neal 34; Mourning 35), **Houston - Utah 104:112** (Olajuwon 39, Drexler 23; K.Malone 30, Stockton 24), **Denver - New York 101:104** (Rauf 30; Ewing 22), **Seattle - Washington 108:103** (Schrempf in Payton po 24; Muresan 26), **Detroit - Dallas 94:102** (G.Hill 32; P.Jones 21), **Milwaukee - Clippers 104:93** (G.Robinson 32; Vaughn 19).

Petek: Chicago - Orlando 99:106 (Armstrong 23, Jordan 21 - 7:23 iz igre; O'Neal 24, A.Hardaway 21), **Phoenix - Houston 97:99** (Barkley 34 točk in 26 skokov; K.Smith 26, Olajuwon 25), **Portland - Seattle 118:122** (C.Robinson 25; Payton 32), **Cleveland - Atlanta 75:74** (T.Hill 24), **Indiana - Sacramento 103:96** (R.Smits 31; Richmond 30), **Lakers - Washington 113:103** (Divac 25 točk in 20 skokov; Webber 31), **Philadelphia - Boston 75:107** (Barros 19; D.Wilkins 26), **Minnesota - San Antonio 97:111** (D.Robinson 29), **Miami - Golden State 115:111** (Rice 22; Sprewell 21). (VJ)

SP V KROSU / V ANGLIJI

Afričani spet najboljši Kenijci desetič ekipno

DURHAM - Kot po pričakovanju je svetovno prvenstvo v krosu kronalo afriške tekece za nesporne kralje te panoge. Na 12-kilometerski, izredno selektivni progi, je bil najhitrejši Kenijec Paul Tergat v času 34 minut 5 sekund in tako vpišal svoje ime v zlato knjigo, kjer imata mesto tudi ugledna John Ngugi in William Sigei. Le osem sekund je za njim zaostal rojak Ismael Kirui, tako da je Kenija že desetič zaporedoma osvojila ekipni naslov! Tretji je bil Marocan Salah Hissou, četrta veliki porazenec, napovedani protagonist Etiopijec Haile Gebreselassie, prvi predstavnik stare celine pa je bil, kot že lani, Portugalec Paulo Guerra, ki si je tokrat pritekel solidno šesto mesto. Poraz Gebreselassieja je v ženski konkurenci vsaj delno omilila zmagovalka na 10.000 metrov na OI v Barceloni Derartu Tulu, ki je prehitela Irko

McKiernan (četrtič zaporedoma na drugem mestu) in Kenijko Barsosio.

Ce je na članskem nivoju vse potekalo po predvidljivih tirih, presečenj ni manjkalo med mladinci. Med moskimi so Kenijci morali prepustiti tako zlato kot srebrno odličje Etiopijcem Mezgebuju in Lidetuju, med ženskami pa so številni gledalci celo docakali uspeh Finke (!) Sandellove. Toda, glej slučaj, Finka je šest tednov trenirala na kenijskih planotah skupaj z domaćimi reprezentantkami.

Afrika je torej se enkrat potrdila svojo premoc v tekih na dolge proge, naj gre to za atletsko stezo ali tek čez dno in strm, čeprav tokrat zmagovalce ni bilo popolno: jasen znak, da so Afričani s svojimi prepogostimi nastopi predvsem sredstvo v rokah neusmiljenih, zlasti italijanskih managerjev.

MOTOCIKLIZEM / TRENING PRED VN AVSTRALIJE

Doohan na splozkem cestišču

Cadalora si je zlomil sredinec leve roke - Vprašljiv nastop

Ruggia bi na treningu skoraj povozil Roberta Jr. (AP)

EASTERN CREEK - Svetovni motociklistični prvak Michael Doohan je z osvojitvijo najboljšega startnega mesta na zadnjem treningu pred VN Avstralije v Eastern Creeku pregal dvome o ne-varnosti proge. Avstralec se je močno pritoževal nad spolzkim cestiščem na dirkaliscu, toda kljub temu je dirkač Honde postavil rekord proge. Doohanov sobotni dosežek je bil skoraj za sekundo boljši od petkovega. Na svoji 76 veliki nagradi bo tako mali Avsta-

lec ze 22. stal na najboljšem startnem mestu. V prvi vrsti mu bo delal družbo rojak Daryl Beattie s suzukijem. Italijan Luca Cadalora je včeraj hudo padel in si pri tem porezal roko ter zlomil sredinec leve roke. Tako se je moral zadovoljiti s petkovim časom in tretjim startnim mestom. Po padcu se zadnjih 20 minut ni več vrnil na stezo.

Tudi branilec naslova v razredu 250 ccm, Massimiliano Biaggi na aprilii bo startal s prvega startnega mesta.

Rezultati drugega treninga - do 500 ccm (razdalja kroga 3.39 km): 1. Doohan (Avs, honda) 1:30.580 (povp. hitrost 156.193 km/h), 2. Beattie (Avs, suzuki) 1:31.231, 3. Cadalora (Ita, yamaha) 1:31.493, 4. Abe (Jap, yamaha) 1:31.525, 5. Schwantz (ZDA, suzuki) 1:31.684, 6. Criville (Spa, honda) 1:31.754, 7. Capirrossi (Ita, honda) 1:31.835, 8. Barros (Bra, honda) 1:31.870, 9. Puig (Spa, honda) 1:31.871, 10. Reggiani (Ita, aprilii) 1:32.547; 250 ccm: 1. Biaggi (Ita, aprilii) 1:32.630 (152.737 km/h), 2. Waldmann (Nem, honda) 1:33.011, 3. Okada (Jap, honda) 1:33.074, 4. Harada (Jap, yamaha) 1:33.124, 5. Romboni (Ita, honda) 1:33.529; 125 ccm: 1. Raudies (Nem, honda) 1:37.380 (145.286 km/h), 2. Sakata (Jap, aprilii) 1:37.518, 3. McCoy (Avs, honda) 1:37.902, 4. Öttl (Nem, aprilii) 1:37.956, 5. Tokudome (Jap, aprilii) 1:38.008. (MAN)

NOGOMET / KVALIFIKACIJE ZA EP '96

Prvi del zanič, drugi že boljši

Estonija igrala nad pričakovanji

Italija - Estonija 4:1 (1:0)

STRELCI: Zola v 47. p.p.; Albertini v 58., Zola v 64., Krim v 74. in Ravanelli v 82. minuti

ITALIJA: Peruzzi, Negro, Carboni, Albertini, Maldini, Minotti, Eranio (Lombardo v 56. min.), D. Baggio, Del Piero (Berti v 68. min.), Zola, Ravanelli.

ESTONIJA: Poom, Lemsalu, Kirs, T. Kallaste, Olumeta, Lindmas, R. Kallaste, Linnamae, Kristal, Lell (76. min.), Kron (Krim v 67. min.).

SALERNO - Se vedno običajna Sacchijska Italija, ki nima ne repa ne glave. Celih sedemindeset minut so se morali »azzurri« v prvem polcasu truditi, da so vendarle načeli mrežo estonskega vratarja Pooma, ki je dotlej bil brez dela. Se več, v teku prvega dela so najboljšo priložnost imeli celo Estonci, toda Kron je bil sam pred Peruzzijem netočen.

Italija je sicer začela precej obetavno in pritiskala na nasprotnikovo polovico igrišča, toda po nekajminutni zmedi so se tudi gostje z Baltika opogumili in brez težav zaježili vsako iniciativo Sacchijskih varovancev. Okoli 30. minute je Estonija imela dve priložnosti, ena od teh je bila

že omenjena 100-odstotna. Po nevarnosti so si Italijani spet zavihali rokave ter proti koncu polcasa napovedali boljše case s prečko Ravanelli, slednjic, ko se je regularni čas prvega polcasa že iztekel, pa je odhod v slatnice pod se glasnejši zvizgi prepričal Zola, ki po lepi podaji Albertinija sam pred Poomom ni zatajil.

Drugi polcas je bil bistveno boljši, ceprav verjetno bolj po »zaslugi« Estoncev, ki so bili že precej izmučeni. Tako so lahko prisle na dan strelske sposobnosti, zablestel pa je predvsem Zola, ki je lepo podal Albertiniju za drugi gol, tretjega pa dosegel sam. Se preden je končni izid postavil Ravanelli je do zadosčenja prišla tudi Estonija, ki je dosegla častni zadetek s silovitim prostim strelom Krima.

Arrigo Sacchi s tekmo ni bil pretirano zadovoljen: »Se vedno smo le reprezentanca, ne pa ekipa. V prvem polcasu nismo imeli pravega ritma, tudi ker je bila sestava enajsterice neobičajna. V drugem je bilo že boljše.« Se zdalec ne tako kot Hrvaški, ki je v drugi tekmi četrte skupine z goli Bobana, Šukerja (dvakrat) in Prosinečkega s 4:0 (2:0) pregazila Ukrajino.

KOŠARKA / SINOČI V C1 LIGI V CAORLAH

Jadranovci spet slavili v zadnjih potezih tekme

Neverjetna napaka domačinov 20 sekund pred koncem David Pregarc z 21 točkami najboljši strelec srečanja

David Pregarc 21 točk

Valbella - Jadran TKB 77:82 (35:34)

VALBELLA CAORLE: Carli 5 (1:3), Vicentini 14 (3:4), Longato 2, Orteni 8 (2:4), Sartor 8 (1:2), Teso 20 (6:8), Maltecca 6, Ronchi 4, Gusso n.v., Moschino 10 (2:2), trener Doné.

PM 15:23. SON: 25. PON: Maltecca (38). 3T: Moschino 2, Teso 2, Sartor 1, Vicentini 1.

JADRAN: Arena 4 (2:6 met za 2, - met za 3, - pm), Oberdan 20 (5:9, 1:3, 7:7), Pregarc 21 (3:6, 3:4, 6:8), Emili n.v., Vitez 11 (5:12, 0:1, 1:3), Samec 13 (5:8, -, 3:6), Rauber 13 (3:4, 2:3, 1:4), Hmeljak n.v., Grbec, Klabjan n.v., trener Vatovec.

Met za 2: 23/45, met za 3: 6/11, skupno 29/56, pm 18:27. SON: 19. PON: Vitez (38), Arena (40).

SODNIKA: Bernardi (Arco di Trento) in Passaro (Rubano).

CAORLE - Tudi sinocnje srečanje se je odločilo v zadnjih minutah v korist jadranovcev, ki so imeli mamejše živce od gostiteljev, za katere je bila to poslednja priložnost, da bi z zmago lahko upali na uvrstitev v končno prvenstva.

Domača ekipa pa si je napravila zmago 20 sekund pred koncem srečanja. Moschi-

no, ki je stopil na igrišče v zadnjih minutah in je bil najzaslužnejši, da se je Caorle »približal« Jadranu TKB na samo točko (77:78), je neverjetno podal zogo v »out«. Pri prostih metih so bili nato nasi košarkarji pri-sebnejši in tudi zaslužno zmagali.

Sama tekma je bila vseskozi izenačena. Jadranovci so sicer slabo začeli tako v napadu kot v obrambi in so tudi zaostajali za 6 točk (14:20). Nakar so le bolj zaigrali v obrambi (v napadu se je izkazal Samec) in tako ob polcasu zaostajali le za točko.

Tudi v drugem polcasu se je ponovila enaka slika kot v prvem delu. Na sredini polcasa si je jadranovcem uspelo priigrati tesno prednost (največ 4 točke), ki so jo nato v končnih in skoraj dramatičnih minutah tudi ohranili. (Kaf)

All-Stars: med izbranimi tudi Vatovec in Samec

Italijanska zveza ligasev je za ekshibicijsko tekmo tretjeligasev med ekipami iz Severa in Juga, ki bo 13. aprila v Cecini, izbrala kot igralca tudi jadranovca Stefana Samca, eden izmed starih trenerjev pa bo tudi Walter Vatovec.

Za Jadranovo društvo je to vsekakor lepo priznanje.

NOVICE

A1 liga: včeraj zmaga Filodora danes Illycaffé v Reggio Calabrii

BOLOGNA - V včerajšnjem predzadnjem kolu »po sistemu ure« v italijanski košarkarski A1 ligi je bolonjski Filodoro premagal Cagivo iz Vareseja z 91:88 (60:40). Po prvem polcasu, v katerem je Esposito dosegel kar 36 točk, je kazalo, da bo Cagiva doživela pravo katastrofo. V nadaljevanju pa preobrat. Gostje so s Komazcem (27 točk) in Pozzecom (23) zaigrali veliko bolje, gostitelji pa so znatno popustili (Esposito je dal »le« se 13 točk), vseeno pa so zmagali.

Ostali spored tega kola bo danes. Tržaški Illycaffé bo gostoval v Reggio Calabrii, kjer bo opravil predzadnjo formalnost v tem prvenstvu. Tržaški košarkarji so dejansko odrezani od boja za končno prvenstva, poleg tega tudi so si tudi zagotovili obstanek v ligi.

DANASNJI SPORED (18.30): Stefanel - Teorematour, Comerson - Madigan, Pfizer - Illycaffé, Panapesca - Buckler, Metasystem - Scavolini, Benetton Birex (20.00).

Udinese v gosteh

VIDEM - Udiense bo danes v 27. kolu italijanske B lige igral v gosteh proti Luccheseju, ki se ni povsem na varnem pred izpadom. Videmski trener Galeone ima velike težave s postavo, saj so kar trije standardni igralci izključeni (Ripa, Helveg in Battistini), Kozminski pa je zaposlen z državno reprezentanco.

DANASNJI SPORED: Ancona - Como, Cesena - Cosenza, Chievo - Venezia, Lucchese - Udinese, Palermo - Lecce, Perugia - Verona, Pescara - Atalanta, Salernitana - Andira, Vicenza - Acireale.

Elena Vålbe prvakinja

SAPPORO - Se z zadnjo zmago na 15 km je Rusinja Elena Vålbe osvojila svetovni pokal v smučarskem teku za letošnjo sezono. To je že deveta sezonaska zmaga te sijajne tekmovalke, ki je v svoji karieri doslej dosegla že 33 zmag, kar je tri več od prav tako slavnega Švedskega tekača Gundeja Svana, ki je bil s 30 zmagami dosedanj rekord v svetovnem pokalu.

Richardu dirka v Kalabriji

REGGIO CALABRIA - Svcicar Pascal Richard je zmagal na včerajšnji 55. mednarodni kolesarski dirki po pokrajini Reggio Calabrie. Richard je v sprintu zmagal pred Italijanom Riccardom Forconijem in Davidejem Rebellinom.

Cariparma ugnal Sisley

V vnaprej igrani tekmi zadnjega rednega dela odbojarske A1 lige je Cariparma s 3:1 (15:6, 15:11, 14:16, 15:7) premagal Sisley iz Trevisa. Današnji spored (18.00): Daytona - Banca Sassari, Alpitour - Wuber, Fochi - Tally, Edilcuoghi - Ignis; Gioia del Colle - Gabeca (TV +2).

Principe gladko zmagal

V tekmi rokometne A lihe je tržaški Principe včeraj s 35:19 premagal Conversano.

KOŠARKA / GORIČANI V C2 LIGI PO DOBRI IGRI BOLJŠI OD MANZANA

Prva zmaga domovcev v gosteh Borovci prekinili zmagovito serijo

Borovci tokrat razočarali trenerja Sancina (F. KROMA)

KOŠARKA / VČERAJ V D LIGI

Nabrežinski Sokol brez težav premagal Libertas

Sokol Warm - Libertas 93:82 (41:34)

SOKOL: B. Pertot 9 (2:4 met za 2, 0:2 met za 3, 5:8 pm), Starc 22 (9:13, 0:3, 4:6), M. Pertot 9 (4:5, -, 1:4), Paulina 11 (4:6, 1:4, -), Sosić 20 (2:6, 5:8, 1:2), Civardi 12 (5:6, 0:1, 2:4), Gruđen, Gerli 2 (1:3, -, -), Busan 8 (0:1, 2:4, 2:3), trener Emili.

Met za 2: 27/44, met za 3: 8/22, skupno 35/66, pm 15:27. SON: 26. PON: Paulina (29). 3T: Sosić 5, Busan 2, Paulina 1.

SODNIKA: Skok in Belvaqua iz Gorice.

Po nekaterih nerodnih porazih je nabrežinsko mostvo brez težav odpravilo precej sibijske Libertas.

Že v prvem polcasu se je razigral Martin Sosić, ki je v tem delu srečanja dosegel kar 17 točk (4 trojke) in v bistvu sam popeljal svojo

ekipo v krepko vodstvo. Prednost so domačini ohranili tudi v naslednjih 20 minutah, ko gostom ni in ni uspelo zaustaviti Damirja Starca.

Omeniti velja, da je ponovno stopil na igrišče Igor Civardi, ki je bil dolgo casa odsoten. Rudi Stanissa pa je se vedno poškodovan. Martin Pertot je po uvodnih minutah igral le zadnjih 11 minut, ko je Paulina napravil svojo peto osebno napako, kajti tudi Martin ima težave z bolečinami v hrbtu. (A.T.)

Mladinski nogomet

Deželni mladinci: Juventusina - Lucinico 5:0 (0:0), S. Andrea - Vesna 5:0 (3:0)

Manzano - Dom Agorest 94:95 (43:52)

DOM: Kosuta 3 (-, 1:1, -), Jarc 15 (6:9, -, 3:5), Corsi 26 (4:7, 4:9, 6:8), Podbersig 7 (3:6, -, 1:2), Di Cecco 30 (11:18, 1:1, 5:11), Bordon 12 (5:7, -, 2:3) Ambrosi 2 (1:1, -, -).

PON: Jarc (32), Košuta (36)

Domovci so zaslužno izbojevali svojo prvo zmago v gosteh proti solidni ekipi iz Manzana. Belordec so zaigrali zares dobro, predvsem v prvem polcasu, ko so vodili tudi s 14 točkami prednosti (47:33 v 15. min.). V tem delu je deloval posebno uspešno napad, kjer sta Di Cecco in Corsi z izredno točnostjo zadevali z vseh položajev. V drugem polcasu so naši nadaljevali z umirjeno in preudarno igro ter obdržali visoko prednost, vse do pete osebne napake Vasje Jarca, ki je bil do tedaj zares učinkovit. Z delnim izidom 10:2 so domačini vzpostavili ravnovesje, ki je trajalo vse do konca srečanja. Enajst sekund pred koncem so domačini imeli točko prednosti in dva prosta meta na razpolago. Zadelo so le enega in v poslednji akciji je Di Cecco zadel met za tri točke in tako podaril domovcem zaslužno zmago. Tokrat moram pohvaliti vseh sedem igralcev, ki so s to zmago dokazali, da jih odlikuje predvsem velika borbenost, ki je v takih težkih trenutkih značilna samo za nekatere igralce.

Bor Radenska - Staranzano 79:80 (37:38)

BOR: Possega 7 (2:2 met za 2, - met za 3, 3:4 pm), Susani 10 (3:8, 1:2, 1:2), Percić 11 (5:6, -, 1:2), Debeljuh 16 (3:7, 2:4, 4:4), Barini 10 (3:9, -, 4:4), Smotlak 5 (2:3, -, 1:3), Bosser, Rasman 11 (4:6, -, 3:4), Pettiroso, R. Simonici 9 (3:3, 1:1, -), trener Sancin.

Met za 2: 25/44, met za 3: 4/7, skupno 29/51; pm 17:23. SON: 26. 3T: De-

beljuh 2, R. Simonici 1, Susani 1.

Po dolgi seriji zaporednih zmag so borovci včeraj dokaj neordno izgubili, sicer proti zelo motiviranemu nasprotniku, ki se vedno ni na varnem pred izpadom iz lige. Za goste je bilo torej včerajšnje srečanje zelo pomembno.

Prvi polcas je bil v glavnem zelo izenačen. Borovci so odlično začeli in v 3. min. povedli z 8:2. Gostje pa se niso dali in z zagrizeno igro v 10. min. celo povedli na 21:14. Nasi košarkarji so nato le čvrste igrali v obrambi in po zaslugi Rikija Simonica in borbenega Rasmana stanje izenačili.

Borovci so kot običajno v drugem polcasu začeli s konskim »pressingom« in povsem presenetili goste, tako da so v 30. min. vodili za 12 točk (61:49). Kazalo je, da bodo nasi košarkarji zlahka vknjizili novi točki, saj so v 34. min. se zanesljivo vodili z 69:59 in tri minute pred koncem srečanja za 11 točk (77:66). Borovci so verjetno mislili, da je že vse rešeno, gostje pa niso popustili. Dosegli so dve »trojki« in se nekaj kosev za 2 točki ter zmanjšali zaostanek na sami 2 točki. Minuto pred koncem je Barini s prostima metoma spet povečal vodstvo naše ekipe na 4 točke. Staranzano pa je 40 sekund pred koncem zaostajal le za točko. Borovci so zgoreli naslednji napad, najboljši strelec gostov Piccillo pa zadnjega napada tri sekunde pred koncem tekme ni zgrešil in Staranzano je tako dosegel nenadejano zmago. Od posameznikov bi pohvaliti R. Simonica in Rasmana. (VJ)

PROPAGANDA Ricreatori - Bor Autocarrozzeria Boris B 27:54 (15:23)

Met za 2: 25/44, met za 3: 4/7, skupno 29/51; pm 17:23. SON: 26. 3T: De-

beljuh 2, R. Simonici 1, Susani 1.

Po dolgi seriji zaporednih zmag so borovci včeraj dokaj neordno izgubili, sicer proti zelo motiviranemu nasprotniku, ki se vedno ni na varnem pred izpadom iz lige. Za goste je bilo torej včerajšnje srečanje zelo pomembno.

Prvi polcas je bil v glavnem zelo izenačen. Borovci so odlično začeli in v 3. min. povedli z 8:2. Gostje pa se niso dali in z zagrizeno igro v 10. min. celo povedli na 21:14. Nasi košarkarji so nato le čvrste igrali v obrambi in po zaslugi Rikija Simonica in borbenega Rasmana stanje izenačili.

Borovci so kot običajno v drugem polcasu začeli s konskim »pressingom« in povsem presenetili goste, tako da so v 30. min. vodili za 12 točk (61:49). Kazalo je, da bodo nasi košarkarji zlahka vknjizili novi točki, saj so v 34. min. se zanesljivo vodili z 69:59 in tri minute pred koncem srečanja za 11 točk (77:66). Borovci so verjetno mislili, da je že vse rešeno, gostje pa niso popustili. Dosegli so dve »trojki« in se nekaj kosev za 2 točki ter zmanjšali zaostanek na sami 2 točki. Minuto pred koncem je Barini s prostima metoma spet povečal vodstvo naše ekipe na 4 točke. Staranzano pa je 40 sekund pred koncem zaostajal le za točko. Borovci so zgoreli naslednji napad, najboljši strelec gostov Piccillo pa zadnjega napada tri sekunde pred koncem tekme ni zgrešil in Staranzano je tako dosegel nenadejano zmago. Od posameznikov bi pohvaliti R. Simonica in Rasmana. (VJ)

PROPAGANDA Ricreatori - Bor Autocarrozzeria Boris B 27:54 (15:23)

Napotki za Bregovega trenerja

Breg - Drago Basket 78:72 (38:34)

BREG: Pavlica 13 (5:6), P. Bandi 5 (1:4), M. Salvi 20 (2:6), I. Malalan 4, Filipčić 21 (4:4), O. Pregarc 10, M. Barini 3 (1:2), M. Bandi 2, trener D. Salvi.

PM 13:22. SON: 16. PON: I. Malalan (40). 3T: Filipčić 3, O. Pregarc 2.

Sodnika: Tallarico in Colletti.

Glede na položaj obeh ekip, je zmaga Brezanov imela kot edino posledico to, da je razblinila se zadnje nasprotnikove upe v play off. Tekma pa je Bregovemu trenerju dala koristne napotke pri programiranju naslednje sezone.

Cim so se plavi odločili, da igrajo odločneje v napadu in obrambi so presli v vodstvo in minimalno prednost ohranili do konca prvega polcasa, ceprav so nasprotnikovi centri redno polnili Bregov kos. V drugem delu je nekja zmešnjame Brezanom povzročala nasprotnikova conska obramba 3-2., vendar so z običajnimi »trojkami« Pregarca (2:5) in Filipčica (3:4) vzpostavili prednost. Drago Basket je pozabil na svoje centre in Brezani so prednost ohranili do konca.

Najboljši na igrišču je bil vsekakor Igor Filipčić, vendar so tudi vsi drugi dali svoj doprinos, vsaj kar se tiče obrambe. Tudi v tej tekmi je prišlo na dan njihanje v formi Bregovih članov. Tisti, ki so bili prejšnjo tekmo nezmotljivi, so tokrat odpovedali in obratno. (D. S.)

Kontovel Inter 1904 83 81

NAMIZNI TENIS / ŽENSKA A LIGA

Krasovke presenetile

V Veroni osvojile točko
Danes še proti Messini

San Marco Verona -
Kras Adria Caravan 5:5

Pann-Wang 0:2 (8:21, 7:21), Dini-Vanja Milic 2:0 (22:20, 21:18), Semenza-Bersan 1:2 (21:18, 15:21, 21:23), Drigval-Katja Milic 2:0 (21:17, 21:14), Semenza-Wang 0:2 (8:21, 14:21), Drigval-Vanja Milic 2:0 (21:17, 22:20), Pann-Bersan 1:2 (21:13, 17:21, 17:21), Dini-Katja Milic 2:0 (21:15, 22:24), Dini, Pann - Wang, Bersan 1:2 (10:21, 21:18, 8:21), Semenza, Drigval - Milic, Milic 2:1 (21:11, 22:24, 21:19).

Ze v prvem metu je krasovkam uspel veliki podvig. V gosteh pri močni ekipi San Marco Verona so osvojile zlata vredno točko za obstanek v prvi ženski namiznoteniški italijanski ligi. V današnji popoldanski zaostali tekmi, ki jo bodo igrale krasovke na nevtralnem igrišču Verzuola z mesinsko ekipo Fiamma, lahko igrajo s povsem mimimi zivci. Z Verono so dosegle izenačen rezultat. Vse štiri Krasove predstavnice so bile izvrstne. V dve uri in pol dolgem srečanju - tekme v A1 ligi se odvijajo istocasno na dveh mizah - je Sonja Milic s trenerke klopi spremljala dvojbo kot na trnih, medtem ko je po žilah igral teklen adrenalina v velikih količinah. Razburljivih trenutkov res ni manjkalo. Krasovke so prekosile same sebe, kajti Verona je igrala z boljšo postavo. Res, da brez tujke Gopiceve, a tudi brez nje so domačinke boljše

ze na papirju. Srečna zvezda za Kras Adria Caravan je v Veroni sla v osebi Ane Bersan. Bila je enostavno fenomenalna, četudi je oba prva seta izgubila, je ostala do konca zbrana, tako da je premagala številko 4, Cristino Semenza, in številko 6, Marzio Pann. Dragocen je bil tudi do- prinos Krasove Kitajke Wang, ki je gladko nadigrala obe nasprotnici, to je Pannovo in Cristino Semenza. Novinki v ligi Vanja in Katja Milic sta prav tako pokazali zelo dobro igranje. Nasprotnici sta bili za Krasovi drugokategorijni le za spoznanje boljše. Domačinka Annalisa Dini je znana po svoji težki igri, mlada Rusinja Drigval pa je branilka. Ze sami tesni rezultati posameznih nizov govorijo, da je pred krasovkami lepa sportna kariera (Vanja - Dini in Drigval 20:22, Katja - Dini 20:24). V igri dvojic je mladi Krasov par imel malo manj sreče od nasprotnikovega para Semenza, Drigval (11:21, 24:22, 19:21) ce pomislamo, da se je tretji niz končal na 19. Tudi prvi jakostni par Wang, Bersan je proti dvojici Dini, Pan moral odigrati dodatni set. Po gladki zmagi prvega, sta po nekaj zgorelih udarcih zgubili glavo. Psihološki pritisk je bil uničujoč. Potem pa je Krasov prvi par do konca potolkel nasprotnice. Krasova dekleta so polna presečenj. Zmeraj bolj nas navdušujejo s svojimi rezultati. (J.J.)

MOŠKA B2 LIGA / IMSA KMEČKA BANKA

Sedico je bil tokrat nepremagljiva ovira

Gostje igrali dobro, pri gostiteljih pa je zadovoljil le Populini - Ferija so pogrešali

Imsa Kmečka banka -
Sedico 1:3 (10:15, 15:7, 1:15)

IMSA KMEČKA BANKA: Graunar 1+1, Populini 1+20, Stabile 3+13, Korsić 4+6, Princi 2+5, Marchesini 6+1, Florenin 2+2, Buzzinelli 0+0, Cernic 0+0, Paoletti 0+0.

Servis (točke/napake): Imsa KB 7/14, Sedico 5/14. Napake: Imsa KB 16, Sedico 15. Bloki: Imsa KB 5, Sedico 14. Trajanje setov: 18, 24, 16 in 22 minut.

V prvem delu prvenstva so Gorici v Sedico premagali domaco ekipo. Ceprav so si plavordeci čakali zelo solidnega nasprotnika, je takrat zelo slab sprejem dobesedno pokopal domaco sesterko, ki je fizično med najboljšimi v ligi. Za povratno tekmo pa so se morali valovci tudi odreci kapetanu Feriju. Namesto njega, ki mu se vedno nagaja hrbet, je bil Stera prisiljen poslati na igrišče Graunara, ki pa ni začel uspešno. Prva dva napada so mu nasprotniki blokirali in nato ni tudi v nadaljevanju seta napadal z isto samozavestnost kot na treningih. Na srečo so ostali igralci igrali precej dobro in tako je bila igra precej izenačena vse do stanja 10:10, ko je sodnik z dvema zaporednima napakama podaril dve točki Sedico, ki se je za darilo zahvalil in brez pomisleka zaključil set.

Ze kmalu po začetku drugega niza je Stera zamenjal Graunara s Floreninom. Ceprav so tako morali igrati Gorici brez glavnega tolkaca (Populini, Stabile in Florenin so čisti krilni igralci), se je vsekakor ofenzivna moc

domacinov precej povečala. Vzporedno s tem pa so začeli gostje grešiti in tako so po začetnem zaostanku 5:3 kmalu presli v vodstvo plavordeci, ki so do konca seta prepustili nasprotniku samo se dve točki. V tretjem setu je Imsa doživela pravi black out. Edino Giancarlo Populini je se naprej igral na dobrem nivoju. Vse ostale igralce pa je Stera enega za drugim zamenjal, tako da je domaca sesterka končala set s samimi rezervami na igrišču. Na začetku četrtega seta so

domači igralci reagirali. Pri stanju 5:0 v njihovo korist pa se je luč spet ugasnila. Sedico je dal trinajst zaporednih točk, preden je uspelo tudi Goricanom narediti eno.

Na žalost se je pri Imsi obcutila odsotnost Ferija. Stabile je namrec le dobro napadal, medtem ko je bil v sprejemu precej slab. Tudi ostali igralci so igrali pod svojimi zmognostmi. K temu pa je pripomogel tudi dober nastop Sedica, ki je - predvsem v napadu - pokazal marsikaj več kot na prejšnji tekmi. (A&D)

C1: poraz fantov, ženski vrsti uspešni

Moska C1 liga: Flebus Povoletto - Koimpex 3:0
Ženska C1 liga: Bor Mercantile - Cassola 3:1 (15:4, 15:6, 12:15, 15:6), Cus Udine - Koimpex 1:3 (17:16, 13:15, 9:15, 3:15)

ODBOJKA / ŽENSKA D LIGA

Slavje Olympie

Paluzza - Olympia Cerimpex 2:3
(15:12, 8:15, 15:4, 13:15, 16:18)

OLYMPIA: K. Coris 0+3, Bulfoni 3+2, Princi 10+12, H. Corsi 9+5, Zotti 16+14, V. Cernic 7+5, Sosol 1+4.

Vsa Paluzza je včeraj praznovala povratek Manuele Di Centa v rodni kraj po osvojitvi dveh medalj na svetovnem prvenstvu, odbojkarice Olympie Cerimpex pa so v Paluzzi dejansko praznovala svoje napredovanje v C2 ligo. Goricanke so proti drugouvršeni ekipi na lestvici slavile pomembno zmago po izjemno dramatičnem boju, v katerem so bile večkrat na tem, da prvič letos v prvenstvu potegnejo krajši konec.

Paluzza je po pričakovanjih zaigrala povsem drugače kot na prvi tekmi v Gorici, ko je točki predala skoraj brez boja. Njen izredno oster servis je bil stalen trn v peti goriske sesterke. Začetek ni obetel ničesar dobrega. Olympia, ki v tem iz-

redno pomembnem srečanju ni mogla računati na doprinos Mirjam Cernic, kar se je v sprejemu in na servisu se kako poznalo, je nerodno izgubila prvi set, v katerem je bila skoraj vedno v vodstvu. Z zelo dobro igro so nato Goricanke gladko dobile drugi niz, v tretjem pa so bile povsem brez moči, saj preprosto niso mogle razvijati svojega napada. Prava drama se je tedaj sele začela. Trenerka Kristanciceva je Zottijevo pomaknila na krilo, da bi okrepila napad in ta poteza se je obrestovala. Tretji set je bil izredno izenačen, pri 13:13 pa sta odlodilni točki dosegli Zottijeva v napadu in Vanja Cernic na servisu. Tie break bi srčnega bolnika spravil v grob. Potem ko je Olympia pri vodstvu 14:13 zgrešila servis, je set zogo imela Paluzza, Olympia pa je začetni udarec zgrešila se pri rezultatu 15:16. S kančkom sportne sreče so Goricanke na koncu vseeno prisle do dragocenih točk.

ODBOJKA / MOŠKA C2 LIGA

Soča Sobema je tudi v Prati potrdila svojo absolutno premoč

Prata - Soča Sobema 0:3
(12:15, 10:15, 6:15)

SOČA SOBEMA: Klede 6+13, Tomsic 3+1, Petejan 2+12, Lutman 7+11, Braini 0+1, Muscau 6+15, I. Cotić 2+1, Mučić 0+0, Feri, S. Cotić, Pahor.

Prata je za Sočo Sobema predstavljala eno zadnjih ovir v boju za napredovanje v državno C1 ligo, vendar je bila ta ovira za igralce trenerja Stefana Cotića komaj za spoznanje visja od nekaterih prejšnjih. Tretjeuvrščena Prata je namrec igrala solidno, nikoli ni pustila, v polju je prestregla veliko število zog, toda zmage izredno motiviranih in razpoloženih gostov niti za hip ni mogla ogroziti, pa ceprav se je na vse kriplje trudila, da bi dosegla pre-stižen uspeh.

»Bila je to ena naših naj-
boljši letosnjih tekem. Bili

smo zelo motivirani, saj smo Prati hoteli dokazati, da smo boljši,« nam je po srečanju povedal Igor Cotić. Soča Sobema je zaigrala zelo koncentrirano. V začetku je imela sicer precej težav z nasprotnikovima centroma, vendar pa je kmalu ugotovila, kako ju je treba zaustaviti. Soča je nasprotnikom ze takoj na začetku pokazala, zakaj premočno vodi na lestvici, ceprav tudi tokrat ni mogla računati na svoje- ga najboljšega napadalca Ferija. V hipu je bilo namrec 8:0 za goste. Prata se ni predala in skoraj v celoti nadoknadila zaostanek (9:8), po nekaj izenačenih akcijah pa so gostje spravili servis na varno. Najbolj izenačen je bil drugi set (9:5, 10:7, 12:8), v tretjem pa so gostje ze takoj na začetku povedli z 11:4 in tekme je bilo kmalu konec.

Posebno uspešna sta bila v tem srečanju oba centra - Lutman in Muscau, ki sta lepo zaključila celo serijo atraktivnih kombinacij.

Po tej znagi je napredovanje se bolj trdno v rokah socanov, ki igrajo resnično kot neustavljivi stroj in svojo premoč potrjujejo praktično na vsaki tekmi.

Uspešni tudi Bor, Olympia in Kmečka banka

Moska C2 liga: Olympia CDR - San Vito 3:0 (16:14, 15:7, 15:10), Torriana - Bor Forttrade 0:3 (8:15, 6:15, 13:15).
Ženska C2 liga: Breg - Asfjir 0:3 (6:15, 13:15, 10:15), Kmečka banka - Farra 3:2 (16:14, 9:15, 7:15, 15:6, 15:12), Fiume Veneto - Sokol Indules 3:1 (15:5, 11:15, 15:7, 15:5)

VIŽOVLJE / 23. REDNI OBČNI ZBOR JK ČUPA

Čupa se je med prvimi prilagodila novi davčni zakonodaji

V petek sta bila v Vižovljah redni (23.) ter izredni občni zbor Jadranskega kluba Čupa. Upravni odbor je v polni prisotnosti članov najprej izklicah izredni občni zbor, kjer se je ob navzočnosti notarja Flore predlagalo ter tudi polnoglasno odobrilo spremembo statuta, predelane v sodelovanju z go- spo Marc. Volilna pravica pripada tako sedaj vsem članom (prej le rednim - 3. člen), imovina pa gre v primeru društvenega razpusta ostalim društvom z istim namenom (dodatek k 10. členu). »S temi spremembami,« je zadovoljno izjavil predsednik ZSSDI-ja Kufersin, »je Čupa napravila korak pred ostalimi v prilagoditvi na legalne obveze do Italijanske jadrane fe-

deracije FIV v sklopu nove davčne zakonodaje.«

Sledil je redni občni zbor, na katerem je predsednik društva Marino Kosuta prebral predstavniki poročilo, sledilo je poročilo tajnika Cibica ter odobritev blagajniškega obračuna. Ob priliki je spregovoril tudi odbornik občine Devina-Nabrezine Pertot, ki je za prihodnjo sezono zagotovil vse večji napor občine za ureditev Sesslanskega zaliva. Program se je nadaljeval s spremembo notranjega pravilnika ter izvolitvijo upravnega odbora, kjer so člani polnoglasno ponovno zaupali svoj mandat staremu odboru s predsednikom Marinom Kosuto ter odobrili priključitev treh novih odbornikov. Ob koncu se je razvil se pogovor o hipotetičnem odkupu

Skupščini JK Čupa je sledilo veliko število ljudi (Foto Križmancić/KROMA)

terena za društveni sedež v Sesslanskem zalivu (spomnimo se namrec, da je sredi lanskega leta Sesslanski zaliv na dražbi odkupilo podjetje SS Gervasio e Protassio iz Mantove), ki pa je bil preložen glede na izred-

no izčrpen program večera ter se nejasne pogajalske okoliščine. Skratka, prica smo bili zrelemu, koordiniranemu ter enotnemu delovanju kluba ter njegovega odbora, ki daje skupaj s sportnimi rezultati -

lahko omenimo državne- ga prvaka v razredu jadranskih desk Pavla Kralja - s sesslanskemu klubu ter slovenskemu jadralstvu na sploh vse večji pečat ugleda v sklopu federacije FIV.

(Domenis)

ODBOJKA / MOŠKA D LIGA

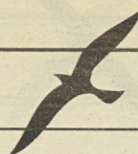
Espego je pošteno namučil tudi Grado, zmage pa ni dosegel

Espego - Grado 2:3 (15:9, 4:15, 12:15, 16:14, 12:15)

ESPEGO: Devetak 3+3, Ursic 4+11, Sfiligoy 14+12, Makuc 7+9, Pintar 4+10, Brisco 7+5, Lukež, Mučić.

Mladi igralci združene ekipe Espego so tudi včeraj popoldne potrdili, da najbolje igrajo prav proti boljšimi nasprotnikom v ligi, vendar proti njim (za zdaj) praviloma tudi izgubljajo. Grado zaseda na lestvici tretje mesto in se teoretično se lahko bori za napredovanje, toda v Standrezu ni bil nič boljši od mlade goriske ekipe, a je v ključnih trenutkih pokazal večjo izkušnost.

Včerašnja tekma je bila dobra in fantje si - kljub običajnim nihanjem v igri - za nastop zaslužijo pohvalo. Zaceli so res odlično in v prvem setu povsem nadigrali mnogo bolj renomirane goste. V naslednjem setu pa so si privoščili »pocitek« in set je gladko splaval po vodi. Zelo izenačen je bil tretji set, ki so ga gostje iz Gradeza dobili le v končnici. Kazalo je, da bo tekme kmalu konec, saj je Grado v četrtem setu ze vodil s 14:8. Tedaj pa so igralci Espega enkratno reagirali in z odtelje izvrstno igro (tudi v polju) nadoknadili ves zaostanek in set ne- pričakovano tudi osvojili. Uspeh je dal fantom krila, vendar pa so vse energije iztrosili se pred menjavo igrišča. Tedaj so ze vodili z 8:7, nato pa jih je Grado prehitel in vodstva do konca ni več izpustil iz rok. V končnici je Espego spet reagiral, a vodstva gostov s 14:9 ni mogel docela izničiti.

VESELA NEDEL'A NA MMTV

**Turneja
Best of the best
karaoke**

Fantastične nagrade

Včeraj je ekipa Vesele nedel'e v ljubljanskem BTC začela s turnejo Best of the best karaoke, ki bo trajala do sredine poletja.

Prirreditve bodo vsako soboto, na njih pa bodo izbirali najboljše pevce na karaoke. Na velikem finalu ob koncu turnee bodo izbrali najboljso pevko in pevca med vsemi in podelili fantastične nagrade - najbolj mikavna je 20 ur brezplačnega snemanja v enem izmed ljubljanskih studijev, pesem pa bosta prispevala znana slovenska glasbenika. In ne pozabite - prijave so mogoče s prijavnico, ki jo objavljamo v Republiki. Foto: Ž. Z./BOBO

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek:

Naslov:

SKRITA ŽELJA:

PRIJAVLJAM SE ZA KARAOKE: DA NE

Prijavnico posljite (na dopisnici) na naslov:
Pioneer Boudy d.o.o., Linhartova 7, 61000 Ljubljana

Oddaja »Vesela nedel'a« je na sporedu vsako nedeljo od 15.00 do 18.00 na MMTV, Krimkanal 62. Ponovitev je na sporedu ob torkih.

13 NAI NAI

1. Gloria Estefan/Everlasting Love
2. Club House/Nowhere Land
3. Those 2 Girls/All I Want
4. Snap/The Fire The Last Eternity
5. Alsk Party/Don't Give Me Your Life
6. 2 Unlimited/Here I Go
7. One Family/We Got Love
8. Drizabone/Real Love
9. Nicki French/Total Eclipse Of The Heart
10. M People/Open Your Heart
11. Del Amitri/Here And Now
12. Sister Bliss With Colette/Oh! What A World
13. Judy Cheeks/This Time

Pioneer - Generalni zastopnik za laserske video sisteme in karaoke za Slovenijo, Boudy d.o.o. Ljubljana, Linhartova 7. **Izposojamo in prodajamo videolaserse plošče** (filme, glasbo in karaoke z licenco za javno predvajanje). **Novo! Odslej izposojamo tudi laserske video plošče!**
Lestvica najbolj izposojanih videolaserških plošč: 1. Stargate, 2. Highlander 3, 3. Color Of The Night (Director's Cut - dodanih še 15 minut filma, samo za to verzijo na laserskem disku - ni možno videti v kinu), 4. The Next Karate Kid, 5. Andre. **Tel.: (061) 327 762.**

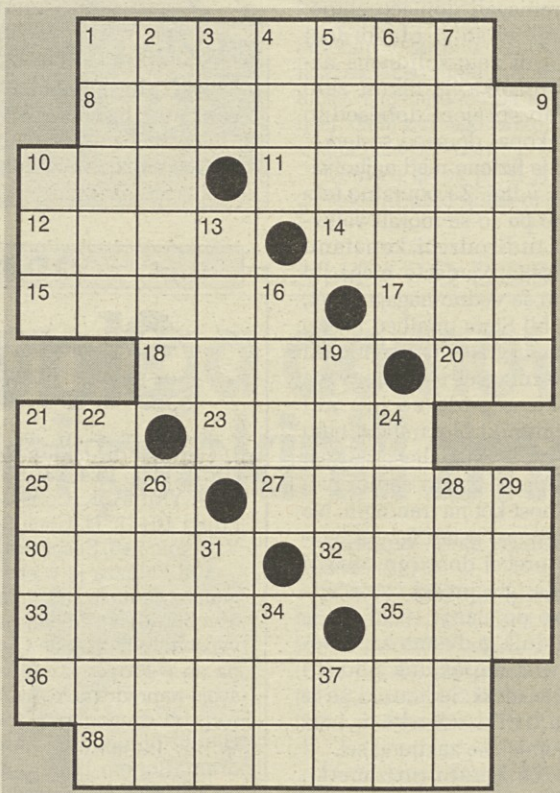
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. mlad, droben hlapec, hlapče, 8. novinar, ki poroča s kraja dogajanja, 10. mariborska RTV napovedovalka (Ida), 11. klada za sekanje drv, 12. angleška utežna enota za zlato in drage kamne, 14. slovenska kosarkarica (Jasna), 15. nemski pisatelj (Wilhelm, »Kronika Vrabčje ulice«), 17. zuzelka, ki boleče pici, 18. živec, 20. začetnici starejšega pevca Jonesa, 21. začetnici hrvaškega bas-baritonista Neraliča, 23. angleški plemiški naslov, 25. egipčanski bog sonca, 27. sultanovo bivališče v fevdalni Turčiji, tudi seraj, 30. ime pevek Redzepove, 32. poldrag kamen z vrezano ali reliefno podobno, 33. kamnita gmota, 35. ... in krik, 36. velik, krepak človek, 38. stik, spoj.

Navpično:

1. snov, potrebna za rast in obstoj, 2. prebivalec Lesc, 3. zacetnici telovadca Pegana, 4. steza, 5. staro rudarsko naselje na Koroskem, v zgornjem delu Meziske doline, 6. ime italijanskega pisatelja Sveva, 7. igralec na vecje, violini podobno glasbilo, 8. drzaj, roc, 10. potomec nizozemskih kolonistov v Juzni Afriki, 13. Kajnov brat, 16. grski bog ljubezni, 19. hudic, satan, 21. mocen rezek glas ob streli, 22. napad, naval, ataka, 24. preprost coln iz enega debla, 26. vrsta aperitiva, grenčica, 28. platnen prtíc, ki pokriva pri masi duhovnikov vrat in ramena, 29. tibetansko govedo, 31. ime hrvaskega pevcá Slavice, 34. star Slovan, 37. zacetnici francoskega dramatika Anouilha. (S. B.)

RESITELV
Vodnoravno: hlapčič, reporter, Bas, thalo, unca, Alic,
Raabe, osa, nerv, TJ, TN, lord, Raa, sara, Esma, ge-
ma, skala, vik, korenjak, kontakt.

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

222	POZNAVANJE VSEGA	SL. NOVINAR- KA, PREVA- JALKA	LJUBLJANA V RIM. DOBI	KAMBOSKI POLITIK (LON)	MISEL	ARHEOLOSKO VEDRO	MADŽ. KNJIZEV. ZGODOV. (ELEMER)	HISNA CENTRALA	SKLADATELJ KALOGJERA	OSEBA, KI DA CEMU IME	LEVI PRITOK RENA	SAMOVOLJNA VLADARICA	MESTO ENEZ PO GRSKO	RAVNINA	AVTOR: LUKA PIBER	ZITNO SEME	VELIK PTIČ TEKAC	KAJNOV BRAT	NEON	IZDELOVANJE ORGEL	NIZOZ. SLIKAR (JAN)	ANTONIJA
	SVIC. ALPSKA SMUCARKA														VEDA							
	OBVLADANJE SAMEGA SEBE														IT. NOG. BAGGIO EVROP. DRŽAVA							
	NARAMNIK Z ZNAKI ČINA							LEPLJENJE KOLKOV TANTAL											DEDNA ZASNOVA REKA V BIHAČU			
	VELIKO TURSKO JEZERO			SL. GRAFIK (ELO)						PARK V KENJU OKRASNI KAMEN							LULCEK					
	HRV. PLAVALKA LIGORIO			POKR. V ZAH. EVROPI									NACE SIMONČIČ VZOR			ENAKOMERNO GIBANJE	PRIZORISCE	ZOLAJEV ROMAN KARTA V TAROKU				
	DARE ULAGA		DEL VOZA	MEDENA ROSA NA LISTJU	ANTON AZBE NEPRAVI OČE			IT. IZDELOV. GODAL NADA						RIBIČ TRSK ANICA ČERNEJ							LUPINA	FILOLOG PLETERSNIK
	ZIMBAB. POLITIK (JOSHUA)					RUTENJU BERTON- CELJ			CIGAN	IZDELOVALKA SODOV ELIČA									VEČJA RIBA			
	SRBSKI PISEC (MLADEN)						ZAUSTA- VITEV ALAIN DELON												POD			
	KRAJ V DOLINI UVCA V SRBIJI							LEPO VEDENJE						NEMSKO MESTO					KARADŽIĆ			
	TELUR		DERIVAT AMONIjAKA					MASNA KNJIGA						SIITSKA MILICA V LIBANONU					SATURNOVA ŽENA			

ZNAJSTVENE RAZPRAVE O PODNEBJU

Nasprotujoča si mnenja o segrevanju ozračja

Gre le za plod bujne domišljije ali za resno nevarnost?

Na berlinski konferenci o podnebj bo največ pozornosti namenjene vprašanju segrevanja ozračja. Nekateri strokovnjaki namreč poudarjajo, da je to ze tako ogroženo, da je potrebno hitro ukrepati, spet drugi pa menijo, da so napovedi o veliki otoplitvi ozračja le plod domišljije posameznikov, predvsem laikov.

Berlinskega srečanja, ki pod okriljem Združenih narodov poteka od 28. marca in do 7. aprila, se udeležujejo predstavniki iz stotih držav, ki bodo razpravljali o ureditvi konvencije o varovanju ozračja, podpisane junija 1992 v Riu de Janeiru.

Tokrat bo največ pozornosti namenjene uspehom na področju zmanjševanja onesnaženosti z ogljikovim dioksidom, največjim krivcem segrevanja ozračja in razpravah o »učinkih tople grede«. Nekateri strokovnjaki namreč opozarjajo, da je bilo na področju varovanja ozračja malo nareje-

nega, drugi pa menijo, da je potrebno raziskave znanstveno izpeljati, sicer gre le za zapravljanje casa.

Piers Corbyn, astrofizik iz londonskega meteorološkega združenja, je prepričan, da do bistvenih otoplitev ozračja ni prišlo in da se bo do leta 2000 teorija o toplih gredah, ki si jih je izmislil človek, izkazala kot največja znanstvena zabloda stoletja. Ljudje, ki verjamejo, da postaja ozračje toplejše zaradi izpušnih avtomobilskih plinov in emisij ogljikovega dioksida iz termoelektrom, so prepričani, da bo prišlo na Zemlji do naravne katastrofe, saj se bodo začele topiti ledene gore in bo nižje ležeče predele poplavlila voda. Splosna otoplitev ozračja naj bi vplivala na spremembo podnebja, kmetijstvo bo začelo propadati, zato bo zaradi lakote in bolezni umrlo več sto milijonov ljudi.

Organizacije kot npr. Earthaction Network, ki jo sestavljajo predstavniki

127 držav se zavzemajo za takojšnje ukrepanje. »Zvisevanje morske gladine ogroža posevke, obstaja nevarnost velikih poplavl, orkanov, suše, kar bo pripeljalo do lakote. Ogrožen bo obstoj več tisoč živalskih in rastlinskih vrst,« je zapisano v nedavnem poročilu te organizacije, ki najbolj razvite države poziva, naj omejijo emisije ogljikovega dioksida in drugih plinov, ki povzročajo ogrevanje ozračja.

Organizacija Weather Action's Corbyn, ki se s taksnimi opozorili ne strinja, poudarja, da je do neznatnega zvišanja temperature ozračja prišlo zaradi sončnega delovanja. »Spremembe temperature ozračja določajo sončne pege in ne količina ogljikovega dioksida. Obsedeno vztrajanje, da na ozračje vpliva človek, bi lahko primerjali z verskim fanatizmom; to je tako, kot bi trdili, da začne jezero poplavljeni le zato, ker je bila neka vodovodna pipa dolgo oprta,« je

izjavil Corbyn.

Peter Leavit, iz meteorološkega združenja Lexingtona v ameriški zvezni državi Massachusetts, priznava, da se je zemeljsko ozračje v tem stoletju nekoliko ogrelo: »V zadnjih sto letih se je segrelo za približno pol do ene stopinje Celzija, odvisno pač od tega, katerim podatkom verjamete. Ker gre za več vplivov, včasih prepletenih med seboj, ne smemo delati preprostih zaključkov. Ogrevanje ozračja zaradi onesnaženosti se ni znanstveno dokazano, čeprav je predmet obsežnih raziskav. Ljudje, ki se ukvarjajo z njimi, so deležni velike pozornosti le zato, ker naj bi bilo pretirano ogrevanje ozračja nevarno za življenje na zemlji.«

Nekateri znanstveniki poudarjajo, da dosedanja stopnja ogrevanja se ni katastrofalna. »Zadnji rezultati kažejo, da se ozračje res ogreva, in sicer za 0,2 stopinje na deset let. Seveda to ni zaskrbljujoče, vendar tudi ne zamegljuje,« je izjavil britanski raziskovalec David Bennetts.

Mednarodna organizacija za nadzorovanje meteoroloških sprememb, ki so jo ustanovili ZN, in deluje v okviru zenevske Svetovne meteorološke organizacije, zbira podatke o učinku tople grede; zadnje strokovne raziskave bodo predstavljene tudi na berlinskem srečanju. Ker so njena poročila vedno znanstveno utemeljena, so tudi resnična kazala o stanju zemeljskega ozračja.

Neil Winton / Reuter

PAMETNA ŽIVAL

Šimpanz Kanzi razume angleško

Pržiiga tudi ogenj in pomaga pri kuhanju

Slasčica v kletki je bila res vabljiva, vendar težko dosegljiva, ker so bila vrata zavezana z močno vrvjo. Kanzi, majhen šimpanz, je pograbil najbolj oster kamen in na najtanjšem delu z drgnjenjem prerezal vrv, odprl vrata in si vzel sladkarijo.

Dogodek ne bi vzbujal nikakršne pozornosti, če ne bi slo za šimpanza - opico, sposobno pravilno uporabljati orodje, čeprav res le najbolj enostavno, za katerega pa je vendarle vedno veljalo prepričanje, da ga je koristno uporabljati le človek.

Kanzi je bil rojen leta 1980 v atlantskem centru za lingvistične raziskave, kjer se je učil sporazumevati z raziskovalci. Danes ta samouk, ki ga proučuje dr. Sue Savage-Rumbaugh, razume kakih tisoč angleških besed in se tudi sam izraza, sicer »po ovinkih«, s posebej posnetimi zvoki na klaviaturi, ker opice zaradi povsem anatomskih »preprek« niso sposobne proizvajati človeškega glasu.

Kanzi z določenimi zvoki sestavlja stavke, v katerih uporablja samostalnike, glagole in pridevnike, odgovarja na vprašanja in jih tudi sam postavlja. Kadar ni »zaposlen«, pomaga Sue pri kuhanju; dela tisto, kar mu Sue naroči: pomiva krompir in ga daje v posodo. »Malo več vode, Kanzi,« ga opomni Sue in Kanzi gre k vodovodni pipi in natoci vodo. Rad se spreha po gozdu, zbira les za zar, sam tudi zakuri ogenj, razdeli prisotnim krožnike in kruh.

Nekoč so mu raziskovalci zavrteli posnetek fil-

ma iz Slonokoščene obale, ki prikazuje divje šimpanze, kako s kamni drobijo orehe. Naslednji dan, med sprehodom v gozdu, se je spomnil nanje in ponovil kretnje svojih vzhodnoafriških sorodnikov.

Nick Toth, arheolog iz centra za arheološko raziskavo tehnologije na univerzi v Bloomingtonu, je Kanzi pokazal, kako so človeški predniki pred več kot dvema milijonoma let uporabljali najbolj primitivno orodje - drgnjenje kamna ob kamen. Kanzi ga je najprej z zanimanjem opazoval, potem zagrabil kolesček in ga drgnil ob drugega: Totha ni posnemal, uporabil je le iste kretnje.

Etnologa Williama McGrewa je zanimalo, kaj bi se zgodilo s šimpanzi, če

Šimpanz Kanzi preseneča znanstvenike

bi živeli v enakem ekološkem okolju kot človek. Bi bil njihov razvoj enak? Sue Savage-Rumbaugh meni, da na to vprašanje za zdaj še ne more odgovoriti, ker vse Kanzijevih sposobnosti še niso povsem raziskane.

Ta majhen šimpanz zivi v močvirnatih gozdovih na jugovzhodu Zaira. Zoologi so sprva mislili, da je Kanzi le neke vrste majhen šimpanz, sele kasneje so bolj natančne raziskave, predvsem genetske, pokazale, da sodi v posebno vrsto šimpanzev, ki so veliko bližje človeku. Ta droben šimpanz ima temno glavo, le okrog ust je svetlejši, sicer pa je po zgradbi telesa zelo podoben vrsti opic, ki so jo odkrili tudi v Etiopiji.

Vilem Bischof / AFP

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:

RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in neznani glas bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaž Sršen. Pravilni odgovori pa prinašajo ceden kupček denarja...

HIJENA

Mrhovinar, ki ga človek že od nekdaj zaničuje (4)

V času parjenja postanejo samci zelo napadali; samico iščejo daleč naokrog in so se zanje pripravljali tudi spopasti. Samice v plodnem obdobju ne zapuščajo območij, kjer živi njihov trop. Mladice skotijo po treh mesecih; ti ostanejo v brlogu tudi do dva meseca. Zanimivo je, da zanje skrbi tudi samec, predvsem v času, ko samica išče hrano za mladiče.

Življenjski prostor hijen

Lisasta hijena je največji mrhovinar; ker se hrani z ostanki mrtvih živali, čisti naravno okolje in preprečuje širjenje različnih bolezni, zato ima pomembno vlogo na po-

dročju ekologije. Zelo je razširjena in njeno stevilo v savanskih območjih Afrike krepko presega stevilo gepardov, panterjev in levov, ki so hkrati njeni edini tekmeči.

Ceprav ti dve živalski vrsti pogosto živita v sožitju, med njima vendarle vladajo določene »napečnosti«, kar so dokazala opazovanja v tanzanijskih naravnih parkih Serengeti in Ngorongoro. V prvem se hijene največkrat prehranjujejo z ostanki živali, ki so jih ulovili levi, v Ngorongoru, kjer je stevilo levov majhno, pa levi hijenam odvzemajo njihov plen; večkrat se zgodi, da se trop hijen levo postavi po robu in ga prepodi, včasih pa lačni lev celo na-

pade hijeno in se z njo nasiti. Ker svoje žrtve nikdar povsem ne poje, se z ostanki pozneje hranijo sakali in celo hijene. Če lev zboli ali je ranjen, se lahko zgodi, da bo postal plen hijen.

Gepard in panter, ki običajno ne živita v tropih, se pred hijeno umakneta, predvsem pa hitita pri jedi, ker bi jima trop hijen brez težav izmaknil plen. Gepard lovi le po dnevi, panter pa se s svojim plenom najraje gosti visoko na drevesu. Zato so resnični tekmeči hijen predvsem živali, ki prav tako lovijo v tropih in si izbirajo iste žrtve - to so divji psi, ki se hranijo z gazelami, zebrami in antilopami. Njihovo stevilo se iz neznanih vzrokov

vsako leto močno zmanjša, čeprav so boljši lovci kot hijene, ker napadajo bolj organizirano. So tudi manj pozrešni od hijen, ki celo med jedjo tako močno rencijo, kot bi se med seboj bojevale.

Zanimivo je, da antilope cutijo, kdaj hijene iščejo žrtev in kdaj se sile potepajo, prav tako pa imajo antilope - kljub rogovom - malo možnosti za obrambo. Narava pa je poskrbela za ravnovesje, zato skotijo samice antilop veliko mladičev. Njihovo stevilo se obcutno zmanjša že v prvih dneh življenja, ko ne morejo slediti tropu in živijo skriti v travi; ker nimajo značilnega vonja, po katerem jih zaznajo hijene, se samice, čeprav skrbijo

Lačna družina mrhovinarjev (Foto: Y. Arthus-Bertrand)

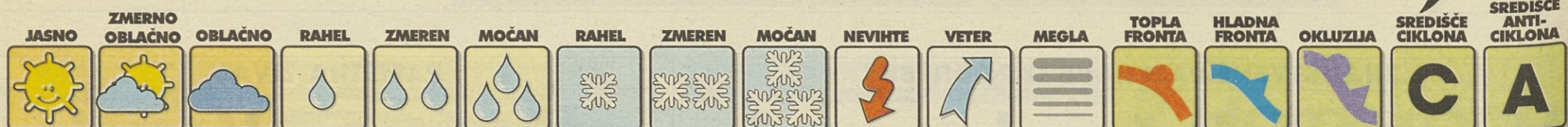
za mladiče, vedno zadržujejo v določeni razdalji stran od njih. Pozneje mlade gazele že lahko sledijo odraslim živalim

in jih hijene bolj težko ujamejo, ker so izredno hitre.

Gazele postanejo lahek plen ponoči, predvsem

ob polni luni, zato jih hijene večkrat množično pobijajo in si zagotovijo hrano za prihodnje dni.

(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad Evropo je obsežno in globoko območje nizkega zračnega pritiska. Oslabljen hladna fronta je ponoci dosegla Slovenijo. Pred novo fronto, ki je se nad Britanskim otokom, priteka k nam razmeroma vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.55 in zšlo ob 18.21. Dan bo dolg 12 ur in 16 minut. Luna bo vzšla ob 3.12. in zšla ob 13.37.

SNEŽNE RAZMERE

	cm		cm
Mariborsko Pohorje	do 110	Kanin	150 do 350
Rogla	150 do 190	Golte	do 150
Kope	do 140	Kranjska Gora	20 - 100
Krvavec	200	Soriska planina	170
Vogel	340	Velika planina	80 do 150
Zelenica	90 do 240	Cerkno	130
Kalic	20	Rakitna	10

Naprave obratujejo na vseh omenjenih smučiscih, na Kalicu obratuje samo vlečna Zajček. Tekaske proge so urejene na Mariborskem Pohorju, Rogli, Soriski planini, Veliki planini, Kopah, Krvavcu, Kalicu, Golteh, Logarski dolini in delno na Voglu. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Roglo, Koblo, Veliko planino in do pod Vogla. Dostop na smučisce Mariborsko Pohorje je možen samo z zimsko opremo.

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena bo dopolne se ugoden, popoldne pa bodo vremensko najbolj občutljivi ljudje imeli manjše težave, pogojene z vremenom.

ONESNAŽENOST

Konc. SO₂ v mg/m³ 25.03. med 6 in 7 uro

Lj. Bežigrad	25
Maribor	28
Trbovlje	84
Velenje	5
Celje	36
Hrastnik	29

DANES

JUTRI

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Na beraško palico zaradi pretrane dobrosrčnosti

GENOVA - Od te je podedoval hiso in lep kupček denarja, a je v enem samem poletju izgubil vse, ker so ga »prijatelj« in znanci izkoristili, kjer so ga le mogli. Prisiljen jim je bil kupovati darila, jih vabiti na večerje in se jim v zameno za drobne usluge »zahvaljevati« z velikimi zneski. Tako je 61-letni upokojenec Francesco iz Genove izgubil vse in se na koncu zatekel v samostan. Policija, ki pravi, da ima mož otroško mentaliteto in da trpi za sifofrenijo, je o zadevi uvedla preiskavo in že aretirala nekega nepridiprava, drugih pet Francesco-vih »prijateljev« pa je ovadila zaradi zavajanja nepristevne osebe.

Kraljičini naborniki vse prej kot junaki

LONDON - Britanske oborožene sile so močno vznemirjene, ker je velik del mladeničev predebelih, preveč bojažljivih in preneumnih za vojaško suknjo. »Letos ne bomo dosegli niti minimalnega števila nabornikov. Trenutni standard fantov je za moderno armado popolnoma nesprejemljiv,« je potožil nek visoki častnik.

Resnici na ljubo morajo vojaške oblasti več kot polovico kandidatov, ki naj bi izrekli usodno prisego, da bodo tudi v življenjem branili »kraljico in narod«, poslati domov. Po podatkih iz vladnih virov 18 odstotkov nabornikov takoj izločijo zaradi debelosti, 25 odstotkov jih odpade po zdravniškem pregledu, od tistih, ki ostanejo, pa jih približno 30 odstotkov odpove po prvih urjenjih in jih morajo

oprostiti služenja vojaškega roka. Od preostalih, torej tistih, ki lahko oblečejo vojaško suknjo in služijo domovini, pa se jih veliko hudo prestraši, kadar morajo prenočiti v sotoru ali opraviti nočni pohod, tako da jim je treba vse bolj pogosto pomagati in jih tolažiti.

Da bi se sproprijela s tem pomilovanja vrednim položajem, so se poveljstva oboroženih sil odločila za propagandno kampanjo, s katero naj bi mlade prepričali v potrebo po večjem spornem udejstvovanju, po negovanju telesne ucinovitosti in po skrbi za dosego čim višje stopnje zrelosti. Če ta kampanja ne bo pomagala, bodo Britanci prisiljeni znižati standarde za vstop v oborožene sile, v katerih so bili očetje sedanjih nabornikov tako telesno kot umsko veliko bolj odporni.

Američani bolj cenijo Davida kot Mojzesa

WASHINGTON - V tipično ameriški sondazi o priljubljenosti svetopisemskih osebnosti, je David premagal Mojzesa. Mlad pastir, ki je s fraco ubil Goliata in postal eden največjih kraljev Izraela, je zbral 31 odstotkov glasov med 8.000 bralci »Biblical Archeological Review«, medtem ko jih je Mojzesu, ki ga je Bog izbral, da popelje zidovsko ljudstvo v Obljubljeno deželo, pripadlo 29 odstotkov. David si je zmagoto zagotovil kljub temu, da biblija ne skriva njegove ljubezenske zveze z neko poročeno žensko, katere moža je prav on poslal v smrt. V celoti namreč Davidov lik vseeno izpade kot nacejno verjen in tako politično kot vojaško sposoben suveren.

Ko so bila majhna stopala znak lepote

150 let stari kitajski čevlji iz časov, ko so majhna stopala veljala za sinonim lepote. Na Kitajskem so šele leta 1911 prepovedali utesnjevanje ženskih stopal, da bi preprečili normalno rast (Ap)

Šerif za zapahe zaradi spolnega zlorabljanja jetnic

WASHINGTON - Šerif nekega okrožja na Floridi je bil obsojen na štiri leta in pol zaporne kazni, ker je jetnice tamkajšnje kaznilnice prisilil k oralnemu seksu v zameno za razna dovoljenja in olajšave. Kazen so 52-letnemu Alu Harrisonu prisodili na osnovi obtožnice, s katero je bil 27. januarja spoznan za krivega kršenja civilnih pravic jetnic. »Ljudstvo Združenih držav,« je izjavil sodnik, »vas je upolnomočilo za zapiranje kriminalcev, ki kršijo zakon, vendar ti ljudje ostajajo človeška bitja.« Harrison je do zadnjega zanikal vsako krivdo: »Morda bo treba deset let, morda deset mesecev ali pa samo deset dni, toda čas bo pokazal, da nisem storil nič slabega. Prisegam pred Bogom, da sem nedolžen.« Šerifovo nedolžnost je skušala dokazati tudi njegova žena Bonnie, ki je na procesu trdila, da so sledovi sperme, ki so jih preiskovanci našli na talni oblogi in na obloženih stoli v njegovem uradu, »rezutat« zakonskih spolnih dejanj. V Harrisonovo nedolžnost pa le malokdo verjame, se posebno potem, ko ga je lani žena sefa policije v Port St. Joe, Linda Richter, obtožila, da jo je bil prisilil k oralnim odnosom pod grožnjo, da bo sicer odpustil njenega moža. Šest dni pozneje so žensko našli mrtvo in primer arhivirali kot samomor.

Balladurjev avtostop

PARIZ - Pravijo, da se je francoski premier Edouard Balladur, nekoliko »padajoči« kandidat na aprilskih predsedniških volitvah, kar precej zabaval, ko je moral avtostopirati, ker je bil njegov helikopter zaradi megle prisiljen k nepredvidenemu pristanku.

V svojem intenzivnem programu volilne kampanje je imel Balladur včeraj dopolne shod v Maillaneu, vasi na jugu Francije. Ob tej priložnosti naj bi predal namenu nek

muze, namero pa mu je ogrozila gosta megla, ki je navsezgodaj legla na pokrajino. Njegov helikopter je bil prisiljen k pristanku kakih dvajset kilometrov pred ciljem, in to kar sredi borovega gozdica. Nobeden od premierovih soferjev ni imel casa, da bi prišel po državni-ka, zato mu ni preostalo drugega, kot da se je s svojim asistentom lotil avtostopa. Ustavil jima je že prvi avtomobil, za katerega volanom je sedela lepa voznica.

»Stopila sva na cesto in prijazna gospa, ki je imela v vozilu moza in dvojico volčjakov, se je ustavila,« je pripovedoval Balladur. »Pot je bila zelo kratka,« se je posalil, »saj je bila voznica resnično očarljiva. Dokaz, da se tveganje splaca.« Na koncu pa ni mogel mimo skusnjave, da ne bi dogodivščini pripisal globlji pomen: »Vidite,« je dejal novinarjem, »pa sem vseeno uspel priti do cilja.«